

Εξο: 1ον Αριθ. φύλ. 1
Κύμη 31 Μαΐου 1931
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ-ΕΠΙΤΑΓΑΙ
ΙΩΑΝΝ. ΚΑΛΙΑΝΟΝ
ΚΥΜΗΝ
Τιμή Φύλλου δοχ. 1

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΑΤΥΡΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ,
Συντάκτης & Υπεύθυνος **ΑΝΕΣΤΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ**
Οικονομικός Διευθυντής **ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΑΝΟΣ**

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ετησία δοχ. 50 εξάμ. 30
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ετησία φράγκα 50
Αμερικης Δολάρια 2

ΜΕΡΑΚΛΗΣ & ΒΛΑΜΗΣ

Ο Μερακλής κι' ο Βλάμης
θα κάμουνε παρέα,
θα βάλουνε δυνάμεις
να ψάλουνε ώραϊα.

Του Κόσμ' αυτού τα χάλια
και γέλια να σκορπούν,
τα κλούβια τους κεφάλια
να ιδούμε τι θα πούν.

Και λέγω έλα βλάμη
και σὺ ρε μερακλή,
αν έχετε ένα δραμί
μυαλό στην κεφαλή.

Τώρα λοιπόν σὰς θέλω
αν έχετε μυαλό,
να βάλετε σουρέλο
λιγάκι πιο καλό.

Δόσατε τὸ χέρι φίλοι
και να ψάλετε πολλά,
κάθε πικραμμένο χεῖλη
κάμετέ το να γελᾷ.

Μερακ.—Γιάσου ρε βλάμη ἀδελφὲ
ποῦ ἦσαν τόσα χρόνια,
και τώρα πιά σὲ εἶδαμε
σάν του Μαῖου τὰ χρόνια;
Βλάμης.—Γιάσου και σένα Μερακλή
ἔης μορὲ φίλ' ἀκόμα;

ἐγὼ λέγα ρε φίλε μου
πὼς θάχες γένει χῶμα!

Μερακ.—Ρε βλάκα αν ἀπέθαινα
ποιὸν θάκανες παρὲ α;

Βλ.—Ναι ἔχεις δίκαιο Μερακλή
μιλᾷς πολὺ ώραϊα.

Μερ.—Πῆς μας λοιπόν ποῦ ἦσαν
ρε Βλάμη τόσα χρόνια;

Βλ.—Ἦμουν ἐκεῖ ποῦ βγαίνουνε
τὰ στάρια και τὰ χιόνια.

Μερ.—Τι, μπολοσεβίκος ἔγεινες
και ἦσουν στὴ Ρωσία,

Γι' αὐτὸ και μακροχρόνιον
ἔκαμες ἀπουσία;

Γιὰ λέγε μου ρε Βλάμη μου πὼς ζῇ ἐκεῖ
(ὁ κόσμος;

ἡ Γκεπεουδες πὼς περνοῦν πὼς λειτου-
(ργεῖ ὁ νόμος;

Β.—Γιὰ νὰ τὰ μάθης φίλε μου ἐκεῖ τὰ
(γεγονότα

« Ἀνθρωπο » και « Ἀκρόπολι » νὰ με-
(λετήτης πρῶτα,
και ἀπὸ κεῖ θὰ φωτισθῇς πὼς ζοῦν εἰς
(τὴν Ρωσία,
μὰ νὰ διαβάσης και τῆς δυὸ νὰ πάρης τὴν
(οὐσία.

Νὰ φωτισθῇς ρε μερακλή πὼς ζοῦν οἱ
(Γκεπεουδες,

Μ.—Μ' αὐτοὶ μωρὲ διαφωνοῦν, μαλώνουν
(σάν ἀρκουδες.

Β.—Αἱ, τότε πήγαινε και σὺ νὰ ἰδῇς και
(νὰ πιστέψης,

Μ.—Και σὺ πὼς ἀπεφάσιτες εἶδῶ νὰ ἐπι-
(στρέψης;

Β.—Ἐγὼ λέγα ρε μερακλή σάν πήγαινα
(κεῖ πέρα,

θὰ μοῦδιναν ἕνα σφυρὶ, δρεπάνι και μα-
(χαίρα!

Και νὰ κοβα ἀλύπητα ἀρχοντικά κεφά-
(λια,

νὰ περνα χρήμα φίλε μου νὰ γέμιζα τσου-
(βάλια.

Και νὰ γενοῦμε πλούσιοι ἐμεῖς οἱ Μπο-
(λσεβίκοι,

νὰ πέρναμε χιλιάρικα φίλε γιὰ χαρζή-
(λίκι.

Ἐπίσης δὲ ἐνόμιζα, πὼς θάχανε καζά-
(ρι,

γυναῖκες νὰ διαλέγαμε, ὅποια θὰ μᾶς γου-
(στάρει.

Ἐάπλα, ραχάτι, τεμπελιά και θὰ' πινα
(και δότικα,

ἀλλὰ ρε φίλε μερακλή τὰ βρήκαμε ἀλ-
(λοϊότικα.

Μοῦ δόσανε μία φαρδὺα ρε ἀδελφὲ μου
(τσάπα,

σάν ἀρκουδιάρη μ' ἐντυσαν και ἀπὸ μπρού-
(ρδχ κάπα.

Με δάλαν φίλε στὴ δουλειὰ μου βγάλαν
(τὸ τομάρι,

οἱ Γκεπεουδες Μερακλή μου πέρναν και
(τὸ στάρι.

Ἄν ἤτουνε ρε φίλε μου ἐγὼ γιὰ νὰ δου-
(λεύω,

τι ἤθελα ἀπάνω κεῖ νὰ πάω νὰ γυρεῖω;
Μ.—Ρε βλάκα ἔτσι ἤθελες νὰ τρῶς ψωμί
(χαράμι;

μοῦ φαίνεται ρε φίλε μου μυαλό δὲν ἔ-
(χεις δράμι.

Και τώρα τι θὰ κάμης σὺ ποῦ ἦρθες ἀπὸ
(πέρα;

Β.—Τὸν Ροκαμβόλ θὰ μιμηθῶ θὰ πάρω
(μιά μαχαίρα,

και μιά κουμπούρα ἀδελφὲ Σοφὲρ γιὰ νὰ
(σκοτώνω.

Γιὰ νὰ δουτάω χρήματα γιὰ νάχω νὰ

(πληρώνω!
Μὰ ξέρεις φίλε μερακλή, ποῦγεῖνα σάν
(τουλούμι;
συγνώμη.... τὴν ἀνάγκην τους, ποῦ κά-
(νουν δῶ στὴν Κούμη;

Μ.—Ντροπῆσου βλάκα, αὐλίσε, μοῦ τάρα-
(ῖες τὸ αἷμα,

ἔτσι μωρὲ ἀλάζουνε ἀπότομα τὸ θέμα;
Β.—Μὰ ἔχ' ἀνάγκη ἀδελφὲ δὲν εἰν μι-
(κρὰ δουλίτσα;

Μ.—Δὲν ἔφερες ρε ἀθλίε μαζὺ σ' οὔτε
(βαλίτσα;

Β.—Ρε τι μου λὲς ρε ἀνθρωπε τι χάλια
(εἶνε τοῦτα

εἰς τὴν βαλίτσα μου μπορῶ νὰ θάλω τέ
(τοια φροῦτα;

Μ.—Ἀλλάξε θέμα φίλε μου, λέγε κου-
(βένταις ἱσαι;

ἔφερες; βλάμη κάνουλας νὰ φτιάσωμε τῆς
(δρύσαις;

Β.—Τι λὲς ρε βλάκα Μερακλή γιὰ κα-
(κανουλά με ξέρεις;

Μ.—Βέβαια ρε παληάνθρωπε ἔπρεπε νὰ
(μᾶς φέφης;

Β.—Γιὰ δὲν μουλὲς ρε Μερακλή ποῖα εἰν
(ἡ δουλιὰ ποῦ κάνεις;

Μ.—Ἦλθες θαρῶ παληάνθρωπε σκοτού-
(ρα νὰ μοῦ βάνης;

νὰ με βρωτᾷς ποῖα εἰν ἡ δουλειὰ ποῦ κά-
(νω ρε κοπρίτη

φρόνημα ἔχω ἀδελφὲ, παλαισιμερολογί-
(τη.....

Β.—Γὼ σὲ ρωτῶ ρε μερακλή ποῖα εἶνε
(ἡ δουλειὰ σου

δὲν σὲ ρωτῶ γιὰ φρόνημα, εἶσαι με τὰ
(μυαλά σου;

Μ.—Δὲν εἶνε βλάμ' αὐτὴ δουλειὰ ποῦ
(πολεμοῦμε τότ' αἱ

ὅποι φροντίζομε' ἀδελφὲ, ὁ κόσμος νὰ
(γλυτώτῃ

θὰ πολεμήσωμε σκληρὰ νὰ σώσωμε τὴν
(πλάση

κι' ἔτσι θὰ πάψῃ ὁ θεὸς ἔλους νὰ μᾶς
(χαλάσῃ

Και θὰ νικήσωμε γιὰτι, εἶνε και καλο-
(γέροι

γιατ' εἰμαστε και ποῖο πιστοὶ και μυα-
(λωμένοι Γέροι.

Και ἔτσι σὰ νικήσωμε τὸ νεῖο ἡμερολό-
(γι.

πάλι ρε θὰ πηγαίνουμε ὁ κόσμος σάν
(βρόλογι

θὰ πάψῃ πιά κάθε σεισμός κάθε θεομη-
(νία

θὰ πάψῃ φίλε κι' ὁ θεὸς νὰ μᾶς κρατᾷ,
(μηνία.

Γιὰ δὲς ρε τι μᾶς ἔκανε, μᾶς ἔσπασε τὰ

(δένδρα
και δέν μας άφησ' άδελφές πέτρα πάνω σέ
(πέτρα)
Που βήμας' δλαιο της σκαπας, δέν άφη-
(σε άνωγι
κι' αυτá βέ ελόμν, τάκανε τόνειδ τó
[Μερολόγι.
B. "Αν κίνη ζέσταις Μερακλή σέ δεβαιώ
(κοπρίτη
πως θά παραθερήτετε εις τó Δρομοκαί-
(τη.
Νά σάς περάση ó κυρετός μιá συνταγή
(σάς δίνω
να πάτε Γαλοπούλειον να πάρτετε κινί-
[νο
αυτό τόν κάθε άσθενή άλάθητα γιατρεύ-
(ει.
M. Για χοίρους Βλάμη μάς περνάς να
[φάμε σκέτ' άλεύρι;
B. Κάμετε ότι θέλετε, τó θέμ' αυτό θ' ά-
[φήσω
και κάτι άλλο Μερακλή θέλω να σ' έρω-
(τήσω:
Δέν μουπες άν παντρέφτηκες άν έκαμες
(παιδάκια
άν πήρες προίκα Μερακλή τίποτε παρα-
[δάκια
M. Τώρα, μωρέ με έρωτάς άν είμε παν-
(δρεμένος;
έδω δέν μένεις λεύτερος άρκει να είσαι
(ξένος.
B. "Οχι! ή καρδιά μου κτύπησε γιατί εί-
(μαι κι' έγώ ξένος.
M. Δέν είσαι βέ παληάνθρωπε έσύ άνε-
πτυγμένος.
Τουτέστι έπως είμαι έγώ Βλαμάκη μου
(άρκουδα
γι' αυτό "πήρα και μετρητά κι' έπαυλι
(στην Πρασούδα.
Προσόντα δέν σου βρίσκονται φύγε να μή
(σε δείρο
B. "Ε τότε σ' άποχαιρετώ και πάω για
(τή Σκόρο.
M. Είς τó καλό ώρα καλή και γώ θ' ά-
(ναχωρήσω
στην έπαυλη θά άνεδώ για να παραθε-
(ρίσω.
Πρέπει όμως να σμιζόμε πάλι σέ μιá εδο-
(μάδα
διά να συνεχίσουμε την ίδια την φυλλά-
[δα.....

ΠΕΙΡΑΣΜΟΥ ΣΥΝΕΠΕΙΑ

Μιά κοπέλλα λιγερή,
μιά χλωμή και ζουμερή,
πήρε ένα μουσαφίρη
Και τράπεζα με τα φαγητά
τουστρωσε μέσα στα κλαδιά
τούκανε τó χατήρι
Και σαλιγκάρια στην άρχή
λαιμάργως τρώγαν οι φτωχοί
γιατ' ήσαν πεινασμένοι
Έπακολούθησε ψητό
πολύ ώρατο και ζεστό
και τρώγαν οι καυμένοι

Μά σάν μου ήλθε μυρωδιά
άπό τά νόστιμα φαγητά
πήγα για να ζητήσω.
"Η σαλιγκάρια ή ψητό
και τó πηρούνι μου βαστώ
λιγάκι να βουτήξω
Τότ' έπαθα μιá συμφορά
μ' άφισαν κ' έκαμαν φτερά
τόβαλαν στα ποδάρια
Γιατ' είχαν φάει τó ψητό
και να σάς πώ είν περιττό
ώς και τά σαλιγκάρια.
Μή μ' έρωτάτε, δέν μπορώ
ονόματα να μαρτυρώ
και θά σάς πώ ακόμη
"Ο Πειρασμός μωρέ παιδιά,
με πήγε μέσα στα κλαδιά
και δόστε μου συγγνώμη.

ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝΑ ΜΙΚΡΑΚΙ ΠΟΥ ΜΟΥ ΦΟΡΑΓΑΝ ΒΡΑΚΑΚΙ

"Απόταν ήμουνα μικρός μου φό-
(ραγαν φουφούλα
και θά σάς ξεμολογηθώ τά σφάλμα-
τά μου ούλα
Καθώμαστε στην έξοχή είχαμε πε-
(ριβόλι
ή μάννα κι' ό Πατέρας μου κ' ή φα-
(μελιά μας δλη.
"Εμένα με διώρισαν πάντοτε να φυ-
(λάγω
δυό γίδες και δυό πρόβατα μαζί και
(ένα τράγο.
"Αφού της γίδες έβουσα μακρά στην
(έξοχή
τό γάλα να πουλούσαμε που είμεθα
[φτωχοί.
Μά γώ κρυφά τó άρμεγα σέ ένα κα-
(ζανάκι
και τώψηνα και τώτρωγα τó γά-
(λα με ψωμάκι.
Μιά μέρα άπεφάσισα τη δίαιτα
(ν' αλλάξω
την μάννα μου να μή με δή έπρεπε
(να φυλλάξω!
Πράγματι βρίσκω τόν καιρό και έξ
(αυγά της κλέβω
και να τά κρήψω πάνω μου τó μέρος
πιά γυρεύω.
Δέν άργησα για να τó βρω μιá σκέ-
(ψη πάνω πάλι
τά χώνω με στη σκούφια μου κι' αυ-
(τήνε στο κεφάλι.
"Ολα καλά και άγια μά πώς να τά
(μασήσω,
τηγάνι, λάδι που να βρω για να τά
(τηγανίσω;
Λιγίζω κάποιο τενεκέ για πρόχειρο
(τηγάνι
τόν βάζω στο ταγάρι μου αλλά αυ-
(τό δέν φθάνει.
Κλέβω και λίγο βούτυρο που ήτον
(στο ράφι πάνω
τό τύλιξα σ' ένα χαρτί στον κόρφο

(μου τó βάνω.
"Αφού πιά κουμπανιάρια κ' είμου-
(να για ταξείδι
κρυφή χαρά με χάιδεσε για τó
(παιγνίδι.
Που έπαιξα της μάννας μου κ' εί-
(μουν πιά για δόμο
και παίρνω τó ραβδάκι μου και τόν
(τουρβά στον ώμο.
Και βιαστικός τά πρόβατα της γί-
(δες ξεπρατίζω
και σάν μεγάλος τσέλιγκας φωνάζω
(και σφυρίζω!
Αυτή την ώρα ή μάνα μου μάς είχε
(ζυμωμένα
στο φούρνο να την βόηθαγα με φώ-
(να ξεκ' έμένα.
Τ' είχα να κάμ' ό δυστυχής μέ-
[πιασ' άπελπισία,
έπέστρεψα να βόηθαγα μήν δόσω ύ-
(ποψία.
Τ' αυγά έτακτοποίησα, τó σκούφο
[στο κεφάλι
τό βούτυρο μεσ' τó χαρτί στον κό-
(ρφο π' ούχα βάλει.
"Επήγα μπρός στην μάννα μου της
(είπα τι να κάμω
αυτή μου δείχνει τά κλαδιά π' ήτον
(σωρός κεί χάμω.
"Ρίχνε μου λέει κ' ένα κλαδί στο
(φούρνο να μή σβέση
πωπό τρομάρα μ' έπιασε ό σκούφος
(μή μου πέση!
Σιγά, σιγά με προσοχή έριχν' από
(κανένα
είπ' άν με ανακάλυπτε, αλοίμονο σέ
(σ' έμένα!
Τέλος ό φούρνος πύρωσε, μου ζέ-
(σταινε τó σώμα
πάλι ρωτώ τη μάννα μου: να ρίχνω
κι' άλλ' άκόμα;
"Εγύρισε τó βλέμμα της και με δι-
(πλοκυτάζει
κάτι πήρε τó μάτι της πό πάνω μου
(να στάξη.
Τι έγινε νομίζετε; τó βούτυρ' είχε
(λυώσει
και κίνησε ή μάνα μου σιμά μου να
(ζυγώσει.
Και με τά δυό τά χέρια της την κε-
(φαλή μου σκάζει
ή σκούφια μου έβούλιαξε κι' όλα
(τ' αυγά μου σπάζει.
Και καναλήσαν κ' έτρεχαν πό μύταις
και τ' αυτιά μου
έπακολούθησαν γροθιές βοήθα Πα-
ναγιά μου.....
"Αφήνω σκούφιας και ραβδιά κα-
(θώς και τά ταγάρια
τό σπίτι έγκατέλειψα τ' όβαλα στα
(ποδάρια.
"Ετρεξα πήγα μακριά μα ήμουνα για
(γέλια
βραδυάστηκα σέ μιá αυλή που ήσαν
(δυό βαρέλια.
Νά ξευνκτήσω σκέφτηκα να μπώ σέ
(μιá βαρέλα
«συνέχεια εις τó προσεχές»

ΕΥΒΟΪΚΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Αθήναι 11 Μαρτίου 1932. — Έτος Βον

ΟΛΟΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΟΝ ΧΟΡΟΝ ΤΟΥ ΝΤΕΛΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ ΓΛΕΝΤΙ-ΚΕΦΙ-ΤΟΠΙΚΟ ΧΡΩΜΑ-ΔΩΡΑ ΕΝΔΥΜΑ ΚΑΤ' ΑΡΕΣΚΕΙΑΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΘΗΤΕ ΤΟΝ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΝ

ΔΑΤΙ ΔΕΝ ΓΡΑΦΟΜΕΝ ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ

Χαράσσοντες τὰς γραμμάς ταύτας ὁμολογοῦμεν ὅτι εὐ-
ρέθημεν πρὸ δυσχεροῦς θέσε-
ως καὶ γνωρίζοντες τὴν ἀρετὴν
να γράψωμεν.

Διότι τὰ ἄρθρα εἰνε τρία,
ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐ-
δέτερον.

Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τὸ ἐν πα-
ραδόξῳ εἶναι μακρὸν ἐννο-
οῦμεν τὸ θηλυκόν Η—βραχὺ
δὲ τὸ ἀρσενικόν Θ.

Τὸ λάθος τοῦτο ἀνεκάλυ-
ψεν τὸ «Εὐβοϊκὸν Καρναβάλι»
καὶ προτείνει τὴν κάτωθι
λύσιν.

Τὸ ἀρσενικὸν νὰ γίνῃ
μακρὸν καὶ τὸ θηλυκὸν
γίνῃ βραχὺ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ οὐδέτε-
ρον αὐτὸ δὲ μένῃ οὐδέτερον.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΑΝΑΠΟΔΙΕΣ

Νὰ σὲ λένε Ποντίκη καὶ νὰ βά-
ζης ἄλλους στὴν φάκα.

Νὰ σὲ λένε Βαρελά καὶ νὰ εἶσαι
πλοίαρχος.

Νὰ σὲ λένε Ὀχταποδὸ καὶ νὰ
εἶσαι σπεργιανός.

Νὰ σὲ λένε Γλάρο καὶ νὰ μὴ
τρῶς τὰ φάρια.

Νὰ σὲ λένε Πεζὰ καὶ νὰ γυρίζῃς
μὲ αὐτοκίνητον.

Νὰ σὲ λένε Μανιάτη καὶ νὰ μὴ
τὸ φυλάξ.

Νὰ σὲ λένε Μάριο καὶ νὰ μὴν
ἔχῃς Τιτίκα.

Νὰ σὲ λένε Φλώρο καὶ νὰ μὴ
τραγουδᾷς.

Νὰ σὲ λένε Παλαιολόγο καὶ νὰ
εἶσαι σπερσέρης.

Νὰ σὲ λένε Σπάρο καὶ νὰ μὴ
κολυμπᾷς.

Νὰ σὲ λένε Μπογια—τζί καὶ νὰ
εἶσαι δικαστής.

Νὰ σὲ λένε Μπελά—ρα καὶ νὰ
εἶσαι ὑποχωρητικός.

Νὰ σὲ λένε Χασάπη καὶ νὰ εἴ-
σαι καρβουνᾶς.

Νὰ σὲ λένε ΜΩΡΟ καὶ ἀντὶ γὰρ
γάλα νὰ πίνῃς κρασί.

Νὰ σὲ λένε Συνὸ καὶ νὰ εἶσαι
γλυκὸ παιδί.

Νὰ σὲ λένε Μάρκου καὶ νὰ μὴ ἔ-
χῃς γράφῃς Εὐαγγέλιο.

Νὰ σὲ λένε ΚΟΥΤΟ—μὲ περικε-
φαλαί.

Π. καὶ Θ.

ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

“ΝΤΕΛΙΣ,”

11 ΜΑΡΤΙΟΥ 1932

ΜΕΤΑ ΦΟΡΟΥ

Μαρκὸ	Δραχ.	40
Ῥυμητὸς	»	40
Μαντινείας	»	65
Δεμέστιχα	»	90
Δεκελείας	»	100
Τρυφ-λὰ-Ρέν	»	30
Μαυροδάφνη	»	125
Μαυροδάφνη Ἀχαΐας	»	20
Γλυκερὸς αἰσάματα καὶ κομμάτι	»	45
Συμπάνια Ἑλληνική	»	15
Δημοδόκος	»	20
Καὶσα Φίξ	»	10
Σάντουιτς διάφορα	»	30
Σάντουιτς χαβιάρι	»	
Φρούτα διάφορα τὸ κομμάτι	»	
Ψητὸ ἀρνάκι	»	
Ἄρτος δωρεάν	»	

Διὰ πᾶν παράπρονον νὰ ἀπευθύνεσθε εἰς τὰ μέλη
τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ χοροῦ

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΡΣΙΝΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟ

Κατὰ τὸ περσινὸ γλέντι εἰς τὸν
Πανευβαϊκὸν χορὸν, παρετηρήθη
τὸ ἑξῆς φαινόμενον τὸ ὁποῖον ἔ-
νας τῶν ἀναγνώστων μας τὸ ἀπη-
θανάτισεν εἰς στίχους καὶ μᾶς τὸ
ἔστειλε :

Οἱ Χαλκιδεῖς τρώγανε ψάρια
καὶ οἱ Σκιαθῖτες κοκκινούρα καὶ
οἱ Ξηροχωρίτες πεπόνια
καὶ οἱ Σταυρά—τες καπόνια.
Οἱ Σκοπελίτες ἀπὸ ἑνα ἀχλάδι
καὶ οἱ Κουμιώτες ἦσαν βουτηγ-
[μένοι στὸ λάδι.

Οἱ Καρυστινοὶ μεθοῦσαν μὲ τὸ
[μέλι
καὶ οἱ Δυστιώτες τρώγαν χέλι.
Οἱ Ψαχνιώτες βρωμοῦσαν ἀπὸ τὰ
[κρεμμύδια
καὶ οἱ Λιμνιώτες ρουφούσαν στρεΐ-
[δια

Οἱ Ἀλιβεριώτες ἦσαν κρασοπότες
καὶ οἱ Ἀμπελιώτες ξεκοκαλίζουν
[τὶς κότες
Οἱ Στενιώτες τρώγανε φαλάτσια
καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι κοπανάγανε πο-
[τήρια

ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΙ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΚΥΜΗ (τοῦ ἀπεσταλμένου μας).
—Εἰς τὴν δημοσιογραφικὴν μου
ἀνὰ τὴν Εὐβοϊαν περιοδείαν, εἶχα
τὴν τιμὴν νὰ γίνω δεκτὸς εἰς ἰδιαι-
τέραν συνέντευξιν παρὰ τοῦ ἐν Κύ-
μῃ ἐγκατεστημένου Σωσία τοῦ κ.
Βενιζέλου, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ ἀ-
πηύθυνα τὸ κάτωθι ἐρώτημα :

—Πῶς βλέπετε τὴν κατάστασιν
ἐξοχώτατε ;

Θεωρῶ ἀποτυχόντα, ἀπῆντη-
σεν ὁ κ. Βενιζέλος β' τὸν κύριον
πρόεδρον καὶ καιρὸς εἶναι πλέα νὰ
κληθῶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀρχήν.

—Ἀλλὰ πῶς θὰ ἀνέλθετε εἰς τὴν
ἐξουσίαν ἡρωτήσαμε, ἀφοῦ μερὶς
τῶν συμπολιτῶν σας δὲν σας χω-
νεύει, ἄλλοι δὲ καὶ σας τρίζουν τὰ
δόντια ;

—Χοῦν ! Βγάναυ—τὸς τὰ δόντια
ἐδήλωσεν ὁ ἐγγχώριος Βενιζέλος καὶ
τρατάρω τους χωνευτικὸ.

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΖΥΜΩΣΕΙΣ

Μετὰ τὴν ἐπικειμένην πτώσιν
τῆς Κυβερνήσεως ἐθεωρήσαμεν
σκόπιμον νὰ ζητήσωμεν τὰς γνώ-
μας τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς
Εὐβοίας.

Ὁ κ. Ἀργύριος Μπαϊρακτάρης
τὸν ὁποῖον συνητήσαμεν εἶχε τὴν
καλωσύνην νὰ μᾶς εἴπῃ :

—Δὲν γνωρίζω ἀκόμη ἂν θὰ
ἐκτεθῶ ὡς ἀγροτικός, μᾶλλον δὲ
πρόκειται νὰ χρυσθῶ Κονδυλικός,
δεδομένου ὅτι τὰ γνωστά μου λα-
ϊκά φρονήματα μοῦ ἐπιβάλλουν
νὰ εἶμαι φιλελεύθερος καθὼς
προοδευτικός.

Ταῦτα μᾶς ἀνεκοίνωσεν ὁ κ.
Ἀργύριος Μπαϊρακτάρης.

Ἀπετάθημεν κατόπιν εἰς τὸν
κ. Ἡλίου Καραγιάν, ὁ ὁποῖος
καὶ ἀνεκοίνωσέν μοι τὰς ἀποφάσι-
ματικώταται :

—Τὸ πρόγραμμά μου τὸ ἐξέ-
θεσα εἰς ἑνα βιβλίον παραμυθῶν
νὰ τὸ ἀγοράσετε καίτοι το διανέ-
μω δωρεάν.

Ἀπετάθημεν τέλος, πρὸς τὸν
κ. Κυρίμτζην ὁ ὁποῖος μᾶς εἶπε :

—Δὲν προβαίνω εἰς δηλώσεις
διότι ἡ σιωπὴ εἶναι χρυσός, ἐγὼ δὲ
ὀνομάζομαι Κοίμτζης.

ΘΡΑΣΕΙΑ ΕΙΣΒΟΛΗ

Κάτοικοι Κοινότητος Ἀνδρο-
νιάων βαρυνθέντες ἀπομόνωσιν
τῶν εἰσέβαλον εἰς γειτονικοὺς Κο-
λιάνους. Πληθυσμὸς Κολιάνων
συνταχθεὶς κατὰ κλάσεις καὶ ὁρ-
δὰς ἀπῆντησεν εἰς θρασείας ἐπι-
δρομὰς διὰ φασιολογόνων ἀερίων
τρέψας αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

ΕΥΒΟΕΙΣ

Τιμᾶτε τὴν Εὐβοϊαν ψωνίζοντες

εἰς τὰ μεγάλα καταστήματα

πολυτελείας

ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ

ΚΑΙ

ΧΡΗΣΤΟΥ

Ὁδὸς Σταδίου

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΜΑΣ

ΧΑΛΚΙΣ.—Το Δημοτικόν συμβούλιον συνελθόν έκτακτως, απέφασεν όπως κατόπιν της εισβολής ποντικών εις τὸ ταμείον αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐπελθούσης ἀδυναμίας τῆς χρησιμοποίησώς του, συναφθῇ νέον δάνειον. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ ποντικοὶ ἀπεφάσισαν όπως συγκαρτήσουν Σύλλογον πρὸς προσαίτιαν αὐτῶν κατὰ τῆς πολυφαγίας.

Ἐθεάθη πρὸ ἡμερῶν ὁ κ. Ζήσης Ἀθανασιάδης ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήθους σταντιάδων μὲ μοιρά. Ἐνός παρεπιδημῶν ἐν Χαλκίδι ἐρωτᾷ ἡμᾶς δι' ἐπιστολῆς του ποῖος εἶναι ὁ τόσον παροργιστὴς πατήρ. Παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην μας εἰς τὸ Τμήμα Προστασίας παιδῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος.

ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

ΑΛΙΒΑΡΙΟΝ. (Ἰδ. ἀνταπόκρισις).—Κατόπιν τῆς καταργήσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Δημοσθένους, εἰσήχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς περιφέρειας μας οἱ προεκλογικοὶ λόγοι τοῦ κ. Χρυσόστολου.

Τονίζεται ἰδιαίτερως ὅτι πρόκειται περὶ προτύπων λόγων εἰς ὅφους καὶ ρητορικὴν ἀξίαν.

ΤΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΚΑΡΥΣΤΟΥ

ΚΑΡΥΣΤΟΣ. (Ἰδ. ἀνταπόκρισις).—Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν λιμενικῶν ἔργων Καρύστου ἐνέσχυψε σπῆνος δυτῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἐννοοῦν νὰ ἀφίσιν τὸ τεῖχος τοῦ λιμένος νὰ ὑπερβῇ τὰ ὕψηλα. Οἱ κάτοικοι ἀγνοοῦντες τὴν σημασίαν τῆς λέξεως δύτης, ἀπετάθησαν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, διὰ τοῦ κάτωθι τηλεγραφήματος:

Πληροφορήσατέ μας παρακαλούμεν τί σημαίνει δύτης.

Ἡ δὲ Ἀκαδημία ἀπήντησε: «Βρυτηχτής».

ΚΙΝΗΣΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΣΚΥΡΟΣ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητός μας κ. Στεφανίδης λογοδοτῶν πρὸς τοὺς συνδημῶτας του εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς μετ' ἡν διακρίνουσαν αὐτὸν πολὺ εὐφράδειαν.

«Τὸ κοινοτικόν μου ἔργον εἶναι μέγιστον, καὶ ἄς λέγουν οἱ πολιτικοὶ μου ἀντίπαλοι ὅτι εἶναι μηδέν. Ὅχι: κύριοι δὲν εἶναι μηδέν. Εἶναι 000. Δὲν θὰ περιορισθῶ δὲ εἰς τὰ ἔργα αὐτά, ἀλλὰ χρειᾶς τυχεύσης θὰ κάμω καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα γιὰ νὰ κλείσω τὸ στέμα τῶν ἀντιπάλων μου».

Ταῦτα ἐδήλωσεν ὁ κ. Σ. Στεφανίδης.

Ροδόπουλος

Η ΟΔΟΠΟΙΓΙΑ ΜΑΣ

ΑΥΛΩΝΑΡΙΟΝ.—Τὸ ὁδοποιητικὸν δίκτυον τῆς περιφέρειας μας, ἐγνώσθη ὅτι κατόπιν συντόνων πολιτικῶν ἐνεργειῶν πρόκειται νὰ συνδέσῃ τὸ Αὐλωνάριον μὲ Πυργί-Μουρτάρι-Ὀρίδ-Κρεμαστὴ καὶ Μανίκια. (Ἄν καὶ τὸ τελευταῖον αὐτὸ συναντᾷ ὀρισιμὰς δυσκολίας). Ἡ νέα αὕτη ὁδὸς θέλει ὀνομασθῇ τοῦ Παπᾶ ἢ στράτα.

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΙΚΟΝ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ

ΧΑΛΚΙΣ, (τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).—Ταύτην τὴν στιγμήν πληροφοροῦμαι ὅτι ὁ σὺφερ I. Κόκαλης ἐκτελῶν συγκοινωνίαν Χαλκίδος περιχώρων ἐκτύπησεν ἀνατραπέντος τοῦ αὐτοκινήτου του εἰς Ψαχνά.

ΣΗΜ. ΕΦΗΜΕΡ: Τὸ τηλεγράφημα δὲν ἀναφέρει περὶ ποίων Ψαχνῶν πρόκειται, τοῦ χωριοῦ ἢ τοῦ σὺφερ;

ΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ

ΔΙΑΤΙ ΚΑΤΕΤΡΟΠΩΘΗ Ο ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

ΛΙΜΝΗ (Ὁδοιπορικῶς).—Κατὰ τὰς προχθεσινὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς κατὰ τὰς ὁποίας κατετροπώθησαν οἱ ἀείμνηστοι πολιτεῖται Βασίλειος Βουδούρης καὶ Στέφανος Γενάδης, ὑπὸ τοῦ αἰοδύμου Θ. Φλογαῖτου, λαβόντος ψήφους 0, συνέβη τὸ κάτωθι ἐπεισόδιον.

Ὁ ἐκ χωρίου Κουρκουλοῦς ψηφοφόρος Π. Χαϊζῆς, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς Λίμνης, κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ συμπολιτῶν του διὰ τῆς φράσεως:

ΚΟΥΡΚΟΥΛΙΩΤΕΣ: Βρὲ καλῶς τὸν Παναγὰν, βρὲ καλῶς τὸν Παναγὰν, βρὲ καλῶς τὸν Παναγὰν, πῶς τὰ πέρασες Παναγὰν;

ΠΑΝΑΓΑΚΣ. Οὐρὲ τί νὰ σᾶς ποῦ; Σκώδικα σήμερις πουργὸ πουργό, τόμ' ἄλσι πετνός, ἔβαλα τὰ σκουλιανάμ, κι' ὁ δὴ πᾶν κ' ἄλλ' γιὰ τοῦ Λίμ. Κιὰ πέρα στοῦ Σταυροῦ ἦταν' ἓνα κάρρου, μᾶς καρτέρει, μπαίνου μέσα, κιούλ, κιούλ τοῦ κάρρου, κι' οὐλ κιούλ τοῦ κάρρου πῆγαινε σακάτ, Κιούλ κιούλ τοῦ κάρρου ζαλίστ' ἀνθρώπους κι' ρουντάρσά, Κι' ἀπὲκ πᾶμι στοῦ Λίμ στοῦ κουνάκ τ' Ἀντροσιὰ τ' Βρυσιώτ, ἀνθρώπους μαθὲ τ' Ἀβέσσουφ. Εἴχανι εἰκεῖ ἓνα καζάν κιςικὲν κι' ὀρίτκα, κι' ἔφαγα κι' ἔφαγα κι' ἔφαγα, ὅσον ξέ-ρασα οὐλο τ' ὄφαγα. Ἀπὲκ πουργοῦ στ' κὺρ Κωστή τ' Φλώκ γιὰ τοῦ κὺρ Βασίλ' τοῦ Μπουντούρ. Ὁ κὺρ Κουστῆς δὲν ἔνο λιμοκοντόρο δίδραχμου κι' μ' ἔλει, οὐρκίς στοῦ τετραβγάγγελο. Οὐρκίζουμι τ' ἔλεον νὰ ψουφίσου τοὺν κὺρ Βασίλ' τοῦν Μπουντούρ, κι' ἂν δὲν ψουφίσου τοὺν κὺρ Βασίλ' τοῦν Μπουντούρ, νὰ ψουφίσ' ἢ μουκίδαμ, τοῦ βῶϊμ κι' τοῦ ζωντόβουλουμ. Κι' ἀπὲκ πᾶου στοὺν κὺρ Νικουλή τ' Γρίκα, τόμ' εἴχ' ἔρθ' κι' οὐ κὺρ Θουδουράκς οὐ Φλογαίτς, κι' τ' ἔλεον Ἀποῦ τοῦ κὺρ Θουδουράκ; Κι' μ' βγάξ τοὺν καπέλλου τ' κι' μ' ἔλει, περὶ καὶ διὰ γραμμάτων «ὦ τὸν φίλον, μόλις ἀφικόμην ἐξ Ἀγίας Ἀννης διὰ μέσον Κερασῆς καὶ τῶν Ἀμελάντων» ἔτο' ἔλει το' Ἀμέλαϊδς. Ἦταν ἐκεῖ κι' οἱ Μπαρμπουζαῖοι κι' οὐ κὺρ Νικουλάκς οὐ Μπουγιατζίς. Μ' δίν' κι' οὐ κὺρ Νικουλῆς οὐ Γρίκας ἓνα λιμοκοντόρο κι' οὐρκίστκα κι' ἔκει ἀπᾶν στοῦ κόνισμα νὰ ψουφίσου τοὺν κὺρ Θουδουράκ. Ἀπὲκ βγαίνου κι' πᾶου κι' στοὺν κὺρ Νίκου τοὺν Ἀμπελλάρα. Καλὴ μέρα σας πρὸς τὸν κύριο Νίκου τ' ἔλεον. Καλῶς τοὺν Παναγὰν μ' ἔλει, κάτσι. Ἦτανι μισμέρ' κι' ἔτρουγι λαγὸ οὐ ἀνθρώπους. Μ' δίν' ἓνα κρασὶ κι' λαγὸ μίξέ, μ' δίν' κι' ἓνα λιμοκοντόρο χουρὶς νὰ μ' οὐρκίσκ'. Αἴρε τί λαγὸς ἦταν φτος; Οὔτε τοῦ μαύρου σκότ' δὲν ἦ-

τανι τόσου νόστμου. Μ' ἔλει νὰ ψουφίσω τοὺν κὺρ Στέφανου τοῦ Γινάρ'. Καλὰ τ' ἔλεον μίνι ἡσυχους Βγαίνου ἀπὲκ κι' τραβᾶου τοῦ κατ' εὐτεῖον γιὰ τοῦ σκουλεῖο τ' Παρδαλοῦ. Ἦταν ἐκεῖ πολλοὶ ἀνθρώπ' κι' πολλοὶ ντινικιέδες τοῦ πετρώλαδος, ἀπ' τὸνα μέρους λιάρ', ἀπ' τ' ἄλλου καψαλοῖ, κι' μ' δίνουν σκάγια χουντρά, σφιρίδια τὰ ἔλει Ζούπα τα μέσα μ' ἔλει, κι' ἰγὼ τὰ ζούπιζα μέσα. Ψούφσα Γινάρ' κι' Φλογαίτ'. Κι' ἀπὲκ βγαίνου ὅξου κι' πᾶου στ' Καστάν' τοῦ μαγαζι' κι' πέρνου νιὰ σκέπ τ' γυναικάς μ' το' Ἀννας κι' νιὰ πέτσα πανὶ γιὰ τ' τσοῦπα κι' νιὰ δικάρα μασαφτίσι (χαψί), κι' νᾶμαι πάλι σ' το' Κουρκουλοῦς. Κι' μ' ἔλετε σεῖς τώρα, ρὲ καλῶς τοὺν Παναγὰν, ρὲ καλῶς τοὺν Παναγὰν, ρὲ καλῶς τοὺν Παναγὰν.

Conte de Bella

ΜΕΤΟΝΟΝΑΣΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΘΕΝΟΙ Μάρτιος (τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).—Διὰ προεδρικοῦ Διατάγματος ἡ Κοινότης Καθενοὶ μετομάζεται εἰς Καθεδύο.

I. ΚΑΘΕΤΡΗΣ

Ἀγοράζετε Λαχεῖα
Τ Ο Ὠ

ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Δῶρα ἄφθονα καὶ
ἐκλεκτὰ θὰ πᾶρουν

Ο Λ Ο Ι

Η ΓΑΡΔΑΡΟΜΠΙΑ
κατ' ἄτομον Δραχ. 5
Δὲν εἶναι ὁμως

ὑποχρεωτικὴ
(Γιὰ νὰ ξέρετε)

Τὰ φρεσκότερα ψάρια καὶ τὰ
πιὸ λαχταριστὰ εἰς τὸ ἰχθυο-
πωλεῖον

ΕΜΜ. ΜΑΡΣΕΛΛΟΥ
Νεὰ Ἀγορὰ

Καπνίζετε σιγαρά
Καραβασίλη
καὶ
Ἀνθὸς Ξηρομέρου
Τὰ ἀριστα ὅλων

ΤΑΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΑΣ

ΣΤΗΝ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ 51)20)0

Πρόσθετος ἀσφάλεια ἢ ἐγγύησις
τοῦ Κράτους

Η ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΕΛΕΗΜΟΝΗΤΡΙΑ

Ἀπὸ τὰς ὡραιότερας ἐκκλησίας τῆς Σκύρου, ἡ Παναγία ἡ Ἐλεημονήτρια, ἡ Λεϊμονήτρια ὅπως συνήθως λέγεται ἀπὸ τοὺς κατοίκους, ἔχει ἐνδιαφέρονσαν ἱστορίαν ἀναφερομένην εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῆς ἀνεγέρσεώς της, ἡ ὁποία μέχρι σήμερον παρέμενεν ἀγνωστος.

Ὅτε τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἡχοίσαμε συγκεντρώνοντες διάφορα ἔγγραφα καὶ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα οἱ συμπολίται μὲ προθυμίαν καὶ χαρὰν προσέφερον διὰ τὰ καταρτίσθαι καὶ τὴν νῆσόν μας τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀρχαίας, εἶδαμε μὲ εὐχάριστον ἐκπληξιν διὰ τὸ ἀρχαίον ἐπιλυτίζετο καὶ μὲ ἀρκετὰ χειρόγραφα βιβλία ἢ τετράδια τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὰ κληρικὰ διαφόρων τῆς Σκύρου ἐκκλησιῶν. Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τὰ ὁποῖα θέσεις ὀνομάζονται εἰς τὴν νῆσόν μας, εἶνε σημειωμένα διάφορα στοιχεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὰ ἀφιερῶματά της, εἰς τὴν περιουσιακὴν τῆς κατάστασιν, τοὺς κληρικούς καὶ ἀδελφούς τῆς ἐκκλησίας κ. ο. κ. Ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ χύνουν πολὺν φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Σκύρου, αἱ ὁποῖαι μετροῦνται εἰς ἑκατοντάδας, ἐμφανίζον τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας των καὶ ἀποτελοῦν πολυτίμους πληροφορίας ἢ δοκουμένα διὰ τὴν ἐν γένει τῆς νήσου μας ζωὴν τῶν τελευταίων τεσσάρων ἢ πέντε αἰώνων.

Ἀπὸ τότε εἶχα σκεφθῇ πόσο ἐπιβεβλημένη ἦτο ἡ ἐκδοσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων τετραδίων μετὰ σχετικῶν παρατηρήσεων καὶ σχολίων, καθὼς καὶ ἡ βαθμιαία ἐκδοσις καὶ δημοσίευσίς καὶ ὅλων γενικῶς τῶν ἔγγράφων τὰ ὁποῖα ἔχουν συγκεντρωθῇ καὶ καθημερινῶς συγκεντροῦνται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς Σκύρου ἀρχεῖον. Μὲ δὴν τὴν πτωχίαν τῶν πόρων τοῦ «Συνδέσμου τῶν ἐν Ἀθήναις Σκυρίων» θὰ ἦτο ἐπιβεβλημένη ἡ διὰ τοῦ ἀποῦ ἐναρξίς τῆς δημοσιεύσεως ἀριθμὸς τινος ἐκκλησιαστικῶν θέσεων καὶ ἐγγράφων, διὰ τὰ γίνῃ ἡ καλὴ ἀρχὴ καὶ διὰ τὰ ἔλθουν κατόπιν καὶ ἄλλοι ἀρῶγοι εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκδόσεως καὶ δημοσιεύσεως.

Μεταξὺ τῶν χειρογράφων τὰ ὁποῖα πλουτίζουν ἤδη τὸ ἀρχεῖον τῆς Σκύρου εἶναι καὶ ἡ θέσις τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεημονήτριας, τὴν ὁποῖαν μαζὺ μὲ ἄλλα ἔγγραφα προσέφερον εἰς τὸ ἀρχεῖον ὁ κ. Κλεομένης Ἀντωνιάδης, εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς ἐκκλησίας.

Τὸ χειρόγραφον τετράδιον, σχήματος 12ον, ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ φύλλα χονδρὸν χάριον καὶ εἶναι δεδεμένον μὲ δέσμα. Μερὸς ὅμως τῶν σελίδων εἶναι γεγραμμένον, ἐνῶ τὸ πλεῖστον τῶν σελίδων παρέμεινε ἄγραφον, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ ἄλλας θέσεις, διότι κατὰ τὰ τελευταῖα πενήντα ἢ ἑξήντα χρόνια ἢ καὶ παλαιότερον εἶχεν ἀρχίσει ἡ διανομὴ τῶν ἀκινήτων κτημάτων τῶν ἐκκλησιῶν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν, ἐπαυσαν δὲ ἐντελῶς καὶ αἱ εἰς ἀκίνητα προσφοραὶ ἀπὸ μέρους τῶν πιστῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας. Οὕτως ἐξέλιπεν ὁ κυριώτερος λόγος ὁ ὁποῖος ἠνάγκαζε τοὺς ἀδελφούς νὰ συμπληρῶνουν τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτὰ ἡμερολόγια καταγράφοντες ἐκάστοτε τὰ νέα ἀφιερῶματα καὶ τὰς προσόδους τῶν κτημάτων, σημειώνοντες τοὺς ἐνοικιαστάς τῶν κτημάτων καὶ τὰς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὀφειλάς καὶ χρὴ διαφόρων ἀτόμων καὶ αὐτῶν τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφῶν.

Σήμερον πλὴν τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἡ ὁποία διατηρεῖ τὴν τεραστίαν εἰς ἀκίνητα καὶ κινητὰ περιουσίαν της, δύο ἢ τρεῖς μόνον ἐκκλησίαι τῆς νήσου μας ἔχουν περιουσίαν τινὰ ἰδικήν των εἰς ἀκίνητα, ἐνῶ ἡ περιουσία τῶν ἄλλων πρὸ καιροῦ εἶχε διανεμηθῇ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἢ εἶχε κατακρατηθῇ ἀπὸ τοὺς πολυχρόνιους ἐνοικιαστάς. Νῦν χάνει ὅμως πολλάκις καὶ αὐτομάτως, οὕτως εἰπεῖν, τὰ χάνει ἡ ἐκκλησία τὴν περιουσίαν της ἕνεκα τοῦ ἐξῆς λόγου.

Πολλοὶ ἀδελφοὶ ἀπέθνησκον χωρὶς κληρονόμους ἢ ἔχοντες μακρυνούς κληρονόμους μὴ δυναμένους νὰ διεκδικήσουν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας δικαίωματα τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ. Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡλπιώμενος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀδελφῶν διὰ τοῦ θανάτου ἢ καὶ ἀπὸ ἀδιαφορίας ἀκόμη τῶν κληρονόμων. Οὕτω ἔφθινε νὰ περιέλθῃ ἡ ἐκκλησία μετὰ τῆς περιουσίας της εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ ὁποία ἐπαυε πλέον νὰ θεωρῇ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν ὡς τοιαύτην καὶ τὴν ἐπέεχε μὲ τὴν ἰδικήν της. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ λόγους κληρονομικῶν ἢ ἕνεκα συνικεκαίων συνέπιπεν ὁρισπανίως ὅλα τὰ ἀδελφικὰ μερίδια τῆς ἐκκλησίας νὰ περιέλθουν εἰς μίαν οἰκογένειαν ἢ εἰς ἓνα άτομον, οὕτω δὲ καὶ πάλιν ἐναντίετο ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία μὲ τὴν αὐτοκλήν ἢ οἰκογενειακὴν. Κατὰ τοὺς τρόπους αὐτοὺς καὶ ἡ Ἐλεημονήτρια ἔχασε τὴν περιουσίαν της.

Ἡ θέσις τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεημονήτριας τελειώνει τὸ 1844 διὲ καὶ σημειώνεται ἡ τελευταία πληροφορία εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Εἰς τὸ πρῶτόν της φύλλον εἶνε γραμμένον ὁ κατωτέρω τίτλος μὲ ἄλλον γραφικὸν χαρακτήρα ἀπὸ τοῦ αἰγίου «Θέσις τῆς Παναγίας Ἐλεημονήτριας γραφθὲν πρῶτον Σεραφείμ Ἱερομονάχου Σκύριου».

Μᾶς παρέχεται ἐπομένως ἀπὸ τοῦ ἀγνωστον συγγραφέα τοῦ τίτλου πολυτίμος πληροφορία περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ κειμένου. Καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ Σκύριος Ἱερομόνιος Σεραφείμ, ἀρκετὰ μορφωμένος ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ἔργον, διότι ἐλάττωται ἀνορθογραφίαι παρατηροῦνται εἰς αὐτὸ ἐνῶ τὸ ὅλον ὅμως εἶναι καλὸ καὶ δείχνει ἀνδρῶν πολὺ μελετημένων διὰ τὴν ἐποχὴν του.

Ποῖος εἰδικώτερον ὑπῆρξεν ὁ Ἱερομόνιος Σεραφείμ δὲν γνωρίζομεν οὔτε ἐκ παραδόσεως, οὔτε ἐκ γὰρ τοῦ τινος κει-

μένου γνωρίζομεν μόνον διὰ αὐτὸς ἡκμασε περὶ τὸ 1800, διότι ὁ ἴδιος σημειώνει ἀνωθι τῆς συγγραφῆς του «αἰων». Τὸ ἔτος ἐπομένως 1818 κατὰ τὸ ὁποῖον ἐγράφη ἡ θέσις τῆς Ἐλεημονήτριας πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελοῦν ἔτος ἀκμῆς τοῦ λογίου μοναχοῦ.

Τὸ κείμενον τοῦ χειρογράφου ἔχει ὡς ἐξῆς, μὴ τηρηθεῖσιν μόνον τῶν ἐλαχίστων, ἄλλωστε, ἀνορθογραφῶν:

«Κώδιξ τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς Κυρίας Θεοτόκου, οὐσης ἐν τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ, ἐγγὺς τοῦ ρυάκος, ἥτις ἀνηγέρθη τὸ πρῶτον μὲ τὸν ὄνον θανμάσιον καὶ προσέχητε οἱ παρόντες ἵνα λάβητε ὄφελος ψυχικόν, μετανοῦντες τῶν προτέρων σφαλμάτων».

Πρὸ χρόνων διακοσίων εὗρεθεις εἰς μοναχὸς ὀνόματι Θεόδουλος ἐνταῦθα εἰς τὴν νῆσον Σκύρον ἐκατόκει εἰς τὰ ὄρια τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μηνᾶ ἐν τινι μικρῷ οἴκῳ. Ἐνῶ δὲ οἰκῶν καὶ ἐρχοχειρῶν προσήυχετο ὁ ἀείμνηστος καὶ διὰ κατὰ τὰς ἀγίας ἡμέρας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρικοστῆς ἐν αἷς καὶ ἄπαντες οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ ἑομολογούμενοι προσεύχονται συνήθως ἐκτενέστερον, κατ' αὐτὰς φημί, καὶ ὁ ρηθεὶς μοναχὸς προσευχόμενος ἐν τῷ κατόκει οἴκῳ ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν ἀνεπαύθη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ συνήθους τόπου τῆς αὐτοῦ ὀλίγον ἀναπαύσεως· καθυδόντος οὖν αὐτοῦ, φαίνεται ἡ Κυρία Θεοτόκος ὅλη φῶς ἐξαστράπτει καὶ λέγει αὐτῷ: «Θεόδουλε ἐγέρθητι καὶ μὴ κάθευδε». Ὁ δὲ ἐντρομος ὅλος γυνόμενος, ἀπὸ τε τοῦ ἐξαισίου φωτός ἐκείνου καὶ τοῦ κάλλους τοῦ θαυμασίου τῆς Θεοτόκου καὶ ὑποπτερόμενος εἶναι φάντασμα τὸ φαινόμενον καὶ ἀπάτη τοῦ διήμονος· καθὼς πολλάκις ἐπείραζεν αὐτὸν ὁ δαίμων, μὲ διαφόρους φαντασίας, διὰ τοῦτο ἤρξατο ἐξορκίζειν αὐτόν, τῇ Κυρίᾳ Θεοτόκῳ προσεύχων. Ἡ δὲ Κυρία Θεοτόκος τὸν φόβον αὐτοῦ ἐκλαβοῦσα καὶ ὅλον αὐτὸν χαρὰς ἀπέρου πληροῦσα, λέγει αὐτῷ: «δοῦλε πιστὲ τοῦ υἱοῦ μου τοῦ Θεοῦ, Θεόδουλε μοναχέ, σήμερον εὗρες χάριν παρὰ τῷ υἱῷ μου καὶ ἐμοὶ διὰ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχεις εἰς ἡμᾶς. Καὶ λοιπὸν ἐσὺ ὁ ἐμὸς φίλος καὶ τοῦ υἱοῦ μου ὁποῦ δὲν εὐχαριστεῖσαι νὰ ἀκούσῃς οὐδενὸς ὑβρίζοντος τινὰ τῶν ἀδελφῶν σου χριστιανῶν, θέλεις νὰ ὑβρίζωμαι ἐγὼ ἡ μήτηρ τοῦ Θεοῦ παρὰ πάντων; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο: «οὐχί Κυρία μου, οὐχί. Τὴν ψυχὴν μου νὰ θύσω διὰ σὲ τὴν μητέρα μου. Ποῖος σὲ ὑβρίσει καὶ ὑβρίζει κυρία μου;» Ἡ δὲ ἔφη: «πάντες σοὶ εἶπον πλὴν ἀκουσίως καὶ οὐχί ἐκουσίως καὶ ἀκουσον: Ἐν καιρῷ τῆς εἰκονομαχίας λαβὼν εἰς μοναχὸς δι' ἐμοὶ προτροπῆς ἣν εἶχεν εὐλάβειαν εἰκόνα τῆς μορφῆς μου, ἔκρυπτεν αὐτὴν εἰς ἐν φρεῖα ἐρηρὸν ὅπερ σήμερον πέλει ἐμπλεον πάσης ἀκαθαρσίας σκουπισμάτων καὶ κόπων. Δι' ὃ καὶ βυλωμένη ἵνα ἐμφανίσω αὐτὴν τοῖς φίλοις μου εὐσεβεῖσι πᾶσι, θέλω διὰ σοῦ νὰ ἐμφανίσω αὐτὴν καὶ δι' αὐτῆς; νὰ δοῦσθῃ ἐγὼ καὶ ὁ μονογενὴς μου υἱός. Διὰ τοῦτο ἐγερθεὶς ἀκολούθει μοι». Ὁ δὲ ἐγερθεὶς καὶ ἀκολουθῶν τῇ Κυρίᾳ Θεοτόκῳ ἀπῆλθον ἀμφοτέρω πρὸς τὰ μέρη τοῦ ρυάκος, ὅθεν καὶ πλησίον αὐτοῦ στάσα ἡ Θεοτόκος ἔδειξεν αὐτῷ δακτυλοειδῶς τὸν τόπον ἐν ᾧ ὑπάρχει κειμένη ἡ εἰκὼν αὐτῆς. Καὶ τοῦτο γινόμενον ἡ μὲν Κυρία Θεοτόκος ἀνῆλθεν εἰς οὐρανὸν πρὸς τὸν μονογενῆ υἱόν, ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ δοῦλος Θεόδουλος σταθεὶς εἰς προσεσχὴν ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα ἐδέετο τῆς Θεοτόκου ἵνα μὴ ἀποτύχῃ τοῦ ποθομένου θείου ευρήματος. Ὅθεν καὶ τὸ πρῶτον λαβὼν δίκειλην καὶ ἀείνην καὶ πύον εἰς χεῖρας ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον πλησίον τοῦ ρυάκος, ἐνθα ἡ Θεοτόκος ἔδειξεν αὐτῷ. Καὶ διὰ σκάπτων καὶ ῥίπτων τὴν φρόκαλα εὗρε τὸ στόμα τοῦ φρεάτος, οὕτως ἀφαιρουμένου τὰ ὅπερ ἐκείνητο ἐνθα δυσώδη διάφορα σκουπίδια εὗρίσκει λίθους δύο, ἐφ' ὧν ἐξῆλθε λάμψις καὶ εὐφρία λάμπουσα καὶ εὐφδιάζουσα τὸ φρεῖα καὶ τοὺς παραστάνας πάντας. Καὶ λοιπὸν μετακινήσαντες τοὺς λίθους ἐκείνους οἷτινες ἦσαν ἐν εἵδει καμάρας, εὗρον ὅπισθεν αὐτὴν τὴν ἀγίαν εἰκόνα τῆς Κυρίας Θεοτόκου λάμπουσα καὶ ἀκτινοβολοῦσα, ὥσπερ νὰ ἦτον αὐτὴ τῇ ὥρᾳ ἐκεῖ βαμένη ἡ μᾶλλον εἰπεῖν ὥσπερ νὰ τὴν εἶχεν ὁ ζωγράφος αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ζωγραφισμένην, μηδὲν βλάβημον ἔχουσαν ἀπὸ τοῦ τῆς ὑγρότητος τῆς γῆς καὶ τῆς πολυκαιρίας.

Πόσῃ λοιπὸν χαρὰν νὰ ἔλαβεν ἐκεῖνος ὁ σεβάσμιος μοναχὸς Θεόδουλος; Καὶ οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι κάτοικοι ταύτης τῆς νήσου μαθόντες, ἔτρεξαν εἰς τὴν θείαν ταύτην θέσιν οἱ προσκυνήσαντες καὶ ἀσπαζόμενοι μετ' εὐλαβίας ἀπεφάσισαν ἵνα ἀναγείρωσιν ἐν τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐκκλησίαν εἰς ὄνομα τῆς Κυρίας Θεοτόκου δι' ὃ καὶ ἐγείροντες συνεβουλεύθησαν τῷ τότε ἀρχιερεὶ ταύτης τῆς νήσου καὶ πάσῃ τῇ Ἱερᾷ Κλήρῳ ἀπεφάσισαν πάντες διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὰς λυπηρὰς ἡμέρας τῶν θείων παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνεφανίσθη ἡ θεία εἰκὼν τῆς Θεοτόκου καὶ ἐπεὶ εὐρέθη ἐν τῷ πηγαδίῳ, διὰ τοῦτο ὑπάρχει ἀρμοδιώτερον νὰ τιμηθῇ οὗτος ὁ ἀνεγερθεὶς τοῦτος οἶκος εἰς τὸ ὄνομα τῆς ζωοδόχου πηγῆς, ὅπου ἐορτάζεται κατὰ τὴν λαμπροφόρον ἑβδομάδα ἐν ἡμέρᾳ ἐκτῆς διακαινισίμου, καθότι καὶ ἡ Κυρία Θεοτόκος ὁφθεῖσα, ὅπερ τὸν μονογενῆ υἱὸν ἀναστάντα ἐκ τοῦ μνήματος ἡμῖν ἐχαροποίησεν καὶ ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὸν Χριστὸν τοὺς μαθητὰς του καὶ μάλα εἰκότως. Ὅθεν καὶ ἐγκαινισθεῖσα παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἐπροικίσθη αὕτη ἡ ἐκκλησία παρὰ τῶν κλητῶν αὐτῆς, οἶων τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΝ ΙΔΙΚΗΝ ΤΩΝ ΣΤΕΓΗΝ

... ΚΑΙ Ο ΜΠΑΜΠΟΥΛΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Το Κράτος φαίνεται ότι ήρχισε κάπως σοβαρά να σκέπτεται ότι καιρός ήτο επί τέλους να καλυφθούν υπό κάποιαν στέγη και τα διάφορα καλλιτεχνικά σωματεία και οι λογοτεχνικοκαλλιτεχνικά οργανώσεις. Την πρωτοβουλίαν εις τὸ ζήτημα αὐτὸ τὴν ἀνέλαβεν ἡ Ὑπηρεσία Σένων καὶ Ἐκδόσεων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, διὰ τὰ εὐνοήθησεν τὸ ὅλον ζήτημα, τὸ γράφοντες πρὸς τιμὴν του, ὁ ἴδιος ὁ Προδουρουργὸς κ. Παπακαστασίον.

Διὰ τὰ καλλιτεχνικά σωματεία, τὰ σωματεία τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, δὲν πᾶσχει, ὡς γνωστὸν, στέγη τις εἰς τὴν ἀναγκαίαν πρωτεύουσάν, ὅπως ἐμφανίζονται αὐτὰ ὀργανωμένα καὶ κοινῇ ὑπὸ αὐτῇ, καὶ τὸ Κράτος οὐδεμίαν κατέβαλεν ἐνεργὴν δέλησιν ὅπως βοηθήσῃ εἰς τὴν λύσιν τοῦ τόσον ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν διανοητικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας μας ζητήματος.

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς εὐπαθείας πολλάκις μετὰ τὴν ὁποίαν αἱ διάφοροι κρατικαὶ λειτουργίαι προσδίδονται εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ζωὴν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκπύλωσιν τῆς Χώρας μας εἶναι καὶ τὸ γεγονός διὰ ἐνθ' ἀπὸ τοῦ 1919 τοιζόμενον ὑπάρχει ἐρητισμένος καὶ ἐν ἰσχύι νόμος διὰ τοῦ ὁποίου τὸ εἰς τὸν περίβολον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς οἰκίας Σιαδίου τμήμα γηπέδου, ἐπὶ τὸ ὁποῖον ἄλλοτε εὐλοκοκτοῦν ἡ γραφεῖα τῶν πυροσβεστικῶν λόγων, διετέθη διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κτιρίου τῆς «Διαρκούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως», ὁ Σύνδεσμος τῶν καλλιτεχνῶν οὐδέποτε κατέσκηψε ἀπὸ δυστροπίας τῶν ἡμετέρων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν χορηγίαν του τὸ ἐν λόγω γήπεδον.

Καὶ ὅχι μόνον δὲν κατέσκηψε νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν χορηγίαν του τὸ γήπεδον αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἡμετέρας νὰ παρακολουθῇ διαμαρτυρούμενος ἀλλὰ μὴ εἰσακουσόμενος τὰς διαφόρους ἀσφαρικὰς ἐνεργείας τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὁργανώσεις ἢ ἄτομα κατηύθυνον πάντοτε πρὸς τὸ γήπεδον τοῦτο.

Ὅτις πρὸ ἐνάμιση περίπου ἔτους ὡμὰς ἀναήρων ἀξιωματικῶν κατέσκηψε καὶ ἔλαβεν ἄδειαν νὰ κτίσῃ ἐπὶ τοῦ γηπέδου τοῦτου οἷκημα διὰ τὴν χορηγίαν τῶν ἀναπήρων τῆς ομάδος, ὥστε νὰ μὴ ὑπῆρχον ἄλλας ἐκδόσεις γηπέδων δημόσιοι, δημοτικαὶ ἢ μοναστηριακαὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτῶν σπαιτῶν τῶν ἀναπήρων, διὲ δὲ ἐσταμάτησεν ἡ κατάληψις τοῦ μέρους τοῦτου κατόπιν τῶν διαμαρτυριῶν ἰδίως τῶν ἐρημειδῶν, νέα ὀργανώσεις ἀντιπροσώπωνται αὐτῇ τὴν φορὰν τοῦ πρόσφυγας κατέσκηψε νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς τοῦ ἑνὸς γηπέδου καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῦ πλινθοκτιεῖται κτίριον τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησεν ὡς προσφυγικὸν πρᾶξιον, ὥστε καὶ τὴν φορὰν αὐτῇ νὰ ἐπρόκειτο νὰ λυθῇ ὁλόκληρον τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως 1,200,000 προσφύγων διὰ τῆς καταλήψεως ἑνὸς μέρους προωρισμένου νὰ στεγάσῃ τὴν ἱερδην τῆς ἀστεργασίας ἐν Ἑλλάδι τέχνης, ὑπὸ μιᾶς προσφυγικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ δικαιοδοσία διὰ ἐπρεπε νὰ ἐξοικονομηθῶν αἱ ἀνάγκαι τῶν προσφύγων μόνον ὡς ἀπείρα δικαιοδοσία δύναται νὰ θεωρηθῇ, διότι ἂν ἐσκέπτετο ὅτις τὸ Κράτος θὰ ἠδύνατο κἀλλιστα καὶ τὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον καὶ τὸ Ἐθνολογικὸν καὶ τὴν Παναγοθήκη καὶ τὴν μεταβάλλει εἰς προσφυγικὰ πρᾶξια, καὶ θὰ ἠδύνατο ἀκόμη — τὴν φορὰν αὐτῇ ὑπὸλοιπὴν χωρὶς εἰσωνείαν — εἰς πλὴν πλεονάζον τοῦ χώρου τῶν Βασιλικῶν Σταύλων νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀνεγερθῶν δεκαπλάσιας ἐκτάσεως καὶ δεκαπλάσιας ὠφελείας προσφυγικὰ πρᾶξια.

Ἡ μοχθηρία ἐπομένως, ἡ δυστροπία, ἡ κακοεργεσία μετὰ τὴν ὁποίαν τὰ διάφορα κρατικὰ ἄτομα, πολιτικά καὶ στρατιωτικά ἀποβλέπουν εἰς πᾶν, διὰ ἀφορρὰ τὴν ἐξέλιξιν, τὴν πρόδοον καὶ τὴν προστασίαν τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων ἐν Ἑλλάδι καὶ τῶν ἐργαζομένων αὐτῇ, εἶναι ἡ κυριώτερα αἰτία, νομιζόμεν, τοῦ ἐν παντοίᾳ σχεδόν

ἐπὶ τῇ ἐπίσημῳ ἀποστάσει προστασίας τῆς Τέχνης ἢ τῶν Γραμμάτων εἶναι εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς τῆς καὶ διδωγίας καὶ τὰ κρατικὰ πολιτικά καὶ στρατιωτικά ὄργανα ἀπὸ τὸ ὅποια ἐξηστῆτο ἢ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἢ ἡ μὴ παρεμπόδις τῆς καὶ ἢ μὴ ἐπιτήμιος μεσολάβησις.

Ἀπὸ τῶν λόγων αὐτῶν ἄλλως τε ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ἔλασε καὶ τὸ γήπεδον τοῦ περιόλου τῆς Βουλῆς τὸ προωρισμένον διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκπύλιν, ὅπως διὰ τῶν αὐτῶν λόγων δὲν ὑπῆρξεν ὀλίγη αἱ περιουσίες κατὰ τὰς ὁποίας εἶδονεν τὸ Παρεπιστήμιον καὶ τὸ Πολιτεχνεῖον μεταβαλλόμενα εἰς στρατιῶνας καὶ εἰς στρατιωτικοὺς σταύλους.

ΜΙΑ ΣΤΕΓΗ

Ἡ μοχθηρία καὶ ἡ κακοεργεσία μετὰ τὴν ὁποίαν τὰ κρατικὰ ὄργανα, στρατιωτικά ὁπως εἶπομεν, καὶ πολιτικά ἀποβλέπουν πάντοτε σχεδὸν πρὸς ὁποιανδήποτε ἐκδηλουμένην ἐπισημὸν τῶν προστασίας τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων, μας ἀναγκάζει καὶ σημερον νὰ ἀναφέρωμεν ἄλλως τὸ γεγονός, ὅτι ὁ προδουρουργὸς κ. Παπακαστασίον ἐξεδήλωσεν ὅλην τὴν διάθεσιν του ὅπως παραχωρηθῇ ἕνα κατόπληλον δημόσιον οἷκημα εἰς τὸ ὁποῖον θὰ στεγασθῶν, ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν, ὁ Σύνδεσμος τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν, δύο ἢ τρεῖς ἄλλοι καλλιτεχνικαὶ Σύνδεσμοι, ὅχι ἀσπληρώς ἐπαγγελματικῆς μορφῆς, καὶ ἡ διαρκὴς καλλιτεχνικὴ ἑδεσις, χαρίσις καὶ νὰ ἀποκαλύπτωμεν ποῖον εἶναι τὸ ἐν λόγω δημόσιον οἷκημα.

Ἡ τόσῃ σκληρὰ πείρα τοῦ παρελθόντος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ δέλησις ἑνὸς ἀνθρωπιστοῦ τῆς γραφικῆς ἢ ἑνὸς ἐπιλοχίου τῶν εὐζώνων ἐπικρατεῖ τῆς θελήσεως εἰς τὰ παρομοίας φύσεως ζητήματα, ὑποργῶν καὶ προδουρουργῶν, κάμνει ὅλους ἐκείτους, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβον τὴν διαχείρησιν τοῦ ὅλου ἔργου, νὰ εἶναι μέχοι σχολαστικότητος ἐπιφυλακτικοὶ εἰς τὰς ἀποκαλύψεις των καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται ὅτι θὰ λάβῃ, τοῦλάχιστον ὅσον ἐξαστάται ἀπὸ ἡμᾶς, τὴν δημοσιότητα του, ποῖν περιέλθῃ εἰς τὴν πραγματικὴν κατοχὴν τῶν καλλιτεχνικῶν ὀργάνων τὸ ἐν λόγω οἷκημα.

Κ. ΦΑΛΤΑΤΤΕ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ἡ ἐνοικιάζεται ὑπόγειον μετ' ἐπιπλῶν καὶ κενῶν θαρῶν. Πληροφορία δόδε Ἀδριανῶ 42, πρὸς τὸν Ἀγίον Φίλιππον.

ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΕΙΣ

ΔΙΟΤΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ Η

ΑΛΛΑ ΚΑΙ

ΟΤΙ ΤΟ

ΘΩΝ

ΚΑΙ Α

ΒΡΥΞΕΛΛΑΙ 1908

ΧΡΥ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΕΡΓΟΣΤΑΣ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΓΟΜΕΝΗΝ „ΜΟΝΤΕΡΝΑ“ ΣΧΟΛΗΝ Η ΝΕΟΤΕΡΙΣΤΑ ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ ΤΗΣ 25.1.24 ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Τὸ λογοτεχνικὰ μᾶς νερὰ ἐταράχθησαν τὸς τελευταίους αὐτὰς ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν μιᾶς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ γνωστοῦ νέου ποιητοῦ κ. Φώτη Γιοφύλλη μὲ τὸν τίτλον «Ἀνησυχία».

Πραγματικαὶ ἀνησυχίαι ὄχι τόσο καθὼς φαίνεται γιὰ τὸν συμπαθεῖ ποιητὴν κ. Γιοφύλλη ὅσοι γιὰ τοὺς ἀναγνώστας του, καὶ ἰνδιβιδουαλιστὰς εἰς βαθμὴν πραγματικῆς ταραχῆς.

Ὁ κ. Γιοφύλλης ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἐκπροσώπους ποιητὰς μᾶς τῆς λεγομένης «Μοντέρνας Τέχνης» ἐνεφανίσθη εἰς τὴν συλλογὴν αὐτὴν τόσο ὑπερμοντέρνος ὥστε νὰ ταράξῃ τὰ νερὰ καὶ αὐτῶν τῶν μοντερινιστῶν μᾶς καὶ νὰ θεωρηθῇ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ὡς ἐπαναστάτης, ὡς Ἀριστοφάνης, ὡς πολὺ παραστατικὸς μᾶς ἔλεγε κάποιος φίλος του... Μπολσεβίκος.

Ἀλλὰ τὸ ὅλον γεγονός, τὸ ὅλον φαινόμενον εἶνε τέτοιο ὥστε νὰ ἀξίξῃ νὰ ἀπασχολήσῃ, νομίζομεν, τὴν στήλην αὐτὴν καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ πολλοῦ μᾶς ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

Ὁ κ. Γιοφύλλης ὑπερηδὼν τὴν γενικὴν δοχὴν τῆς νεοτεριστικῆς ποιήσεως ὅτι τὰ θέματα τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ τέχνη διὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν αἰσθητικὴν συγκίνησιν εἶνε δυνατόν καλλίστα νὰ ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν σύγχρονον ἐμφάνισιν τῶν μέσων ζωῆς τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ἡ πρόοδος καὶ ἡ τρέχουσα κατάστασις τῆς ζωῆς μᾶς ἐνόμισεν ὅπως φαίνεται ὅτι καὶ ἕνα θέμα τῆς σύγχρονου ἐκφάνσεως τῆς ζωῆς εἶνε θέμα πρὸς ποιητικὴν μανουβράριαν καὶ μᾶς ἔδωκε εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ αὐτοῦ ποιήματα ὅπως αὐτὸ ἐπὶ παραδείγματι τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν ὀλίγηρον.

Η ΑΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΡΕΜΠΟΡΑ

Λαμπὴν ἰ. Τὸ Μανιτόμπα 7 καὶ 5 σέντες καὶ τὸ Χαβέντερ 6 καὶ 40.

(Τοῖσι Πειραιᾷ τέλος μηνὸς παραδοτέα).—

Ὡμέ, μὲ δένουν πάντα τὰ μάτια καὶ τὰ νᾶζια σου, Μεντέα! —

Ἔτσι μονάχα μὲ συμφέρει. Καὶ τὸ κέρδος; Ἀσήμαντο! Καὶ γύρου μᾶς κερδίζουνε γενναῖα. Σὰν ἔχεις τοὺς Σινεριοὺς μὲς στὸν Πειραιᾶ, σὰν ἔχεις τοὺς Ὄβριους στὴ Σαλονίκη καὶ δίδουνε μικρὲς τιμὲς—τί φρίκη! — καὶ πῶς νὰ δώσω γὼ τιμὲς ἀνδρωπινές;

Μὰ καὶ σὲ τέτοιο κέρδος πῶς νὰ φχαριστηθῶ; (Εἶνε μικρὸς λογαριασμὸς 10,000 τόνοι), σούχου καὶ τὴ Μεντέα—ματιὰ ποὺ μαχαίρωνται! — καὶ τὴν ποδοῦ, καὶ τὴν ποδοῦ!

καὶ πῶς μπορῶ νὰ τὴν δυσχεραίσω; Καὶ πῶς νὰ μὴν τῆς πάω τ' ἐκρίβδου γουναρικά; καὶ τὴν κομπὴν τὴν Cadillac γιὰ τὸν περίπατο; Καὶ τὸ κοκὲ μὲ τὰ μαργαριτάρια;

(Τὸ βλέπω ἀπὸ σὺ' ἀλάστωρα ν' ἀνθῇ!)

Ἀπὸ τὰ κέρδη τάχω ὑποσυνεθῇ.

Νὰ βάλω ἀπάνω 10 σέντες στὸ Μανιτόμπα ἀνδριά; Μὰ ἔχεις καὶ τοὺς Σινεριοὺς μὲς στὸν Πειραιᾶ, μὰ ἔχεις καὶ τοὺς Ὄβριους στὴ Σαλονίκη—φρίκη! —

Ὡ, τί μαρτύριο ποῖναι πάντα τὰ μάτια καὶ τὰ νᾶζια τῆς Μεντέας; καὶ εἰ σμιλεντὲς γραμμὲς τοῦ ποδαριοῦ!

Ὡ, τί αγωνία καὶ τὸ ἐμπόριο τοῦ σταγιοῦ!

Τὸ ΧΥΠΟΥΝ ΚΑΙ ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΗΣ ΜΟΝΤΕΡΝΑΣ ΣΧΟΛΗΣ

Θέμα καὶ λεκτικὸν καὶ στίχοι ὅπως οἱ ἀποτελοῦντες τὰ ποιήματα τῆς «Ἀγωνίας τοῦ Σταρεμπορα» «Συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου» κλπ. ὅπως ἦτο ἐπόμενον ἐξήγειραν τὰ νεῦρα τῶν λογοτεχνικῶν μᾶς κύκλων, ἐτάραξαν τοὺς λεγομένους νεοκλασικοὺς οἱ ὁποῖοι ἐπέταξαν μὲ ἀγανάκτησιν τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γιοφύλλη, ἔκαναν τὸ κοινὸν νὰ βγάλῃ ὡς συμπεράσμα τῶν στίχων αὐτῶν τὸ ἔνωμα τῶν ὑποκρίσεων τοῦ δεξινοῦ χριστοῦ καὶ τὸ σταυροκόπημα καὶ ἔφεραν καὶ αὐτοὺς τοὺς ὁπαδοὺς τῆς νεοτεριστικῆς σχολῆς εἰς ἀναστάσιον.

Καὶ ἕνας ἀκριβὲς ἀπὸ τοὺς πλέον γνωστοὺς πιστοὺς τῆς Σχολῆς αὐτῆς ὁ νέος ποιητὴς κ. Ἰωάννης Ἀρὶς ποιητῆς τῆς γνωστῆς συλλογῆς «Τὰ Μοντέρνα» μᾶς ἔλεγε διὰ τοὺς στίχους καὶ τὰ ποιητικὰ θέματα τοῦ κ. Γιοφύλλη.

— Ὁ κ. Γιοφύλλης τὸν ὁποῖον ἐκτιμῶ τόσο ὡς ποιητὴν παρεξήγησε εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ αὐτοῦ ἐμφάνισιν ἀπὸ ὑπερβολικῶν ἔσως ἐνθουσιασμοῦ ἢ ἀπὸ τὴν σκέψιν δημιουργίας, θεωροῦν τὴν οὐσίαν τῆς νεοτεριστικῆς ποιήσεως, καὶ ἐθεώρησαν ὅτι αἱ πλέον ἀντιποιητικαὶ ἐκφράσεις δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ποιητικὸν ὅλκον καὶ νὰ συγκινήσουν τὸν ἀναγνώστη. Ἀλλὰ ἔδω ἀκριβὲς εἶνε τὸ λάθος τοῦ κ. Γιοφύλλη. Ὁ ἀναγνώστης δὲν συγκινεῖται, δὲν προβάλλεται αἰσθητικῶς διότι ἡ ἐμφάνισις

τῆς μορφῆς εἶνε ἀντιαισθητικὴ, εἶνε στεγνὴ, εἶνε σκληρὰ. Δὲν ἀρκεῖ νὰ βάλωμεν εἰς τοὺς στίχους μᾶς λίγη βενζίνη αὐτοκινήτου, ἕνα δέκντν ἀσφράτου, ἢ δέκα μετοχὰς τοῦ παλικοῦ, γιὰ νὰ συγκινήσωμεν τὸν ἀναγνώστη. Χρειάζεται ἡ αἰσθητικὴ ἐκλογὴ καὶ συγκρότησις καὶ τοῦ θέματος καὶ τῆς ἐκτελέσεώς του διὰ νὰ δώσουν τὴν συγκίνησιν τῆς τέχνης. Χρειάζεται μὲ ἄλλους λόγους νεοτεριστικὸ ὅλκον ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ κλασικὸ φορμάρισμά του διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἡ λεγομένη μοντέρνα τέχνη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁ κ. Γιοφύλλης ἐφύλαξε μὲν εἰς τὴν περασμένην τοῦ συλλογῆς τῆς «καινοτομίας» τερστίνης, ἀλλὰ τὸ ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν τωρινὴν τοῦ ποιητικῆς συλλογῆς.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΜΟΝΤΕΡΝΙΣΤΟΥ

Δὲν γνωρίζομε ποῖα εἶνε ἡ γνώμη καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρινου μᾶς ποιητοῦ κ. Καβάφη τοῦ θεωρουμένου ὡς διδασκάλου τοῦ μοντέρνου στίχου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ δὲν φανταζόμεθα, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὸ ἔργον του, ὅτι δὲν παραδέχεται τὸ ἀναμάλισμα τοῦ κ. Γιοφύλλη.

Ὁ ἴδιος ὁμοῦς ὁ ποιητὴς μᾶς ἐνδεῖα ἔτσι τὴν κεντρικὴν σκέψιν.

Δὲν μπορῶ νὰ ἐννοήσω διόλου τὸν συντηρητισμὸν τῆς μοντέρνας Σχολῆς. Κάθε τι ποὺ μᾶς συγκινεῖ εἰς τὴν σύγχρονον ζωὴν μᾶς εἴτε μηχανὴ εἶνε αὐτὸ, εἴτε συνάλλαγμα, εἴτε ἐμπόρευμα, εἴτε χωροφύλακας τῆς ἀστυνομίας, τῶν πόλεων, πρέπει νὰ μᾶς συγκινῇ καὶ αἰσθητικῶς, ὅταν ντυσώμε καὶ τὸν στίχον μᾶς μὲ τὴν φράσιν καὶ τὸ λεξικὸν τὸ ἀνάλογο μὲ τὸ θέμα τοῦ ἀναφέρεται. Γι' αὐτὸ τὴν πρόκλησιν ὅπου ἀφορᾷ τὴν μορφὴν, εἰς τὴν κλασικὴν παράδοσιν τὴν εὐρίσκω πολὺ καθυστερημένην γιὰ τὴν μοντέρνα ποίησιν καὶ ἐντελῶς ἀδικαιολόγητην.

Αὐτὰ μᾶς λέγει ὁ ὑπερμοντέρνος κ. Γιοφύλλης. Ἐμεῖς προσωπικῶς καταγράφομε τὸ φαινόμενον καὶ δὲν λέγομεν ἀπολύτως τίποτε.

Κ. ΦΑΛΤΑΓΓΕ

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

ΤΟ ΓΗΠΕΔΟΝ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΤΙ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ

Εκ τὴν πρωταίαν τοῦ Πανεπιστημίου ἐλήφθη χάρις τηλεγράφημα ἐκ Μεσολογγίου ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ νομάρχου Αἰτωλο-ακαρνανίας κ. Μιχαλοπούλου, διὰ τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἐντολή διὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἐκχωμάτωσιν, περιτείχισιν καὶ κυκλιδοφράξιν τοῦ γηπέδου εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο ἐκτισμένη ἡ οἰκία ὅπου ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς ὁ Βύρων, προκείμενον νὰ ἀρχίσουν, ὡς εἶνε γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ ἐπομένου μηνὸς εἰς Μεσολόγγι αἱ ἐορταὶ τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ θανάτου τοῦ Βύρωνος.

Ἡ μὴ ἐναρξίς εἰς τὴν ἐργασίαν πρὸς διόρθωσιν καὶ ἐξωράσιν τοῦ χώρου τῆς οἰκίας τοῦ Βύρωνος, ἐνθ' μετὰ ἓνα μῆνα ἀκριβῶς, τὴν 19ην δηλαδὴ Ἀπριλίου ἀρχίσουν αἱ ἐορταὶ τῆς ἐκατονταετηρίδος, μᾶλλον ὑπογράφει, κατόπιν ἐδικῆς δημοσιογραφικῆς ἐρευνῆς τὴν ὁποίαν ἐκάνειεν, νὰ ἀναφέρωμεν σχετικὰ χαρακτηριστικὰ μὲ τὸν ἐορτασμὸν αὐτὸν, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, δὲν θὰ περιορισθῇ ἀπλῶς εἰς τὴν ἐπίσημον ἑλληνικὴν αὐτοῦ ἐμφάνισιν, ἀλλὰ θὰ λάβῃ γενικωτέραν ἐκτασιν διὰ τῆς ἐπίσημου συμμετοχῆς καὶ τῆς Ἀγγλίας διὰ κρατικῶν ἀντιπροσώπων τῆς καὶ μεγάλης ἀποστολῆς Ἀγγλῶν βερωνιστῶν.

Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Οὕτω ἀναφορικῶς μὲ τὸ γηπεδὸν τῆς οἰκίας τοῦ Βύρωνος, πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν διὰ τοῦτο ἡγοράσθη τελευταίως ἐκ μέρους τοῦ Κράτους κατόπιν ἐντόνου ἀρρογογραφίας τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἡ Αἰτωλοακαρνανικὴ ἐφημερίς «Στερεὰ Ἑλλάς» ἀπὸ τὰς ἰδιοκτησίας τοῦ γηπέδου δεσποινίδας Βαίβῃ ἀντὶ τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν. Ἡ ἀγορὰ τοῦ γηπέδου διὰ κοινῶν ἐκδοθέντος ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ξένων καὶ ἐκδόσεων τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἔσως ἀνάγκη τὴν ἐπίσημον ἑλληνικὴν τμήσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξακολουθῇ ἐδριζόμενος ὁ ἱστορικὸς χώρος εἰς ἰδιωτικὴν ἰδιοκτησίαν, χρησιμεύων διὰ νὰ δέχεται τὰ σπουδαία καὶ τὰς ἀκαθαρσίας καὶ κινδυνεύων ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νὰ σκεπασθῇ διὰ τινος ἰδιωτικῆς οἰκοδομῆς.

Παρά τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐν τούτοις ἀγῶν τοῦ ἱστορικοῦ γηπέδου, χάρις δημοκρατίας καὶ εἰς τὴν προθυμίαν μὲ τὴν ὁποίαν τὸ παρεχώρησαν αἱ εὐγενεῖς κάτοχοι τοῦ δεσποινίδας Βαίβῃ, θυγατέρας τοῦ πρώτου ἀντιβασιλέως τῆς Ἑλλάδος, κινδυνεύει νὰ εὐρεθῇ τοῦτο κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐορτῶν, εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται σήμερον, τόπος δηλαδὴ συγκεντρώσεως σκουπιδίων, χάρις εἰς τὴν κλασσικὴν βραδονυχιστὴν τῶν ἐντεταλμένων ἐμπροσθῶν εἰς τὰ τοῦ ἐορτασμοῦ καὶ χάρις ἐπὶ πλέον εἰς τὴν δημοτικὴν δοχὴν Μεσολογγίου, ἡ ὁποία ἐδείχθη εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς τὴν περίστασιν τῆς μεταφοράς ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μεσολόγγι τῆς ἀφῆταις τοῦ Ναυάρχου Τρικούπη.

Ἐπὶ τρία ἔτη ἔμενεν ἡ προτομή εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ γλύπτου κ. Θεοδοπούλου, ὅπως ἐπίσης καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς περιφύλαξός καὶ ἀγορᾶς ἄλλου ἱστορικοῦ χώρου, τοῦ γηπέδου τῆς κατοικίας τοῦ φονευθέντος κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου ἐπισκόπου Ἰωσήφ τῶν Ρηγῶν, ἔδειξε πλέον ἢ ἀξιοσημειώστον ἀδιαφορίαν, ἀδιαφορίαν αὐτόχρημα ἑγκληματικὴν.

Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀνάγκης δηλαδὴ τῆς ἀμέσου ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν πρὸς περιφράξιν διὰ κυκλίδων καὶ ἰσοπέδωσιν τοῦ χώρου τοῦ Βύρωνος ἐπιτίθωμεν τὴν προσοχήν τῆς ἐδικῆς ἐπὶ τοῦ ἐορτασμοῦ πανεπιστημιακῆς ἐκτροπῆς διὰ νὰ μὴ εὐρεθῶμεν πρὸ τοῦ χώρου τούτου κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐορτῶν ἐξακολουθεῖν νὰ μένῃ ὡς τόπος σκουπιδίων, ὅπως ἴσχυται πάλιν πιθανότης ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ συμβῇ θὰν δὲν διαταχθῇ ἡ ἀμέσος ἐναρξίς τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν.

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Διὰ τὰς προετοιμασίας τῶν ἐορτῶν τοῦ Βύρωνος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγραφώμεν καὶ ἑστῆς χαρακτηριστικῶν τῆς κακομοιρίας

τῆς σκέψεως τῶν λεγομένων κρατικῶν μαθηρῶν.

Τὰ ἀναμνηστικὰ γραμματόσημα φέροντο παραστάσεις τοῦ Βύρωνος, τὰ ὅποια ὡς γνωστὸν ἐπρόκειτο νὰ τεθῶν εἰς κυκλοφορίαν κατὰ τὰς ἐορτάς τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Βύρωνος, μολὺς πρὸ ἐνὸς μηνὸς παρηγγέθησαν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας εἰς Ἀγγλίαν, ὁπόθεν ἐγνωστοποιήθη διὰ ταῦτα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἑτοιμα πρὸ τῆς παραλεύσεως ἐξαμήνου. Ἀλλὰ τὸ γεγονός τοῦτο τοῦ νὰ μᾶς εὐρουν δηλαδὴ αἱ ἐορταὶ τοῦ Βύρωνος ἀνευ τῶν ἀναμνηστικῶν γραμματόσημων, αἰσθανόμεθα τὴν ἀποχρέωσιν νὰ τὸ καταγγέλωμεν εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ νὰ ζητήσωμεν ὅπως τὰ γραμματόσημα αὐτὰ παραγγεθῶν εἰς κάποιον ἑλληνικὸν λιθογράφον, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ τύποι τῶν γραμματόσημων εὐρίσκονταί ἑτοιμοὶ εἰς χεῖρας τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐθνικῆς μας ἐκατονταετηρίδος διὰ νὰ εἶνε αὐτὰ ἑτοιμα καὶ νὰ κυκλοφορήσουν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Βύρωνος.

Δεδομένου διὰ ἐκ τῶν γραμματόσημων τούτων θὰ εἰσπραχθῶν ἀσφαλῶς ἀρκετὰ ἐκατομμύρια, θὰ ἦτο βεβαίως ἔγκλημα νὰ μὴ ἐτοιμασθῶν τὰ γραμματόσημα αὐτὰ, δεδομένου μάλιστα διὰ ἡτο δυνατόν ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων τῆς πωλίσσεως τῶν μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ τῆς συνήθους καταναλώσεως γραμματόσημων, νὰ ἰδρυθῇ ἓνα εἶδος λογοτεχνικοῦ μουσείου, ἢ νὰ ἐνισχυθῇ τὸ ὑπάρχον ἤδη καὶ πτωχόμενον εἰς τὴν στενότητά τοῦ χώρου τοῦ καὶ τῶν πόρων τοῦ ἐθνολογικοῦ μας Μουσείου.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΜΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΤΕΣΣΕΡΑ ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ

Αι τάξεις των πατριδογράφων συγγραφέων μας δού και να ηρωιδώθησαν κατά την τελευταίαν αὐτὴν δεκαετίαν φαίνεται ὅτι ἀντέχουν ἀκόμη, φαίνεται πῶς εἶνε ἀκόμη ἰσχυραί.

Μέσα εἰς τὰ παλαιὰ στελέχη ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ πρωταθληταὶ καὶ νέα ἐνισχύσεις ἔρχονται ἀπὸ τοὺς νεωτέρους πιστοὺς. Ἡ ἑλληνικὴ πατριδογραφία, ἡ ἑλληνικὴ ἱστορικὴ ἔρευνα, ἡ ὁποία τόσο γαυδουρινὰ ἀσυγκρίτηται ἀπὸ τὸ ἀφθαστο δρᾶμα τῆς καθόδου τῶν ἑλλήνων εἰς τὴν Μικρὴν Ἀσίαν καὶ ἀπὸ τὴν Μικρασιατικὴν συμφορὰ, ἀρχίζει πάλι νὰ μᾶς δείχνῃ σημεῖα ὑπάρξεως καὶ ζωῆς.

Ὁ νεοελληνικὸς λογοτεχνικὸς πληθυσμὸς ὁ συγκινοῦμενος καὶ ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ ξένων λογοτεχνικῶν σκέψιν ἢ ἀπὸ τὴν αὐτοματικὴν αἰσθηματολογίαν τῶν γραφόντων δὲν ἐκάλυψεν ὅπως φαίνεται, ἄλλω τὴν φιλολογικὴν ζωὴν τοῦ τόπου. Ὅριστοι δὲ ὑπάρχουν ὁποῖα συγγραφεῖς ἐνδιαφερόμενοι γιὰ κατὰ ῥηϊκώτερον καὶ ἀληθινώτερον, γιὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῶν.

Ἀπὸ τὰ δείγματα τῆς ἱστορίας τῶν συγγραφέων αὐτῶν, ἃς μοῦ ἐπιτραπῇ σήμερα νὰ ξεχωρίσω τέσσερα βιβλία τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν πλέον πρόσφατον ἱστορικὴν μας παραγωγὴν.

Τὰ βιβλία αὐτὰ εἶνε :

Ἡ «Σύγχρονος γενικὴ ἱστορία τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ 1914—1923 ἐπὶ Γ. Κ. Βαλαβάνη, Ποντίου». Ἐκδόσις τῆς Παμπροσφυγικῆς).

Ἡ «Ἄνδρος Τόμος Α'» τοῦ Δ. Πασχάλη. Τὸ «Μυστικὸν τοῦ Καστροῦ τῶν Ἰωαννίνων» τοῦ Γ. Χατζῆ.

Καὶ «Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρία 1814—1821» τοῦ Τάκη Κανδηλώρου.

Ἐνα τραπέζιον ἱστορικόν, τὰ τέσσερα αὐτὰ βιβλία. Μία ἀνασκόπησις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἀπὸ τότε ποῦ ὑπάρχει ἕως σήμερα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γ. Βαλαβάνη «Ἡ Σύγχρονος Γενικὴ Ἱστορία τοῦ Πόντου» εἶνε ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ λίγα βιβλία ποῦ ἔχομε γύρω ἀπὸ τὸ Μικρασιατικὸν δρᾶμα.

Ὁ κ. Γ. Βαλαβάνης ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ὄψος τοῦ βιβλίου του δὲν εἶνε ἐνείνο τὸ ὁποῖον ἐσυνήθισαμε νὰ λέγωμε «δόκιμος συγγραφεὺς». Τὸ ὄψος του καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ὕψης δὲν εἶνε ἀπολύτως τεχνικά. Ἀλλὰ ὁ κ. Βαλαβάνης εἶνε κατὰ περισσώτερον ἀπὸ συγγραφεὺς εἴφους. Εἶνε συγγραφεὺς ζωῆς. Τὸ ἔργον του κινεῖται ἀπὸ τὸν παλμὸν τῆς ἀληθείας, τῆς εὐκρινείας, τῆς ἀφασίωσης. Εἰς τὰς τριακοσίας δέκα μεγάλων ὀγδόων σχήματος σελίδας τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Βαλαβάνη εὐρίσκεται ὁλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ Πόντου τῆς τελευταίας δεκαετίας. Ἡ οικονομικὴ ζωὴ, ἡ ἠθικὴ, ἡ πολεμικὴ, ἡ ζωὴ τῶν ἰδιωτῶν ἑλλήνων καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καταστροφῆς. Αἱ στατιστικαὶ καὶ αἱ πληροφορικαὶ καὶ αἱ εἰδησεις καὶ εἰδὸς εἶνε ἀφθονοὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βαλαβάνη. Ἡ ἐσωτερικὴ εἰκὼν τοῦ Πόντου μετὰ τὸν ἀμειψότατον τοῦ ἑλληνισμοῦ, μετὰ τὴν δρασίαν του, μετὰ τὴν καταδιώξειν του ἐν ἀνερχοίᾳ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μετὰ τοὺς ἀγῶνας του κατὰ τῶν ἀτάκτων καὶ τῶν τακτικῶν ὀυζούων, μετὰ τὴν καταστροφὴν του, μετὰ τὴν ἐξόντωσίν του, μετὰ τὴν ἔξοδόν του πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα μᾶς παρέχεται σπαρταριστὰ ὄνταν.

Ἐπειὰ ἀπὸ τὰ ὄντα καὶ ἀνούσια καὶ νερόθραστο βιβλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐπειτα ἀπὸ τὰς ἐκδόσεις τὰς αὐτοῦ τοῦ τυργείου τῶν Ἐξατερικῶν, γίγνομαι ἀπὸ τὸ Μικρασιατικὸν δρᾶμα, τὸ ἔργον τοῦ κ. Βαλαβάνη μᾶς κάνει νὰ σκεπτόμεθα ὅτι δὲν ἐλάθη ἐπὶ τὰς ἀπὸ τὰ ἑλληνικά στήθη ὁ ἐθνικὸς παλμὸς.

Η ΑΝΔΡΟΣ

— Τόση ἱστορία σὲ ἓνα μικρὸ νησί ?

Αὐτὸ εἶνε τὸ ῥῶτημα τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς θὰ σὺς ξεφύγῃ ταν πιάσετε τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δ. Πασχάλη «Ἄνδρος».

Ἐπιακόσια τριάντα δύο σελίδες μεγάλου ὀγδόου σχήματος γιὰ τὴν Ἄνδρον. Καὶ ὅμως δὲν ἔχετε ἐμπρός ὅσα παρὰ τὸ προπῶτον μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Ἄνδρου. Δὲν ἔχετε ἐμπρός ὅσα παρὰ τὴν Ἄνδρον ἀπὸ τῆς μεθικῆς ἐποχῆς μέχρι τῶν παρασῶν τῆς κατακτῆσεως τῆς ἀπὸ τοὺς Ἑνετοὺς. Μέχρι τοῦ 1204 δηλαδὴ.

Ὁ κ. Δ. Πασχάλης εἶδε ἀπὸ τοὺς λίγους

πατριδογράφους ποῦ ἔχει ἡ Ἑλλάς. Ὡς ἱστοριογράφος καὶ ὡς συλλέκτης ποταμογραφικῶν ὕλικου καὶ ὡς οἰκοδόμος ἱστορίας ἀσφαλῶς προέβη νὰ θεωρηθῇ κολοσσός.

Ὁ κ. Πασχάλης παίρνει ἀπὸ τὰ μυστικά τῆς ἱστορίας τῆς Ἄνδρου ὅ,τι ἔχει αὐτὴ καὶ δὲν ἔχει. Τὸ ὄψος του καθαρὸς ἐπιστημονικόν, ἀλλὰ σερνὸ συγχρόνως κάνει τὸ βιβλίον του βαρὺ ἴσως διὰ τὸ πολὺ κρινόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς τρεφομένους μετὰ τὴν ἱστορίαν εὐπρόσδεκτο. Ὁ κ. Πασχάλης ἀφιέρωσε ζωὴν τριάντα τοῖς ἀπὸ τῶν χρόνων γιὰ τὸ ἔργον του. Μᾶς ἔδωκεν ὅμως ἔργον ἀσφαλῶς εἰς αἰεὶ.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Ἀντίποις τοῦ κ. Δ. Πασχάλη εἰς ὄψος, ὁ Ἡπειρώτης συγγραφεὺς καὶ ποιητὴς καὶ δημοσιογράφος κ. Γ. Χατζῆς, ὁ γλυκύτατος «Ἡπειρώτης», ἀπὸ μᾶς κατέκτησε τόσα γιὰ νὰ πᾶρα ὡς λυρικὸς ποιητὴς καὶ ὡς ὁ στής δημοσιογράφος διὰ τῶν στηλῶν «Ἡπειρώτη» του μᾶς τραβᾷ τώρα καὶ τοὺς λαθεῖνθους τῆς ἱστορίας.

Ἀλλὰ ὁ κ. Χατζῆς μετὰ τὸ βιβλίον «Μυστικὸν τοῦ Καστροῦ» εἶδε τὸ ἐκδοτικὸ φῶς ἱστορικῶν τοῦ Καστροῦ δὲν κάνει ἀπὸ μὲν ἀν. Προσπαθεῖ νὰ λύσῃ ἓνα ἀπὸ τὰ μυστικὰ τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, ἓνα μεγάλο μυστικὸν καὶ ἄλλωτῃς σήμερα.

Πραγματικὰ γιὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἄνδρου, γιὰ τὴν χιλιετηρίαν τῆς Ἄνδρου δὲν ξέρουμε σχεδὸν τίποτ' οὔτε ὅσον ἀφορὰ τὸν χρόνον τῆς δημοκρατίας τῶν, οὔτε γιὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ὀνόματος τῶν. Αἱ θεωρίαι αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ ἱστορικοὺς καὶ γλωσσολόγους, μαλλιασθιδιώνται καὶ καμνιά δὲν μᾶς πείθει διὰ τὴν Γιάννινα παρήχθησαν ἀπὸ τὸ Ἰωάννης ἢ Ἰάννης, ἢ ἀπὸ τὸ σημεῖον τῶν Γιάννινα ποῦ σημαίνει κήπος, ἢ ἀπὸ τὸ Ἄγιος Ἰωάννης, ἢ ἀπὸ τὸ σλαβονικὸν Γιάννιστα ὅπως διάφοροι συγγραφεῖς καὶ γλωσσολόγοι ὑπεστήριξαν.

Ὁ κ. Χατζῆς μέσα εἰς τὰς 103 σελίδας τοῦ βιβλίου τὸν τὸ ὁποῖον εἶνε γραμμένον μετὰ ἱστορικὸν χροῖμα ἀλλὰ καὶ πλουτισμένον μετὰ τὰ συμπεράσματα τῶν ἱστορικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ὑποθέσεων, ἀποδεικνύει ὅτι τὰ Ἰωάννινα παράγονται ἀπὸ τοὺς Χάσας ἢ Ἰάσας ἢ Ἰωνας (Ἰάνοι ἢ Γιάνοι βαρβαριστὴ) οἱ ὁποῖοι κατόικον τὴν Κωδωννῆν. Ὁ κ. Χατζῆς δὲν ἀρνεῖται τὴν ὀνομασίαν τῶν καὶ τὴν ἰδρυσίαν τῶν εἰς ἄλλους, παρὰ εἰς τοὺς Ἰωνας, τοὺς Ἑλλήνας δηλαδὴ.

Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Τὸ τελευταῖον βιβλίον κατὰ σειράν, τὸ προχθὲς ἀνακοινώσαμεν βιβλίον τοῦ κ. Τάκη Κανδηλώρου «Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρία 1814—1821» σελίδες 448 ὀγδόου σχήματος, εἶνε βιβλίον γιὰ τὸ ὁποῖον, λόγῳ τῆς εὐρύτητος τοῦ θέματος, θὰ ἀσχοληθῇ, φανταζόμεθα πολὺ ἡ ἑλληνικὴ κριτικὴ.

Ὁ κ. Κανδηλώρος ἀνετράφη μετὰ τὴν ἱστορίαν ὅπως τὰ ἄλλα παιδιὰ ἀνατρέφονται μετὰ τὴν ἀμάδην καὶ τὸ τόπι. Εἰς ἠλικίαν εὐκοσμίτου ἑτῶν μᾶς ἔδωκε πλήρεις καὶ ὀγκώδεις μονογραφίας τῆς πατρίδος τοῦ Ἀθηναίου καὶ τῆς Γορτυνίας. Ἐπὶ τριάντα κατόπιν συνέχῃ ἔτη μᾶς ἔδιδε πλῆθος ἀσπίων ἱστορικῶν μονογραφικῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ «Γρηγόριος Ε'», ἡ «Ἀδελφὴ τοῦ Κολοκοτρώνη», ὁ «Ἑλληνομίος ἐπὶ Τουρκοκρατίας», ὁ «Ἀρματολὸς τοῦ Πειλοπονήσου» κλπ. κλπ. καὶ σὴν μὲρα μᾶς δίδει τὸν ὀγκώστατον καρπὸν τῆς ἐργασίας του τὴν Φιλικὴν Ἐταιρίαν.

Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρία τοῦ κ. Κανδηλώρου εἶνε καὶ ὡς ὄψος καὶ ὡς συγγραφικὴ συγκροτήσις καὶ ὡς ἱστορικὴ ἔρευνα ἔργον ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει πολλὰ ὅμοια νὰ δείξῃ ἡ σύγχρονος λογοτεχνία μας. Αὐτὸ μόνον μποροῦμε νὰ ποῦμε, ἀπὸ δὲν ἔχομε χωρὸν ἀνυχοῦς ἐδοῦ, διὰ τὴν στοιχειώδη καὶ ἀνάλοστον του.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΜΙΑ ΑΦΑΝΤΑΣΤΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΚΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΛΙΡΑΙ ΔΙΑ ΧΙΑΚΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Οι Χίοι ετοιμάζονται να εορτάσουν τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντος του Κανάρη, τον οποίο η θρησκεία και πολιτισμένη φιλελευθέρια των Έσθρων εις την πόλιν των. Με τον ανδριάντα του Κανάρη η Χίος γράφει εις την ζωντανήν ιστορίαν της ένα ακόμη κεφάλαιον πολιτισμού από τα τόσα που έχει.

Ένα βιβλίο που εξέδωκε τελευταίως δαπάνης της επιτροπής των αποκαλυπτηρίων του ανδριάντος, το βιβλίο του ιστορικού και γεωγράφου μας κ. Π. Μ. Κοντογιάννη, «Η περιπόλις της Τουρκαλίας ναυαρχίδος επί του Κανάρη εν Χίω» ρίχνει πολύ φως εις το δράμα της περιπόλεως της Τουρκαλίας ναυαρχίδος, και δίνει εις την φαντασίαν του Κανάρη μεγαλειότητα ακόμη αήθη.

Μέσα εις τας δυόδεκα σελίδας της μονογραφίας του κ. Π. Μ. Κοντογιάννη περιλαμβάνονται όλα τα γεγονότα τότε εις τον πανέξοτον Τόπον διά το εκπληκτικόν κατόρθωμα της περιπόλεως και ερευνώνται όλα αι γραπταί πηγαι αι αναφερόμεναι εις τα γεγονότα ταύτα της περιπόλεως, της περιπόλεως και τα άμεσα κατόπιν γεγονότα.

Η Χίος και οι Χίοι με την τελευταίαν μονογραφίαν του κ. Κοντογιάννη πλουτίζουν την ιστορικήν Χιακήν βιβλιοθήκην, την τούτων πλούσιον άλλως τε. Η έκδοσις όμως της σπουδαίας μονογραφίας του κ. Π. Κοντογιάννη και τα ποσά της αποκαλυπτήρια του ανδριάντος του Κανάρη μας υποχρεώνουν να γράψωμε κάπως ειρύτερα για την εργασία ή οποία γίνεται εις την Χίον ή τη οικονομικήν ημερήσιαν των Χίων γύρω από την ιστορικήν της Χίου εργασία. Η εργασία αυτή πρὶν συγγραφική και εκδοτική δεν υπάχει αμφιβολία ότι πολλά γρήγορα θα γίνει και εργασία συστηματικής έρευνης του υπεράφους της Χιακής γῆς διά να αποκατασταθῇ και τα κρημμένα κτιστά μνημεία του Χιακού πολιτισμοῦ.

ΟΙ ΧΙΟΙ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ

Δεν ξέρω άλλους Έλληνας να ενδιαφέρονται με τόσο φανατισμόν και με τέτοια πίστιν για την ιστορία του τόπου των όσο οι Χίοι. Οι Κερκυραίοι, και οι Κρητικοί και οι Άνδριοι, οι οποίοι μας έδωσαν και αυτοί τόσο πλούσια τα δείγματα του ενδιαφέροντος και της αγάπης για την ιστορία του τόπου των δεν μπορούν να παραβληθῶν εν τούτοις με τους Χίους. Εις το κεφάλαιον αυτό οι Χίοι είνε ανυπερέβλητοι, είνε άρραστοι.

Οι μορφωμένοι Χίοι γράφουν για την πατρίδα των πρώτα πρώτα. Και ακόμη και αυτό. Η επιθυμία, ή λαχτάρα να δώσουν και αυτοί μια πέτρα εις το ιστορικόν οικοδόμημα της πατρίδος των τούτ' κάνει συγγραφείς. Εις την ηλικία του Χιώτη τρέχουν πολλά αμφοσφαιρία συγγραφική, και μάλιστα θα μπορούσε να παραδεχθῇ κανείς ότι οι Χίοι είνε περισσότεροι συγγραφείς και άνθρωποι των γραμμάτων παρά επιχειρηματίαι και έμποροι.

Το παράδειγμα του Χίου διδασκάλου Κ. Αντωνοπολίτου ό οποίος μόλις ήλευθερώθη ή Χίος εξέδωσε την «Τοπογραφίαν της νήσου Χίου» διά την χρήση των Χίων μαθητών, για να μάθουν τα παιδιά της Χίου τί είνε ή ελευτέρα πατρίδα των, δείχνει άκριβώς την Χιακήν ιστορικήν και πατριωτικήν διάθεση.

Σήμερα και ό Δήμος της Χίου και οι πλούσιοι Χιώται, οι μέσα και έξω της Χίου εννοσώμενοι και μορφωμένοι Χίοι κάνουν άγρόν δρόμον προς την Χιακήν ιστορίαν. Ό Δή-

μος της Χίου ξοδεύει ό,τι έχει και δεν έχει για να εκδώη έργα άφορώντα την ιστορίαν της Χίου. Οι πλούσιοι Χιώται έχουν άνοιχτό το χρηματοκιβώτιόν των για να γίνουν χορηγοί της εκδόσεως Χιακού ιστορικού βιβλίου. Οι μορφωμένοι Χίοι έχουν ριχθῇ εις την ιστορικήν της πατρίδος των έρευναν.

Περὶ τας δέκα χιλιάδας άγγλικάς λίρας—ή δαπάνη των ιδιωτικών εκδόσεων υπολογίζεται εις την Χίον συνήθως εις άγγλικάς λίρας—θα διέθεσαν εντός της τελευταίας δεκαετίας ό Δήμος της Χίου και οι πλούσιοι Χίοι του έξωτερικού ίδίως εις χορηγίας διά την έκδοσιν έργων αναφερομένων εις την ιστορίαν της Χίου.

Την πληροφορίαν αυτήν μου την δίδει ένας από τους κατ' έξοχήν πρωτοστατούντας εις την πνευματικήν κίνησιν της Χίου, ό δικηγόρος και συγγραφέας κ. Παχυνός, ό οποίος ετοιμάζει τώρα προς έκδοσιν ολόκληρον μονογραφίαν περί του Χιακού έμπορίου και της Χιακής ναυτίας από των παλαιωτάτων χρόνων μέχρι σήμερα.

Δέκα χιλιάδες άγγλικαί λίραι δι' έκδοσιν ιστορικού Χιακού βιβλίου, μέσα εις μίαν δεκαετίαν. Μέσα εις την ίδίαν αυτήν δεκαετίαν κατά την οποίαν ό Δήμος των Αθηνών, ό Δήμος της ελληνικής πρωτεύουσας, δεν διέθεσεν ούτε ένα σχεδόν δηνάριον δι' έκδοσεις ιστορικού Αθηναϊκού βιβλίου.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΙΑΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Εις όλην αιτήν εν τούτοις την κίνησιν δεν υπάρχει έναία κατεύθυνσις και αυτό είνε το μεγάλο άτύχημα της Χίου.

Ό Δήμος της Χίου ξοδεύει δι' έκδοσιν ιστορικών έργων. Οι πλούσιοι Χίοι ξοδεύουν. Οι Χίοι συγγραφείς ξοδεύουν επίσης και αυτοί. Υπάρχει αξιόλογος εργασία ανέκδοτος ή οποίας Κύριος οίδε αν θα εκδοθῇ ποτέ, αφού οι συγγραφείς της ή οι σύντάκται δεν έχουν εξ' ιδίων τα μέσα ή δεν έχουν την επιτηδεύματα να πείσουν τον Δήμον ή τους πλουσίους Χίους να γίνουν οι χορηγοί, και υπάρχουν έκδοσεις στοιχίσασαι κολοσσιαία ποσά εν' αν υπήρχεν έναία κατεύθυνσις και χειραγώγησις θα ετοιμάζαν αι έκδοσεις αυτά πολύ διηγή τερεα και ειρύτερον θα εκυκλοφόρουν και εις την Χίον και έξω της Χίου.

Η ανάγκη της συστάσεως από τους έγκλειστους Χίους τούτ' εντός και έξω της Χίου μενοντας εταιρείας Χιακού ιστορικού βιβλίου ή οποία θα εφορμήζε τα ζητήματα αυτά, είνε άμεσος. Το Σωματείον των Χιακών ερευνών θα έδιδε νέαν ώθησιν εις την όλην ιστορικήν κίνησιν της Χίου. Μάλιστα νομίζομεν, ότι ή εργασία της Χιακής ιστορικής εταιρείας θα είνε πολύ ευκολωτέρα εις την πραγματικότητα, από ό,τι εκ πρώτης όψεως φαίνεται δεδομένου ότι θα ήδύνατο αυτή να χρησιμοποιή—πιστεύομεν ότι δεν θα υπάρχη αντίρρησης από τον εκδότην της—ως δργανόν της «Τα Χιακά Χρονικά» τα εκδιδόμενα έπιμελεία του καθηγητού του Πανεπιστημίου κ. Αμάντου.

Κάτι η ανάγκη μάλιστα καθώς πληροφορούμαι πρόκειται να γίνει και διά την Ηπειρον, της οποίας τα εκδιδόμενα πρωτοβουλία του Μητροπολίτου Ιωαννίνων κ. Σπυριδωνος «Ηπειρωτικά Χρονικά», θα γίνουν δργανον της εταιρείας Ηπειρωτικών ιστορικών ερευνών, της οποίας ή σύστασις φαίνεται προσεχώς.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΟΘΩΝΟΣ

Υπάρχουν και βιβλία της Βασιλίσσης Ἀμαλίας και τοῦ Βασι-
λέως Μαξιμιλιανού.— Ἡ συγκινητικὴ σημασία τῆς δωρεᾶς.

Χθὲς ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς
ἐκθέσεως τῶν βιβλίων τοῦ Βασιλε-
ως Ὁθωνος.

Ἡ ἐκθεσις αὕτη, ἡ ὁποία ἐστεγά-
σθη, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἐπὶ τῆς
ἀρχῆς τῆς οἰκίας Ἀσκληπιοῦ οἰκίαν,
ὅπου κατῴκει μέχρις ἐσχάτων ὁ
ποιητὴς κ. Κωστὴς Παλαμάς, προο-
εἰλκυσε πολλὸν κόσμον.

Εἰς τὸ σπῆτι αὐτό, εἶναι τὰ γρα-
φεῖα τοῦ Ἑλληνογερμανικοῦ Συν-
δέσμου, αὐτοῦ δὲ ἐστεγάσθησαν τὰ
βιβλία τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, τὰ
ὁποῖα καὶ ἀπετέλεσαν τὸ περιεχό-
μενον τῆς ἐκθέσεως. Τὰ βιβλία αὐ-
τὰ εἶναι ὀλίγα, ἐλάχιστα, περὶ τὰ
ὀγδόντα τεμάχια.

Ἀπὸ ἀπόψεως, ἐπομένως ἀριθ-
μοῦ, καθὼς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως εἰ-
δους βιβλίων, ἡ δωρεὰ τῆς Ἀκα-
δημίας τοῦ Μονάχου, πρὸς τὴν Ἑλ-
λάδα, τῶν βιβλίων τοῦ Ὁθωνος,
δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔχουσα ἐ-
ξαιρετικὴν σημασίαν.

Ἀπὸ ἀπόψεως, ὅμως, ἠθικῆς τὸ
πρᾶγμα εἶναι ἀνυπολόγιστου ση-
μασίας.

Δείχνει ἡ προσφορὰ αὕτη, τὴν
στενότητα τῶν ψυχικῶν σχέσεων, αἱ
ὁποῖαι ὑπάρχουν μεταξὺ Ἑλλήνων
καὶ Γερμανῶν. Αἱ σχέσεις αὗται, αἱ
ὁποῖαι ἐκδηλώνονται ποικιλοτρό-
πως καὶ διὰ τῆς τάσεως τῶν Γερ-
μανῶν, πρὸς τὰ κλασσικὰ ἑλληνι-
κὰ ἰδεώδη, καὶ διὰ τοῦ θαυμασμοῦ
τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν γερμανι-
κὸν πολιτισμὸν, ἐνώνουν ψυχικῶς
τοὺς δύο λαοὺς περισσότερο ἀπο-
δὸν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ
κανεὶς.

Διόλου ἀπίθανον μάλιστα, μετα-
ξὺ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τῆς
γερμανικῆς φυλῆς, νὰ ὑπάρχῃ καὶ
μεγάλῃ συγγένεια αἵματος, ἀφοῦ
τὸση ψυχικὴ ἐνότης παρατηρεῖται
καὶ ἀφοῦ οἱ ξανθοὶ Δωριεῖς οἱ κα-
τελθόντες ἐκ Πίνδου, πρὸ τριῶν
χιλιάδων ἐτῶν, θεωρεῖται πιθανόν
ὅτι παλαιότερον ἀκόμη εἶχον κα-
τέλθει ἐκ βορειοτέρων περιφερειῶν.

Ἀλλὰ αὐτὰ ἀφοροῦν τοὺς ἱστο-
ρικοὺς, τοὺς ἐθνολόγους καὶ τοὺς
γλωσσολόγους. Μάλιστα οἱ τελευ-
ταῖοι δύνανται νὰ εὑρουν ὁμοιότη-
τας μεταξὺ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς
καὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης, καὶ
εἰς τὰς ρίζας καὶ εἰς τὰς καταλή-
ξεις, καὶ εἰς τὸ τυπικόν, αἱ ὁποῖαι
δὲν παρατηροῦνται εἰς τὰς σχέσεις
τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης πρὸς ἄλ-
λως εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Τὸ γεγονός, ὅμως, τῆς δωρεᾶς
τῶν βιβλίων τοῦ Ὁθωνος εἶναι
συγκινητικόν καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψε-
ως τῆς ἰδικῆς μας ἱστορίας τῆς τε-
λευταίας ἐκατονταετίας.

Μέσα εἰς τὰ βιβλία αὐτά, θὰ ἔ-
λεγε κανεὶς, ὅτι εὐρίσκεται κλει-
σμένη ἡ ψυχὴ τοῦ ἀληθμονήτου
Βασιλέως, ποὺ τόσο ἠγάπησε τὴν
Ἑλλάδα, ὥστε καὶ τὴν ἐθνικὴν ἑλ-
ληνικὴν φουστανέλλα νὰ προτιμή-
σῃ, ἀντὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ φορέ-
ματος.

ΒΙΒΛΙΑ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Βασιλέως Ὁ-
θωνος, φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο ἀρκετὰ
μεγάλῃ. Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴν, τμήμα
μόνον μικρόν, τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ
Μονάχου ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἑλ-
λάδα. Εἶναι τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα
ἔχουν σχέσηον μετὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπί-
σης μὴ πολὺτιμος καὶ σπανία ἐκ-
δοσις περὶ τῆς ἀρχαιολογίας τῆς
Αἰγύπτου εἰς δώδεκα τόμους σχή-
ματος φύλλου, ἡ ὁποία ἐξεδόθη εἰς
τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Ναπολέοντος. Αὐ-

τὴ ἡ ἐκδοσις καὶ μὴ ἐκδοσις τῆς
Λειψίας τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας
Γραφῆς, εἰς πέντε τόμους, εἶναι
ἀπὸ ἀπόψεως βιβλιοφιλικῆς, τὰ πο-
λύτιμα βιβλία τῆς δωρεᾶς.

Ἀπὸ ἀπόψεως, ὅμως, αἰσθηματι-
κῆς, περισσότερο ἐνδιαφέροντα εἶ-
ναι τὰ ἑλληνικὰ βιβλία, μετὰ τὸ ἑλ-
ληνικὸν περιεχόμενον, τὰ ὁποῖα εἶ-
ναι ἐκδομένα κατὰ τὴν περίοδον
τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος, καὶ
ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλοὶ συγγρα-
φεῖς τὰ ἔχουν ἀφιερῶσαι εἰς τὸν
Ὁθωνα.

Τὰ δωρηθέντα ἐν τούτοις βιβλία
δὲν εἶναι μόνον τοῦ Ὁθωνος. Με-
ρικὰ ἀπὸ αὐτὰ φέρουν τὸ μονό-
γραμμα Μ, ἢ τὸ διπλοῦν μονό-
γραμμα Ι. Μ. Ἀλλὰ φέρουν τὸ μο-
νόγραμμα Α. Καὶ ἄλλα τὸ μονό-
γραμμα Ο. Τὰ μονογράμματα αὐ-
τά, συνήθως συνοδεύονται ἀπὸ ἕνα
στέμμα, καλλιτεχνικῆς χρυσοποι-
κτικῆς.

Τὰ φέροντα τὸ μονόγραμμα Ο,
ἀνήκουν εἰς τὸν Βασιλέα Ὁθωνα.
Τὰ φέροντα τὸ μονόγραμμα Α ἀ-
νῆκαν εἰς τὴν Βασιλίσσαν Ἀμαλί-
αν. Τὰ δὲ φέροντα τὸ μονόγραμμα
Μ ἢ Ι. Μ. ἀνήκουν εἰς τὸν Βασιλέα
Ἰωσήφ Μαξιμιλιανὸν τὸν 2ον (1811
- 1864) ἀδελφὸν πρεσβύτερον τοῦ
Ὁθωνος καὶ Βασιλέα τῆς Βαυα-
ρίας.

Διὰ τὴν ἑκδοσὶν αὐτὴν τοῦ
Μονάχου εἰς τὴν δωρεάν τῆς περι-
ελάβε καὶ βιβλία τοῦ Βασιλέως
Μαξιμιλιανού;

Ὁ Βασιλεὺς Μαξιμιλιανὸς διε-
κρίνετο διὰ τὰ φιλελληνικά του αἰ-
σθήματα, ἀκολουθῶν τὴν παραδό-
σιν τοῦ φιλέλληρος πατρὸς του
Λουδοβίκου τοῦ Α' καθὼς ἐπί-
σης καὶ διὰ τὴν μόρφωσιν του,
καὶ διὰ τὰ ταξιδεῖα τὰ ὁποῖα ἔκα-
νεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ Ἀκαδημία
τοῦ Μονάχου, περιέλαβε καὶ μερι-
κὰ βιβλία ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην
τοῦ Βασιλέως Μαξιμιλιανού, διὰ
νὰ δείξῃ τὴν ψυχικὴν ἐπίσης ἐπα-
φὴν καὶ τοῦ Βασιλέως τούτου πρὸς
τὴν Ἑλλάδα.

ΠΡΟΣ ΠΟΙΟΥΣ ΕΔΩΡΗΘΗΣΑΝ

Τὰ βιβλία αὐτά, ἔχουν δωρηθῇ,
καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀπὸ τὴν Ἀ-
καδημίαν τοῦ Μονάχου ἐπὶ τῇ ἐκα-
τονταετηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ μας Πα-
νεπιστημίου.

Μέρος, ὅμως, αὐτῶν ἐδωρήθη
πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον. Τὸ ἄλλο
μέρος προορίζεται διὰ τὴν Α. Μ.
τὸν Βασιλέα μας Γεώργιον τὸν Β'.

Καὶ αὕτη δὲ ἡ δωρεὰ πρὸς τὸν
Ἀνακτὰ μας, εἶναι ἀκόμη ἕνα συγ-
κινητικώτατον δείγμα τῶν ψυχικῶν
δεσμῶν, οἱ ὁποῖοι ὑφίστανται με-
ταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

15.9.46

Ο ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΑΝΕΛΑΒΕ ΝΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΗΣΗ ΟΜΑΝ ΤΟΝ ΑΙΤΩΛΟΝ

ΘΑ ΓΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

Ο Κοσμάς ο Αιτωλός, καί' ανάγκη, θα μάς απασχολήσει και σήμερα. Ο Ήπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς, ο οποίος τον έχει προστάτην του, όρσίσει δι' αναλαμβάνει την πατρωνίαν της αποκατάστασης του αγίου Κοσμά, ο οποίος, επί πλέον, παρὰ τον τίτλον του τοῦ Αιτωλοῦ, εἶνε Ήπειρώτης, γεννηθεὶς ἀπὸ Ήπειρώτας γονεῖς καὶ ἔχων ἐν τόνον Ήπειρωτικὴν συνείδησιν.

Ο γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Ήπειρωτικοῦ Συνδέσμου Πειραιῶς κ. Δ. Ζώτος, δι' ἐπιστολῆς του, μάς γνωρίζει αὐτά:

«Μ' ἐξαιρετικὴ χαρὰ διάβασα τὰ δὲ ἄξια προσοχῆς γραφάτε στὴ φιλῆ «Εραδυνή» γιὰ τὸν ἐθνολόγον Κοσμά. Ἐπιτρέψατέ μου ὅμως νὰ σᾶς πῶ δι' ὃν εἶνε ληροσημέριος ὁ ἐθνολόγος μας. Ο Ἁπειρωτικὸς μας Σύνδεσμος τὸν ἔχει προστάτην του. Ἡ ἐπέτειος εορτὴ του γίνεται τοῦ αγίου Κοσμά καὶ ἀπὸ εἰδικὸς ὁμιτίας ἐξηγεῖται γιὰ τὸν Ἁπειρωτικὸν Σύνδεσμον ἀνεγνώρισε προστάτην του τὸν ἐθνολόγον Κοσμά τὸν Αἰτωλόν, τὸν κατωρθώσαντα νὰ σταματήσει τὴν ἐξέλιξιν τῶν Ήπειρωτῶν Χριστιανῶν εἰς τοὺς Τούρκους, τὸν ἀνυψώσαντα μὲ τὸ κήρυμά του τὸ ἅγιον καὶ ἀποστολικὸν τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ ἐμπνεύσαντα τὴν ἐπιτίδα δι' ὃν δὲν ἔ' ἀσκήσῃ ἡ ἀνατίλη τὸ φῶς τοῦ λαμπροτέρου ἡλίου. Τοῦ ἡλίου τῆς λευκοφάνειας. Κατὰ τὴν ἐφετινὴν εορτὴν σκεπόμεθα νὰ διοργανώσωμεν λαμπροτέραν καὶ ἐπιβλητικωτέραν πανηπειρωτικὴν συγκέντρωσιν, μετὰ δὲ τὴν δοξολογίαν θὰ ἐπακολουθήσῃ διάλεξις περὶ τῆς φησιολογίας τοῦ ἐθνολόγου Κοσμά καὶ τοῦ μεγάλου του ἔργου. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ήπειρώται δὲν τὸν ἐλησμόνησαν. Κατὰ τὴν περυσινὴν μου εἰς Ἁπειρον πολὺν χρόνον περιοδεῖαν διεπίστωσα δι' ὃν ἅγιος εἶνε γνωστότατος, τιμᾶται καὶ λατρεύεται, ζοῦν δὲ γέροντες οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν μὲ φανατισμὸν διὰ τὰ κατορθώματά του καὶ διὰ τὴν ἀποστολικὴν του ζωὴν. Οἱ γέροντες αὗτοι διηγοῦνται εἰς τοὺς νεώτερους καὶ εἶσι ζωντανεὺς εἰς τὰς Ἁπειρωτικὰς ψυχὰς ἡ ὁραία φησιολογία Ἐκείνου εἰς τὸν ὅποιον ἡ Ἁπειρος, ἀλλὰ καὶ γενικῶς τὸ ἔθνος μας, ὀφείλει πολλά. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν μάλιστα Κονοέντων πιστεύεται καὶ ὡς θαυματουργός. Ὅταν ὁ ἐθνολόγος πέρασε ἀπὸ τὸ χωριὸν μου (Τσιροχιδίστα Κονοέντων), κοιμήθηκε στὸ σπίτι μου καὶ τοῦ ἔδωκαν ροῦχα ἡ ἀλλάξη. Ἀφῆκε δὲ τὸ ἐποκάμισόν του.

Ἐνα ἀρχαῖον χορδὸν ἐποκάμισον λιγδ, παρὰ κτηνισμὸν τῶρα ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Τὸ ἐποκάμισον αὐτὸ πηγαίνουν τακτικὰ καὶ τὸ ζητοῦν κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ αγίου. Καὶ εἰς λιανείας ἐξηγῆθη καὶ εἰς ἐκκλησίας παρέμεινε — ὡς ἱερὸν — ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους.

Ὅστε ὁ ἅγιος δὲν εἶνε καθόλου ληροσημέριος, γιὰτὶ δὲν ἐπάρχει σπῆτι νὰ μὴ ἔχη καὶ νὰ μὴ προσκυνῇ τὴν εἰκόνα του. Βεβαίως δὲν ἐποστηρίζω δι' ὃν ἅγιος Κοσμάς ἐπῆρε τὴν θέσιν, ἡ ὁποία τοῦ ἀνήκει εἰς τὴν Ήπειρωτικὴν Συνείδησιν. Καὶ συμφωνῶ μαζί σας δι' ὃν πρέπει νὰ λάβουν τὸν λόγον οἱ Ήπειρωτικαὶ Ὀργανώσεις — ἐξ ὧν ὁ Ἁπειρωτικὸς Σύνδεσμος τὸν ἔχει λάβει καὶ δὲ συνεχίσῃ.

Ἀλλὰ συγχρόνως ὀφείλει νὰ λάβῃ τὸν λόγον καὶ τὸ Σχολεῖον. Καὶ ἡ Πολιτεία ἀκόμη. Μόνον εἶσι θὰ ἐπιτενχθῇ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητᾶτε καὶ τὸ ὅποιον ὀφείλεται εἰς τὸν ὑπερῶχον ἰδεολόγον, ὁ ὅποιος ἐθνολόγος τῆς ζωῆς του γιὰ τὸ σπουδαιότερον τὸ ὠραιότερον καὶ τὸ πρὸ μεγάλο ἰδανικόν.

Μὲ ἀγάπην

ΔΗΜ. ΖΩΤΟΣ

Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ήπειρωτικοῦ
Συνδέσμου Πειραιῶς

Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ

Ἐπάρχουν ὅμως καὶ νεώτερα διὰ τὸν ἅγιον Κοσμά.

Ο Σύνδεσμος τῶν Ήπειρωτῶν, κατὰ τὰς προφορικὰς πλέον πληροφορίας, τὰς ὁποίας μοῦ ἔδωκεν ὁ κ. Ζώτος, θὰ ἐργασθῇ πολλὴ γλήγορα φιλολογικὴν εορτὴν διὰ τὸν Κοσμά τὸν Αἰτωλόν, κατὰ τὴν ὁποίαν προσεφέρθη νὰ ὁμιλήσῃ ὁ σπουδαῖος κ. Φάνης Μιχαήλ-Πούλος. Ἡ οὐσία εἶνε δι' ὃν ἅγιος Κοσμάς ὁ τιμώμενος θεολογικῶς μόνον ἀπὸ τοὺς Ἁπειρώτας, ἀρχίζει οὕτω νὰ ἀποκαθίσταται καὶ πολιτικῶς.

Τὸ ἔργον τοῦ Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, τὸ εὐρὺ ἐθνικὸν ἔργον του, χωρὶς τὸ ὅποιον ὅλη ἡ Ἁπειρος — τοῦλάχιστον ἡ Ἁπειρος — θὰ εἶχεν ἐκμυσσοειμανισθῇ, πρέπει νὰ γνωσθῇ εὐρύτερα. Νὰ καλέσῃ τὴν πανελληνίαν κοινὴν συνείδησιν. Καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐγίνεν ἡ τριήμερος αὐτὴ δημοσιογραφικὴ εἰρενα.

Ε. ΦΑ.Τ.Α.Ι.ΤΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 60
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ
Β. ΜΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Έτησία Δρ. 200
Έξάμηνος 100
Τρίμηνος 50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΤΣΑΚΗ

Ο Μητσάκης είχε πολλά χρόνια που δεν έδημοσίευε πιά. Μά το χέρι του δεν είχε σταματήσει ούτε μιλν άρην από το γράψιμο. Ο θολωμένος νους του ανθρώπου που έγραψε την «Θλίψη του μαρμαρά» και την «Παναγία τη Μεγαλομάτα» έβγαζε μπερδεμένα διανοήματα, που δεν τα έδιόδαζαν όμως, γραμμένα όπου τύχη, με ολιγώτερη ευλάβεια οι πιστοί του. Και είχαν ένα πληθυσ άμετρητο από πιστούς και θυμαστές, εις τους κύκλους των νέων δημοσιογράφων πρώτα - πρώτα, των νεωτέρων λογίων ύστερα. Άλλα πώς έπερνούσε ο Μητσάκης τον χειμώνα του 1911 - 1912; Τις νύχτες στα δημοσιογραφικά τραπέζια, εις τις ανοιχτές αυλές των τυπογραφείων των έφημερίδων και όχι λίγες φορές εις τον δρόμο.

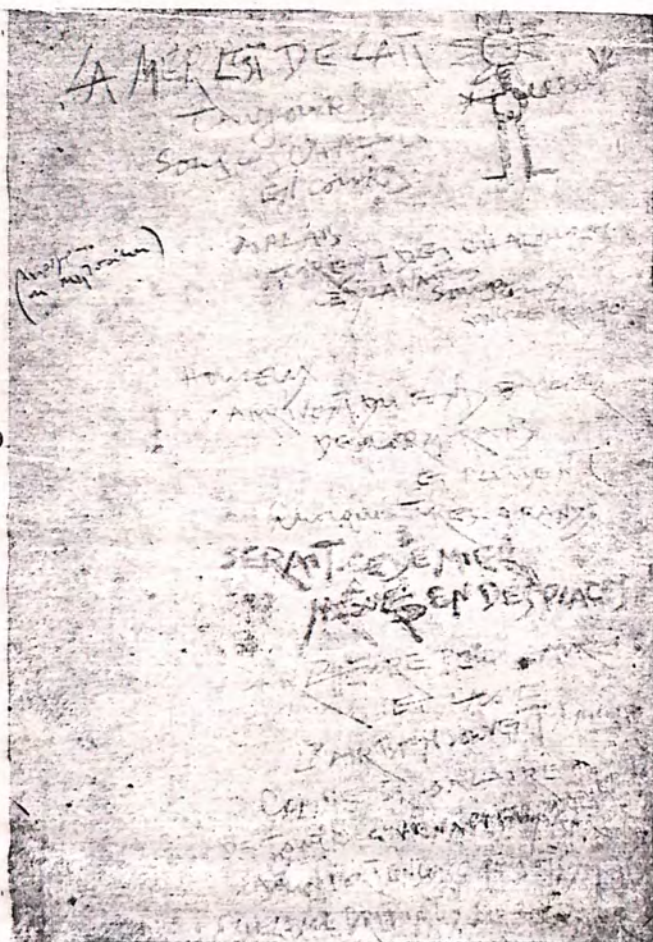
Πιο πριν είχε κάποιο δωμάτιο και επιτέλους έμαζεύετο με το κρύο εκεί, αλλά ή σπιτονοικοκυρά του ήυρεν ίσα-ίσα την πιό σκληράν εποχή, την βαρυχειμωνιά εκείνης της χρονιάς, για να τον πετάξη έξω του έκλεισε το δωμάτιο και ο Μητσάκης είχε μείνει πιά στον δρόμο. Η αξιοπρέπεια του — και την έφύλαξε και εις όλην την περίοδο της σκοτισμένης διανοητικής ζωής

του — τον έκανε να κρύβη το διώξιμό του. Άλλα το πράγμα ήτο ολοφάνερο. Δεκαοκτώ σχεδόν χρόνια από τότε,

και είναι κάτι που το βλέπω σαν να έγινε χθές.

Ο Μητσάκης ο καυμένος ένα έπλο είχε για την βαρυχειμωνιά: την! χιλιοτρυπημένη μαύρη μανδύα του — ένα είδος μπέρτας και παλτο — που μέρος μόνο από το σώμα του έσκέπαζε. Ήρχετο στα γραφεία της «Ακροπόλεως» για να βρή κι αυτός λίγη ζέστη στο φως του γκαζιού που έχρησιμευε σε όλους μας για σόμπα. Ήτο ή μακαρία εποχή που οι εταιρίες δεν έχρύναν τις έφημερίδες ούτε για το γκαζί: ούτε για το ηλεκτρικό, και τον χειμώνα οι λάμπες του γκαζιού έκαιαν ήμέρα - νύχτα στην «Ακρόπολι», μια και έλειπαν τά ξύλα για θέρμανση. Αυτή ή ζεστασιά του γκαζιού κρατούσε τον Μητσάκη, όπως κρατούσε και τους άλλους έμας, σε κάποια ευθυμία. Άλλα το πνεύμα του Μητσάκη σπινθήριζε περισσότερο από όλων των άλλων, τάχα, γνωστικών.

Το βήμα του εις το μεγάλο δωμάτιο που έχρησιμευε για γραφείο της συντάξεως ήτο τρικυμιώδες, όπως πάντοτε. Κάθε τόσο ο μαίτρ — αυτός ήτο, ο τίτλος που του έδιδαν — έτίνασσε το κεφάλι του και το δεξόν γένι του έδραπε τότε προς την όροφή. Τις νύχτες έμαζεύοντο στο μεγάλο δωμάτιο

Ένα παράδοχο χειρόγραφο του Μητσάκη

για να ξεσταθούν στο φως του γκαζιού, ο Θ. Συναδινός, ο Στάμ. Στάμ., ο μπακαρίτης ο Γιάννης ο Δαμηλάτης που έχαθη το 1921 εις τὸ Ἀφιδν - Καραϊσάρ πολεμῶν μετὰ τὴν θρυλικὴν ἀνδρεία πού ἔδειξαν ὅτι ἔχουν οἱ ἄνθρωποι τῆς δημοσιογραφικῆς δουλειᾶς, ὁ Μητσός Σφήκας, τώρα τραπεζίτικὸς ὑπάλληλος, ὁ Ἀνδρέας ὁ Γριβογιώργος, δημόσιος καὶ αὐτὸς τώρα σὲ κάποια ἐπαρχία ὑπάλληλος, ὁ Χάρης Σταμπτίου, ὁ Φτέρης, ὁ ὑποφαινόμενος πού δὲν ἔκκταν προδοσία στὴν δημοσιογραφικὴ δουλειά, καὶ ἄλλοι ὀλιγώτεροι τακτικοί. Ὁ μανδύας τοῦ Μητσάκη, ὁ χιλιοτροπημένος καὶ χωρὶς κουμπιά, ἀνέμιζε καὶ ἐγέμιζεν ὅλο τὸ δωμάτιο.

— Μαίτρ, εἰσθε ντυμένος ἰδιοτρόπως, τοῦ ἐλέγαμε.

— Ἰδιοτρόπως, κύριε, ἰδιοτρόπως, ἀπαντοῦσεν ὁ Μητσάκης καὶ ἐκουνούσε πρὸς τὰ πάνω τὸ πηγούνι του.

Ὁ ποιητὴς Σωτήρης Σκίπης εἶχεν ἔρθει τότε ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ μᾶς ἐπεσκέπτετο τακτικά. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ δὴμος ἔφερε καὶ τὴν σειρά τῶν βιβλίων του γιὰ νὰ τὰ χαρίσῃ στὸ Μητσάκη.

— Σὲς χαιρετίζω ἀσκεπῆς, εἶπεν, ὅταν ἐπλησίασε τὸν μαίτρ.

— Ἀσκιπῆς, ἔκανε ὁ Μητσάκης καὶ ἐτίναξε πάλι πρὸς τὴν ὄροφὴ τὸ πηγούνι του.

Ὁ Σκίπης, πού εἶχε σταματήσει ἀπὸ τὸ ἀπρόοπτο καλαμπούρι, ἔκανε:

— Κύριε Μητσάκη...

— Εἶμαι ὁ κύριος Μητσάκης, εἶπεν αὐτός. Ἀγαπῶ τὸν Μητσάκη, πῶς...; Πραγματικὰ ὁ Μητσάκης δὲν ἤθελε ν' ἀκούῃ τὸ πραγματικὸ του ὄνομα. Μητσάκης μπορεῖ νὰ ᾔτο ὅλος ὁ κόσμος πλὴν αὐτοῦ. Τὸ ὄνομά του πολλὰ χρόνια πιά, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού εἶχεν ἀλλάξει γι' αὐτὸν ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου, εἶχε γίνῃ Μητσάκης. Μετὰ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸν προσφωνοῦν ὅσοι τὸν ᾔξεραν, δσάκις δὲν τὸν ἐφώναζαν μαίτρ.

Ἀπὸ ἐνωρίς πάλι ὁ Μητσάκης εἶχε γεμίσει τὰ περιθώρια τῶν ἐφημερίδων καὶ τόσα ἄλλα κομμάτια χαρτιά μετὰ τὰ χειρόγραφα του. Ἦσαν γαλλικοὶ στίχοι μετὰ πλουσίαν ὁμοιοκαταληξία ἁπλά, χωρίς, ὅπως συνήθως, κανένα νόημα: ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνάμεσα εἰς τοὺς στίχους, στίς ἄκρες, ἀπὸ κάτω, ἀπὸ πάνω, ἐζωγράφιζεν ἄνθρωπους καὶ ζῶα πού εἶχαν πόδια ἢ ἄλλα μέλη ἀπὸ ἐλατήρια. Ἀδύνατο νὰ ἔδλεπε κανεὶς αὐτὰ τὰ ἀνθρωπάκια καὶ νὰ μὴ ἐσχέπτετο κάτι

γιὰ τὸν ζωγράφον των. Καμμιά φορὰ ἐμπέρδενε στὰ γαλλικὰ γράμματα καὶ ἑλληνικά, καὶ καμμιά φορὰ — πολὺ σπάνια δὴμος — ἔγραφε καὶ ἑλληνικοὺς στίχους μετὰ πλουσίαν ἐπίσης ρίμα, ἀλλὰ χωρὶς κανένα νόημα.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ποιήματά του πού εἶχε περισσότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα νόημα, τὸ ἦρε σὲ ἓνα κομμάτι χαρτὶ ὁ Φτέρης, νομίζω, καὶ σὲ λίγο ἐγιναν οἱ στίχοι του κοινὸν κτῆμα τῆς παρέας. Πολλοὶ ἀπὸ τὴν παλιὰν ἐκείνην συντροφιά θὰ τὸ θυμούνταν ἀκόμη.

Ἐκεῖθεν δὲ τῆς Ζαχλωροῦς

ἐκτείνεται πεδίων,

τὰ μάλιστα δὲ εὐθυμον,

τὰ μάλιστα δαδίων.

Αὐτὸ ἦτο ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ποιήματα πού εἶχαν κάποιο νόημα. Τὰ περισσότερα δὴμος γραψίματα πού τὰ εὗρσκαμε στὰ περιθώρια τῶν ἐφημερίδων, σὲ φακέλους, σὲ πατημένα χαρτιά, καὶ τὰ ἐμαζεύσαμε καὶ τὰ ἐφυλάξαμε μετὰ σεβασμὸ κανέναν εἰρμὸ δὲν εἶχαν, καμμιάν ἔννοια στὴν σειρά.

Ὅσο ἐπερνούσαν ἡ ὥρα ἐκείνην τὴν βραδεῖα — εἶχαν περάσει καὶ τὰ μεσάνυχτα — ἡ παρέα λιγόστευε, ἕνας ἕνας συντάκται καὶ ἐπισκέπται ἐτραβοῦσαν γιὰ τὰ σπῆτια των.

Στάς δύο ὕστερα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, ὁ Γιώργος — ἕνας ἀθηνεὺς νέος ἀπὸ τὴν Κόρινθο πού ἐσπούδαζε εἰς τὸ γυμνάσιο τῆς ἡμέρας καὶ τὴν νύχτα ξενυχτοῦσε κουβαλώντας χειρόγραφα στὸ τυπογραφεῖο καὶ γράφοντας πεζὰ ποιήματα — μᾶς ἔκανε νὰ καταλάβουμε πῶς ἦτο καιρὸς νὰ ἀφίσουμε τὴν ζεστασιά τοῦ γκαζιού. Ἀλλὰ ἐδῶ καὶ κάμποιον ὥρα τὸ κέφι καὶ ἡ διάθεσις τοῦ Μητσάκη εἶχαν κοπῇ καὶ τὸ δξὺ πηγούνι του δὲν ἐτίνασσετο πρὸς τὰ ἐπάνω γιὰ νὰ δείξῃ κάποιαν ἐσωτερικωτέρα εὐχαρίστηση.

Μοῦ εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ νοῦ μου ὅτι ὁ μαίτρ ἔμενε χωρὶς δωμάτιο καὶ ἐνοικῶσα ὅτι τὸ κρὺο δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ κοιμηθῇ καὶ αὐτὴ τὴν νύχτα πάνω στὸ τραπέζι τῆς «Ἀκροπόλεως».

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Μητσάκης ἦρθε κοντά μου καὶ μετὰ ἐκύταξε μετὰ τὸ ἓνα μάτι του — τὸ ἄλλο νομίζω δὲν ἔδλεπε πολὺ καλὰ — κολλώντας τὸ δξὺ γένι του στὴ μύτη μου.

Ἦτο περισσότερο ἀπὸ ἓνα ὁλόκληρο λόγο αὐτὸ τὸ βουβὸ του κύτταγμα.

— Πηγαίνομε, μαίτρ, τοῦ εἶπα.

Κατεβήκαμε χωρὶς νὰ μιλοῦμε, γιὰτὶ ἔξω ἐφυσούσε πολὺ καὶ ὁ παγωμένος ἀέρας καὶ τὸ κρὺο ἐκοβαν τὴν ἀναπνοή.

Ὁ χιλιοτροπημένος μανδύας τοῦ δὴμος δὲν ἀνέμιζε πιά, γιὰτὶ ὁ καυμένος ὁ μαίτρ, ἐκρύωνε καὶ τὸν εἶχε διπλώσει γύρω ἀπὸ τὸ κορμί του σφιχτά — σφιχτά. Ἐκαθόμουν τότε σὲ μιὰ πάροδο τῆς ὁδοῦ Σόλωνος, εἰς τὴν ὁδὸ Μαντζάρου, καὶ ἐφθάσαμε μετὰ τὴν ἰδίαν σιωπὴ ὡς τὸ δωμάτιο. Μόνο μέσα ἐκεῖ, στὴν κάποια ζέστα τοῦ κλειστοῦ χώρου, ὁ Μητσάκης εἶχε ξαναβρῇ τὸ σπινθήρο δόλημα τοῦ ἐαυτοῦ του.

Τὴν ἰδίαν ὥραν ἀκούστηκεν ἡ μπόρα πού εἶχεν ἀρχίσει κι' ὅλας καὶ χτυποῦσε στίς πλάκες τῆς αὐλῆς. Ὁ Μητσάκης ἀνοῖξε τὴν πόρτα, ἀκούσε λίγο τὴ βροχὴ καὶ μοῦ εἶπε τινάσσοντας τὸ πηγούνι του πρὸς τὴν ὄροφὴ.

— Ἦχος αὐλῆς. Πῶς...

Καὶ ἀρχισε νὰ γελά καταευχαριστημένος γιὰ τὸ καλαμπούρι του, πού μοῦ φαίνεται ὅτι εἶχε γίνῃ μεταξὺ τῶν λέξεων αὐλοῦ καὶ αὐλῆς.

Πόσο καιρὸ ἔμεινε εἰς τὸ δωμάτιό μου; Ἡ βαρυχειμωνιά εἶχε βασιλέψει ἐκεῖνο τὸν χρόνον κάπου ἓνα μῆνα συνεχῶς, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ κανένας λόγος περὶ ἐπιστροφῆς τοῦ μαίτρ εἰς τὰ τραπέζια τῆς «Ἀκροπόλεως».

Ἦστερα, ἓνα πρωὶ πού εἶχε πιά καλὸ συνέψι καὶ ὁ καιρὸς ἐμύριζε ἀνοιξί, ὁ Μητσάκης ἔφυγε χωρὶς νὰ γυρίσῃ τὸ βράδυ. Καὶ οὔτε τὴν ἄλλη νύχτα ἐγύρισε, οὔτε τὴν ἄλλη, οὔτε ποτὲ πιά. Εἶχεν ἀφήσει κάμποσα χαρτιά μετὰ ἀνθρωπάκια μετὰ ἐλατήρια καὶ μετὰ γαλλικοὺς στίχους πού ὑπεγράφετο μετὰ διάφορα τὸ καθένα ψευδώνυμα, καὶ ἀπὸ αὐτὰ μοῦ βρίσκονται ἀκόμη μερικὰ φυλαγμένα μετὰ ἱερὰν ἀγάπην, γιὰτὶ τόσο ζωντανὰ μοῦ θυμίζουν μιὰ περασμένη ἐποχή.

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ, πού ἔφυγε γιὰ νὰ μὴν ἐπανέλθῃ πιά στὸ δωμάτιο, τοῦ εἶχα, ὅπως ἐγίνετο τακτικά, κάνει αὐτὴ τὴν ἐρώτησι:

— Θὰ ξαναγυρίσετε τὸ βράδυ, μαίτρ;

— Θὰ ἐπαναῖδωθῶμεν φεῦ, εἶπεν ὁ Μητσάκης, ὅπως τὸ ἴδιο καὶ αὐτὸς κάθε πρωὶ στερεότυπα ἔλεγε.

Ἀλλὰ δὲν ξαναῖδωθήκαμε: Οἱ δικαί του τὸν ἐμάζευσαν τέλος καὶ τὸν ἐκλείσαν στὸ Δρομοκαῖτειο. Αὐτὸ δὴμος ὕστερα ἀπὸ καιρὸ πολὺ τὸ ἐμάθαμε.

K. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΤΟ ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑΣΣΙΑΝΗΣ

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΜΑΣ

Με την μεγάλην συγκέντρωσιν κόσμου τὰς ἡμέρας αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐβδομάδος εἰς τὰς ἐκκλησίας, παρουσιάζεται τὸ ζήτημα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν ἐκκλησιῶν μας περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν ὅξυ καὶ ζωντανόν. Αἱ Ἀθῆναι πράγματι καὶ πρὸ τῶν Βαλκανικῶν ἀκόμη πολέμων ἐπασχον ἀπὸ ἑλλειψιν ἐκκλησιῶν, ἀπὸ ἑλλειψιν χώρου ἐκκλησιῶν ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἡ ὁποία ἐξεδηλοῦτο κυρίως κατὰ τὴν Μεγάλην ἐβδομάδα, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων καὶ ἐντεῖθεν μετὰ τὴν καταληκτικὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς κατόπιν μετὰ τὴν συγκέντρωσιν ἑκατὸν χιλιάδων τουλάχιστον προσφύγων εἰς τὰς Ἀθήνας, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ἐκκλησιῶν μας κατήντησε νὰ γίνῃται φανερά καὶ κατὰ τὰς ἁπλᾶς Κυριακάς ἀκόμη.

ΤΟ ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑΣΣΙΑΝΗΣ

Εἰς τὰς ἐκκλησίας χθὲς διήρξε πραγματικὴ μυσταγωγία. Τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς συνεκέντρωσε μετὰ τὴν ἀσφυκτικότητά τὸν κόσμον τῶν πιστῶν, ὥστε ὅχι μόνον μέσα εἰς τὰς ἐκκλησίας νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἄλλου γέφυρα, ἀλλὰ οὔτε εἰς τὰ προπύλαια τῶν ἐκκλησιῶν.

Τὸ τροπάριον τοῦ Νημφίου καὶ τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς καὶ ὡς ἔννοια, καὶ μουσικῇ, ἀλλὰ καὶ ὡς λόγος ἀκόμη, ἐγείνουν μέσα πῶν τὴν κατανύξιν, τέτοιον ὅσον θερηκεντικότητος καὶ ἐξάρσεως πρὸς αὐτὸ τὸ ὑπεράνωτον, τὸ ὑπερέσμιον, ὥστε τὸ χριστιανικὸν αἶσθημα νὰ λούζεται μετὰ ἀλλοιωτικὴν πνοὴν μύρου καὶ ἀρώματος εἰς τὰ νάματα τῶν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μας, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ παρουσιάσουν τὸν χορὸν ὁ ὁποῖος θὰ ἔφαλλε τὰ δύο τροπάρια, τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς ἰδίως ὅσοι τὸ δυνατόν τελειότερον καὶ ἀριστερότερον, καὶ διὰ νὰ εἰσέλθῃ εὐκρινεῖς, τὸ κατάρθωσαν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν, παρουσιάζεται ἄλλως τε διαρκῶς ἀ-

ξανομένη μία τάσις, μία ἀριετία πρὸς κατάρτισιν ὅσοι τὸ δυνατόν ἀριστερότερον χορῶν, καὶ ἡ τάσις αὕτη ἤρχισεν ἤδη καταλαμβάνουσα καὶ τὰς μικράς ἀκόμη συνοικιακάς ἐκκλησίας.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΕΙΣΜΟΣ

Ἡ πρόοδος ὅμως αὕτη εἰς τὰ χορικά μας τῶν ἐκκλησιῶν, δυστυχῶς δὲν εἶνε ἀμοιρὸς καὶ ἐλαττωμάτων.

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰς μεγάλας μας ἐκκλησίας τῆς εὐρωπαϊκῆς τεχνολογίας τῆς μουσικῆς, ἐχάθη τὸ ἄρωμα ἐκεῖνο τῆς βυζαντινῆς μυστικοπαθείας, τὸ ὁποῖον τὴν συγκίνησιν ἐδημιούργει εἰς τὴν ψυχὴν μας, καὶ ἀκατόμην καινότροπον μουσικὴν, χωρὶς αὕτη νὰ γεμίῃ τὴν ψυχὴν μας.

Μετὰ τὴν εὐρωπαϊκισμὸν δηλαδή τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς συνέβη ὅ,τι συμβαίνει συνήθως καὶ μετὰ τὴν ἀνακαίνισιν ἐνὸς οἰκοδομήματος τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἀνακαίνισιν εἶνε δυνατόν μὲν νὰ προσεργόσθῃ καλλίτερα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις μας τὰς συγχρόνους καὶ τὰς ἀνάγκας μας, ἀλλὰ χάνει καὶ τὴν ποιήσιν καὶ τὴν εὐμορφίαν του.

Ἐδυσχῶς οὖν αἱ μικρότεραι ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι μας διετήρησαν ἀκόμη τὸ παλαιὸν ἔθος τῆς μουσικῆς καὶ ἔτσι ἦτο δυνατόν νὰ αἰσθανθῇ καλεῖς τὴν μυστικοπαθεῖαν ὑποβολὴν τὴν ὁποίαν δίνει ἡ παλαιὰ βυζαντινὴ μουσικῇ, ὅπως διετηρήθη, ὅπως ἐξετέλει εἰς τὴν κοινὴν παράδοσιν, πηγαίων νὰ ἐκκλησιασθῇ εἰς μὲν ἡ ἀποκατασκευασμένη ἐκκλησία, ὅπως ἡ Ἁγία Σοφεία, ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Λυκαβητός, ἡ Ἁγία Κυριακή, ὁ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Κεραμικοῦ. Τὰ συνοικιακὰ παλαιὰ, βυζαντινὰ ἐκκλησίασια, ἔχουν ἄλλως τε τὸ αὐτὸ πιστόν, τὸ αὐτὸ ποιητικόν, τὸ αὐτὸ φαντατικὸν ἐκκλησιαστικόν.

Ο ΒΡΑΔΥΝΟΣ

Σημείωσις.—Ἡ συνέχεια τῆς περιγραφῆς τῆς Ἱ' Βιοτεχνικῆς Ἐκδόσεως τοῦ Λυκαίου τῶν Ἑλληνίδων, λόγῳ ἐλλείψεως χώρου, θὰ δημοσιευθῇ αὐριον.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ 1900

ΔΙΑΦΕΝΤΑΔΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΕΚΕΙΝΗΣ ΚΑΝΟΥΝ ΤΑ ΨΩΝΙΑ ΤΟΥΣ.
ΣΥΓΓΡΟΣ, ΣΕΡΠΙΕΡΗΣ, ΣΚΟΥΖΕΣ, ΚΑΠ.-ΤΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΛΙΑ ΤΟΥ
ΒΑ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ ΚΑΙ Η ΕΚΛΕΚΤΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΟΥ ΑΝΝΙΝΟΥ

ΥΠΟ ΚΩΣΤΑ ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Υστερα από τὸ παλάτι τοῦ Γεωργίου, τὰ μεγαλύτερα Χριστουγεννιάτικα ψώνια τὰ ἔκανε ὁ Ἀνδρέας Συγγρός.

Ὁ ἀλησμόνητος αὐτὸς μεγάλος ἐθνικὸς εὐεργέτης, ἦτο καὶ εἰς τὰ ψώνια τοῦ μεγάλου. Μετὰ τὸ Ἀνακτορικὸν γεῦμα τῆς 2 Ἰανουαρίου ποὺ τὸ ἀκολοῦθοῦσαν τὴν ἴδια βραδυὰ ὁ τεράστιος ἐκείνης ἀνακτορικὸς χορὸς, ὁ Συγγρός ἔδινεν εἰς τὸ μέγαρόν του τῆς λαοφύρου Κηφισσίας τὸ δικό του γεῦμα, καὶ τὸν δικόν του χορὸν. Τὸ δεύτερο μεγάλο κοινωνικὸ γεγονός ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Μόνον ὁ μακαρίτης ὁ κύρ Δημήτρης ὁ Παπανικολάου ὁ ἐπιλεγόμενος καὶ Καμπούρης, ὁ λαχανοπώλης τῆς ἀγορᾶς, δὲν εὗρεσκε τόσο μεγάλο τὸν Συγγρόν.

Ὁ Παπανικολάου ἦτο ὁ προμηθευτὴς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, πολλῶν πρεσβείων, τῶσαν ἄλλων ἐπισημοτήτων καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς τὸ γούρτνόν του. Τὸ λαχανοπωλεῖον τοῦ Καμπούρη εἶνε τὸ ἴδιον ποὺ ἔχει τώρα ὁ Κωστής Στήρης, διάδοχος τοῦ Καμπούρη, οὐδεμία ὅμως μεγαλειότης φωνίζει τώρα ἀπὸ αὐτό.

Ὁ Ἀνδρέας Συγγρός μεγάλος ψωνιστὴς, ἀνθρωπος τυπικώτατος, μεγαλοπρεπέστατος, ἀρέντης τοῦ δαπαναμένου πλούτου, δὲν ἀπῆλθινεν νὰ ἐρχεται ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀγορὰν τὴν παλαιὰν τῶν Χριστουγέννων καὶ νὰ βλέπῃ τὴν κίνησιν. Κατεστάλαξεν εἰς τὸ λαχανοπωλεῖον τοῦ φίλου του τοῦ Παπανικολάου ἢ Καμπούρη.

—Καλημέρα κύρ Δημητρώ, τοῦ ἔλεγε.

—Καλημέρα κύρ Ἀνδρέα, ἀντεχαιρέτα ὁ μονάβης.

—Τί λείει ἐφέτος τὸ παλάτι.

—Μοῦ παράγγειλεν ὁ κ. Θὼν τριακόσια γαλιὰ γιὰ τὸ γεῦμα τῶν Ἀνακτορῶν...Θὰ τὸ βροντήσωμεν ἐφέτος.

Ὁ λεβεντάνθρωπος λαχανοορνεοπώλης ἦτο ὑπερήφανος καὶ ἐθεώρει τὸν ἑαυτοῦ του κατὰ μέγιστον μέρος συντελεστὴν τοῦ μεγάλου γεύματος τῶν ἀνακτορῶν ποὺ ἐγίνετο τὴν ἐπομένην τοῦ νέου ἔτους...Ἐπειδὴ δὲ αἱ παραγγελίαι ἐγίνοντο ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, εἶχε φρονίσει νὰ ἔχῃ τίς πιδ τρυφερὰς γαλοπούλες καὶ τίς πιδ θρεμμένες, βάλει κατὰ μέρος γιὰ τὸ παλάτι.

Ὁ Συγγρός ἐχτύπα χαϊδευτικὰ τὴν πλάτη τοῦ φίλου του λαχανοπώλη, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔλεγε :

—Καὶ τοῦ λόγου σας, κύρ Ἀνδρέα;

—Ἐ θὰ ἰδοῦμε καὶ ἐμεῖς, ἔκανε ὁ μεγαλόπρεπος με κάποιο αἰνιγματικὸν χαμόγελο.

Ἐξω ἀπὸ τὸ λαχανοπωλεῖον, ἐμαζεύοντο καὶ πολλοὶ νὰ ἰδοῦν τὸν Συγγρόν, ὁ ὁποῖος ἔχαιρέτα ὅλο τὸν κόσμον με καταβεβηκτικότητα, σὰν νὰ τοῦ ἦτο φίλος καὶ γνώριμος.

Ἐκείνην τὴν ὥρα ὅμως ἕνας ξεκαπῆλτος ἄνδρας—ὁ μόνος ἐκτεταμένος τῆς ἐποχῆς—διεσταυρώσαντο με τὸν Συγγρόν. Οἱ δύο ἄνθρωποι ἀντεχαιρέτωσαν φιλικότατα, καὶ ὁ Συγγρός ἠκούετο λέγων :

—Λοιπὸν κ. Βλάσιε, θὰ κάνουμε καὶ ἐφέτος Χριστούγεννα με ἕνα πορτοκάλι;

Ὁ ἄνευ πύλου ἄνθρωπος ἀπαντοῦσε με πλατύτατον παρατεταμένον γέλιο, ποὺ ἐπληροῦσε εἰς μέγα μέρος τῆς ἀγορᾶς, καὶ σὺ δὲν ἐσκέπαζε τὰ θερμώδη διαλαλῆματα τῶν πωλητῶν.

—Χά, χά, χά! Με δύο πορτοκάλια.

Ἦτο ὁ Βλάσιος Γαβριηλίδης, ὁ διεκδικητὴς τῆς «Ἀκροπόλεως». Ὁ ἱσχυρότερος ἄνθρωπος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ πλέον ἰσχυρὸς ἴσως ἀπὸ τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

Ὁ κόσμος ποὺ εἶχε σταματήσει γιὰ νὰ ἰδῇ τὸν κ. Συγγρόν αὐξήσεν ὅταν ἀκούσθηκε τὸ πλατὺ γέλιο τοῦ Γαβριηλίδου. Ἀλλὰ αὐτὸς ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐπρόβλεπε. Ἐπρόσβλεπε μερικὰ θέματα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ λαχανοορνεοπωλεῖον τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Κώστη, τὸ ὁποῖον βρίσκεται καὶ σήμερον εἰς τὸ ἴδιον μέρος ποὺ ἦτο τὸ 1900. Εἰς τὴν ἀριστερὴ γωνία πλευρὰ τοῦ πρώτου ἐσωτερικοῦ τμήματος τῆς ἀγορᾶς. Οἱ δύο ἄνδρες συνεδέοντο με στενὴν φιλίαν, ὁ δὲ Γαβριηλίδης πάντοτε ἐστελλε τοὺς γέροντες του εἰς τὸν κ. Ἀλέξανδρον, τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, νὰ πάρουν πληροφορίας γιὰ τὴν κίνησιν τῆς ἀγορᾶς.

—Ζοφρὰ κίνησι, λοιπὸν κ. Ἀλέξανδρε; ἡρώτα ὁ Γαβριηλίδης τὸν φίλον καταστηματοῦ.

—Πάντα. Εὐτυχῶς ὅτι πολὺ λίγους πελάτας ἔχομε σὰν καὶ σὰς ποὺ κάνουν Χριστούγεννα με ἕνα πορτοκάλι καὶ με ἕνα μήλο.

καὶ τῆς χορτοφαγίας. Καὶ ἀκόμη ὑπῆρξε καὶ πρωτοπόρος τῆς περιοδικῆς πλῆρους νηστείας, ἡ ὁποία, κάποτε θὰ ἐπιβλήθῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σημερινὴν ἢ τὴν ἀδριανὴν γενεάν.

Ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ψωνιστὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐθεωρεῖτο κατὰ σειρὰν μετὰ τὸ παλάτι καὶ τὸν Συγγρόν, ὁ Ἰωσήφ Σερπιέρης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Σκουζῆς. Παρεῖτο πλούσια γεύματα καὶ οἱ δύο. Ἀλλὰ εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ἀγορᾶς ἐπαίξε βαρὺν ρόλον ὁ Λάμπας, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ξεοδοχείου τῆς «Μ.Βρετανίας» ποὺ ἐπεσκέπτετο μόνος τὴν ἀγορὰν καὶ ἐπόπτευσεν ὁ ἴδιος εἰς τὰς παραγγελίας. Ἦτο ἀληθινὸς καλλιτέχνης ψωνιστῆς. Ἄν καὶ εἶχε τὸ ὀρισμένον κρ. σπουδαίων, τὸ ὀρισμένον λαχανοπωλεῖον, τὸ ὀρισμένον πορτοκάλιο, τὸ ὀρισμένον ὀπωροπωλεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπρομηθεύετο τὰ τρώφιμα τοῦ ξεοδοχείου, δὲν ἄριζε κατὰ ἕνα ἄλλο κατάστημα παραπονεμένο. Ἐκῆνε γενικὴν ἐπιθεώρησιν, καὶ ὅτι ἐκλεκτὸ, ἐξαιρετικὸν, ἐδῆλε καὶ εἰς τὰ ἄλλα καταστήματα, ἔλεγε νὰ τοῦ τὸ ξεχωρίσουν. Ἦτο καλλιτέχνης ψωνιστῆς, ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ποὺ ἐγνώρισαν αἱ νέαι Ἀθῆναι.

Καλλιτέχνης ὅμως ψωνιστῆς ἦτο καὶ ὁ πολιτευτὴς καὶ ἄλλοτε πρωθυπουργὸς Νικόλαος Καλογερόπουλος, ἰδεώδης εἰς τὸ ἐκλέγειν.

Αὐτὸς δὲν ἔδινε τὰ γεύματα τοῦ Συγγροῦ ἢ τοῦ Σερπιέρη. Οἱ ὀλίγοι ὅμως φίλοι τοὺς ὁποίους ἐκάλει ἐγεύοντο ἀληθινὰ ἐκλεκτότατα εἶδη, ἀριστοτελεσμένα.

Ἦτο μιὰ χαρὰ ἡ ἐμφάνισις του εἰς τὴν ἀγορὰν. Ὅπως ἦτο μιὰ χαρὰ ἡ παρουσία καὶ τοῦ Θίου Ἀννίνου, τοῦ ὑπέρχοντος χιονομοιστοῦ σκιτισσογράφου, τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ παλαιοῦ «Ἀστερος». Τέλειον Καλλιπὴν με λεπτὴν ἐκλεκτικότητα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν εἰδῶν. Πασίγνωστος εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ πολυζητούμενος.

Δὲν ἐμοίχεν αὐτὸς μετόνκαθηγητὴν τοῦ Ρωμαιοῦ Δικαίου Κρασσά ποὺ ἐγρίνιζε με ὅλους καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνταλλάξῃ ὄχι μόνον δριμυτάτας φράσεις ἀλλὰ καὶ λατινικὰ ρητά, ἀπὸ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἔως ὅτου κἀνῃ τὰς προμηθείας του.

—Μεγάλος ψωνιστὴς καὶ καλοφαγὸς ἔλεγαν οἱ καταστηματοῦχοι, ἀλλὰ γρινιάσας, ὁ κ. καθηγητῆς.

Καὶ συνεπλήρωναν ἀστεϊεύμενοι.

—Μωρὲ αὐτὸς διδάσκει τὸ ρωμαιοὺ δίκαιο.

□□

Κάθε χρόνον, ἡ Χριστουγεννιάτικη κίνησι εἰς τὴν ἀγορὰν χάνει τὴν πανηγυρικὴν τῆς μερῶν ποὺ εἶχεν ἄλλοτε. Ἡ πελοποίηση προχωρεῖ εἰς ὅλα, καὶ ἐλάθσαν καὶ οἱ ὠραῖοι παναθηναϊκοὶ τύποι, οἱ ἀριστοκρατικοὶ ἢ λαϊκοὶ ποὺ ἐθιμοτυπικῶς θρόλους ψωνίσματος, αἱ θορυβώδεις καὶ πανηγυρικαὶ ἐμφανίσεις τῶν καταστημάτων.

Σήμερα τὰ μεγάλα σπιτία, εἶνε μᾶλλον κλειστά. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐμμανουὴλ Μπενάνη, ἔλειψε καὶ ὁ τελευταῖος ἐκπρόσωπος τῶν μεγαλοπωλῶν γευμάτων, καὶ τῆς μεγάλης κινήσεως εἰς γεύματα εἰς τὰ ὁποῖα καὶ οἱ προσκεκλημένοι εἶνε πολλοὶ καὶ τὰ φαγητὰ ξεχωριστὰ καὶ οἱ ὅλες ἐμφανίσεις τοῦ τοιαύτου ἐξαιρετικά.

Ἀπὸ τοὺς σημερινούς πλουσίους μας λείπει ἡ τάσις τῶν μεγάλων γευμάτων... Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ ἀνάδοχος ἀρχὼν, ποὺ διεδέχθη τὸν βασιλέα, ζῇ μίαν μονήρη ζωὴν εἰς τὸ Τατόι, χωρὶς καμμίαν κοινωνικὴν κίνησιν. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων καὶ αὐτοὶ κλειστοὶ κοινωνικῶς. Ὁ κ. Τσαλδάρης, ὁ κ. Βενιζέλος, ὁ κ. Καφαντάρης, ὁ κ. Παπαναστασίου, ὁ κ. Μιχαλάκοπουλος, οἱ ἄλλοι, ἔχουν σπιτία κλειστά κοινωνικῶς. Χριστουγεννιάτικα καὶ Προτοχρονιάτικα κινήσεις, ἐλαχίστη ὑπάρχει εἰς τὰ μεγάλα σπιτία. Καὶ ὁ κόσμος ἀκολουθεῖ τοὺς μεγάλους κατὰ κατωῦσαν κλίμακα.

Εἰς τοὺς πρεσβεύτας σχεδὸν τὸ ἴδιο. Τὰς δεξιώσεις καὶ τὰ γεύματα ποὺ ἔδιδεν ὁ Ντεμίντοφ, ὁ πρίγκιψ πρέσβης τῆς Ρωσίας, δὲν θὰ τὰ ἰδοῦν ἴσως ἄλλοτε αἱ Ἀθῆναι. Οὐτε τὰ γεύματα ποὺ ἔδιδεν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ὁ Ἀγγλὸς πρεσβευτῆς Ἐντρεστον, ἢ ὁ Βέλγος Καραμάν Ντεσιμά.

Σήμερον μόνον ὁ πρέσβης τῆς Γαλλίας καὶ ὁ πρέσβης τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ ὅλων τῶν διπλωματικῶν σώμα τῶν Ἀθηνῶν, δίδουν γεύματα ποὺ ὑπενθυμίζουν κάπως τὴν παλαιότεραν λαμπρότητα, ἀλλὰ πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ φθάσουν τὰ γεύματα ἐνὸς Καραμάν Ντεσιμά.

Καὶ εἰς τὴν σιμλινθηρίαν ἡ ἰδί

τος της εποχής—δισταυρών το με τον Συγγρό. Οι δύο άνθρωποι άντεγαιρ-
τάτο φιλικότατα, και ο Συγγρός ή-
κούετο λέγων:

—Λοιπόν κ. Βλάσιε, θα κάνωμε
και εσέτος Χριστούγεννα με ένα πορ-
τοκάλλι;

Ο άνευ πίκου άνθρωπος άπαντούσε
με πλατύτατον παρατεταμένο γέλιο, πού
άντηχουσε εις μέγα μέρος της άγο-
ράς, και σχ δόν έσκέπαζε τα θερνώ-
δη διαλαλήματα των πωλητών.

—Χά, χά, χά! Με δύο πορτοκάλλια.
Ήτο ο Βλάσιος Γαβριηλίδης, ο δι-
ευθυντής της «Ακροπόλεως». Ο ι-
σχυρότερος άνθρωπος την εποχήν έ-
κείνην. Ο πλέον ισχυρός ίσως από την
Α. Μ. τον Βασιλέα.

Ο κόσμος πού είχε σταματήσει για
νά ιδή τον κ. Συγγρό αύξησεν όταν
άκούστηκε το πλατύ γέλιο του Γαβρι-
ηλίδη. Άλλά αυτός έφαινετο ότι δεν
έπρόσεξε. Έπροχώρησαν μερικά δή-
ματα, και εισήλθον εις το λαχανοορι-
θοπωλείον του κ. Άλεξάνδρου Κώ-
στη, το όποιον βρίσκειται και σήμερα
εις το ίδιο μέρος πού ήτο το 1900.
Είς την άριστερή γωνίαία πλευρά του
πρώτου έσωτερικού τμήματος της ά-
γοράς. Οι δύο άνδρες συνεδέοντο με
στηνήν φίλιαν, ο δε Γαβριηλίδης πάν-
τοτε έστέλλε τους ρέπορτερ του εις
τον κ. Άλέξανδρο, την παραμονήν
των Χριστουγέννων και του Πάσχα, να
πάρουν πληροφορίες για την κίνησι
της άγοράς.

—Ζωηρά κίνησι, λοιπόν κ. Άλέξαν-
δρε; ήρώτα ο Γαβριηλίδης τον φίλο
του καταστηματάρχη.

—Πάντοτε. Εύτυχώς ότι πολύ λί-
γους πελάτας έχομε σάν και σάς πού
κάνουν Χριστούγεννα με ένα πορτοκά-
λι και με ένα μήλο.

Και ήτο σωστό αυτό. Ο κόσμος την
εποχήν εκείνη δεν είχε τās σημερι-
νές ιδέας περί χορτοφαγίας, όπωσο-
φαγίας και άποχής του κρέατος. Οι
λοι έτρώγαν άφθονα κρέατα τα Χρι-
στούγεννα και το Πάσχα, και όλοι έ-
φορούσαν καπέλο.

Ο Γαβριηλίδης ήπνεεν ο πρωτο-
πρόος και των δύο τότε-ών συστημάτων
εις την Ελλάδα, του ξεκαπελώματος

νιωματός, αι συρροές και πανηγυ-
ρικοί εμφάνισεις των καταστημάτων.

Σήμερα τα μεγάλα σπίτια, είνε μάλ-
λον κλειστά. Με τον θάνατον του Έμ-
μανουήλ Μπενάκη, έλειψε και ο τελευ-
ταίος εκπρόσωπος των μεγαλοπω-
τών γενιάντων, και της μεγάλης κινήσεως
εις γεύματα εις τα όποια και οι προ-
σκεκλημένοι είνε πολλοί και τα φαγη-
τά ξεχωριστά και οι όλες εμφάνισεις
του τραπέζιου έξαιρετικά.

Από τους σημερινούς πλουσίους
μας λείπει ή τάσις των μεγάλων γε-
μάτων... Ο κ. Πρόεδρος της Δημο-
κρατίας, ο άνώτατος άρχων, πού διε-
δέχθη τον βασιλέα, ή μίαν μονήρη
ζωήν εις το Τατόι, χωρίς καμμίαν κοι-
νωνικήν κίνησιν. Οι άρχηγοί των κομ-
μάτων και αυτοί κλειστοί κοινωνικώς.

Ο κ. Τσαλδάρης, ο κ. Βενιζέλος, ο
κ. Καφαντάρης, ο κ. Παπαναστασίου,
ο κ. Μιχαλακόπουλος, οι άλλοι, έχουν
σπίτια κλειστά κοινωνικώς. Χριστου-
γεννιάτικη και Πρωτοχρονιάτικη κί-
νησις, έλαχίστη υπάρχει εις τα μεγάλα
σπίτια. Και ο κόσμος ακολουθεί τους
μεγάλους κατά κατιούσαν κλίμακα.

Είς τους πρεσβευτάς σχεδόν το ί-
διο. Τās δεξιώσεις και τα γεύματα
πού έδιδεν ο Ντεμίντωφ, ο πρίγκιψ
πρέσβυς της Ρωσσίας, δεν θά τα ί-
δούν ίσως άλλοτε αι Άθήναι. Ούτε
τα γεύματα πού έδιδεν εκείνη την επο-
χή ο Άγγλος πρεσβευτής Έντζερ-
στον, ή ο Βέλγος Καραμάν Ντεσιμέ.

Σήμερα μόνον ο πρέσβυς της Γαλ-
λίας και ο πρέσβυς της Ιταλίας, από
όλον το διπλωματικόν σώμα των Ά-
θηνών, δίδουν γεύματα πού υπενθυ-
μίζουν κάπως την παλαιότεραν λαμ-
πρότητα, αλλά πολύ απέχουν από του
να φθάσουν τα γεύματα ενός Καραμάν
Ντεσιμά.

Και εις την φιλανθρωπίαν ή ιδία
πενιχρά εικών.

Δεν υπάρχει μάλιστα σχεδόν σήμε-
ρα προσωπική φιλανθρωπία, από την
εποχήν πού συνεστήθη ή «Φιλανθρωπι-
κή Έταιρία» ή όποια δίδει όλίγα πεν-
τάδαρχα εις τους πτωχούς.

Τότε εις τās παραμονάς των Χρι-
στουγέννων, ο έμπιστος ιδιαίτερος
του κλειδούγουν της βασιλίσσης Όλγας
Μασσαλας, ο σεβαστός σεβαστός σή-
μερον συμβολαιογράφος κ. Εύνένειος

ΟΙ ΠΟΛΛΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΑ

ΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΗΡΩΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΛΑΣΙΟΝ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΝ

Δημοσιεύουμε σήμερα και τις υπόλοιπες γνώμες των διακεκριμένων των Ελλήνων πολιτικών, επιστημόνων, λογίων, καλλιτεχνών και δημοσιογράφων για τον Βλάσιον Γαβριηλίδην. Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο η γνώμη σταχυολογήθησαν από το μνημειώδες βιβλίον περί του Γαβριηλίδου, το όποιον έτοιμασε ο γνωστός λόγιος συνεργάτης μας κ. Θεοδ. Συναδινός και το όποιον κυκλοφορεί κατ' αυτές.

Υπήρξεν αληθινά μέγας, ένας από τους ολίγους μεγάλους Έλληνες της αναγεννηθείσης Ελλάδος. Τον ονομάζομεν «δημοσιογράφον». Άλλ' ή λέξις είχε πάρα πολύ περιορισμένη διά ν' αποδώσῃ τὴν πολυσχιδί, πολύτροπη, πολύφωτη, πολύκαρπη ιδιοφυίαν του δαιμονίου αὐτοῦ ἀνδρός, ὅστις είχε τὴν ἐμφάνισιν Γερμανοῦ καθηγητοῦ, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν μεγάλου ποιητοῦ καὶ τὸν νοῦν ἀληθινοῦ δημιουργοῦ.

Δ. Κακλαμάνος

Ὅλ' αὐτὰ ὅμως ἔφυγαν ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις μου καὶ μόνον τὸ γέλιο τοῦ δὲν ἔφυγε ἀπὸ τ' αὐτιά μου.

Καὶ μήπως τὸ ἄφησαν νὰ φύγῃ σειρά δολόκληρη δημοσιογραφίσκων λογοκαφάδων οἱ ὅποιοι τὸν ἀπεμιμήθησαν; Καὶ τώρα ποῦ γράφω τὸ ἀκούω.

Δ. Γρ. Καμπουρόγλου

Σαραντα χρόνια ἐργασίας καὶ ζωῆς ιδιορρυθμίου, μὲ πέντε ἔξ ἀνέκδοτα—τουλάχιστον—τὴν ἡμέραν δὲν γράφονται. Οὔτε λέγονται. Θὰ ἐχρειάζετο ἕνας ἄλλος Γαβριηλίδης. Τὸ ἀχνάρι τοῦ ὅμως, οὔτε ἱμναισίων δὲν ἔβγαλε.

Γ. Κορομηλάς

Ἡ φωτεινὴ τοῦ μορφῇ λαξευμένη πάνω σὲ Πεντελίσιο μάρμαρο πρέπει νὰ στολίσῃ τὴν κεντρικὴ πλατεία τῆς Ἀθήνας. Θ' ἀποτελῇ τὸ κατ' ἔξοχὴν σύμβολο τῆς νεοελληνικῆς εὐφυΐας.

Κ. Ν. Κωνσταντινίδης

Νὰ δοθῶν πενήντα δραχμές εἰς τὸν Δάσκαρην γιὰ τὸ σημερινὸν χρονογράφημά του καὶ νὰ δηλωθῇ εἰς τὸ λοιπὸν προσωπικὸν ὅτι τέτοιοι συντάκται μοῦ χρειάζονται καὶ ὄχι φοβισμένοι καὶ νερόβραστοι.

Αὐτὰ ἔγραφε τὸ σημείωμα τοῦ Γαβριηλίδου πρὸς τὸν διαχειριστὴν του.

Ν. Ι. Δάσκαρης

Ἄν ἡ πνευματικὴ ζωὴ μας ἐπέτυχε κάπως τὸ σκοπὸ της, ἂν ἡ κάποια φήμη μας ἀνταποκρίνεται κάπως ἱκανοποιητικὰ μέσα μας, ἡμῶν ποὺ μᾶς ὥθησε πρὸς τ' ἀπάνω, ὀφείλουμε στὸν Γαβριηλίδην νὰ τ' ἀποδώσουμε μ' εὐγνωμοσύνη.

Μ. Μαλακάσης

Γαβριηλίδης! Μία μορφὴ ποὺ ἔκαμε στυλοβάτην τὴν Ἀχραντὴ Ἀρετὴ καὶ τὴν ἀπειρὴ καλωσύνη γιὰ νὰ ὑψωθῇ ψηλά, πολὺ ψηλά, ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐκτίμησιν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τῶν τιμίων. Σελανίζει καὶ ἀστραποβολεῖ σὰν Ἀπόλλων καὶ ὅπως ὁ Ζεὺς.

Γ. Μαργακόπουλος

Μὲ τὸν θάνατον τοῦ Γαβριηλίδου ἡ δημοσιογραφία δὲν ἔχασε ἀπλῶς τὸν πατριάρχη της, τὸν ἀνακαινιστὴν της, τὸ ἰδιωτικὸν καὶ ἀκαταπόνητον πανεπιστήμιόν της· ἔχασε πρὸ πάντων, τὸ μεγαλειότερον καὶ τελευταῖον ἴσως ὑπόδειγμα ἡρωικῆς ἀφιλοκερδείας καὶ ἡρωικῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ἐπάγγελμα.

Σ. Μελάς

Ὁ Γαβριηλίδης εἶχε διαρκῶς τὰ ἐκπληκτικὰ μάτια του προσηλωμένα πρὸς τὸ τώρα, πρὸς τὸ προσεχές καὶ τὸ ἀπώτερον αὐριον. Ὁ Γαβριηλίδης δὲν μποροῦσε νὰ παίξῃ τὸν στενόκαρδον ρόλον τοῦ ζωντανοῦ νεκροῦ—ζοῦσε—προχωροῦσε—ἀντέφασκε.

Σ. Μπράνιαν

Ἀποτίσας τὸν ρόλον τοῦ τὸν κοινωνικὸν ἀφειδέστατος, χαρίσας ἐν ὑπόδειγμα σταθερόν καὶ στυλὸν στοὺς μετέπειτα, περιβληθεὶς τὸν φωτοστέφανον τῆς ἀγνῆς καὶ μεγαλόφρονος πενίας, πορεῖ σήμερον νὰ ἀναπαύεται γαλήνια ὁ ἀείμνηστος Βλάσιος ὁ Γαβριηλίδης.

Κ. Νικολάου

Ὅλιγοι λογοτέχναι μοῦ ἀπεκάλυψαν τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, εἰς τὸσον πλάτος, ὅσον ὁ Γαβριηλίδης. Ὁ λόγος τοῦ ὑπῆρξεν ἕνα ἀπὸ τὰ ὀλίγα νεοελληνικὰ θαύματα.

Παῦλος Νιρβάνας

Στὸν καιρὸ του, ὁ Βλάσιος Γαβριηλίδης στάθηκε ὁ μεγαλειότερος νεώτε-

ριστὴς καὶ ὁ μεγαλειότερος ἐπαναστάτης.

Γ. Ξενόπουλος

Ὁ Γαβριηλίδης διέψευσε τὴν ὡς ἀπόλυτον ἀλήθειαν δοξαζομένην περιφρόνησιν ἀριστοκρατικῶν τινῶν κύκλων τῆς διανοήσεως, καὶ ἀλλαχού εἰς τὰ μεγάλα πνευματικὰ κέντρα καὶ, βέβαια καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδῶ, οἱ ὅποιοι ἀνεξετάστως καὶ ἀνεξαιρέτως ἀπορρίπτουν τὴν ὑπὸ τύπον δημοσιογραφικὸν ἐκδηλουμένην ἐνέργειαν, ὡς δευτερεύουσαν τρόπον τινὰ καὶ ἐπὶ κατωτέρας βαθμίδος ἱσταμένην εἰς τὴν ἱεραρχίαν τῆς ὑψηλῆς τέχνης.

Κωστὴς Παλαμᾶς

Ἐάν ὑπάρχῃ εἰς τὸν χυδαῖον τοῦτον κόσμον μία ἀπολύτως ἢ ὅποια λέγεται αἰσθητικὴ χαρὰ, οὐδεὶς Ἕλλην ἐγνώρισε νὰ περιπλανηθῇ εἰς τὸν κήπον τῶν λεπτῶν ἀπολαύσεων ὅπως ὁ Γαβριηλίδης.

Ζ. Παπαντωνίου

Μονάχα γιὰ τὴν ἀρετὴν ποὺ εἶχε ὁ Γαβριηλίδης νὰ βροντοφωνῇ ὁλόρθος μὲ τὸ μέτωπο ὑψηλά, τὰ σφάλματά του, ἀρετὴν ποὺ κοντεῖ νὰ καταντήσῃ θρόνος στὸν ἀθλοῦ τόπο μας, τοῦ αἵξε τοῦ Ἡρώδου.

Ν. Παπαγεωργίου

Ἐνας ἀνακαινιστὴς ποὺ μὲ τὰ ἄρθρα του, μὲ τὶς περιγραφὰς του, μὲ τὶς ὁλοζώντανες εἰκόνες του, ἐγέννησεν εἰς τὴν ψυχὴν ὅσων τὸν ἐδιάβαζαν τὴν πίστιν καὶ τὴν βεβαιότητα πρὸς ἕνα καλύτερον μέλλον.

Κ. Παρρὲν

Ἀσφαλῶς ὁ Βλάσιος Γαβριηλίδης ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ σὴν ἐποχὴν μας ἕνα Κέντρο, Κέντρο ἀπ' τὸ ὅποιον ἀναχωρήσανε γραμμὲς πρὸς ὅλες σύγχρονα τὶς κατευθύνσεις τῶν ἀπλούστερων καὶ τῶν βαθύτερων δημιουργικῶν μας προβλημάτων.

Α. Σικελιανός

Ὁ Γαβριηλίδης ἦτο ὁ μοναδικὸς ἐφευρέτης ὡραίων ἰδεῶν, θαυμασίων συνδυασμῶν, ἀνακινήσεως πραγμάτων, ψαρευτῆς προσώπων.

Σ. Σκίπης

Ὁ Γαβριηλίδης ἦταν ἕνας μέγας ἄνθρωπος σ' ἕνα μικρὸ λαό.

Σταμ. Σταματίου

Ὁ Γαβριηλίδης ἦτο χαλύβδινος. Ἀγνοοῦσε τί σημαίνει δισταγμός, ἀπογοιτευσίς, ἀποκαρτέρησις, ἀποθάρρυνσις. Γι' αὐτὸν ὅλα ἦσαν δυνατὰ. Καὶ τὰ πλέον... ἀδύνατα!

Χάρης Σταματίου

Δεμένος στὸ ἄρμα τῆς προόδου ὁ Γαβριηλίδης ἔγραφε στὰ παλά του τὰ παπούτσια μεθόδους, συστήματα καὶ κανόνες, κυνηγώντας διαρκῶς τὸ καινούργιο. Τὸ «χθές» γιὰ τὸν Γαβριηλίδην δὲν ὑπῆρχε. Ἐπέθανε. Τὸ «σήμερον» ἦταν καταδικασμένο νὰ πεθάνῃ σὲ λίγο. Τὸ «αὔριο» νὰ ἦ ζωὴ. Ἐνα διαρκῆς κυνηγητὸ τοῦ «αὔριου» ἰδοὺ ἡ ὀλὴ ζωὴ, ὁ ὅλος ἀγώνας τοῦ Γαβριηλίδου.

Ε. Ν. Συναδινός

Πενήντα χρόνια κράτησες σὰν δόρυ τὴ γραφίδα, ποὺ ὅλοι δὲν τὴν ἀγόραζαν τῆς γῆς οἱ θησαυροὶ. Κι' ἀπέθανες μόνο μ' αὐτή, σὰν ἥρωας σὴν ἀσπίδα.

Γ. Στρατήνης

Τὸ Γαβριηλίδην τὸν εἶδα πάντοτε σὰ μιά φυσικὴ δύναμη, σὰν ἕναν ποιητὴ γεννημένο, ποὺ μποροῦσε ν' ἀγαπᾷ πολὺ, νὰ βλέπῃ βαθειά, νὰ αἰσθάνεται βαθύτερα. Κι' ἀνάλογα νὰ πάσχει, νὰ συγκινεῖται, νὰ ἐνθουσιάζεται.

Μ. Τσιριμώκος

Δὲν εἶνε διόλου ὑπερβολὴ ἂν εἰπῇ κανεὶς ὅτι ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ συγχρόνου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὸν Γαβριηλίδην, ἔχει ἀφορμὴ τὸ γέλιο του. Τὸ ἀπέραντο ἐκεῖνο, ὀγκῶδες, ἀλλὰ τόσο παιδικό, τὸ ὅποιον δὲν τὸν ἐγκατέλειπεν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν.

Κ. Φαλτάιτς

Τι εἶνε ὁ δημοσιογράφος; Ἐπιχειρηματίας ἢ πολιτικός; Καὶ ὅμως ὁ Γαβριηλίδης, ὁ πατέρας τῆς ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας, δὲν ἦταν τίποτα ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο. ἦταν ποιητής!

Π. Χέρν

Οκ.Θ.Συναδινός

Η ΕΘΝΙΚΗ

Νέα βιβλία ΕΘΝΙΚΗ - 24-2-39

«ΟΙ ΡΥΘΜΟΙ ΤΩΝ ΠΑΛΜΩΝ ΜΟΥ».
Με αυτόν τόν τίτλον έκυκλοφόρησε τελευ-
ταίως συλλογή ποιημάτων της νεαρᾶς δε-
σποινίδος Ἀννας Ἀντωνιάδου.

Πρόκειται περί ποιημάτων γεμάτων ἀ-
πὸ λεπτότατον αἶσθημα, πού διακρίνει ἐμ-
πνευσίς ἀπαλωτάτη, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ εἰς
τάς εἰκόνας, εἰς τὴν τεχντροπίαν, εἰς ὅ-
λην τὴν ἑκφρασίν τοῦ στίχου.

Τὰ ποιήματα τῆς δεσποινίδος Ἀντωνιά-
δου ἔχουν ἀλήθειαν, ἀγνότητα, καθαρό-
τητα κρυσταλλικὴν. Ἀρεταὶ πού δὲν συ-
ναντῶνται τόσο εὐκόλᾳ προκειμένου περί
πρώτων ποιητικῶν πτερουγισμάτων.

Ὑπάρχει ποιητικὴ φλέβα πού κελαρίζει
καὶ θροοῖ καὶ μᾶς γεμίζει ἀπὸ μιαν
ψυχικὴν ἱκανοποίησιν.

Κ. Φ.

Ο Αντίλαλος τῆς ζωῆς

Ο ΝΕΚΡΟΣ ΤΗΣ ΧΘΕΣ ΦΩΤΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ Η ΖΩΗ-ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ

Ένα απρόοπτον, ἀληθινά ἀνεπάντεχο ἄγγελμα ἤκούσθη χθές.

Ὁ θάνατος τοῦ Φώτου τοῦ Πολίτη.

Ὁ καλλιτεχνικὸς διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ μας Θεάτρου, ἀπέθανεν ἑξαφνα μέσα εἰς πλήρη ὑγείαν ὅπως τοῦλάχιστον ἐνόμιζαμεν.

Αὐτὸ ἦτο τὸ απρόοπτον, τὸ ἀληθινά ἀνεπάντεχον ἄγγελμα.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν φτωχὴν εἰς ἀξίαν, ὁ θάνατος τοῦ Φώτου Πολίτη, ἀποτελεῖ πραγματικὴν ἀπώλειαν.

Ἦτο ἡ κινητήριος δύναμις τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφοσιωθῇ ψυχὴ καὶ σῶμα. Εἶχεν ἀναγνωρίσῃ ἀπὸ ὅλους—καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἀκόμῃ—ἡ ἀξία του. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἀνεβιβάσθησαν κατὰ τὴν τριετὴ ὑπαρξίν τοῦ Ἐθνικοῦ μας Θεάτρου, εἰς αὐτό, ἔφεραν ὅλα τὴν σφραγίδα τοῦ Πολίτη. Ἦτο αὐτὸς ὁ ὁποῖος τὰ ἐτοποθέτει, ὁ σκηνοθέτης τῶν.

Καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ Πολίτη, δι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε μεγάλη, διότι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει πολλοὺς ἱκανοὺς σκηνοθέτας, καὶ διότι ὁ Πολίτης ἐθεωρεῖτο μοναδικὸς εἰς τὸ στερέωμα τῶν καλλιτεχνῶν μας καὶ τῶν λογίων μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ φιλοτέχνου καὶ διανοουμένου κόσμου. Ὁ θάνατος τοῦ Φώτου Πολίτη ἔπεσεν ὡς βόμβα.

Ὡς βόμβα διὰ τὸ αἰφνίδιον, τὸ κεραυνοβόλον τῆς εἰδήσεως τοῦ θανάτου, ὡς βόμβα διὰ τὴν ἀξίαν ποῦ ἔφευγεν ἀπὸ τὴν ζωὴν. Καὶ ἀπέθανε μέσα σὲ ὀλίγας ὥρας ἀπὸ μίαν νόσον ἡ ὁποία συνήθως θεωρεῖται χρονία καὶ μακρὰς διαρκείας.

Προχθὲς τὴν Κυριακὴν, ὁ Φῶτος Πολίτης εὗρίσκετο ἄριστα εἰς τὴν ὑγείαν του. Ἐμείνεν εἰς τὸ Ἐθνικὸν θέατρον, ἕως τὰς δέκα τὴν νύκτα καὶ ἔφυγε διὰ νὰ πάῃ εἰς τὸ σπίτι του. Εἶχεν εἰπῇ ὅτι θὰ ξαναγύριζε. Ἀπὸ τὰς δέκα τὸ βράδυ ὅμως τῆς Κυριακῆς, ἕως τὰς τρεῖς τὸ πρωὶ τῆς Δευτέρας, μέσα εἰς πέντε ὥρας, ἡ ἀσθένεια ποῦ φαίνεται ὅτι ὑπέβασκε, ἀνῆλπε τὸν Πολίτην.

Ἡ στηθάγχη ἐξεδηλώθη μὲ μίαν ἀδιαθεσίαν, μίαν δυσφορίαν εἰς τὴν ἀναπνοήν, ἕνα βάρος εἰς τὸ στήθος, ἕνα πνιγμὸν. Δὲν ἀνησυχῆσεν ὅμως ὁ Πολίτης διότι εἶχε καὶ ἄλλοτε προσβληθῇ ἀπὸ τὰς αὐτὰς κρίσεις,

αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐλαφραὶ καὶ παρήρχοντο. Εἰς τοὺς ἰδιοὺς του, ποῦ ἐζήτησαν νὰ καλέσουν ἰατρόν, εἶπεν ὅτι δὲν ἦτο τίποτε. Ἔτσι ἰατρὸς δὲν ἐκλήθη. Ἡ ἀσθένεια ὅμως δὲν ἦτο περαστική. Ἡ κρίσις ἤδανε καὶ δταν ἐκλήθη περὶ τὴν 2αν πρωΐν ὁ ἰατρός, ὁ ἀτυχὴς Πολί-

καὶ τοῦ ἀνεβάρματος τῶν ἔργων. Τὸ Ἐθνικὸν θέατρον ποῦ πράγματι μᾶς ἔδωσεν ἔργα ἐξαιρετικῶς ἀνεβασμένα ἔζη καὶ λιτεχνικῶς καὶ οἰσθητικῶς μέτῃ πνοὴν τοῦ σκηνοθέτου του.

Ἐφθάνεν ἡ πνοὴ αὐτῆς πολὺ ὥστε νὰ εἶναι αὐστηρά, σκληρά, μαστιγώνουσα πνοὴ, ἀλλὰ,

κόμῃ. Ἦτο μεμψίμοιρος τὰς αἰτίας αὐστηρὰς ἀπὸ τὴν ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσαν πεποιοῦσιν τῆς μικρότητος τῶν ἄλλων;

Αἱ βλαβεῖς σκληραὶ κριτικαὶ τοῦ εἶχαν δημιουργήσει πολλὰς ἐχθρας ἀλλὰ ἦσαν καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ἔλεγαν ὅτι μόνον διὰ μίαν αὐστηρὰς κριτικῆς θὰ ἀποκτήσωμεν τέχνην εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ παύσουν νὰ ἐπιπλέουν αἱ μετριότητες.

Τὸ ἔργον τοῦ κριτικοῦ ὁ Πολίτης ἐξήσκησε, μαστιγῶν ἄλλὰ μὲ ἐξήγησιν τῆς αἰτίας τοῦ μαστιγώματος—αὐτὸ δὲ ἀποτελεῖ τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφικὴν κριτικὴν—ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη, γράφων εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά. Εἰς τὴν ἐνεργὸν δημοσιογραφίαν, ἐισελθὼν νεαρώτατος ὁ Πολίτης, ἡσχολήθη ἐπ' ὀλίγον μᾶλλον, περιορισθεὶς εἰς τὸ χρονογράφημα κατόπιν, διὰ νὰ σταθῇ εἰς τὴν κριτικὴν.

Ὁ Πολίτης ἡσχολήθη ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ποίησιν, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειπε πολὺ γρήγορα, καὶ ἔγραψε καὶ θεατρικὰ ἔργα, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιμελῇ περισσώτερον εἰς τὸ ἔργον τοῦ θεατρικοῦ συγγραφέως. Διότι δύο ἦσαν οἱ θεοὶ του, ἡ κριτικὴ καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ παίζειν ἔργα.

Ὁ Φῶτος Πολίτης, υἱὸς τοῦ καθηγητοῦ καὶ πατρὸς τῆς ἐλληνικῆς λαογραφίας ἀειμνήστου Νικολάου Πολίτη, εἶχε γεννηθῇ τὸ 1891. Ἐσπούδασε νομικὰ εἰς τὸ πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Γερμανίαν, χωρὶς νὰ ἐξακώσῃ ποτὲ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου.

Τὸ ἔργον τοῦ Πολίτη, ὡς κριτικοῦ, εἶχε τοὺς φανατικοὺς ὑμνητὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς φανατικούς πολέμιους καὶ ἔχοντας τὴν γνώμην, ὅτι ἡ κριτικὴ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐπιεικεστέρα καὶ ὄχι νὰ φθάνῃ εἰς τὰ ἄκρα.

Τὸ ἔργον ὅμως τοῦ Πολίτη, ὡς σκηνοθέτου, ὡς διδασκάλου, τοῦ ἀναβιβάζειν καὶ παίζειν ἔργα, ὑπῆρξε μέγα, χωρὶς καμμίαν διχονομίαν, χωρὶς ἀντιθετὸν γνώμην. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ μέγας καὶ δυσαναπλήρωτος εἶνε ὁ χαμός.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

— Ὁ Ε. Π. Σύλλογος

Ὁ Ἐθνικὸς Παμφοιτητικὸς Σύλλογος ἐξέδωκε ψήφισμα δι' ὃ ἐκφράζει τὴν θλίψιν του διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φ. Πολίτη καὶ δηλοῖ ὅτι θὰ παρακολουθήσῃ τὴν κηδείαν του.

της, ἐπάλασε μὲ τὸν θάνατον. Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ὥραν δὲ δὲν ὀπῆρχεν εἰς τὴν ζωὴν.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Πολίτου μία πραγματικὴ, μεγάλη ἀπώλεια γίνεται εἰς τὴν ἐλληνικὴν τέχνην. Τὸ θέατρον μας χάνει τὸν καλλίτερον ἢ τὸν μοναδικόν μας σκηνοθέτην διότι ὅλοι εἶχαν ἀναγνωρίσει τὸν Φῶτον Πολίτη, ὡς μίαν ἀδιαφιλονέκτον δυνατὴν ἀξίαν εἰς τὴν φιλοσοφικὴν αὐτὴν, τὴν δυσκολωτάτην τέχνην, τῆς διδασκαλίας

εἰς τὸ τέλος ἀνεγνωρίζετο ὡς δικαία. Καὶ οἱ δυσφοροῦντες εἰς τὸ τέλος ἠναγκάζοντο νὰ δεχθοῦν τὴν αὐστηρότητα, τὸ ἀτεγκτον τοῦ σκηνοθέτου καὶ νὰ προσαρμοσθοῦν. Ἐβλεπαν ἄλλως τε ὅτι ὠφελοῦντο, ὅτι ἔπρηναν φτερά, ὅτι δικαία καὶ ὀρθὴ καὶ σπουδαία ἦτο ἡ διδασκαλία, καὶ ἡ σκηνικὴ τοποθέτησις τοῦ ἔργου.

Ὡς κριτικὸς ὁ Φῶτος Πολίτης—κριτικὸς ἔργων θεατρικῶν, καλλιτεχνικῶν καὶ λογοτεχνικῶν—ὑπῆρξεν αὐστηρότερος ἢ

Ἡ Ζωσιμαία βιβλιοθήκη

26-1037

Μεγίστης σημασίας γεγονὸς

Τὰ Ἰωάννινα θὰ ἀποκτήσουν δημοσίαν βιβλιοθήκην.

Δηλαδή τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολὴν καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Σχολὴν, θὰ γίνουν προσιτὰ καὶ εἰς τὸ κοινόν. Θὰ ἀποτελέσουν μαζί με ἄλλας συλλογὰς βιβλίων μίαν δημοσίαν βιβλιοθήκην.

Μία δημοσία βιβλιοθήκη εἰς τὰ Ἰωάννινα δὲν ἀποτελεῖ τοπικὸν Ἡπειρωτικὸν γεγονός. Εἶναι πανελληνίου σημασίας. Τόσο πανελληνίου, ὅσο εἶναι καὶ ἡ Ἰδρυσις μιᾶς δημοσίας βιβλιοθήκης εἰς τὰς Ἀθήνας.

Μάλιστα θὰ ᾔτο δικαιότερον νὰ εἶχαν πρῶτα τὰ Ἰωάννινα τὴν δημοσίαν τὴν βιβλιοθήκην καὶ ἔπειτα αἱ Ἀθήναι. Διότι τὸν νεώτερον Ἑλληνισμόν, ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν, κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς δουλείας, κυρίως τὰ Ἰωάννινα κατηύγασαν. Ἰωαννίται δὲ ὅταν λέγωμεν, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἀνήκουν ὅλοι οἱ Ἡπειρώται, γιατί τὰ Ἰωάννινα εἶναι ὁ νοὺς καὶ ὁ ὁμφαλὸς καὶ ἡ καρδιά ὅλης τῆς Ἡπείρου.

Ἡ δημοσία βιβλιοθήκη, ἡ ὁποία θὰ ὀνομασθῇ «Ζωσιμαία ἐν Ἡπείρῳ Βιβλιοθήκη» καὶ διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ὁποίας κατηρτίσθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὁ σχετικὸς νόμος, θὰ περιλάβῃ ἐκτὸς τῶν βιβλίων τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολὴν καὶ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης Νεοφύτου Βάμβα, Νεοφύτου Δούκα, καθὼς καὶ πλείστα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔχουν αἱ κοινότητες καὶ τὰ σχολεῖα τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων.

Ὡς ὅμως, τὰ βιβλία ποὺ ἔχουν τὰ διάφορα σχολεῖα τῆς Ἡπείρου, νὰ ἔπρεπε νὰ μείνουν εἰς τὰς σχολικὰς καὶ κοινοτικὰς βιβλιοθήκας, ρυθμιζομένης τῆς λειτουργίας τῶν, νὰ πλουτισθῇ δὲ ἡ βιβλιοθήκη τῶν Ἰωαννίνων διὰ διαφόρων δωρεῶν.

Αὐτὸ θὰ ᾔτο δικαιότερον καὶ πλέον συνάδον πρὸς τὸ ἡπειρωτικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἤθελε κάθε σχολεῖον ἡ κοινότης τῆς Ἡπείρου, φυτῶριον διανοήσεως.

Ἀσχέτως ὅμως πρὸς τὴν λεπτομέρειαν αὐτὴν, ἡ Ἰδρυσις τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης εἰς τὰ Ἰωάννινα ἀποτελεῖ ἓνα γεγονός ἐξαιρετικόν. Οἱ Ἡπειρώται, οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ κυρίως διατηρήσαντες τὸν σπινθῆρα τῆς Ἑλληνικῆς ἀφύπνισης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας καὶ οἱ ὁποῖοι ἐκίνητοποίησαν περισσότερον παντὸς ἄλλου, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, τὴν ἐθνικὴν ἀφύπνισιν, ἐδικαιοῦντο νὰ ἔχουν τὴν τοπικὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην τῶν.

Εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολὴν τῶν Ἰωαννίνων ὑπάρχουν χιλιάδες τῶν βιβλίων.

Εἶναι βιβλία προερχόμενα ἀπὸ παλαιάς καὶ νέας δωρεάς τὰ πλείστα. Αὐτὰ τὰ βιβλία θὰ ἀποτελέσουν τὸν πυρῆνα τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης μαζί με τὰ βιβλία τοῦ Βάμβα καὶ τοῦ Δούκα.

Ἀλλὰ οἱ Ἡπειρώται μποροῦν νὰ πλουτίσουν εἰς τὸ ἄπειρον τὴν βιβλιοθήκην τῶν.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδων, εἰς τὴν θερμοργὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποίου ὀφείλονται τόσα ἔργα πραγματικά καὶ ἠθικά, τὰ ὁποῖα ἐγίναν εἰς τὴν Ἡπείρον, εἰργάσθη καὶ πάλιν μετὰ τὸν ἐνθεὸν ζήλόν του, διὰ νὰ γίνῃ ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῆς Ἡπείρου. Περὶ αὐτὸν συνεκεντρώθη ἡ ἐργασία καὶ ἡ δράσις τῶν ἄλλων Ἡπειρωτῶν τῶν γραμμάτων. Οὕτω δὲ ἐπετεύχθη νὰ γίνῃ ἡ γυμνασιακὴ Ζωσιμαία βιβλιοθήκη, δημοσία, ἀνοικτὴ διὰ τὸ κοινόν.

ΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΟΙ ΦΩΤΟΔΟΤΑΙ

Ἄλλ' ὅτι γίνεται τώρα εἰς τὴν Ἡπείρον, ἐγένετο ἀπὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν.

Οἱ Ἡπειρώται ἐφρόντιζαν διὰ τῶν βιβλίων κυρίως νὰ διατηρήσουν εἰς ὅλον τὸν ἑλληνισμόν τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἐθνικὴν διάνοσιν.

Ὁ τυπογραφικὸς καὶ ἐκδοτικὸς καὶ βιβλιοπωλικὸς οἶκος τῶν Γλυυαίων ἐν Ἐνετίᾳ ὑπῆρξεν ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ὅργανα τῆς ἑλληνικῆς ἀφύπνισης. Ἐξέδωσεν ἑκατοντάδας βιβλίων, εἰς ἐποχὴν ποὺ καὶ ἐνὸς ἑλληνικοῦ βιβλίου ᾔτο δύσκολος ἡ ἐκδοσις. Οἱ Ζωσιμάδαι ἐχορήγουν ἀφθονώτατα τὰ μέσα τῆς ἐκδόσεως εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, τὸν Κοραῖ Ἰδίως, ὁ δὲ Ἡπειρώτης Νεόφυτος Δούκας ἐπλούτισε τὰς βιβλιοθήκας τῶν πρώτων ἑλληνικῶν γυμνασίων καὶ ἑλληνικῶν σχολείων, ποὺ ἰδρύθησαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, μετὰ χιλιάδας ἀντιτύπων τῶν ἔργων του.

Πλείστοι ὅμως Ἡπειρώται συνετέλεσαν εἰς τὴν κίνησιν τοῦ βιβλίου κατὰ τὰ χρόνια τῆς δουλείας καὶ σήμερὰ ἀκόμη εἶναι μεγάλοι συντελεσταί. Τὸ δὲ παράδειγμα τῶν εὐρίσκει μιμητὰς καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ ἑλληνικοῦ.

Τὰ τελευταῖα ἀκόμη ἔτι ὁ Μη-

Ἡπείρου, ἐγένεν ἀφορμὴ νὰ γενεὴ κευθῇ ἡ ἐκδοσις αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῶν χρονικῶν καὶ ἀπὸ ἄλλας ἑλληνικὰς περιφερείας. Οὕτως ἐδημιουργήθησαν τὰ ἀρχεῖα καὶ χρονικά τῆς Θράκης, τοῦ Πόντου, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Εὐβοίας καὶ ἄλλων μερῶν.

Τὸ ἀνιέρομεν αὐτὸ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ χίλια παραδείγματα καὶ γεγονότα τῆς ἡπειρωτικῆς διανοητικῆς κινήσεως.

Πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, πολλοὶ Κοινότητες τῆς Ἡπείρου διετήρουν σχολικὰς βιβλιοθήκας. Πλείστα βιβλία ἀπὸ αὐτὰ διηρπάγησαν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀκόμη διατηροῦνται.

Εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα βιβλιοθήκαι δημοσίας φύσεως ὑπάρχον ὀλίγαι. Σημαντικωτάτη ὅλων ἡ βιβλιοθήκη τῆς Δημητσάνας.

Ἀλλὰ εἰς τὴν Ἡπείρον καὶ τὴν Θεσσαλίαν (δικαίως παλαιότερα τὸ ὄνομα ᾔτο ἓνα: Ἡπειροθεσσαλία) ὑπάρχον πλείστα βιβλιοθήκαι. Αἱ βιβλιοθήκαι αὐταὶ θὰ ἔπρεπε καὶ σήμερὰ νὰ ἀναδιοργανωθοῦν, νὰ διατηρηθοῦν καὶ νὰ μείνουν ὅπου εὐρίσκονται.

Οἱ Ἡπειρώται ποὺ ὑπῆρξαν οἱ φωτοδότη τοῦ δούλου ἑλληνισμοῦ συγκεντρώνουν ἤδη εἰς τὰ Ἰωάννινα τμήμα καὶ μέρος τῆς διανοητικῆς ἐργασίας τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς δημοσίας Ζωσιμαίας Βιβλιοθήκης.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην αὐτὴν θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ μείνῃ Ἕλλην διανοούμενος καὶ συγγραφεὺς ποὺ νὰ μὴ στείλῃ τὰ βιβλία του. Διότι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἰδίᾳ δὲ οἱ διανοούμενοι, καὶ οἱ γράφοντες ὀφείλουν πλείστα εἰς τοὺς Ἡπειρώτας. Ὑπῆρξαν ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν οἱ σπορεῖς ἐθνικῆς ἑλληνικότητος.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ο Σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδων μᾶς ἔκανε νὰ αισθανθῶμεν μίαν ἀπὸ τὰς λεπτάς ἐκείνας εὐτυχίας τὰς οποίας δοκιμάζει κανεὶς ἐνὸς ἑνὸς πράγματος μεγαλοπρεπὸς ὄρατον καὶ δοκιδῶς ἰδανικοῦ.

Πράγματοι περὶ τοῦ ταύτου τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» τοῦ Ἰανουαρίου-Ἰουνίου 1927 τὸ ὅποιον ἐκὼς ἀποδόσεως τελευτάει.

Καὶ εἰς ὄγκον καὶ εἰς ἐκδοτικὴν πολυτέλειαν καὶ εἰς συνολικὴν ἐμφάνειαν τὸ τεῦχος αὐτὸ εἶνε θαυμαστό. Ἐνὲς θὰ ὠνόμαζε τὸ κτίσασθαι τοῦ κ.

Σπυρίδωνος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε θαυμαστός καὶ μεγαλοπρεπής.

Τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» ἐκδίδονται ὡς γνωστὸν προνοία τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων. Αὐτὸς ἔσχε τὴν σύλληψιν τοῦ ἔργου, αὐτὸς ἐφρόντισε διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν κεφαλαίων τῆς ἐκδόσεως, αὐτὸς ἐξοντάνευσε τὸ ἔργον. Καὶ τί ἔργον! Ὁλητὴ ἡ ἱστορικὴ Ἡπειρος θὰ περάσῃ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά». Ὁ κ. Σπυρίδων ἐγγυᾶται ὅτι θὰ τὸ κρατήσῃ χροῖνα καὶ χροῖνα

καὶ θὰ τὸ ἀνεβάσῃ εἰς περιαπὴν περιοδικῶς ὄχι πλέον ἐσωτερικῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα σημασίας, ἀλλὰ καὶ γενικωτέρας σημασίας, ἡ ὁποία νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ σύνορα.

Πράγματι τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» τὰ ἐπρόσεξαν πολὺ οἱ ξένοι ἱστοριοῦχοι, καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ τὰ προσέξουν περισσότερο. Ἀποδείξῃς ἡ ξένη συνεργασία ἐπὶ ἡπειρωτικῶν θεμάτων, ἡ ὁποία δὲν κατέχει μικρὸν μέρος εἰς τὰς σελίδας τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τευχῶν.

Δὲν ἐισερχόμεθα εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ περιεχομένου οὔτε τοῦ τελευταίου ἐκ 228 μεγάλων σελίδων τεύχους τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» οὔτε εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ περιεχομένου τῶν προηγουμένων τευχῶν.

Τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» ἐρευνοῦν τὸν ἡπειρωτικὸν ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς, τῆς γλωσσολογικῆς, τῆς λαογραφικῆς, τῆς λογοτεχνικῆς, τῆς τεχνολογικῆς, τῆς ἐθνολογικῆς τῆς ἀπόψεως. Αὐτοὶν θὰ μᾶς παρουσιάσουν τὸν ἡπειρωτικὸν καὶ τὴν Ἡπειρον καὶ ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἀπόψεως καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν συγχρόνων ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ προβλημάτων.

Ἡ θαυματουργὸς Ἡπειρος, ἡ «Ἑλλάς τῆς Ἑλλάδος» ὅπως τόσο δικαίως ὠνομάσθη μετὰ τὴν τὴν κρατικὴν ἐγκατάλειψιν ἀποτελεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη μίαν ἀπὸ τὰς δύο ἢ τρεῖς ἐθνικὰς ἐστίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκπέμπεται ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς καὶ ὁ ἑλληνικὸς ἐθνισμὸς. Ἡ Ἡπειρος ἔχει μετὰ τῆς στοιχεῖα προόδου ἐθνικῆς, στοιχεῖα ἐθνικῆς Ἀποκαλύψεως, τὰ

ὁποία διαρκῶς καὶ ὀρμαίζουν. Τὰ ὁποία διαρκῶς ἐκπεμπόμενα ἀπὸ τὴν ἡπειρωτικὴν ἐστίαν καλύπτουν ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ὅλη αὐτὴ ἡ καλλομένη πραγματικότης τὴν ὁποίαν ὠνομάσαμεν «Ἡπειρωτικὸν» θὰ κατοπτρισθῇ εἰς τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» τὰ δημιουργηθέντα ἀπὸ τὴν ἀθεσπτον θερμότητα τοῦ Σπυρίδωνος. Τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά», τὰ ὁποία ἀποτελοῦν ἓνα δείγμα τῆς πολυσυνθέτου ψυχροσυνθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων, ἀποτελοῦν αὐτὴν τὴν στιγμὴν μίαν ἑλληνικὴν ἐλπίδα ἀπὸ τὰς πλέον ὀραίας καὶ πολιτισμένας τὰς ὁποίας ἔχομεν.

Ἡ ἔρευνα τῆς Ἡπείρου ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως ἡ ὁποία γίνεται διὰ τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ ὀδηγήσῃ πολὺ ταχέως

εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἀπὸ τῆς πραγματικωτέρας τῆς ἀπόψεως. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς συγχρόνου ζωῆς. Ὁ ἱστορικὸς παλμὸς ὁ ὁποῖος μεταδίδεται ἀπὸ τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» θὰ γίνῃ παλμὸς τωρινῶν πραγμάτων καὶ θὰ κινήσῃ καὶ Ἡπειρώτας καὶ Κράτος πρὸς ἔργα συγχρόνου δημιουργίας διὰ τὴν Ἡπειρον καὶ εἰς τὴν Ἡπειρον.

Ἡ θεωρητικὴ ἀνασκαφὴ τῆς Ἡπείρου ἡ ὁποία γίνεται διὰ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ γλήγορα θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀτσάλινην πραγματικὴν σκαπάνην ἡ ὁποία θὰ ἀνοίξῃ τοὺς νέους δρόμους προόδου, εὐτυχίας καὶ ἐπιβολῆς εἰς τὴν λησμονημένην σήμερον Ἡπειρον.

Κ. Φ.

10-7-1927

Απλωσες τὸ χεράκι, σὰν πτερό,
στὸ νερό,
καὶ ἔγινεν ἁγιασμὸς καὶ κοινωνία
θεία.

Καὶ τὰ Δενδράκια γύρω ἐξέστησαν,
καὶ ἔμεινε μιὰ ἀδελφή σου Ἑκτίνα τοῦ Ἥλιου
νὰ κυττάζῃ.
Σὰν χλόη, σὰν πνοή τὸ χέρι σου,
τῆς Μοίρας ὁδηγητικὸ δεφτέρι,
τὸ ἀπλωσες στὸ νερό, λευκὸ πτερό,
καὶ στάθηκεν ἡ Ἑκτίνα ἡ ἀδελφή σου
ἁγιασμὸν νὰ πάρῃ.

Πάνω τὰ Συννεφάκια ἀπὸ τὸν Ἥλιο στολισμένα
θέλουνε πρὸς τὸν Βορρᾶ λίγην ἀγκάλη,
καὶ φεύγουν προβιάκια στὸ ἄπειρο, χρυσόμαλλα.
Ὡ κάτω ἡ προσευχὴ τῶν Δένδρων καί,
γλυκύτατο τὸ πρόσταγμα,
πότε τὰ Συννεφάκια νὰ ζηλεύουνε,
πότε ἡ πνοή σου, νά,
τὴν μεταρσίωσι των ἀνεδιάζῃ.
Ἀνθρώπινα ὑπαρκτὰ τὰ Πεῦκα καὶ τὰ Κυπαρίσσια καί,
ὀπήκοοι δικοί σου,
νὰ προσκυνοῦνε ἢ νὰ προσεύχωνται
ἢ νὰ ζητοῦν, τάχα, τὴν προσταγὴν σου;

Μὰ ἡ προσευχὴ τῶν Δένδρων ὄραμα ἔγινε,
καὶ μᾶς ὠδήγησε,
μεσ' ἀπὸ τὰ σπασμένα μάρμαρα
μιᾶς περασμένης πανθεϊστικῆς λατρείας.
Καὶ κάτω—κίτω, μὰ ψηλά ὡς τὸν οὐρανόν, ἑσταματήσαμε.
Κάτω, μπροστὰ στὸν Παρθενῶνα, ποῦ,
κάποιοι κι' ἰσόθεοι Ἀνθρώποι,
ἢ καὶ Θεοὶ σταλμένοι πρὸς τὴν ἐναθρώπιον,
ἐσμίλεψαν τὸ πεντελῆσιον. Καὶ νά,
τὸ θεϊκὸν ἐνώθη μὲ τὸ ἀνθρώπινο,

ναός στο Νοῦ τοῦ Ἀπείρου, ποῦ
αἰώνια κυβερνᾷ τὸ ζώπυρο τὸ φῶς καὶ
κάλλος.

Μέσ' ἀπὸ τὰ ριχμένα σύμβολα τὰ ἀθάνατα,
τῆς πρώτης μας θρησκείας,
νὰ ἀντιλαλήσῃ τῆς ζωῆς τὸ φιλοσοφικὸ μυστήριον,
ὥς μίλησεν ἡ προσευχὴ τῶν Δένδρων.

Νὰ νοιώθωμεν ἐκείνους ποῦ
ἀπ' τοὺς ἡλιακοὺς Ἐφήβους
καὶ τὶς Κόραις τὶς ἡλικαῖς
κι' ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ τὰ χόρτα, τὰ νερά,
σὲ θεῖο μέθυ βαπτισμένοι,
στὴν πέτρα τὴν εἰκόνα τῶν Θεῶν ἐσφράγισαν,
Ὕμνος, χαμόγελο παιδιοῦ,
τὸ αὐτὸ μάρμαρο νὰ γίνῃ λόγος.
Νὰ γίνωμε ἔμπνεοι,
ὥς κάποτε καὶ ἐκεῖνοι
ποῦ τὸ ἀθάνατο στὴν φλέβα βάλανε τοῦ λίθου.
Νὰ ποτιστοῦμε μὲ τὴν μεταρσίωσί των.

Ἀντιφεγγίσανε στὰ μάτια καὶ στὸ πρόσωπό σου,
οἱ κόσμοι τῶν ἀρχαίων ἀναγλύφων.
Ἐγινε ἡ προσευχή, τὸ ἀνέγγιχτο δράμα,
τὸ ἀνάγλυφον, ἐναέρκωσις σὲ σένα.
Στὸ μάτι τὸ ἄσπιλο, ὥς ἡ ἀποκάλυψις οὐράνιος
ἐκπαγλοὶ οἱ κόσμοι ποῦ ἀναζοῦνε.
Στὸ καστὰνὸ τὸ μάτι σου ἀνοιχτότατο,
μεγάλον σὰν τὸ κρίνον,
τὰ μυστικὰ μιλῆσαν τῆς δημιουργίας
μέσ' ἀπὸ τῶν λαξευμάτων τὸν παλμό.
Τὸ χεῖλι, βῆμα μυσταγωγικόν
σιωπηλῆς δεήσεως, ἔγινε τώρα.

Πηγὴ, καὶ ἀνέδρασε ἄνθη παιδικῶν ἐμπνεύσεων
ἡ σιωπὴ σου μπρὸς τὸ ἀρχαῖο κάλλος.
Κάνει νὰ λέμε, νὰ ρωτοῦμε, ἡ θεία αὐτὴ μορφὴ,
γιατὶ νὰ μὴ σταθῇ σὲ ἀθανασία
στὴν γῆ. Στὴν ἡλικία αὐτῇ,
ὥς νᾶρθῃ πάλι τῶν ντυμένων μὲ ἥλιο

Πρωτογόνων κείνη ή εποχή,
όπου ξανθός γυμνός Βοσκός 'Αμαδρυάδα
στην δειράδα θά είδε ζωντανή,
και δύσκολο τὸ κάλλος νά πεθάνη μόνο του έφαντάσθη.
Και πλάστηκε ή ιδέα, τών,
ποῦ ζοῦνε και πεθαίνουν με τὰ δένδρα.
'Αμαδρυάδων νυμφών.
Και έσύ μιὰ 'Αμαδρυάδα,
γεννημένη στην δειράδα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ,
μεῖνε σ' αὐτήν τήν ήλικία,
στην ανέγγιχτη ὡμορφιάν αὐτή,
ὡς νά γυρίσωμε στὼν Πρωτόγονων Βοσκῶν τήν εποχή.

Ω πόσο ὁ νοῦς μου κάποια ἀρχαϊκή μορφή γυρεύει
τώρα, νά ἀντικρίση, νά γυρίση
πίσω στην Δῆλο, ποῦ ἄγνωστος τεχνίτης,
τῆς ἀδελφῆς τοῦ 'Ηλίου 'Απόλλωνος
παρθενικῆς 'Αρτέμιδος εἰκόνα εἶχε σμιλέψη,
μὰ αὐλή τήν ἐμπνευσι, τήν σκέψη.
Μὰ μέσα στίς χιλιάδες τὰ χρόνια,
ή αἰώνια ἀθάνα-
τη ἐκείνη μορφή,
μιάν νέαν ἔξαρσιν ἐπῆρε σέ σένα,
γιά νά γίνη τὸ μάρομαρό και πάλι, ζωντανό.
Παλμός και φῶς.

Μακρὰ και σ' ἄλλην ὅμως χώρα ποῦ,
ὁ 'Ηλιος πρωτοξεκινᾷ, Πατέρας, Βασιληᾷς, Γενάρχης,
και τήν θεότητά του κλείνουνε τὰ στήθη τῶν πιστῶν
και ὑψώνονται νχοι τὰ σύμβολά του,
ὁ λογισμός μας, νοσταλγὸς ταξειδευτής,
ξεφεύγει τώρα.
Εἶναι σέ κείνα τὰ νησιά.
κύκλος ἀτέλειωτος ή θάλασσα,
κύκλος ἀδέσμευτος ἀπὸ τήν γῆ κι' ὁ οὐρανός,
σάν τῶν μπτιῶν και τῆς ψυχῆς σου ή θεία λάμψις.
Και ὁ 'Ηλιος πρωτοξεκινᾷ, Θεὸς Πατέρας Βασιληᾷς,
και πέρνει τοὺς προσκυνησμοὺς ἀπ' τοὺς Πιστοὺς
ποῦ μένουνε στοὺς κήπους τῶν χρυσῶν τῶν χρυσανθέμων.
Και ὡς ἄφισαν τὰ μάτια σου με ἄλαλη λύπη

τὰ δικά μας γκρεμισμένα σύμβολα,
μιὰν ἄλλην λάμπην πήρανε
τῶν μακρυνῶν ἐκείνων τόπων.
Καὶ ἔλεγα πάντα πῶς σὲ μάγεψεν
ἡ χώρα ποῦ τὴν εἶδες μόνο στὰ βιδλία;
Εἶναι τὸ φῶς. Καὶ σὺ θυμᾶσαι τὰ πιστὰ νησιά,
ποῦ ἔχουν τὸ χωρὶς τέλος πέλαγος,
καὶ ὁ Ἥλιος ὁ Πατέρας ξεκινᾷ
χρυσάνθεμα καὶ φέρνει στὰ μαλλιά σου.

Καὶ σὰν ὁ Ἥλιος τώρα γεῖρη πίσω ἀπὸ τὴν θάλασσα,
ἔχουν τὴν ἐντολὴ του, στόματὰ ἄβυλα,
νὰ συνοδεύουν τὸ νυχτοπλάνητο Φεγγάρι,
ποῦ ρίχνει τὸ χρυσόνημα
καὶ τὰ Ἄστρα γνέθουν τὸ ὑφάδι.
Σ' ἀπόμακρο λιμάνι ἡ Θάλασσα,
θὰ ὑφαίνηθῇ κεντήνῃ ὅλο τὸ βράδυ,
μόνο γιὰ σένα τὸ χρυσόνημα,
ποῦ μὲ τὰ Ἀστέρια ρίχνει τὸ Φεγγάρι.
Μιὰ ἐσάρπαν' ὕστερα ἡ Αὐγὴ,
νὰ ἀνοίξῃ στὸν Πατέρα σου τὸν Ἥλιο νὰ θαυμάσῃ.
Κι' οὔτε ὄνειρον οὔτε ὄραμα.
Κάτι μόνο γιὰ σένα τὸ Ἄπειρον αὐτὴ τὴ νύχτα θὰ ταιριάσῃ.

Ἀὔριον ὅμως σὰν ἐρθοῦνε ἡ νύχτες ἄλλαις, χωρὶς φῶς,
μὴ σὲ πειράξῃ.
Στις γλάστραις τὰ ἄνθη προσδοκοῦνε τὸ σκοτάδι,
τῆς Μοίρας των, ὡς κάποια ἐπιταγή.
Σένα ἔστειλε ἡ καλὴ Κλωθώ, μὲ ἓνα χροντῆρι νὰ κερνᾷς
τὰ γύρω σου μὲ ὄρθρον ἀνέσπερο.
Εἶναι ἡ μορφή σου ἓνας νῶς,
καὶ ἀπὸ τὸ φῶς σου χτίστηκε ὁ βωμὸς
ποῦ ὁ λογισμὸς τοῦ ἀνθρώπου νὰ τεθῇ
ἡ ἀναίμακτη θυσία.
Ἥλιος σὲ γέννησε. Τὰ βήματά σου φῶς.
Καὶ εἶναι τὸ τραγοῦδι μου ἀπὸ τὸν Ἥλιο
κι' ἀπὸ τὸ φῶς σου, πρᾶγμα γελμένο.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 60
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ
Β. ΜΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Έτησία Δρ. 200
Έξαμηνες 100
Τρίμηνες 50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

Κ. ΦΑΛΤΑΙΤΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΤΣΑΚΗ

Ο Μητσάκης είχε πολλά χρόνια που δεν έδημοσίευε πιά. Μά το χέρι του δεν είχε σταματήσει ούτε μίαν ώρα από το γράψιμο. Ο θολωμένος νους του ανθρώπου που έγραφε την «Θλίψη του μαρμαρά» και την «Παναγία τη Μεγαλομάτα» έβγαζε μπερδεμένα διανοήματα, που δεν τα έδιδάξαν όμως, γραμμένα όπου τύχη, με ολιγώτερη ευλάβεια οι πιστοί του. Και είχαν ένα πλήθος άμετρητο από πιστούς και θαυμαστές, εις τούς κύκλους των νέων δημοσιογράφων πρώτα - πρώτα, των νεωτέρων λογίων ύστερα. Άλλα πώς έπερνούσε ο Μητσάκης τόν χειμώνα του 1911 - 1912; Τις νύχτες στα δημοσιογραφικά τραπέζια, εις τις ανοιχτές αυλές των τυπογραφείων των έφημερίδων και όχι λίγες φορές εις τόν δρόμο.

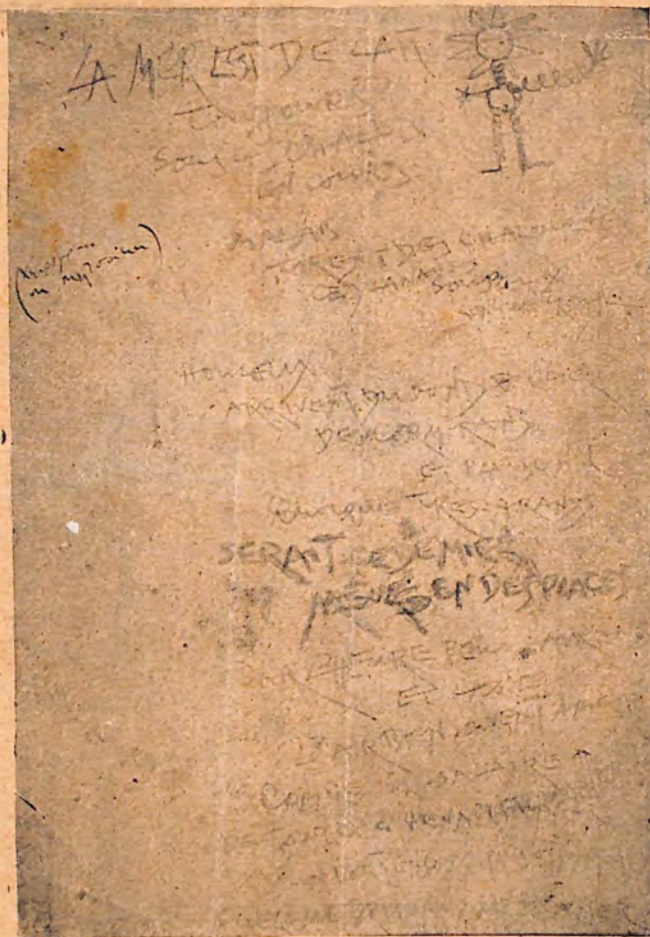
Πιο πριν είχε κάποιο δωμάτιο και επιτέλους έμαζεύετο με το κρύο εκεί, αλλά ή σπιτονοικοκυρά του ηύρεν ίσα-ίσα την πιο σκληράν εποχή, την βαρυχειμωνιά εκείνης της χρονιάς, για να τόν πετάξη έξω του έκλεισε το δωμάτιο και ο Μητσάκης είχε μείνει πιά στον δρόμο. Η αξιοπρέπεια του — και την εφύλαξε και εις όλην την περίοδο της σκοτισμένης διανοητικής ζωής

του — τόν έκανε να κρύβη το διώξιμό του. Άλλα το πράγμα ήτο ολοφάνερο. Δεκαοκτώ σχεδόν χρόνια από τότε,

και είναι κάτι που το βλέπω σαν να έγινε χθές.

Ο Μητσάκης ο καυμένος ένα όπλο είχε για την βαρυχειμωνιά: την χιλιοστρυπημένη μαύρη μανδύα του — ένα είδος μπέρτας και παλτο — που μέρος μόνο από το σώμα του έσκέπαζε. Ήρχετο στα γραφεία της «Ακροπόλεως» για να βρή κι' αυτός λίγη ζέστη στο φως του γκαζιού που έχρησίμευε σε όλους μας για σόμπα. Ήτο ή μακαρία εποχή που οι εταιρίες δεν έχρεωναν τις έφημερίδες ούτε για το γκαζί ούτε για το ηλεκτρικό, και τόν χειμώνα οι λάμπες του γκαζιού έκαιαν ημέρα - νύχτα στην «Ακρόπολι», μια και έλειπαν τα ξύλα για θέρμανση. Αυτή ή ζεστασιά του γκαζιού κρατούσε τόν Μητσάκη, όπως κρατούσε και τούς άλλους έμάς, σε κάποια ευθυμία. Άλλα το πνεύμα του Μητσάκη σπινθήριζε περισσότερο από όλων των άλλων, τάχα, γνωστικών.

Το βήμα του εις το μεγάλο δωμάτιο που έχρησίμευε για γραφείο της συντάξεως ήτο τρικυμιώδες, όπως πάντοτε. Κάθε τόσο ο μάιτρ — αυτός ήτο ο τίτλος που του έδιδαν — έτίνασσε το κεφάλι του και το όξυ γένι του έδλεπε τότε προς την όροφή. Τις νύχτες έμαζεύοντο στο μεγάλο δωμάτιο

Ένα παράδοξο χειρόγραφο του Μητσάκη

Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

K. Φαλτάϊτς

8-5-24 ΟΙ "ΑΘΛΙΟΙ," ΤΟΥ ΟΥΓΚΩ
ΚΑΤΕΣΧΕΘΗΣΑΝ ΩΣ .. ΑΣΕΜΝΟΙ
Η ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἐσημειώθη καὶ νέα κα-
τάσχεσις τῶν λεγομένων ἀσεμνῶν ἢ ἀκατά-
λληλων βιβλίων ἐκ μέρους τῶν ὁργάνων τοῦ
ὕπουργείου τῆς Ἐννόμου Τάξεως, τὰ ὅποια
εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶνε τὰ ἴδια ὄρ-
γανα τῆς Ἀστυνομίας τῶν Ἡθῶν.

Καὶ ὅπως ἦτο ἐπόμενον ὀλίγας ἡμέρας
μετὰ τὴν νέαν αὐτὴν κατάσχεσιν, τὰ βιβλί-
οπωλεία καὶ τὰ κίосκια ἐγέμισαν πάλιν τὰ ῥά-
φια τῶν καὶ τὰς προθήκας τῶν με νέας
σειρὰς καὶ νέα σόματα «ἀκατάλληλων» ἐκ-
δόσεων καὶ «ἀκατάλληλων» περιοδικῶν διὰ
νὰ κρυφθοῦν καὶ πάλιν εἰς κάποιαν νέαν
ἐπιδρομὴν ἐναντίον τῶν τῶν χωροφυλάκων
τῆς Ἀστυνομίας τῶν Ἡθῶν.

ΚΑΤΕΣΧΕΘΑΝ ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΑΘΛΙΟΤΕ

Ἐπὶ τοῦ γεγονότος ἐν τούτοις αὐτοῦ τῆς
κατασχέσεως τῶν λεγομένων ἀκατάλληλων
ἐκδόσεων δὴ ἔπρεπε νὰ σημειώσωμεν τὸ
ἀξιοληπτικόν αὐτὸ περιστατικόν, περι-
στατικόν τὸ ὅποιον μόνον εἰς τὰ χρονικά
τῆς Ἑλληνικῆς ἀστυνομίας ἦτο δυνατόν νὰ
σημειωθῇ.

Ἡ Ἀστυνομία τῶν Ἡθῶν, οἱ χωροφύ-
λακες δηλαδή, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνετέθη ἡ
κριτικὴ ἐρευνὰ τῆς λογοτεχνικῆς μας παρα-
γωγῆς, μαζί με τὰ ἄλλα βιβλία, τὰ ὅποια
κατέσχεσεν, κατέσχεσε καὶ τοὺς «Ἀθλίους»
τοῦ Οὐγκώ ἀνεκτὰ διηγήματα ἐκδιδόμενα
εἰς ἰδιαιτέρα τεύχη τοῦ Γ' καὶ Ντὲ Μωπασ-
σάν καὶ διηγήματα ἀκόμῃ τοῦ Μαίτερλινκ.
Διὰ τὴν Ἀστυνομίαν τῶν Ἡθῶν ἦρκει κά-
θε τόμος ἢ τομίδιον ἐκτεθειμένον εἰς τὰ κι-
όσκια καὶ ἔχον κλειστὸν ἐξώφυλλον νὰ θε-
ωρηθῇ ὡς περιέχον ἀκατάλληλον ὕλην ἢ
ἀκατάλληλον περιεχόμενον νὰ γείνη ἀντι-
κείμενον κατασχέσεως καὶ νὰ κρυφθῇ
εἰς τὸ κατάστημα τῆς Ἀστυνομίας τῶν Ἡ-
θῶν τοῦ ὑποβαλόντος χωροφύλακος στρί-
βοντος ὥς τὸ μυστάκι ἀπὸ τὴν συναίσθη-
σιν μιᾶς... φιλολογικῆς ἱκανοποιήσεως.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐκδότες
μετὰ τὴν κατάσχεσιν τῶν βιβλίων τῶν αὐ-
τῶν ἔτρεχαν εἰς τὸ ὕπουργεῖον τῆς Ἐννό-
μου Τάξεως, εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀ-
στυνομίας τῶν Ἡθῶν, εἰς αὐτὴν τὴν Μη-
τροπόλιν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἄρσιν τῆς
τόσφ γελοίας καὶ ἀστείας κατασχέσεως ἔρ-
γων οὐδὲν τὸ ἀκατάλληλον ἔχοντων, ἀλλὰ
διὰ τὴν ἄρσιν τῆς κατασχέσεως ἢ διὰ τὴν
ἐπιστροφὴν τῶν κατασχεθέντων βιβλίων ἀ-
πητοῦντο τόσαι γραφειοκρατικαὶ διατυπώ-
σεις ὥστε τὰ ἀτυχῆ βιβλία νὰ ἐξ-
κολοιδοῦν παραμένοντα εἰς τὸ κατάστημα τῆς Ἀστυ-
νομίας τῶν Ἡθῶν, ὅσα τοῦλάχιστον δὲν
ἐμμοιράσθησαν ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας.

ΕἶΝΕ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ :

Ἄς ἐξετάσωμεν ὅμως με κάποιο ἀντι-
κειμενικὸ μάτι τὸ βλο-
ζήτημα τῶν λεγομέ-
νων ἀκατάλληλων ἐκδόσεων, τὸ ὅποιον με
τὴν κωμικὴν μορφήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε
δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἄξιον ἐρεῖ-
νης καὶ ἐξετάσεως.

Πλὴν τῶν κατασχεθέντων ἔργων τοῦ
Οὐγκώ, τοῦ Γ' καὶ Ντὲ Μωπασσάν, τοῦ Ζο-
λά, ἔργων κλασικῶς λογοτεχνικῶν, καὶ τὰ

φανίσσεως βιβλίων με κλειστὸ ἐξώφυλλον, ἐ-
πέτυχεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν θὰ ἦτο δυνα-
τὸν νὰ ἐπιτύχῃ καμμία ἄλλη ἐκδοτικὴ ἐπι-
χείρησις δίδουσα τὰ πλέον τολμηρὰ βιβλία
εἰς τὸ κοινὸν με ἀνοιχτὸν ἐξώφυλλον, ἐπέ-
τυχε δηλαδή τὴν μεγάλην κίνησιν τοῦ βι-
βλίου, τὴν κυκλοφορίαν τοῦ βιβλίου, τὸ ἀ-
γόρασμα τοῦ βιβλίου εἰς τρόπον ὥστε νὰ
σχεφθοῦν οἱ ἐπιχειρηματῆται αὐτοὶ νὰ δώ-
σουν καὶ τοὺς «Ἀθλίους» τοῦ Οὐγκώ εἰς
τὸ κοινὸν με κλειστὸ ἐξώφυλλον, καὶ γιὰ
ὅχι αὐτοῖς μεθ' αὐτοῦ καὶ τὴν «Ἀνάστασι»
τοῦ Τολστόη εἰς δύο πορτὲς κλειστὸ ἐξώ-
φυλλον.

Ἡ μέθοδος ἄλλως τε τῆς ἐμφανίσσεως ἐ-
νὸς βιβλίου ὡς ἀκατάλληλου διὰ τὴν μεγα-
λειτέραν διάδοσιν καὶ κυκλοφορίαν εἶναι
μέθοδος τὴν ὁποίαν δὲν ἐφήρμοσαν ὀλιγώ-
τερον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ οἱ ἕνοι ἐκδό-
ται, κυρίως δὲ οἱ Γάλλοι, οὔτε εἶναι μέθο-
δος ἐφαρμοσθεῖσα μόνον εἰς τὸ βιβλίον.

Ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία, ἡ ὁποία παρα-
κολουθεῖ τόσον καλὰ τὸν κινηματογράφον
καὶ τὸ θέατρον, ξεύρει βέβαια ἐπίσης καλὰ
ὅτι τὰ περισσότερα τῶν ἐμφανιζομένων ὅπο
τὴν ἐπικέταν τοῦ ἀκατάλληλου καὶ εἰς τὸν
κινηματογράφον τὸν τελευταῖον καιρὸν ἔρ-
γων, μόνον ἀκατάλληλα καὶ ἀνήθικα δὲν
εἶναι. Καὶ ἔρχεται κατόπιν ὅλων αὐτῶν τὸ
ἐρώτημα.

Θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πόλιν καιρὸν ἀκόμῃ
ἡ τύχη τῶν ἔργων τοῦ Οὐγκώ καὶ τοῦ Τολ-
στόη νὰ εἶνε καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐμπεπι-
στευμένη εἰς τὴν περὶ ἠθικῆς ἀντίληψιν
τοῦ ἐστριμμένου χωροφυλακιστικοῦ μυστά-
κος ;

Καὶ μένε ἀξέχαστε Ζουμπούκακη !

Κ. ΦΑΛΤΑΤΣ

ΜΙΑ ΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΤΣΑΚΗ

Οι γεροντότεροι είχανε και πάλι το λόγο. Ο χειμώνας του 1910 με 1911 ήτανε ο πιο κακός και δυσastreϊμένος χειμώνας απ' ότ' θυμόσανε αυτοί. Όλοι οι Αθηναίοι κρυώνανε, μιά περισσότερη απ' όλους κρύωνε ή φτωχή δηλισιογραφία, που οι διαχειριστές των εφημερίδων την αφήνανε κατὰ κανόνα, να τρέχει χωρίς παλτό, στα πεζοδρόμια και να μαζεύει τουρτουρίζοντας το δελτίο από τ' αστυνομικά τηλέματα.

Ο Μητσάκης με τον τίτλο του μαιτρ και με μιά μπλέ μπέρτα, που κατώρθωσε να τον ζεστάνει πήγαινε από εφημερίδα σ' εφημερίδα, μιλούσε δυο λόγια, έφευγε, ή έμενε ώρες και ώρες με το μάτι του και το πηγούνι γεμάτα ειρωνεία και τα δυό, γυρισμένα στους πιο καινούργιους ρεπόρτερ. Το κύριο δεν τον άφηνε να γράψει, και τα κομμάτια από χαρτιά και εφημερίδες δέ φέρνανε τα σημάδια του παράξενου χαρακτήρα του, με τα ελληνογαλλικά γράμματα, με τις ακατανόητες φράσεις, και τις αλλόκοτες ζωγραφιές.

Η «Ακρόπολις» δεχότανε το Μητσάκη τις περισσότερες ώρες, αλλά και κει ο Μητσάκης είχε πάψει να μιλά, και κύτταζε, όλο κύτταζε με το ειρωνικό βλέμμα του και το πηγούνι γυρισμένα στους πιο νέους ρεπόρτερ. Η σύνταξη της εφημερίδας άντι για σόμπα έκανε φωταέριο. Το είδος αυτό ή-τανε για τις εφημερίδες τότε δωρεάν και ή δημοσιογραφία έκδικό-τανε την Έταιρία και την κοινω-νία, δημιουργώντας από το φως του γκαζιού μιά θερμότητα όμοια με τη θερμότητα του κεριού, που ζέστανε κάποτε τον ήρωα του Μυρζέ.

Κάποιο βράδυ το κύριο τρυπού-σε τα κόκκαλα και τις κνήμες με πιο έπιμονή και άσπλαχνία, από τ' άλλα βράδια. Ο Γιώργης ο κλητήρας της νύχτας στην «Ακρόπολις» ένας κακομυριασμένος έφηβος που πήγαινε τη μέρα στο Γυμνάσιο και τη νύχτα ξενυχτού-σε κατεβάζοντας τα χειρόγραφα στο τυπογραφείο, ήρθε και μούπε:

— Ο Μητσάκης χτές κοιμήθη-κε στα τραπέζια. Αν κοιμηθί κι

απόψε δεν πιστεύω να ξημερώσει.

— Γιατί κοιμήθηκε στα τραπέ-ζια, αφού έχει δωμάτιο, μωρέ Γι-ώργη;

— Ποιος ξέρει! Τσακώθηκε με τη σπιτονοικοκυρά του, τον έδγα-λε κείνη, έφυγε μόνος του... Μιά φορά χτές τόπε όλη τη νύχτα στα τραπέζια.

Ο Μητσάκης δημάτιζε με τα μεγάλα και τρικυμισμένα θήματα του, απ' όλες τις μεριές του γρα-φείου. Έδειχνε άνησυχία και το πέρασμα της νύχτας τον τράμαζε φανερά.

— Κυττάζτε, είπε ο Γιώργης, δεν έχει δρεξη τώρα να πη ούτε τη Ζαχλορού.

— Αυτό βλέπω και γώ... Πώς είναι σήμερα το κύριο, κύριε Μη-τσάκη;

Δεν απάντησε.

— Κύριε Μητσάκη!

Σταμάτησε με το βλέμμα δξύ και κοφτερό.

— Είμαι ο κ. Μητσάκης είπα.

— Μάλιστα, μαιτρ. Το ξέραμε είστε ο κ. Μητσάκης.

— Καμμίαν σχέση δεν έχω με τον κ. Μητσάκη. Τον άγνοώ. Σας το επαναλαμβάνω είμαι ο κ. Μη-τσάκης.

Άρχισε να θυμώνει, αλλά δια-τηρούσε πάντα την ευγενικότητα στη φρασολογία του, και το διορ-θωμένο ύφος στις λέξεις του.

Ξέραμε τους απότομους και χω-ρίς λόγο θυμούς του Μητσάκη και σωπάσαμε. Στα τζάμια χτυπούσε ή βροχή και κάποτε - κάποτε περ-νούσανε οι άσπραπές. Οι άλλοι εί-χανε φύγει από το γραφείο, κι' ο Γιώργης πήρε τη σκούπα κι' άρ-χισε τη δουλειά του χωρίς να κα-ταδρέξει το πάτωμα.

Ο Μητσάκης είχε πάψει τα γρήγορα θήματά του, και στο πρό-σωπό του ή άνησυχία δειχνότανε να μεγαλώνει.

— Τι ιδέαν έχετε για την βρο-χή; Με ρώτησε κάποτε.

— Ότι δεν θα πάψει εύκολα, και πρέπει να το πάρουμε απόφαση να φύγουμε με τη βροχή.

— Ουδενία άντίρρησης.

Κατεβήκαμε μαζί τις σκάλες. Ο Μητσάκης ήτανε πουλι της νύ-χτας, μās συνώδευε πάντοτε ως

τον περισσότερο δρόμο του σπιτιού μας, κι' ύστερα μās άφηγε με ένα τελευταίο σπληθηροβόλημα δημη-τικής έξυπνάδας ή μ' ένα καλαμ-πούρι από τα πιο άπρόοπτα που είχε να πη.

Κάτω από το ναρόχιονο, τρα-βούσαμε γρήγορα την όδον Στα-δίου, ο Μητσάκης με την τρυπη-μένη μπέρτα του, έχω χωρίς παλ-τό. Στρίψαμε την όδον Όμήρου, περάσαμε την όδον Πανεπιστη-μίου και βγήκαμε στην όδον Α-καδημίας, ύστερα τραβήξαμε πά-νω την όδον Σόλωνος. Είχαμε πά-ψει να μιλούμε γιατί ή αίσθηση του κύριου έμπόδιζε κάθε διάθεση για όμιλία και σκέψη.

Έξω από ένα φούρνο της όδοϋ Σόλωνος ο Μητσάκης σταμάτησε. Η άχνα του ζεστού ψωμιού χυνό-τανε τριγύρω κι' έφερνε στη μύ-τη ένα γαργάλημα εύτυχίας.

— Πρόκειται περι ενός φούρ-νου με ζεστές κουλούρες, είπε ο Μητσάκης.

— Μπαίνουμε, μαιτρ.

Με τριάντα λεπτά, πήρα μιά κουλούρα καθ την έδωσα στο Μη-τσάκη.

Η φιλόξενη θερμοκρασία του φούρνου του είχε φέρει όλη την ευθυμία στο πρόσωπο και ή διά-θεσή του για τα όμορφα εύφωλο-γήματά του είχε ξαναβρεθί. Ο-ταν πήρε την κουλούρα, έδγαλε ά-πό την τσέπη του τριάντα λεπτά, άγόρασε άλλη μιά και μου την έ-δωσε.

— Δώσε - πάρε.

— Μά, κ. Μητσάκη...

— Απατάσθε φίλε μου... Τι λέει ο κ. σιτισπώλης;

Ο φούρναρης κύτταζε τη σκη-νή, χάσκοντας.

— Τέλος πάντων, πάρτηνε, εί-πε αφού έπιμένει ο κύριος.

— Μητσάκης δούλος σας, συμ-πλήρωσε ο Μητσάκης παρουσιά-ζοντας τον έαυτό του στο φούρ-ναρη.

Εαναπήραμε το δρόμο μας. Το χιονόνερο είχε δυναμώσει, και ή ζεστή κουλούρα κάτω στη μισκί-λη, έκανε πιο φανερό στο άλλο σήμα το αίσθημα του κύριου. Ο-ταν φτάσαμε στο δωμάτιό μου, στην όδο Μαντζάρου, ο Μητσάκης

σταμάτησε έξω στην αυλόπορτα.

— Κατοικείτε εις δωμάτιον, βλέπω, εἶπε, κι' ἡ φωνή του περισσότερο τραγική ἀπὸ εἰρωνική.

— Σχεδὸν εἰς δωμάτιον, μαίτρ.

— Ὡστε, ἐπὶ παραδείγματι, δὲν κοιμάστε στὸ ὑπαιθρο;

Ἡ εὐγενικότητά του καὶ τὸ τάκτ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κόσμου, δὲν τὸν εἶχε ἀφήσει ποτέ, οὔτε τὸν ἄφησε ἐκεῖνη τῇ στιγμῇ. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μούδειχνε νὰ καταλάβω πὺς δὲν εἶχε στέγη, καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ζητοῦσε τὴ φιλοξενία μου.

Τοῦ εἶπα:

— Δόστε μου τὸ χέρι σας νὰ μὴ χτυπήσετε πούθενά.

Ἀναψα ἓνα ἑλεεινὸ σπαρμυττέτο, καὶ τὸ δωμάτιο φωτίστηκε σκεπασμένο ἀπὸ τὴν ὁμίχλη τῶν ἀναπνοῶν μας. Ὁ Μητσάκης ἐδωγαλε τὴ μπέρτα του κι' ἀρχισε νὰ τὴν τινάζῃ στὴν αὐλή.

— Ἦχος αὐλοῦ, εἶπε λογοπαίζοντας πάνω στὴ μουσική τῆς μπέρτας πού τινάζότανε ἔξω.

Ὡστερα ἀρχισε νὰ τραγουδᾷ τὸ δικό του γνωστὸ τραγούδι:

Ἐκεῖθεν δὲ τῆς Ζαχλωροῦς
ἐκτείνεται πεδῖον
τὰ μάλιστ' ἀειθαλές
τὰ μάλιστ'... δεδίον.

Τὸ κύριο βαστοῦσε πολλὰς μέρες, καὶ ἡ φιλοξενία τοῦ Μητσάκη στὸ δωμάτιό μου δὲ μπορούσε γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ νὰ σταματήσει.

Ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς ἀταξίες, πού μοῦ σπάζανε τὸ κεφάλι, δὲν εἶχα κανένα ἄλλο λόγο νὰ εἶμαι δυσαρεστημένος γιὰ τὸ ἔργο μου καὶ τὴ συντροφιά μου.

Ὁ Μητσάκης ξυπνοῦσε πρωῒ καὶ ἔκανε τὴν τουαλέττα του. Βαστοῦσε πάντοτε ἓνα φαλιδάκι μαζὶ του καὶ διώρθωνε μόνος του τὰ γένια του. Τὸ δὲν γένι στὸ πηγούνη του διατηροῦσε πάντοτε τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς φυσιογνωμίας του. Ἡ εἰρωνεία πού ξέφευγε ἀπ' αὐτὸ ἦτανε καὶ σὲ κείνη τὴν ἐποχὴ ἀκόμα ἐπιδητική. Μετὰ τὸ φαλιδίσιμα τοῦ γενοῦ τοῦ ἔκοβε τὰ νύχια του μὲ προσοχὴ μεγάλῃ. Ἀκόμα ἡ καθαριότητά του ἦτανε ἀξιοσημείωτη καὶ πρόδινε τὸν ἀνθρώπο πού ἦτανε ἄλλοτε.

Μιλοῦσε ἄλλες ὥρες ὅλο γαλ-

λικά, ἄλλες ὥρες μόνον ἑλληνικά, καὶ ἄλλοτε ἀνακατεμένα. Σώζω ἀκόμα πολλὰ φύλλα χαρτί καὶ διβλία μὲ δικὰ του γραψίματα. Πολὺ δύσκολο ἦμως, ἀδύνατο σχεδὸν νὰ διαδαστῇ ὁ χαρακτήρας του. Ὁ ποιητὴς καὶ δημοσιογράφος Γεώργιος Φτέρης, ἦτανε ὁ μόνος πού μπορούσε νὰ διαδάσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν Μητσάκη. Πιστεύω ὅτι καὶ τώρα ἀκόμα θὰ θυμᾶται πολλοὺς στίχους του, καὶ πολλὰς πεζὲς φράσεις του.

Ἐνα βράδυ ἦρθε ὁ Μητσάκης στὸ δωμάτιο βαστώντας πέντε ἢ ἕξι διβλία, ὅλη τὴ σειρά, ποιήματα τοῦ Σωτήρη Σκίπη. Ὁ ποιητὴς τῆς «Μεγάλῃς Αὔρας» τᾶχε χαρίσει μὲ ἀφιέρωση στὸ Μητσάκη.

— Τί ιδέα ἔχετε γιὰ τὰ ποιήματα τοῦ Σκίπη; Τὸν ρώτησα.

— Ἐχουνε πολλὰς ἐκσυπνάδας. Τὰ χαίρετίζομεν ἀσυνείτως ἀπάντησε τινάζοντας τὸ κεφάλι του ἀπάνω ὅπως τὸ συνήθιζε.

Τὸ διπλὸ αὐτὸ λογοπαίγνιο τοῦ Μητσάκη διαδόθηκε ἀμέσως, δημοσιεύθηκε σὲ κάποια ἐφημερίδα καὶ γίνηκε βραδύτερα πασίγνωστο.

Τὰ «Ἠνωμένα Βουστάσια» μεταμεσονύχτιο τότε κέντρο τῶν παλιῶν καὶ νέων λογίων μας, δεχότανε ταχτικά τὸ Μητσάκη. Κάμποσοι νέοι ποιητὲς καὶ δημοσιογράφοι μιμόντανε τὴν ὁμίλητά του, τὴ φρασσιολογία του, τὸν ἦχο τῆς φωνῆς του, τὸν τρόπο τῶν καλαιπουριῶν του.

Ἐξασκοῦσε μιὰ περίεργη ἐπίδραση, καὶ ὁ τινιγμένος καὶ ξαφνικὸς ἦχος τῆς φράσης του τραβοῦσε ὅλους στὴ μέμνηση.

Τὰ χαρτιά πού ἔγραφε, γινόντανε ἀγαπητὸ κτῆμα ὅπου οἱ τὰ προλάβαινε... Καὶ τώρα ἀκόμα πιστεύω νὰ φυλάττουνε πολλοί, κοιμάτια χειρόγραφα τοῦ Μητσάκη. Ὁ τεχνίτης τοῦ «Θρήνου τοῦ Μαρμάρου» ζωγράφιζε ἀκόμα πιὸ παράξενα ἀπ' ὅ,τι ἔγραφε. Σ' ἓνα τεῦχος τοῦ «Διόνυσου» πού ἔχω, ὑπάρχει ἓνας ἀνθρώπος ζωγραφισμένος ἀπὸ τὸν Μητσάκη. Τὰ πόδια του συνδέονται μὲ τὸν κορμὸ ὅχι ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ μὲ δυὸ ἐλατήρια. Ἀκόμα σ' ἓνα ἄλλο διβλίο ὑπάρχει ζωγραφισμένος ἓνας ἥλιος. Ἀντὶ γιὰ ἀκτίνες ἔχει ὁλό-

γυρα ἀγκλίτσες...

Τὸ κύριο εἶχε ἀρχίσει νὰ γλυκαίνει, τὸ χιόνι πού εἶχε πέσει εἶχε λιώσει καὶ οἱ μέρες γελοῦσανε χαρούμενες καὶ ἀνοιξιάτικες.

— Τῇ φιλοξενίᾳ χαίρειν, μοῦπε ἓνα πρωῒ ὁ Μητσάκης.

— Μᾶς ἀφίνετε μαίτρ;

— Θὰ ξαναἰδωθῶμεν φεῦ.

— Γιατί φεῦ;

— Διότι περισπάται.

Τὸ ἀπόγευμα ἄκουσα ὅτι ὁ Μητσάκης ἔμπαινε σὲ κάτι μεγὰλα σπίτια, στὴ συνοικία τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ζητοῦσε νὰ τὰ ἐνοικιάσῃ.

Ὅταν τὸ βράδι πέρασα ἀπ' τὸ δωμάτιό μου ἡ σπιτονοικοκυρὰ μούδωσε ἓνα δέμα τυλιγμένο μὲ ἐφημερίδα.

— Τόφερε ὁ... μοῦπε.

Ἀνοιξα στὸ δωμάτιο τὸ δέμα. Ἦσαν ἓνα ζευγάρι παλιά, τρύπια παπούτσια καὶ αὐτὴ ἡ σημείωση μὲ γράμματα τοῦ Μητσάκη:

— Τὰ παλιά μου τὰ παπούτσια στὰ νέα σας πόδια!.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Λογοτεχνικό Δελτίο

ἀρ. 21

Ιούλιος 1968

Ἀφιέρωμα στὸν Κώστα Φαγδάτζη

ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΜΑΣ ΕΙΣ ΚΙΝΗΣΙΝ ΠΩΣ ΕΝΝΟΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΟΥΝ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ

Οι κύριοι των νέων λογογράφων μας εδρίσκονται τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς ἐξαιρετικὴν κίνησιν, τὴν ὅτιαν ἐνέτεινεν ἀκόμη ἡ πρόδωκ ἡμερῶν ἰδοῦσα τὸ ἐκδοτικὸν φῶς συλλογῇ μὲ διηγήματα τῶν νέων διηγηματογράφων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ νέοι διηγηματογράφοι μας».

Οἱ νέοι λογογράφοι μας, διηγηματογράφοι, ποιηταὶ καὶ κριταὶ, ἀφοῦ ἀλλήλοσφυγγομετρήθησαν, ἀφοῦ ἀλλήλοσκηνασθῆσαν, ἀφοῦ ἐνηγορήσαν ἀμοιβαίως ἀναγνωριστικὰς κινήσεις, συνέτηξαν οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν λογοτεχνικὸν σύνδεσμον, λογοτεχνικὸν συνεταιρισμὸν, καλλίτερον, μὲ σκοπὸν ἀποκλειστικὸν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου τῶν νέων λογοτεχνῶν μας δι' ἐκδόσεων περιοδικῶν, βιβλίων καὶ φυλλαδίων, διὰ διοργανώσεως διαλέξεων καὶ φιλολογικῶν συγκεντρώσεων καὶ διὰ τοῦ συντονισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν τῶν πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου τῶν καὶ τῆς λογοτεχνίας ἐν γενεῇ ἐστὶν ἀντιλήψιν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας.

Ἡ ἹΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Ἡ δημοσιογραφικὴ ἐρευνα τὴν ὁποίαν ἐνηγορήσαμεν ἐπὶ τῆς κινήσεως αὐτῆς τῶν νέων λογοτεχνῶν μας, μᾶς ἐδείξεν ὅτι οἱ νέοι πεζοὶ καὶ ποιηταί, ἐννοοῦν νὰ παλαίσουν αὐτὴν τὴν ὁρᾶν καὶ νὰ ἐπιβληθῶν καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὸ ἔργον τῶν.

Ἀπὸ τριετίας ἄλλως τε οἱ νέοι λογογράφοι μας ἐπαισαν ἐμφανιζόμενοι μεμονωμένως εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν λογοτεχνικῶν τῶν προσπαθειῶν, τῆς γενικῆς λογοτεχνικῆς τῶν τάσεως, ἐπαισαν ἀλλήλοσφυγγόμενοι καὶ ἀλλήλοσκηνασόμενοι καὶ προσεπαθήσαν νὰ ἐπιτύχουν διὰ τῆς συσσωματώσεώς των ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἐπεριμεναν νὰ ἐπιτύχουν διὰ τῆς μεμονωμένης ἐκαστοῦ προσπαθείας του. Προσεπαθήσαν δηλαδὴ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου τῶν, τὴν ἀναγνωρίσιν του ἀπὸ τὸ κοινὸν καὶ τὴν ἐπιβολὴν του εἰς τὸ κοινόν.

Ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεων αὐτῶν ἐπαῖρξεν ἡ κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1920 συνένωσις ὅλων τῶν νέων λογοτεχνῶν μας εἰς ὁργάνωσιν, ἡ ὁποία ὀνομάσθη «Καλλιτεχνικὴ Συντροφία», καὶ ἡ ὁποία παρὰ τὸ βραχύβιον τῆς σταδιοδρομίας τῆς ἐκπνεύσασα βαθμὴδὸν λόγῳ τῆς γενικῆς σχεδὸν ἐπιστρατεύσεως τοῦ Μαρτίου τοῦ 1921 καὶ τῆς κατόπιν παμπολεμικῆς περιόδου κατώρθωσε νὰ ἐμφανίσῃ εἰς τὸ κοινὸν τὰς τάσεις καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν νέων, ὁργανώσασα τὸ φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ Παπαδιαμάντη ἐπὶ τῇ δεκαετηρίδι τοῦ θανάτου του εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ ὁμιλεῖται ἦσαν νέοι καὶ συγκέντρωσασα τὰ ποιητικὰ δείγματα ὑπερπληθῆς νέων ποιητῶν μας, τῶν ἐμφανισθέντων ἀπὸ τὸ 1900—1920, τὰ ὅποια τακτοποιηθέντα εἰς ἰδιαιτέρον τόμον ἐξεδόθησαν μὲ τὰς εἰκόνας τῶν ποιητῶν καὶ βιογραφικὰς καὶ λογογραφικὰς σημειώσεις ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ἐλευθερουδάκη, ἀπετέλεσεν τὴν ἀνθολογίαν τῶν νέων ποιητῶν.

Ἡ πρώτη ἐκείνη συνολικὴ ἐμφάνισις εἰς τὸ κοινὸν τῶν δειγμάτων τῆς ἐργασίας τῶν νέων μας ποιητῶν προσέφερε τότε εἰς τὸν καθήμερὸν καὶ τὸν περιοδικὸν τύπον ποῦλά σκόλια καὶ θόρυβον καὶ ἡ κριτικὴ ἐκρίνε τὸ διὰ πρώτην φορὰν παρουσιαζόμενον ὁμαδικῶς ἔργον τῶν νέων, μὲ ἐνθουσιασμὸν, μὲ συντηρητικότητα, μὲ σκεπτικισμόν, ἢ καὶ μὲ ἀρνησιν, σύμφωνα μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῶν κριτῶν, τὰς συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας τῶν, τὸν ὁργανισμόν των ἢ καὶ ἀπλῶς τὰς συμπαθείας τῶν τῆς στιγμῆς.

Οἱ ἀρνηθέντες τὸ ἔργον τῶν νέων ἦσαν πολλοὶ, οἱ εὐρόντες αὐτὸ κατώτερον τῶν παλαιῶν δὲν ἦσαν λίγοι, ἀλλὰ καὶ ἡ πτέρυξ τῶν ἐνθουσιασθέντων ἀπὸ αὐτοῦ, τῶν κρουσάντων παῖδας εὐρέθη μὲ ἰσχυρὰ τὰ πτελέχη τῆς.

Ἐνα συμπέρασμα ὅμως πραγματικὸν καὶ ἀμφισβήτητον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ λογοτεχνικὸν μέρος τῶν νέων παρουσιάσθη πλέον εἰς τὸ πολὺ κοινὸν δὲ ἀφορρῇ τὴν ἐμμετρον αὐτοῦ πλεονάζον, ἀνωμένον, συμπλῆξ, συγκεντρωμένον, ὁμαδικόν, πρόσφορον εἰς τὸν γε-

νικὸν ἔλεγχον καὶ τὴν γενικὴν παρατήρησιν.

Ἡ μεγάλη μάζα τοῦ ἀναγινώσκοντος κοινοῦ ἡ ὁποία δὲν ἤξευρε περισσότερα ἀπὸ δέκα ἢ δεκαπέντε κλασικοποιηθέντα ἢ ταχισυθέντα ὀνόματα παλαιότερων ζώντων ποιητῶν μας εὐρέθη πρὸ τοῦ ἔργου πηνήντα ἄλλων ποιητῶν, ἐκκολαπτομένων, ἐκκολαφθέντων, πτερυγίζοντων ἤδη, πτερωμένων, τοὺς ὁποίους ὡπωσδήποτε δὲν τοῦ ἐπετρέπετο νὰ ἀγνοῇ.

ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΤΑΣ ΟΙ ΠΕΖΟΙ

Ἀλλὰ ἡ ὁργανωμένη προσπάθεια τῶν νέων δὲν ἐσταμάτησεν ἐκεῖ, ἢ διὰ τὰ εἰρηδὰ κυριολεκτικώτεροι ἢ πρώτη αὐτὴ προσπάθεια δὲν ἐσταμάτησεν ἐνεργοῦσα ἀντανακλαστικῶς καὶ παρουσιάζουσα διὰ ξένης πλέον ἐνεργείας ἄλλους σχετικούς καροπούς.

Τὸν αὐτὸν χρόνον μὲ τὴν «Ἀνθολογίαν» τῶν νέων ποιητῶν ἐνεφανίσθη καὶ ἄλλη ἀνθολογία τῶν νέων ἐπίσης ποιητῶν ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ περιοδικοῦ «Πολιτισμὸς» ἐκδοῦς δὲ ἐν συνεχείᾳ ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος Ζηναίη ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀναλάβει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν τὸ πλέον χαρακτηριστικὸν ἔργον τῶν νεοελλήνων ποιητῶν ἀπὸ τοῦ 1880 καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰ τελευταῖα τεύχη τῆς ὅλης συλλογῆς περιελάβε καὶ ποιήματα τῶν νεωτάτων ποιητῶν μας τὰ ὅποια ἂν δὲν προηγείτο ἡ ὅλη ὁμαδικὴ κίνησις καὶ ἐνέργεια τῶν νέων ποιητῶν μας κατ' οὐδένα λόγον θὰ εἰσέρχοντο εἰς τὴν γενικὴν αὐτὴν ποιητικὴν συλλογὴν.

Ἀλλὰ ἡ κίνησις αὐτὴ εἶχε καὶ τὸν ἀντικυπὸν τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ τόσῳ γνωστὸς γερμανὸς νεοελληνιστὴς κ. Ντίντρεϊχ εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Γερμανίᾳ συλλογὴν τῶν νεοελλήνων ποιητῶν δὲν παρέλαβε διόλου τοὺς νεωτάτους ποιητὰς οἱ ὅποιοι εὐρον τὴν θέσιν των ἐξ ἴσου σχεδὸν μὲ τοὺς παλαιότερους εἰς τὴν γερμανικὴν ἀνθολογίαν.

Καὶ οἱ νέοι πεζοὶ;

Οἱ ἴδιοι οἱ νέοι ποιηταὶ οἱ ὑποστηρίχοντες τόσῳ ἀπὸ τοὺς νέους πεζοὺς διὰ τὰ ἐμφανίσουν τὸ ἔργον των ὑπεστήριξαν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν σειράν των, θεωρήσαντες κοινὸν τὸν ἀγῶνα ἢ μάλλον κοινὴν τὴν ὑπόθεσιν, τοὺς νέους πεζογράφους διὰ τὴν παρουσιάσιν των.

Καὶ ἀποτέλεσμα τῆς νέας αὐτῆς ὁμαδικῆς προσπάθειας—συνεχείας τῆς παλαιότερας ὑπῆρξεν ἡ συγκέντρωσις δειγμάτων τοῦ διηγηματογραφικοῦ ἔργου τῶν νεωτέρων καὶ νεωτάτων διηγηματογράφων μας καὶ ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ εἰς ἰδιαιτέρον τόμον ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ οἴκου Ράλλη ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ νέοι μας διηγηματογράφοι».

Ὁ τόμος αὐτὸς διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῇ βεβαίως ἡ κριτικὴ κατὰ τὸν ἕνα ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον περιλαμβάνει διηγήματα ὑπερείκοσι νέων διηγηματογράφων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

Ὅριστε ὅμως καὶ ἡ «Τελευταία Ὅρα» τῆς προσπάθειας τῶν νέων λογογράφων μας, πεζῶν καὶ ποιητῶν, στηριζομένη εἰς τὴν ἰδέαν ἢ τὴν ἀρχὴν ὅτι μετὰ καὶ τὴν ὁμαδικὴν πλέον παρασημοφορίαν διὰ τοῦ Ἀριστείου τῶν Γραμμάτων ὅλων τῶν παλαιότερων καὶ παλαιῶν «καθιερωθέντων» λογοτεχνῶν μας τὸ μελλοντικὸν αὐτῶν ἔργον δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἐξαιρετικόν τι σημεῖον ἀπὸ τὸ ἤδη δημιουργηθέν, καὶ ὅτι ἐπομένως τὸ στάδιον τῶν νέων λογοτεχνῶν ἀνοίγεται εὐρὺ εἰς ἐργασίαν, εἰς ἀναγνώρισιν καὶ εἰς ἐπιβολὴν.

Εἴκοσι ἐκ τῶν περισσότερων γνωστῶν ποιητῶν καὶ πεζῶν οἱ κ.κ.—τὰ ὀνόματα δημοσιεύονται κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν—Ἀργας, Ἀρις, Βελμύρας, Γιοφύλλης, Δρίβας, Γερογιάννης, Καρυοτάκης, Κουκουρῆς, Λαπαδιώτης, Λαῖδης, Μιχαλόπουλος, Παράσχος, Παπαδήμας, Ι. Παναγιωτόπουλος, Προεστόπουλος, Σ. Παναγιωτόπουλος, Στοιγιάννης, Σταυρόπουλος, Φαλτάτζης, Χάρης, συσσωματώθησαν, κατέβαλον τὰ ἡθικά καὶ ὁλικά των κεφάλαια καὶ συνέτηξαν λογο-

τεχνικὸν σύνδεσμον, ἡ μάλιν λογοτεχνικὸν ἐκδοτικὸν συνεταιρισμόν, ὁ ὁποῖος ὡς ἀποκλειστικὸν σκοπὸν θὰ ἔχη τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου τῶν νέων καὶ τὴν δημιουργίαν πραγματικῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς εἰς τὸν τόπον μας.

Ἡ ὁργάνωσις αὐτῇ τῶν νέων λογοτεχνῶν ὡς πρῶτον βῆμα πρὸς κατάντησιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκδοτικῆς ἡδὴ λογοτεχνικῆς περιοδικῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνωσις», τὸ ὁποῖον συνεπὲς πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς ὁργανώσεως θὰ δημοσιεύῃ ἔργα μόνον τῶν ἐταίρων τῆς ὁργανώσεως.

Ο ΒΡΑΔΥΝΟΣ

χολικό γιατί μου άναφες στά στήθια φωτιά. Στρέφει εκείνη τρομαγμένη όπισω της και έβλε ένα νέον ώραίοι με μεγάλα μαύρα μάτια που έμάτευαν. Με ώραία μαλλιά ένα νέον από εκείνους που χωρίς να θέλη και χωρίς να ξέρη γιατί έπλαττε συγχνά ή φαντασία της. Έκοκκίνησε άμέσως και την έπιασε εύθες ένα καρδιοχτύπι έδοκίμασε να σηκωθεί με ό νέος που είχε πλησιάζει της είπε. Καθής κ' άρσησέ με και μένα αν θέλεις να καθήσω κοντάσου... Μ' άφίνης; 'Α! ή πτωχή τί έχει θέλει να μιλήση καί δέν έχει δύναμι να σκευθί τα πόδια της κλονίζονται έχει μίαν συγκίνηση παράδοξον γι' αυτήν πρώτη φορά στην ζωής της συνόβη αυτό τό πράγμα έσώκωσε δειλά δειλά τά μάτια της κ' έκυτόξε τον νέον χωρίς να θέλη της έξέφυγε ένας άναστεναγμός. Μά ό πρώτος στεναγμός ένδς παραξένου δι' αυτήν αίσθήματος που είχε άρχισει να γίνεται τώρα μέσα εις την έωσαν ψυχής της.

Πές μου λοιπόν θα μ' άφήσης να καθήσω κοντά την έρώτησε πάλιν ό νέος κ' εκείνη χωρίς καλό, καλό να θέλη ν' άποκριθί του είπε. «Ναι, ναι καθήσαι».

Έκάθησε ό νέος κοντά της της έπιασε τό ώμορφο χεράκι της και είπε. Είνε τόσος καιρός τώρα που σε βλέπω έδώ εις τό ίδιο μέρος να καθήσαι και να τραγουδάς μελαγχολικά τραγούδια. Δέν ξέρω πώς σιγά, σιγά σ' άγάπησα, Νά μ' έπείξε στά στήθια ή εύμορσία σου και τό τραγούδι σου άσβεστη φωτιά. 'Ω! σ' άγαπή ώραία μου παρθένα. Ναι έχω μέσα βαθειά στά στήθια μου πολύ μεγάλο έρωτα γιά σένα.

Και τί είναι αυτός ό έρωσ την ήρώτησε χωρίς να πάρη τό χέρι της.

— 'Αχ! ένα αίσθημα που είναι ποτό μεγάλο και από την θλίψιν και χαρά και από την δυστυχία, και από την εύτυχία ένα αίσθημα που βλυσάμειν κάθε πικρία που δίδει κάποια δύναμι θεική.

'Α! τί ώραίο αίσθημα άπεκρίθη ή πτωχή και άνεστένευε πάλιν... 'Ητο ό δεύτερος στεναγμός.

— Σū είσαι όρφανή κόρη δέν έχεις κανένα να σ' άγαπή, δέν έχεις κανένα να λές τά μυστικά σου, κανένα ό όποιος να σε παρηγορή. 'Εγώ έρχομαι σήμερα να σου προσφέρω στη φίλια μου την άγάπη μου. 'Όλα όσα έχω, πές μου, θέλεις να τά δεχθής;

— 'Αχ! ναι είπε εκείνη και χωρίς να ξέρη τί κάνει έπεσε επάνω στην άγκαλιά του νέου.

Έμειναν άγκαλιασμένοι άρκετή ώρα ψιθυρίζοντες ό ένας γλυκά στον άλλον λόγια σιγά σιγά τά χείλη τους συνηντήθησαν... και έμειναν άρκετή ώρα κολλημένοι... 'Ηγαπώντο....

Πέρασαν δυό χρόνια, χρόνια χρυσά. Πόσο ή πτωχή όρφανή δέν ήτο εύτυχισμένη. 'Ενόμιζε πώς είχε εύρει την δυσεύρεστον εύτυχίαν. 'Εβλεπε κάθε μέρα τον ώραίοι, τον όποιον άγαπούσε, της έλεγε χίλια λόγια γλυκά άγάπης, της έτραγουδούσε τραγούδια έρωτος, της έδιδε τόσα γλυκά φιλιά. 'Ητο εύτυχισμένη... ήτο εύτυχισμένη γιατί έζούσε με την άγνοια του κόσμου και δέν ήξευρε τί μεγάλο άμάρτημα είχε κάνει.

Ω! είχε παραβή την παραγγελίαν της μητέρας της. Ναι ή δυστυχή χωρίς να θέλη... Είχε χάσει την τιμήν της....

Όπως μετά την ώραίαν άνοίζει μετά τό

λαμπρό καλοκαίρι έρχεται ό ψυχρός και βιρύς χειμών όπως μετά τάς ώραίας καλοκαιρινάς έσπέρας έρχονται αϊ σκοτεινά νύκτες του χειμώτος.... Όπως μετά την γαλήνην την μαγευτικήν της θαλάσσης έρχεται κατόπιν ή θορυβώδης τρικυμία ή όποία διασπείρει.

Παντού την φρίκην και τον φόβον. Ούτω και μετά την εύτυχίαν έστω και την φαινομενικήν έρχεται κατόπιν ή δυστυχία ή πραγματική όμως. Είχον περάσει ακόμη δύο μήνες εκείνη εξακολουθούσε να τον άγαπή με τον ίδιο έρωτα ίσως περισσότερον. 'Απού είξευρε ποιά ότι... εκείνος όμως ό σκληρός και άκαρδος έπνιγε σιγά σιγά την άγάπην του είχε βρεθί ν' άγαπή ποιά την ώμορφη όρφανή. 'Ενα βράδυ δέν έπήγε να την συναντήση όπως έκαμε πάντοτε την άλλην ήμεραν ισχυρίσθη ότι είχε δουλειά. 'Επανελαβε τό σ' ότό πράγμα και άλλας ήμέρας έπειτα ήρχισε να άρεώνει τάς συναντήσεις του και μίαν ήμεραν έπήγε και την ήυρε με την άφορασιν να της είπη πώς δέν θα ίδωθουν ποιά την εύρε στο ίδιο μέρος που είχε πρωτοσυναντηθεί. Την εύρε να κλαίη ω! ή δύστηνη ήρχισε να αισθάνεται της πίκρες του κόσμου έβλεπε τώρα έμπρός της την δυστυχία να παρουσιάζεται με μεγάλα άγρια μάτια και να θέλη να την άρπάση. 'Ακουσε της είπε ό νέος.

— 'Ακουσε και μη θυμώσεις γι' αυτό που θα σου είπω. Δέν πρέπει να ίδωθουμε ποιά...

— 'Α! έκαμε εκείνη γιατί;... 'Γιατί πρέπει να λησμονήσωμεν τά περασμένα πρέπει να φίσωμεν τά παιδιάτικα σ' άγάπησα με όλην την καρδιά, ήθέλησα, να σέχω πάντα κοντά μου μά δέν μπορεί αυτό να γίνη. 'Ο κόσμος δέν τό θέλει. 'Ο κόσμος ή κρυφή πλγήν. Και τους όρκους; την άγάπη σου; την ήρώτησεν εκείνη, με δάκρυα εις τους όφθαλμούς.

— Αυτό της είπε ήσαν παιδιάτικα πράγματα. 'Ακουσε ούριον άρραδωνιάζουμαι και δι' αυτό ήλθα να σε άποχαιρέτισω.

— 'Αχ! μάνα είπεν ή δύστηνη όρφανή και έπεσε λυπόθυμος...

Έκείνος συνεκινήθη εκύταξε την όρφανήν έδούρκωσαν τά μάτια του και πρds στιγμήν ήθέλησε να φωνάξη.

— 'Όχι... όχι δέν σε άφίω συγχώρησέ με. Μά έπατήλθον αϊ ψυχράι σκέψεις... Αϊ σκέψεις της λογικής όπως θα έλεγεν ό κόσμος. Την εκύταξε διά τελευταίαν φοράν και έφυγεν.

Έκείνη έμεινε ληπόθυμος άρκετή ώρα έπειτα κατ' όλίγον συνεήλθε εκύταξε τριγύρω της με άπορίαν, έσηκώθη και έπροχώρησε πρds τον σάκκον της. Δέν ένθυμύτο τίποτε... είχε χάσει τό λογικόν της. 'Ισως ό Θεός την έλυπήθη και της άφήρεσε τό λογικόν διά να μη έννοήση την δυστυχίαν της.

Εισήλθε εις τό δωμάτιόν της και χωρίς να ξέρη τί κάνει, εγονάτισε έμπρός εις τό εικόνισμα και με δάκρυα εις τους όφθαλμούς έλεγε. Θεέ μου! Μητέρα μου....

Την άλλην ήμεραν τό άπόγευμα έπήγεν ή πτωχή τρελή και εκάθησε στην πέτρα που συνήτησε την χαράν και την λύπην...

Η θαλάσσα δέν ήτο ήρεμη, τά κύματα ήσαν άγρια εκτυπούσαν επάνω στην πέτρα έσπαγαν καί πετούσαν τά νερά τά όποία έμεθούσαν την όρφανή ή όποία ήτο εξη-

πλωμένη επάνω στην πέτρα και έτραγουδούσε τό θλιβερό τραγούδι.

Με γέλασε με την ψευτιά
Με πλάνεσε με λόγια
Τώρα με σέρνει μ' άπονιά
Σε τάφου μυρολόγια.

Αίφνης χαρμωσύνως εκτύπησε ή καμπάνα της εκκλησίας. 'Εγείρεται αποτόμως διά μίαν στιγμήν τό λογικόν της επανέρχεται 'Ω! ένθυμύται όλα. Γνωρίζει ότι μένη έρημος πλέον άνευ καρίας φιλικής άνευ έρωτος. 'Ερχεται εις την άκραν της πέτρας στρέφει τό βλέμμα της πρds τό χωρίον στέλλει ένα άσπασμόν διά της χειρός τελευταίον... και πίπτει εις τό κενόν... την έδέχθη ή θαλάσσα εις τους κόλπους της, έν άγριον κύμα με άφρους την εκάλυψε. Αυτό υπήρξε τό σέβδανόν της... Και όμως ή καμπάνα εξακολουθεί να κτυπά χαρμωσύνως... κτυπά διά τους άρραδωνας... 'Όποια αντίθεσις, εκεί γαρ, έδώ λύπη, εκεί ζωή, έδώ θάνατος... 'Η πτωχή όρφανή! πώς ήτο άλλοτε εύτυχής όταν ήνθη μονάζουσα... τώρα πώς άπέθανε μαραινθήτα. Φεϋ! και τί εις αυτόν τον κόσμον δέ μαραινείται άφού άνήσει; Και τί δέν συντρίβεται υπό τό πέλμα της δυστυχίας μετά την άλαζώνα πνοήν της προσκαίρου εύτυχίας;

— Ανδρέας Μάρκελλος

ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

Σήμεραν πόντες κρίνομεν εκ των άποτελεσμάτων. Τούνα είναι προνιμότερον αν και πολλάκις είμαθα άδικοι.

Βάσις και δύναμις παντός χαρακίηρος είναι ή θέλησις. 'Η θέλησις είναι διά τον χαρακίηρα, ό,τι ει πόδας διά τά δίποδα ή τά τετράποδα. Καθώς διά να βαδίσωμεν πρέπει να κινήσωμεν τους πόδας μας, εύω και διά να δράσωμεν πρέπει να κινήσωμεν την θέλησιν μας.

Ό,τι δέν χαιραγωγεί την άμυσον του έαυτού σου άνάπτειν είναι κακόν.

Τούτο είναι τό ίδεώδες' να έξοβαλίσης από τον έαυτόν σου τό ψεύδος.

Δέν υπάρχει τίποτε, τό όποϊον να πρέπη να κάμψη, να υποβιάση ή όπωσδήποτε να ταπεινώση τον έαυτόν σου.

Ό δυστυχής είναι κακός. 'Η δυστυχία είναι πηγή κακίας. Περιορίσατε την δυστυχίαν και περιορίζετε τον φόνον, την κλοπήν, τον έκφυλισμόν, την κακίαν, τό έγκλημα.

Ό πλέον εύτυχισμένος άνθρωπος είναι εκείνος ό όποιος άρύεται την εύτυχίαν του από τον πλοΰτον του έαυτού του.

Ό υπατος άνθρωπος είναι ό εύτυχής. 'Ο όντως εύτυχής. Αυτός όλα τά γνωρίζει.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Η ΣΠΑΣΜΕΝΗ ΦΛΟΓΕΡΑ

Δειλινό. Κι' ο τρελλοβορής ακόμα έφυσούσε. Έφυσούσε από το πρωί κι' έμάρανε, έφυσούσε κι' έτσάκιζε, έφυσούσε κι' έγκρέμιζε.

Τά ψηλά δέντρα—ή πρασινάδα και το στόλισμα του βουνού—έπασχαν απ' ότου ή Αύγη έχρωμάτισε τον ουρανό με την άσπράδα της. Το φύσημα του τρελλοβορηά βαθιά μέσα στην καρδιά τ'άπλήγωνε. Κι' έπονόσαν τ'ά δύστυχα, κι' έστ'άναζαν.

Τά κλαδιά των είχαν στήση πόλεμο και έχτυπιόντο άναμεταξύ των τρελλά από τόν θυμό, άγρια σ'άν άπ'ό άγριο ένθουςιασμό.

Και έτσάκιζοντο και έσωροβολίζοντο χ'άμω ή έμεναν στακισμένα και κρεμασμένα από τ'ά δέντρα σ'άν άδύατα κορμιά, σ'άν νεκρά κουφάρια...

Τά καταπράσινα φύλλα των έσχορπίζοντο με όρμη ή απ' τέσ κορυφές των κι' έπεφταν κάτω γιά νά μαρμαρύν, γιά νά παθάνουν.

Πέρα έμπρός απ' τ'ό βουνό άσπρίζον ή άπέραντη θάλασσα ως που ή άσπράδα της έχάνονταν στό μικρυνό της πλάτος. Οί ό-λόασπροι της άφροι ύψώνονταν από τ'ό δυ-στό φύσημα τού βορρά π'ότ' έπ'άνω, σ'άν νά φοβέριζαν τόν ουρανό... Τ'ό χτύ-πημα τών γιγάντων και μανιασμένων κυ-μάτων στούς κούφους βράχους της άκτής έμοιαζε σ'άν άπόμακρος κρότος κανονιού σ'έ καιρό μάχης.

Τόν ουρανό έσκέπαζαν μύρα πελώρια σύννεφα που έκρυβαν τόν ήλιο πίσω των και κυλούσαν σ'άν σφαίρες σ'έ κάμπο δόξιο και μακρύ...

Τά πουλάκια—παιδιά κι' σ'ούτ' της μη-τέρας μας Φύσεως—ροβισμένα από τ'ή μαυρίλα τ' ουρανού είχαν κλειση τ'ό στόμα των και κάθε πετούμενο είχε κλειση τ'ά φτερά του. Νιώθουν κι' αύτά της μητέρας των τ'ήν όργή και σιγούν, όπως νιώθουν και τ'ή χαρά της και τραγουδούν!

Δειλινό. Κι' ως τόσο ό ποσπ'άνος ό—Μήτρος—έσφύριζε νά π'άν τ'ά πρόβάτ'ά του στη σ'άνη. Φοβισμένα και σ'ούτ'ά από τόν άέρα και τ'ήν άγριότητα της Φύσεως έξ-χύνοντο από τ'ές πλαγιές τού βουνού στη σ'άνη σ'άν ποτάμι από γάλα.

Τ'ό ένα κατόπιν σ'έ άλλο σ'άν μ'ή σφι-χτοδεμένη λευκή άλυσίδα έμπήκαν μέσο. 'Ο Μήτρος έκλεισε τ'ήν πόρτα κι' άνέβαινε κατά τ'ό βουνό.

Στ'ή βουνίσια τ'ή μορφή του μ'ή άγριάδα ήταν ζωγραφισμένη, δυνατώτερη από τ'ήν άγριάδα της θαλάσσης και τού βορρά και τ' ουρανού μαζί. Τά κόκκινα και ήλιο-καμμένα γένια του έχόρευαν άγριο χορό. Τά μάτια του—δυά γολάζια και άγρια μά-τια—έγύριζαν δ'ά και κ'έτ' άλαφιασμένα. Πότε τ'ά έφριγγε στη γ'ή και τ'ά έκάρφανε σ'ό χ'άμω σ'άν νά ήθελε νά σηκώση μ' αύτά κάτι. Πότε τ'ά έφριγγε σ'όν π'λάτ'ό ό-ρίζοντα ή σ'ήν άπέραντη θάλασσα και τ'ά έκάρφανε έκ'έτ' άπ'εξ δ'όλ'όκληρης χωρίς νά βλέπη τίποτα.

Μέσα σ'ή κεφαλή του έγύριζαν επάνω-κάτω οί συλλογισμοί με άγωνία και με τρι-

κύλασμα θάλασσας. Τά χέρια του και τ'ά πόδια του έκουνιόντο σπασμωδικά, άρ-ρυθμα.

Πηδούσε και έστ'έκντο. Σηκώνετο κι' έ κάθιζε. Χειρονομούσε και έκτυπούσε με τ'ή γροδιά του τόν άέρα. Και κάθε τόσο έβγαί-νε από τ'ό στόμα του ένας βαθύς στεναγ-μός, σ'άν μούγκρισμα βουνού, έν'ό μέσα σ'τά δόντ'ια του κατρακυλούσαν αύτά τ'ά λόγια:

— "Αχ φλογέρα μου! φλογέρα μου!

Έκοιμότανε τ'ήν περασμένη μέρα κάτω από τ'ά ήσιερά δέντρα όπως συνέθιζε π'άν-τα. Τά δύο πιστά του σκυλιά τόν 'Αράπη—ένα μεγάλο και κατάμαυρο σκύλο—και τόν 'Αλατζά—έναν άσπρο με μαύρα σημά-δια—τ'ά είχε στείλη πίσω απ' τ'ό βουνό νά φυλούν τ'ά πρόβατα.

Από τ'ό ένα μέρος είχε τ'ή φλογάτα του κι' από τ'άλλο τ'ή γλύτσα του. Τ'ή φλογέ-ρα του—μ'ή άρχαία γάλκινη, μ'ή γερή και γλυκόλαλη φλογέρα—τ'ήν είχε κρεμάσ'ήπ'ριν κοιμηθ'ή, σ'έ ένα μικρό πλατανάκι, όπου συνέθιζε νά τ'ήν κρεμά όταν έκοιμότανε.

Σ' ένα μεγάλο και μακρύ κάμπο έγίνον-το άγώνες πάλης. Κόσμος άπειρος έκ'αθό-τανε σ'τά πράσινα χορτάρια και κάθε λογ'ής λαλουμ'ια έπαίζαν έν'ό τ'ά παλληκάρια έ-πάλευαν. Στ'ή μέση ήτο ένας άνθ'ωπος ψηλός με χρυσά ντυμένους και καθισμένους σ'έ ένα θρόνο. Αύτός έδινε τ'ά βραβεία σ'τά παλληκάρια που ένικούσαν. Κι' ό άπειρος έκείνος κόσμος με φωνές και βουϊτά ύποδέ-χοντο τόν νικητή.

Σ'ό πανηγύρι έκείνο είχε πάγη κι' ό Μήτρος. Είχε πεποιθ'ή στη μεγάλη δύ-ναμή του καλέσ'ήκε στη μέση και έζήτησε νά παλαίψη. Μ'ή απ' όλους έκείνους τούς παλαιστές κανέας δ'έ σηκώθηκε έβλεπον τ'ό κορμί τού Μήτρου και έννοιωθαν τ'ή δύναμη που έερεβε μέσα του.

'Ο Μήτρος περίμενε στη μέση περήχα-νος από τ'ό φόβο τών παλαιστών. Μ'ή τότε μέσα από τ'έσγυν'ιες που έκ'αθοντουσαν σ'τά πράσινα χορτάρια—σ'έ σ'έ πράσινο τάπητα—έσηκώθηκε μ'ή νέα σ'τά βλάχικα ντυμένη κι' έλωρη σ'άν νεράδα τού βουνού και έίπε:

— Έγ'ό θ'ά παλαίψω μαζί σου.

'Ο Μήτρος τ'ήν έγνώρισε. Ήτον ή 'Ανέ-στω, μ'ή βλαχοπούλα που τόν αγαπούσε κι' αύτ'ες περιφρονούσε τόν έρωτά της. Τού φάνηκε όμως τ'ώρα ώσοφότερη. Στ'ήν άρχ'ή νόμισε π'ώς ή 'Ανέστω τ'ό έλεγε άσ'ταί'α π'ώς θ'ά παλαίψη μαζί του. Κ'έτ' χομογε-λούσε. Μ'ή σ'έ λίγο άκουσε τ'ή γλυκειά μ'ή και βροντερή φωνή της:

— Σ'έ περιμένω θ'ά παλαίψουμε μαζί.

'Ο κόσμος κρατούσε τ'ήν άναπνοή του από τ'ήν κατάπληξη κι' έβλεπε με άπορία τ'ήν βλαχοπούλα 'Ανέστω. 'Αλλά σ'έ μ'ή στιγμή άντρες και γυναίκες έφώναζαν μαζί:

— Νά παλέψετε.

Σ'ότ'ό Μήτρου τ'ό πρόσωπο μ'ή άγρια έκ-δικησις έζωγραφ'ήθη και ύπακούοντας σ'ό βουϊτό τού κόσμου.

— 'Ας έίναί, έίπε, και άρπαξε από τ'ή μέση τ'ήν 'Ανέστω. Αύτ'ή άλγιστη έδέ-χθηκε τ'ά χονδρά χέρια του και τού έσφιξε δυνατά τ'ή μέση με τ'ό ένα χέρι έν'ό με τ'ό άλλο τού έπιασε τ'ό λαιμό. 'Ο κόσμος παρα-κολουθούσε με άγωνία τ'ήν πάλη και με βοές έδινε θάρρος και στους δύο.

Έπάλευαν άρκετ'ή ώρα. 'Ο Μήτρος είχε κουρασθ'ή. 'Η 'Ανέστω έκρατούσε άκόμη τ'ή δύναμή της και με όρμη και με μανία έπεφτε επάνω του. Μ'ή στιγμή ό Μήτρος άφ'ού συκέντρωσε δ'ή τ'ήν δύναμή του έ-κόντιψε νά τ'ήν ρίξη.

Αί χιλιάδες έκείνες τών στομά ων έβγα-λαν μ'ή βροντερή φωνή.

Ή 'Ανέστω έκρατ'ήθηκε. Και σ'έ λίγο, απ' όύ π'λά ό Μήτρος είχε κουρασθ'ή δ'ως δ'όλου ή βλαχοπούλα έπεσε με όρμη επάνω του τόν έσυρε π'ρός τόν έαυτόν της με δύ-ναμη, τόν έσπρωξε κατόπιν π'ρός τ'ά έμπ'ρος και τόν έρριψε άνάσκειλα.

Από τ'ό κόσμου τ'ή στήθη σ'άν από στήθη χιλίων λοιποριών έβγ'ήκεν μ'ή θεά-κουστη βοή έν'ό ή 'Ανέστω έστ'άθη σ'άν ά-γαλμα με μ'ή άγρια χαρά σ'ό πρόσωπο και έίπε:

— Σ'έ ένίκησα. Αύτ'ό ήθελα μονάχα.

'Ο Μήτρος τ'ά είχε χάση και ένόμιζε π'ώς εύρισκότανε σ'έ άλλον κόσμο. Έκαμε νά τ'ίναχ'ή επάνω και νά κρυφ'ή από τ'ά μά-τια του, μάτια τού κόσμου. Έπινάχθηκε και έξύπνησε.

— 'Ονειρο ήταν έψιθύρισε. Και ν'έ πα-ράξενο όνειρο! Νά με ρίξη κάτω μ'ή γυ-ναίκα έμένα που με τρέμουν οί λόγγοι και τ'ά βουνά. Τ'ί παράξενο όνειρο!

Μόλις έξύπνησε έπ'ήγε σ'ότ'ό Πλατανάκι νά εκρεμάσ'ή τ'ή φλογέρα του και νά παίξη γιά νά τού φύγη από τ'ό νού του τ'ό κακό όνειρο που τόν έδασάνιζε άκόμα. Μ'ή ή φλογέρα του δ'έν ήταν κρεμασμένη σ'ότ'ό πλατανάκι.

Στ'ήν άρχ'ή δ'έν έπίστεψε σ'τά μάτια του και νόμιζε π'ώς έκοιμότανε άκόμα. Τ'ά έτ'ριψε καλά καλά και ξαναέβ'ε σ'ό μέρος που τ'ήν κρεμούσε πάντα.

Μ'ή δ'έν ήταν έκεί ή φλογέρα.

Έκ'ούταξ χ'άμω μ'ήπως ήταν πεσμένη. Έγύρισε τ'ά μάτια του σ'ασ'ισμένα δ'ά κι' έκεί. Μ'ή τίποτα. Έπροχώρησε δεξιά-άριστερά ψάχνοντας τ'ά πράσινα χορτάρια μ'ήπως τ'ήν έκρυβαν μέσα των. Τίποτα. Έτ'ριξε επάνω κάτω σ'άν ψάρι που χ'άνει τ'ά νερά του σ'άν πρωτίβγαλτο άρνάκι που χωρίζεται από τ'ή μ'ήνη του και τ'ά χ'άνει. Έτ'ριξε σ'έ πλαγιές, έπ'ήδηξε μέσα σ'έ λάκ-κους, έψαξε μ'έσ'τ'ά κλαδιά μικρών δέντρων και σ'έ β'ίτους, έφ'ώναζε τ'ά σκυλιά του, έ-τ'ριξε μ'ή αύτ'ά ψάχνοντας όλο τ'ό βουνό....

Οί κόποι του έπ'ήγαν χαμένοι!

Έπεσε χ'άμω σ'άν ξεψυχισμένος. 'Η συλ-λογ'ή π'ώς ήμπορούσε νά χ'άση, π'ώς έχασε τ'ή φλογέρα του τόν έτ'άραξε, τόν άγριαίνε τόν έκανε νά χειρονομ'ή σ'άν άπελπισμένος σ'άν τρελλός. Τ'ό κορμί του τού έφ'λινετο μικρό. Έπ'ριπε νά έχη κορμί γιγάντα. Τ'ό π'ώς τών μαρτύρων του ήτο κοντό. Έ-π'ριπε τ'ά μάτια του νά βλέπουν μακριά, νά βλέπουν παντού νά διακρίνουν τ'ή φλο-γέρα του. Σκυύθηκε πάλι άποφασισμένος νά τρέξη παντού νά γυρίσει σπ'ίθμη π'ρός σπ'ίθμη τ'ό βουνό, νά βουτίξη τ'ά μάτια του και σ'ής παραμικρές τρυπίτσες, νά ψάξη δ'λα τ'ά κλαδιά κι' όλους τούς β'ίτους, νά κατ'έθ'έ σ'έ όλους τούς λάκκους, ν'έ άνιθ'ή στούς βράχους. 'Ισως εύρισκε τ'ή φλογέρα του. 'Ισως τ'ήν εύρισκε.

Και τ'ό έκαμε γ'ιατί είσθ'ανότανε τ'ώρα μέσα του μ'ή δύναμη υπ'εράνθρωπη, μ'ή καρδιά μεγάλη σ'άν τ'ό βουνό.

Όλο τ'ό απόγ'ωμα, όπου οί άσπράδες τού ουρανού έσ'όυσ'ήγαν εκαί έκ'ύθηκε σ'ή φύσι

ὁ μαῦρος πέπλος τῆς νύχτας, ἐγύριζε, ἐφαγγε, ἔτρεχε, παρατηροῦσε.

Οἱ κόποι τοῦ ἐπῆγαν χαμένοι.

Ἔχασα τὴν φλογέρα μου; ἔχασα τὸ βίός μου, ἐμούχριζε...

Κατέβηκε στὴ στάνη ἀπελπισμένος. Μέσα στὸ νοῦ τοῦ ἐπενοῦσαν μετ' ἡλγος ἀστραπῆς οἱ μύθοι συλλογισμοί. Καὶ εἶχε ὁ νοῦς του χίλους συλλογισμούς καὶ δὲν εἶχε κανένα.

Δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ πῶς ἔχασε τὴν φλογέρα του. Γιατὶ τὸ χάσιμο τῆς φλογέρας ἦταν χάσιμο τοῦ βίου του, τῆς ζωῆς του....

Ἔπεσε στὸ κρεβάτι κατακουρασμένος ἀπὸ τὰ τριξίματα καὶ τοὺς συλλογισμούς.

Ὅλη τὴν νύχτα δὲν ἤμπορεσε νὰ κλείσῃ μάτι. Μὲν τοῦ ἐφαίνονταν πῶς εὑρίσκε τὴν φλογέρα στὰ χορτάκια κοντὰ καὶ τοῦ ἐρχόταν νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ τὴν πάρῃ. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἐνώθε πῶς τὸν ἐπλανοῦσε ἡ φαντασία του.

Μὲν βαρὺ λύπη σὰν σαράκι τοῦ ἐσπάραινε τὴν καρδιά καὶ τῆς λύπης τὸ συγὸ τραγοῦδι ἦταν δυνατός στεναγμός ποῦ ἐξάφνιζε τὰ πρόβατα.

«Παῖδι μου, Μήτηρ, τώρα ποῦ ἀφίνω τούτῃ τῇ γῇ μαζὺ μετ' ὁ βίός μου σ' ἀφίνω καὶ τὴ φλογέρα μου. Εἶναι κληρονομία τῆς γενιᾶς μας. Μ' αὐτὴ τὴ φλογέρα ποῦ βλέπεις—καὶ τοῦ εἶδεις τὴ χάλκινη φλογέρα—ὅλοι οἱ πατεράδες μας πᾶντο πρὸς πᾶντο ἐτραγοῦδισαν τῆς λύπης των καὶ τὴς χαρὸς των ἐδῶ στὸ βουνό. Συντροφιά των μοναχὴ καὶ στῆς νύχτας τὸ μαῦρο σκοτάδι καὶ στῆς ἡμέρας τὸ κάτασπρό φῶς. Μ' αὐτὴ καὶ ὁ παππὸς σου καὶ ὁ παππὸς τοῦ παπποῦ σου ἐσκορπούσαν τὴ λύπη των καὶ τὴ χαρὰ των στὴ πρᾶσινα τοῦ γύφου βουνοῦ καὶ τοῦ κάμπου τ' ὠθισμένα λουλούδια καὶ στῶν δέντρων τὰ πράσινα φύλλα.

Ὅταν μ' αὐτὴ λαλοῦσαν εἰγοῦσε κάθε Γκιώνη λυπητερὴ φωνὴ καὶ κάθε κουλιού χαρμώσινη λαλιά.

Σοῦ τὴν παραδίωκα νὰ τὴν φυλάξῃς σὰν τὸν ἐαυτό σου ὅπως τὴν ἐφυλάξαμε ὅλοι. Γιατὶ αὐτὴ ἡ φλογέρα εἶναι τὸ βίός σου, εἶναι ἡ ζωὴ σου. Ὁ προπάππος μας εἶχε δὴ πρόβατα μόνο δὲν ἦλθε ἐδῶ στὸ βουνό. Καὶ μετ' ἡ φλογέρα αὐτὴ ποῦ βλέπεις ἔκανε αὐτὸ τὸ κοπάδι τὰ πρόβατα καὶ ἔγεινε μεγάλος καὶ τρανός. Ἡ φλογέρα αὐτὴ εἶναι ἡ εὐτυχία τῆς γενιᾶς μας, εἶναι τὸ γούρι μας. Πιρσίξέ την. Γιατὶ τὴν ἡμέρα ποῦ θὰ σοῦ τὴν σπᾶσουν ἢ ποῦ θὰ τὴν χάσῃς θὰ χάσῃς καὶ τὸ βίός σου».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ἀσπρομάλλης πᾶτερὰς τοῦ εἶχε ξεψυχήσῃ.

Καὶ τὰ λόγια αὐτὰ ἐθούζαν τώρα μέσα στ' αὐτία τοῦ Μήτρος σὰν ἡχος βροντερῆς κομπάνας. Νόμιζε ἀκόμα πῶς ὁ πατέρας του τὸν ἐσίμωνε καὶ τὸν παρακινεῖτο νὰ σηκωθῇ νὰ τρεῖξ ἀκόμα ἔως τὴν εὔρισκε... Πῶς ξύρει. Ἀσπικώθηκε. Ἀλλ' ὁ ἡσυχὸς ποῦ τὸν παρακινεῖτο ἐξάθηκε μετ' ἡλγος. Ἐκατόλαβε πῶς ἦταν γέννημα τοῦ ἑλισσμένου νοῦ τοῦ. Καὶ ἐξανέπεσε. Καὶ μετ' ἡλγος ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ λόριγγά του ἔλεγε.

— Ἀλλοῖμονο δὲν θὰ μπορῶ πῶς νὰ σκορπίσω καὶ ἐγὼ οὔτε τὸ πόνό μου οὔτε τὴν χαρὰ μου στῆς μάνας μου τῆς Φύσεως τὰ στήθια. Καὶ τὸ βίός μου; Πᾶει καὶ αὐ-

τό. Κάπως κλέφτης, κάπως ἀστροπελέκι, κάπως ἀρρώστεια θὰ μοῦ χαλάσῃ τὸ κοπάδι μου καὶ θὰ μείνω γυμνὸς σὰν τὰ δέντρα τὸν χειμῶνα».

Πῶς νὰ τὴν πῆρε ἄγας τὴ φλογέρα του ἀπὸ τὸ πλατανάκι; Καμὴ νερὶ ἰδῆ; Καμὴ λάμια; Γιατὶ ἀνθρώπου πιδάρι δὲν πατοῦσε σχεδὸν ποτὲ στὸ βουνό του. Μὲν φορὰ μόνο εἶχε φέρῃ ἐκεῖ ἡ γλυκὴ λαλιά τῆς φλογέρας τοῦ τῆ βλαχοπούλα Ἀνέστω ποῦ μετ' ὁ πρῶτος ἀγάπησε τρελλὰ τὸ Μήτηρ. Μὲν αὐτὴ δὲν πάτησε πλὴν γιατί αὐτὸς τὴν εἶχε διώξῃ δὲν κείνη τοῦ ἔλεγε τῆς καρδιάς της τὸν πόθο. Μήπως κανέναν βρουκόλακας.

Μὲν τὸ πρῶτο χαμογέλι τῆς Αὐγῆς ἀποκοιμήθηκε.

Τὰ δεικνύμενα ματάκια τ' οὐρανοῦ ἐπύκνυν χαριτωμένα. Τὸ σκοτάδι ἦταν ἐκπλωμένο πέρα ὡς πέρα. Τὴ νεκρικὴ ἡσυχία τῆς νύχτας ἐτάραζε κάπου κάπου τὸ κύνημα τῶν φύλλων ποῦ ἐπαίξαν μετ' ὁ νυχτερινὸ ἀεράκι. Οὔτε πουλιοῦ φωνή, οὔτε σκύλλων οὐρλίσματα, οὔτε προβάτων βέλασμα.

Κάτω ἀπὸ τὸ πλατανάκι ποῦ ἐκρεμοῦσε ὁ Μήτηρ τὴ φλογέρα τοῦ κάπως κλαδὶ ἀναδεύτηκε καὶ ἐτρίψε δυνατὰ. Τὰ μαρμαρένια φυλλάκια ποῦ ἦσαν πεσμένα κάτω ἀπὸ τὸ πλατανάκι ἀναστρέφονταν σὰν νὰ τὰ ἐπίεσε κάπως δύναμις... ἕως ἡσυχὸς ἐκινήθηκε στὸ βαθὺ σκοτάδι. Καὶ μετ' ἡλγος ποῦ στὴ βαθειὰ ἐκείνη σιγαλὴ τῆς νύχτας ἀντήχησε σὰν βροντὴ ποῦ ἐρχόταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἢ ἀπὸ τὰ μακρινὰ βουνὰ ποῦ ὑψώνοντο σὰν γιγάντια φάσματα στὸ μαῦρο κενόν' μιὰ φωνὴ ποῦ συγκέντρωνε ἕνα μεγάλο πόνό σὰν πόνος ὅλης τῆς γύρω Φύσεως—μιὰς θλιμμένης ψυχῆς ἀκούσθηκε:

— Πᾶρε τώρα σπασμένη τὴ φλογέρα σου, ἀφοῦ αὐτὴ μοῦ ἐρρόγισε, μοῦ ἐσύνητριψε τὴν καρδιά! !

Καὶ ὁ ἡσυχὸς τραχῆτος ἐνώθηκε μετ' ὁ σκοτάδι τῆς νύχτας, ἐπὶ πίσω του ἤκούετο κρότος πατουμένων φύλλων.

Ἦταν ἡ βλαχοπούλα Ἀνέστω ποῦ τὴν περασμένη μέρα ποῦ ἐκοιμήταν ὁ Μήτηρ εἶχε κλέψῃ τὴ φλογέρα τοῦ καὶ τὴν ἐγύρισε τώρα σὲ ἕλ κομμάτια.

Ὁ Μήτηρ ἐξύπνησε τὴν ὥρα ποῦ ὅλη ἡ Φύσις ἐξυπνοῦσε. Καὶ μόλις ἀνοίξε τὰ μάτια τοῦ ἕνας βιρὺς στεναγμός ἀνέθηκε στὸ στόμα του.

Ἀπελπισμένος, κίτρινος, σὰν ἀρρώστος ποῦ εἶχε χρόνιαν στὸ κρεβάτι, ἐσηκώθη καὶ ἔρριξε στὰ πρόβατά του ἕνα βλέμμα γεμάτο πόνό καὶ μετ' ἡλγος φωνὴ τοῦς ἔλεγε:

— Θὶ σὰς χάσω λοιπόν; Δὲν φθάει ποῦ ἔχασα τὴ γλυκὴ λαλιά μου φλογέρα.

Ἐσίμωνε κοντὰ των καὶ τὰ ἐχάιδευε. Τὰ ἐχάιδευε σὰν τὴ μάνα ποῦ χαιδεύει τὸ παιδί της. Κι' ὅλο τοῦς μιλοῦσε καὶ ὅλο τὰ χάιδευε.

Ὁ ἥλιος ἐπατάχθηκε ἀπὸ τὴ γαλανὴ θάλασσα καὶ ἐχρύσωσε τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ μετ' ὁ ἀπάλος τοῦ φῶς. Τὰ πουλιά πάνω στὰ δέντρα ἐτραγοῦδισαν τὸν τερπνὸ τους ὕμνο μετ' ἡλγος καὶ τὰ λουλούδια—λίγα λουλούδια σπαρμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ—ἤνθωναν καὶ αὐτὰ μετ' ὁ πούλιων τὰ κελαδόνια τὰ ἀρωματικὰ τραγοῦδι των. Ἡ θάλασσα ἤσυχῃ χωρὶς νὰ τὴν ταραχῇ οὔτε τὸ παραμικρὸ φύσημα ἐκαθρέπτιζε

ΑΠΟ ΤΟΥΣ „ΥΑΚΙΝΘΟΥΣ“

Θ ΛΙΒ ΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τὸ ποταμάκι τρέχει θολωμένο
ὅπου μαζὶ διαδύκαμε μιὰ μέρα.
Ἔτσι ἦτανε τῆς μοῖρας τὸ γραμ-
μένο
τὸν ἔρωτα νὰ θάψουμε 'κεῖ πέρα.

Καὶ τώρα χωρισμένοι καὶ οἱ
[δύο μας
διαβαίνουμε τῆς γῆς τὸ μονοπάτι,
Κρατεῖς ἐσὺ ὅσον ὦμο τὸ σταυ-
ρό μας
καὶ 'γώ...τὸν ἔρωτά μας τὸ σ α-
[κ ά τ η !

Γεώργ. Α. Ἀδμηάκης

μέσα της τὸν ἥλιο μετ' ὁ χρυσὸς τοῦ ἀ-
κτίνες ποῦ ἐμάζαν χρυσὸ ποτάμι—πο-
τάμι ποῦ ἀρχίζε ἀπ' τὸν ἥλιο καὶ ἐτε-
λείωνε στ' ἀγορὰ ἀλάτι.

Ὁ Μήτηρ ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς στά-
νης καὶ ἐβγῆκε ἐξω. Ἐρρίψε ἕνα βλέμμα
στὴ γύρω Φύσι καὶ ἐστρέψε. Αὐτὴ ἔλαμ-
πε καὶ ἐχαιρότανε ἐνῶ αὐτοῦ ἡ καρδιά
ἐσπαραζόταν ἀπὸ τὴ λύπη...

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὁ Μήτηρ
ἐκαθότανε μοναχὸς τοῦ σὲ μιὰ κορυφὴ τοῦ
βουνοῦ κρατῶντας τὸ κεφάλι τοῦ στὰ δύο
τοῦ χέρια καὶ στεναγόντας πικρὰ γιὰ τὴ
Μοῖρα του. Τὰ πρόβατά του δὲν ἐφαίνοντο
οὔτε στὰ πέρα λειβάδια, οὔτε στὸ βουνό,
οὔτε στὴ στάνη.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης ἡμέρας σὲ μιὰ
μέρα σὲ μιὰ στιγμή ἐμαυρίσαν ὁ οὐρανὸς
ἀπὸ τὰ σύννεφα καὶ τὴν ἴδια στιγμή βροχὴ
χονδρὴ μετ' ὁ συχνὰ ἀστροπελέκια ἐπεφταν
σὴ γῇ. Τὰ πρόβατα τοῦ Μήτρος ἐδοσκαν
στὸ βουνὸ καὶ σὸν κατακλυσμὸς αὐτὸ ἔτρε-
ξαν νὰ σκυρπισθοῦν ὅλα πεδισμένα. Γιατὶ
τὰ συχνὰ ἀστροπελέκια ποῦ ἐπεφταν τὰ
ἐκάρφωναν ἐκεῖ ποῦ ἐδοσκαν...

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ὁ Μήτηρ
ἐκαθότανε μοναχὸς τοῦ σὲ μιὰ κορυφὴ τοῦ
βουνοῦ κρατῶντας τὸ κεφάλι στὰ δύο τοῦ
χέρια καὶ στεναγόντας πικρὰ γιὰ τὴ Μοῖρα
του.

Ἀθαν. Τρυγονίδης

ΜΙΑ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Καθαρισμὸς χειροκτεῖων

Λαμβάνετε τέσσαρα μέρη ὕδατος θά-
λας καὶ τρεῖς αὐτοῦ τρία μέρη σαποῦνι
τριμμένο καὶ ρίπτετε ὀλίγας σταγόνας
λαμόνι.

Μετὰ, μετ' ὁ τεμάχιον γύψου χρῆσι-
μεύοντες διὰ τὴν ἀκαμψίαν τοῦ δερμα-
τος τρίβετε τὰ χειρόκτια.

Ὁ Τεχνίτης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Η ΜΗΛΙΑ

Τόσαι νυχτιές τώρα ή δύστυχη δέν είχε κλείσει μάτι.

Η σκοτεινή ώρες έπερνούσαν στο δραδυνό μαρτύριο της άργα, άργα σάν σταγόνες κάποιας άγνώστου πηγής που στάζουναι στη λευκή του μαρμάρου πλακάκι και με τό χρόνο τήν τρυπούν.

Στό κρεβάτι της ξαπλωμένη, μ' ένα βέλος εις τήν άγκαλιά, μόλις πέντε μηνών, με άγωνία περιμένει, τίσας βραδιές τώρα, να φέξη ή αυγή, να περάσουν τό σκοτάδι για να ήσυχάση από και τήν τυραννεί τόσο φ.δερά, με τόση σκληρότητα.

Μόλις δύοι ό ή ιος και τή εύνοια απέναντι από τήν άνατολή κοκκινίζουν και σέ λίγο γίνουσι φαιά, μία περίργη καταχνιά άπλώνεται στό πτωχικό της δωμάτιο και όλες ή γωνιές γεμίζουν από σκιές.

Τό κανδυλάκι που καίει εις τό εικονοστάσιο χλωμαίνει και ή άταλαμπή του τρεμοσβύει εά, να φέγγη σέ κάποια παγωμένη σφαίρα.

Τότε εις τήν αλή τή σκυλιά αρχίζουν να γαυγίζουν σάν τή νιώθουν κάτι ξένο τριγύρω και τή δαίλινα που πρώτα χροούμενα άνοίγαν να με συν κλεισμένα σάν τή, μαρομμένα.

Τότε ένα ανατριχίλισμα σκορπίζεται σ' όλα τριγύρω από τό σπῆτι της δύστυχης και σά θανάτου παγερή πνοή ό β.ρ.μιζε παραπονιέται στού κήπου τῆ; άναδενδράδες, μέσα από τή πεύκα και τή ύψηλά κυπαρίσσια.

Τότε ό βόας τόν χρόνο του κρατεί με τήν θλιβαρή φωνή του και τή φισρουγίσματα που τή νυκτοπούλι εφίνου να κυπούν με στή σιγή σάν χίλια μιληματα κίβουσι πτό σκαταιλή τν σληνή.

Σ' τό κρείβει τη, ξαπλωμένη ή Μηλιε, χήρα μηνών μόλις, με τα μάτια της τή χαύνα και κυριασμένα από τήν έυπνία κατά τό μέρος του παροθυριού κοιτάζει σάν να ξέρη τήν ωχ που και θά της έλθῃ.

Και δέν άργαί.

Μ' ένα αϊφνίδιο α.σιγμα, μία παγερή πνοή, από τό παραθύρι μπκίνει και σά σκια τό κρεβάτι της δύστυχης πλησιάζει.

— Σὺ είσαι πάλι; άχ Παναγία μου! λέγει με φωνή πιγμένη ή Μηλιε και σφίγγει τρομαγμένη σ.ή μητρική άγκαλή τό παιδί της που τρέμει χωρίς να ξέρη τήν αιτία.

— Γιατί με τυραννείς; φύγε, άρκετά, άρκετά.

Με ή σκιάς στο κόσμο δέν άκούει σάν στη γῆ τό σῶμα μας βεβαιά ταφή και ή ψυχή από τῆς παραδείσου της ή τόν σῶν π.ανείτῃ τότε κουφή και ελαφιασμένη γυριζ ζητώντας να κορέση τήν δίψα τῶν πόθων της καιδσα στη ζωή της

φλόγιζον τή στήθη, σέ κάποια ά.λη ζωή, άγαπημένη

Ό Μιχάλης έποθ ὕσε τήν Μηλιε, τή μικρή χαριτωμένη γυναίκοῦλά του, που δέν τήν έχάρηκε εις τήν ζωή.

Άναίσθητη κάτ'ε πρὶν τήν εύρισκε ή κυρά Μύρρα που της έπήγαγε, δεφ ή.ο άρρωστη, τόν καφφέ.

Ήτο μία καλή γρηούλα γαιτόνησα, σύμπο.η και πάντα καλή για τόν άλλο έλαγε ά. ήτο και πιωχός!

— Αί! Μηλίτσα πάλι ταραγμένη είσαι! μά παιδάκι μου σὺ θά ψελλαθῆς καλῶς κάνεις έτσι...

— Δέν έχω τίποτε μητέρα, τίποτε. Ένα πρὶν ή Μηλιε εξύκνησε με τό παιδί νεκρὸ στήν άγκαλιά της.

Ήτο πρασινομένο τό δόσινο μωρό και ή μάτια του ήσαν βουρκομένα σάν να είχε πάθη άσφυξία.

Ό πα.ας δέν έδέχθη να τό θάψη γιατί ή.ο αβάπιστο και κατά τήν σοφία του κάποιος δαίμονες ό είχε πνίξη.

Χωριό ήτο μέρος που δέν πολυσυχάζεται από τή ζωή εφίρκει κατοίκους φαντάσματα και μοιρολόγια.

Άλλως τε μία παράξενη μυρουδιά που ήτο χυμένη εις τό δωμάτιο της Μηλιες πολλές φορές είχε κάποι τέν κοπῆ να ὕσεπ ευθῆ εξωτικά πράγματα.

Μίαν ήμέρα, πρὶν, πρὶν ήλθε ή Μύρρα να φέξη, δ.πω; πάντα, τόν καφφέ στη Μηλιε.

Κκυκῆ τήν πόρτα, μία, δύο, τίποτε! Έσκέφθη τό κ.ό και εφώταξε και άλλους.

Εβίαιαν τήν πόρτα, μόλις δ.ως ό λίγο άνοίγουν ένας άνσμος με μία μυρουδιά χωματίλας τούς έρύττηε τό πρόσωπο. Έσταῖζήκαν όλοι παγωμένοι. Εις τήν απέναντι πόρτα κάποιος τούς έκυτούσε με μία ματιά κολασμένη και λαμπερή. Ήτο ύψηλῶς άνος ή.ματος και άμέτως έγνώσαντ' σ' αὐτόν τόν Μιχάλη.

Η κυρά Μύρρα έρεξε να ιβῆ εις τό κρεβάτι της Μιλιε.

Ήτο άδιανέ και άναστατωμένο.

— Τήν πέρνω μαζί μου, μαζί μου γιτσι είσαι δική μου.

Είπε με με ξηρή και πυρομένη φωνή ό Μιχάλης, ό όπ.τος δέν ήτο άνθρωπος άλλα φάντασμα.

— Χριστέ βοήθει, βοήθεια απ' τόν κολασμένο, είπαν όλοι με με φωνή και έκαναν τόν σταυρό τους.

Καπνίς τό φάντασμα του Μιχάλη έσβυσε και έχάθη.

Έτραξεν άμέσως φωάζοντας τήν Μιλιε.

Πουθενά!

Η Μύρρα τρέχει στο δίπλανό δωμάτιο που είχε τή παληορρυχή της ή μόλις μηνών χήρα και τήν βλέπει χάρω ξαπλωμένη με άνίστατα τή μαλλιά της και τή νυχτικά της ξεοχυμένα.

Τό πρόσωπό της ήτο πράσινο και τή

ΣΑΤΥΡΑΙ

ΤΟ ΚΑΤΑΒΡΕΓΜΑ

Τώρα που τό κατάβρεγμα θαλάσιον θά γίνεται

και τό άλάτι άθρονον

στούς δρόμους μας θα

χύνεται,

κάθε κουτός κι' άνάλατος

με στόμφοι θα 'μιλή

και τ' άλατούχον πνεύμα του

θα σπινθηροβολῇ...

Δορυμένιος

μάτια της βουρκομένα σάν να είχε πάθει από άσφυξία.

Ήταν σάν τό παιδί της.

— Τήν επνίξεν ό κολασμένος! είπεν ή κυρά Μύρρα.

Κῆτι έριξε σέ μὲν γωνία, φωνάζει ή γρηούλα και άφίνει τό πῶμα της προστατωμένης της και πετάγεται έξω τρομαγμένη, κίτρινη σάν λερόνι.

— Φύγετε, φύγετε, έρχεται, θά μάς πνίξη.

Όλοι έρεξιν και εκήρπισαν έμφοδοι.

Τό σπηλάκι της Μηλιες τό είδα.

Μο.αχικό και έρμος με τή παράθυρα σπασμένα και όρθάνοικτα σάν κάτι μάτια γιγάντων που κοιτάζουν σῆς νυχτιές τό χωριό που κοιμάται.

Τό βρουκολισμένο σπῆτι, λέγεται.

Τό πρόσωπο της Μηλιες υπάρχει διάδοσις όπ κανείς δέν έθαψε. Είλε δέ μερικοί που είδαν τήν κακομοίρα τήν γυναικα σάν πουλι μαύρο και πάντοτε νυσταγμένο να κάθεται πότα πότα στα κεραμίδικ και να θρηνολογῇ.

Τώρα τή παιδί του χωριού φοβούνται να παρῶσουν απ' ή.ε. μόλις ό ήλιος φύγει και ή μητέρας έχουν τό δ.νομα της Μηλιες για σκισχρό τῶν μικρῶν τους.

Δυστυχισμένη Μηλιε, κακομοίρα χήρα.

Π. Η.

Η ΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Ήτο ή νῆς εκείνη σκοτεινή και έρημος. Τά κύματα φλοι ό.γελῶντα παρά τήν άγρίαν β.αχώδη ακτήν μέσφ τῶν μελανῶν σπιλαδῶν απέδιδαν εις τήν εφηνικήν εκείνην φύειν τό μυστήριον της ισχύος.

Μία θάλασσα πλατεία και άχανής λιγ.ψυχοῦσα έλειχε τούς κόδας τῶν ι.ταμῶν και άποκρήμιων β.άχων και αι άπαρχαί τῶν όφρων τη έ.τερον τή μελανῆ της είνος με τό περιθώριον της άγνότητος.

Τή πλάτη άπάνω, τῶν οὐρανῶν οι θό.λοι, βαθεῖς και σκονιει, χωρίς σελήην και άστέρας, με σύννεφα κυρτούμενοι έ-

ΤΑ ΧΕΙΛΗ ΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

Δυό ρόδα άνοιξαν δροσοποτισμένα
μυόν άνοιξιάντικη του Μάη αύ, ή
γεμάτα εύωδιά και ζηλεμμένα,
της τριανταφυλλιάς κομάρει και στολή.

Μέσ' 'ς την καρδιά τους ένα-ένα
εφύτρωσαν πάθη, παλμοί, φωτιά,
νά ζήσουν δέν μπορούσαν χωρισμένα!
ο έρωτας τὰ πλήγωσε βαθεία!...

Το ένα 'ς τ' άλλο γύρισε νά 'πάρη
άπό 'να φίλημα, και τότε εύθυσ
όλο δροσιά έγιμίσαν και χάρει
λαχταριστά τὰ χείλη της ξανθής!

Αλέξανδρος Χ. Ψύλλας

αυτό, φαντάζεται πώς και κάνει, και
θέλει όλο και νά τὸ ξανακάνη...

Και γυρίζει πάλι γρήγορα γρήγορα
πίσω, πέρνει φόρα, πέρνει χάρη και
νάζι, πέρνει θυμό και ξαφρίζονται γιὰ
νά δείρη, τώρα πιά μ' άπόφασιν, την
άμμουδια, γιὰ νά σπρώξη τὸ λιθοράντζι,
νά τὰ διώξη, νά τὰ φοβίξη...

Μά! σὲ δρόμο του, στή φόρα του,
άπάνω σὲ θυμό του κάνει πάλι πώς
τάχα τὸ λυπάται... γιατί τ' άγαπάει...
κι' άρέτως σηκώνεται 'λίγο κι' άπλώ-
νεται μὲ νάζι μικροῦ παιδιοῦ στήν άμ-
μουδιά, σάν νά τὴν άγκαλιάξη, νά τὴν
φιλή, και μὲ χάρη γλύφει τὰ λιθοράντζι,
κι' άφρίζει τριγύρω τους σάν νά γλυκο-
γελάη όλο χαρά... μὲ και τί χαρά!...

Μ' άρέσει νά τὸ βλέπω, όλο και νά
τὸ κυτάζω... και πηγαινοέρχομαι άφη-
ρημένος μὲ τὸ κυματάκι πού 'μαζίζει
τὴν καρδιά της... μονάχα πώς 'κίνησε
τὸ κυματάκι κάνει και φορτούνες... και
τί μεγάλας καμμά φοιά!... Πηγαινο-
έρχομαι άφηρημένος μὲ τὴ θάλασσα, μὲ
τὸ κυματάκι της σὲ άκρογιάλι, γιατί
μ' άρέσει νά τὸ βλέπω, μ' άρέσει τὸ
νάζι του, τὸ σκέρττο του, γιατί μ' άρέ-
σει ο θυμός της... εἴ ε γλυκό τὸ νάζι,
τὸ σκέρττο της άγάπης... γλυκός, πολὺ
γλυκός έκαίνος ο θυμός της...

Κώστας Σαλωνίτης

σκέπαζον ως όρφεές γιγάντιος τὴν άκτὴν
ἐκείνην τῆς νηίδος.

Ήτο μικρά ἡ νῆτος ἐκείνη και ἄ-
δενδρος. Ἡ λευκάουσα φιλοκρά ράχης
αὐτῆς ἦτο όρατὴ μακρόθεν εἰς τοὺς ναυ-
τίλους και τὸ όνομά της ἦτο σχετικόν
μὲ τὸ όνομα τῆς Θεοῦ τῶν παιδικῶν ο-
νείρων. Ἐκαλεῖτο εὐτυχία!

Ἄλλ' ἦτο όλοσχερῶς ἔρημος ἡ νη-
σις ἐκείνη και οὐδεὶς πόποτε τῶν άν-
θρώπων κατώρθωσε νὰ πατήσῃ ἐπ'
αὐτῆς.

Πολλὰ πλοῖα καθ' ἐκάστην διήρ-
χοντο παρ' αὐτὴν πλὴν μάτην προσπα-
θουν νὰ πρεσβυμεθῶσι παρὰ τῶν βρά-
χων της, τοὺς όρμίσκους ἡ ἐξόκειλον
και οἱ ἐπιβαίνοντες ἐδυθίζοντο εἰς τὰ
άλμυρά και βαθὰ ἐκεῖνα ὕδατα, ἡ ά-
πεμακρύνοντο ὅπὸ κυμάτων ἐναντίων και
ἀνέμων τιμωρῶν.

Ήτο ἡ νύξ ἐκείνη σκοτεινὴ και ἔρη-
μος. Ἐν αἶμα αἴφνης ἠκούσθη εἰς τῆς
ἡσυχίας τὸ μυστήριον και μία γλυκύτε
θεοπέσιν εἰς τῆς φύσεως τὰ περίξ ἐπε-
χύθη.

Μία λέμβος ἔπλεε ταχεῖα πρὸς τὴν
νηίδα.

Ἐπ' αὐτῆς εὐρίσκειτο ὁ Ζεῦχος, ὁ
Ραούλ και ἡ Ἀδὴ, ἐναγκαλισμένοι
και ἀπειλόντες προσεκτικῶς τῆς νηίδος
τὸ φαλακρόν.

Ὁ αἶμας ἦτο οὐρανός και οἱ Τσίτω-
νες τῶν θαλασσῶν ἐκείνων, καίτοι ἦτο ἡ
ώρα κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἔπαιζαν μὲ
τῆς Γαλατίας τὰς νύμφας και θερα-
παινίδας.

— Ἰδὺ ἡ νηὶς εἶπεν ὁ Ραούλ
πρὸς τὴν Ἀδὴν.

— Τῆς εὐτυχίας εἶνε αὐτή; ἀπήντησε
ἐκεῖ.

— Ναί! ἄλλ' ἡ νύμφη ἐκείνη μὲ τὸ
διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὴν κόμην ἡ-
πλωμένην εἰς τὰ νῦτα τ' ἀλαδύστρινά,
ἐκείνη ἡ ὀπτιμὴ καὶ νέσις εἶνε τόσον ὡ-
ραία, τόσον θελητική.

— Ραούλ! τοῦ εἶπεν ἡ Ἀδὴ και
τὸν παρετήρησεν ἀπαιτῶς εἰς τοὺς ο-
φθαλμούς.

— Ἀφῆ-έ με, μετ' ἐκείνης θὰ εἶμαι
εὐτυχέστερος— και ἐπῆλθεν ἐντὸς τῶν
κυμάτων, ἐν οἷς μάτην καλαίτες πρὸς
τὸν θάνατον μὲ τὸ ἀπαιτηλόν εἶσμα τῆς
νύμφης του πρὸ τῶν οφθαλμῶν, ἐπίνγη
πρὸ τῶν βλεμμάτων τῆς Ἀδῆς, ἡ ο-
ποία ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου της δυ-
στυχῆς.

Ήτο ἡ νύξ ἐκείνη σκοτεινὴ και ἔρη-
μος. Πολλὰ λέμβοι ἐφάνησαν μέσῳ
τοῦ σκότους προχωροῦσαι πρὸς τὴν ἐ-
ρημικὴν και φαλακρὴν νηίδα.

Ἐπ' αὐτῶν εὐρίσκοντο ἄνθρωποι πά-
σης ἡλικίας, ἄνδρες και γυναῖκες, και
μὲ πεπνίγησαν προσητάνιζον τοὺς βρά-
χους ἐκείνους μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἂν
τοὺς πατήσουν θὰ ἐπιτύχῃσι τι τὸ
ποθητὸν και ευεργόουνον.

Διὰ πολλὰς ὁμῶς και ποικίλας αἰτίας
πὰς ὁποίας πῶς τις δύναται νὰ ζήσῃ

και εὖρη ἐν τῇ καθημερινῇ ζωῇ, οὐδαὶς
δὲν κατώρθωσε νὰ πατήσῃ τὴν γῆν τῆς
περίεργου τῆς ἐκείνης Εὐτυχίας.

Ἐπὶ ὁμῶς οἱ λέμβοι ἐκείνων ἡ ὕπε-
χώρουν ἡ κατεπονίζοντο, μία μελανή,
μᾶλλον σκόφη ἡ λέμβος ἐφάνη χαράτ-
τουσα τῶν κυμάτων τὸ νῆμα ταχεῖα και
ἀφίνουσα ὀπισθὲν τῆς ἑνῆ ὕλας βαθύν
και ἀφρίζοντα καλυπτόμενον ἴμως πά-
ραυτα ὅπὸ τῶν νέων κυματιδίων τῆς ά-
περέντου θαλάσσης μητρὸς.

Ἐπ' αὐτῆς ἐπέβαινε ὁ ἄνθρωπος ὁ-
ψηλὸς και σκελετωδής, καλυπτόμενος
ὑφ' ἐνὲς μᾶλλον σαθένου ἡ μανδύου μὲ
τοὺς οφθαλμούς χαλκούς ἄλλα φλογερούς
και ἐν ἀπαισίον μείδιμα εἰς τὰ ἔλλατ-
κοντα κατὰ τὸ ἥμισυ χεῖλη του.

Εἰς τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἄκραται τὸ
τιμόνι και εἰς τὴν ἑτέραν δρέκανον μα-
κρόν.

Ήτο ἡ ἡ πλησίον τῆς ἀκτῆς. Τὸ
σκότος καθίσταται βαθύτατον ἡ σιγὴ
πλέον ἀνεπαῖα. Τὰ κύματα δὲν ἐφλέσ-
θουν, οἱ άνεμοὶ ἐκόπασαν.

Ἐνα ἀνατρίχισμα ἡδονικὸν ἄλλ' ἔρ-
ρητον κατέλαβεν τὴν περίξ σιγὴν και
φύτιν, ἀνατρίχισμα παράδοξον και ἐπι-
θυμητὸν ὡς πόθος εἰς ἔκφυδον ἔχρηρ-
να.

Ὁ περίεργος ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἀπέ-
δη τῆς νηίδος.

Ήτο ὁ πρῶτος, ὁ μόνος ὅστις ποτε
ἐπάτησε τὸν πόδα του ἐπὶ τῶν βράχων
ἐκείνων.

Πολλοὶ πρᾶτακῆσαν μετὰ νὰ ἀπο-
διδασθῶσι ἐπὶ τῶν βράχων ἐκείνων.

Οὐδαὶς ποτε κατώρθωσε.

Ἡ ἰδέα μόνον ἐνὲς πράγματος δύνα-
ται νὰ κατακητῇ τὴν εὐτυχίαν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μὲ τὸ μακρὺ
σάβανον και τὸ δρέπανον τὸ ὅξυ ἦτο ἰ-
δέα σχῆμα ἰσθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐξελίξεως
τῆς ἀνάγκης.

ΡΟΔΟΠΗ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ

ΤΟ ΚΥΜΑΤΑΚΙ

Σιγά—σιγά σὲ άκρογιάλι, κοντὰ
στὴ γλυκιά θάλασσα πηγαινοέρχομαι
άφηρημένος... μ' άρέσει νά βλέπω ἄετω-
μένη, ἄνθουξη, πότε γελασμένη κι' ἀτά-
ραχη, και πότε θυμωμένη τὴ θάλασσα
τὴν μικροκυματοῦσα... Τὸ κυματάκι της,
στὴν ἄκρην σὲ γυαλὸ, μὲ μαγεύει...
μού ἄλπαχνει τὴν καρδιά... μὲ ὀρέσει
νὰ τὸ βλέπω, μικροῦταισο, τόσο δά...
νὰ σοῦ κἀνὴ τὸ μεγάλο, νὰ ξισπάη σὲ
πόδι μου παρέκει. χοιδεμένο, άφρισμέ-
ιο, όλο λύσσα... μ' ἑνα θυμό γλυκό νὰ
κἀνὴ πῶς θυμώνει, κ' ὕπερα νὰ γλύ-
φει και νὰ καίξη μὲ τὰ λιθοράντζι και
νὰ θωπεύῃ ἀπαλὰ—ἀπαλὰ τὴν άμμουδιά
τοῦ γυαλιῦ... Νομίζει πῶς και εἶναι κι'

ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΖΕΙ ΤΑ ΖΩΑ

Δέν εἶναι ἀκρόμῃ ἀκριβῶς ὥριμένη ἡ
ἡλικία τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ζήσῃ ἐν
ζῶον διότι εἰς πλείστα διαφωνοῦσι οἱ δι-
άφοροι φυσιοδύφει και ζωολόγοι.

Ὁ Κροκόδειλος δύναται νὰ ζήσῃ 200
μέχρι 250 ἔτη!, ὁ Ἐλέφας 150—200
ὁ Κυπρίνος 100—150, ὁ Ρινέκερος 60,
ὁ Λέων 60, ὁ Ψυττοκός 50, ἡ Χίνα
50, ἡ Κόμηλος 50, ὁ Δούκος 40—50,
ἡ Ἀλώπηξ 40, ὁ Ταῦρος 30, ὁ Όνος
25 30, ὁ Ἴππος 25, ὁ Κύν 15 20,
ὁ Χεῖρος 20, ἡ Ἀρκτος 20, ἡ Ἀγε-
λας 20, ἡ Γαλῆ 18, ὁ Κόντικλος 8, ὁ
Λαγώς 7, ἡ Ἀράχνη 7 και ἡ Μελίσσα
1 ἔτος.

Αἱ ἡλικίαι αὗται εἶναι κατὰ προσέγ-
γισιν ὀρισμέναι.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Ο ΛΕΩΝ

[Πῶς κυνηγοῦσι τοὺς Λέοντας. — Σκηναὶ φρίκης καὶ θρίμβου. — Λέοντες καὶ ἄνθρωποι παλαίοντες σιγῆος μὲ σιγῆος εἰς τὴν σκότιν. — Τί λέγει ὁ Ἰούλιος Γεράρδ εἰς τὸ βιβλίον του. Ὁ «Φωνὴς τῶν Λεόντων»].

Τὸ ἀκινδυνώτερον τῶν μέσων διὰ τὴν θήσιν τοῦ Λέοντος εἶναι ἡ πονηρία. Οἱ Νέγροι τοῦ Σουδάν καὶ οἱ ὅτιαν-τότετοι σκάνπτουσιν ἐνὰ λάκκον βυθὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖον γνωρίζουσιν διὰ διέρχωνται συχνὰ Λέοντες καὶ τὸν καλύπτουσι πρῶτα διὰ κλάδων καὶ ἔπειτα διὰ νωπῶν χόρων, ἐκ αὐτῶν δὲ θέουσιν ἐν ἄνθρῳ ζῶν ἢ ἐνὰ τεμάχιον κρέατος βόας ἢ ἱπποῦ.

Ὅταν ὁ Λέων διέλθῃ προσελκύεται ὑπὸ τοῦ κρέατος ἢ τοῦ ζώου, πηδᾷ ἐρημικῶς ἀφ' ἑκατῆς ἀποστάσεως καὶ οὕτω τὸ ψευδὲς πάτωμα τῆς παγίδος ἀπεχωρεῖ καὶ τὸ θηρίον συλλαμβάνεται. Οἱ Ἀραβες σκάπτουν τοιαύτης παγίδας καὶ ἐντὶς τῶν τοπίων ἐν αἷς στρατιπτὰ δαύουν φουδόμενοι τὰς νυκταρινὰς ἐπιθέσεις τῶν Λεόντων μεταξὺ τῶν ταντῶν αὐτῶν. Ἐκερὸν εἶδος κυνηγίου τοῦ Λέοντος εἶναι τὸ ἐξῆς :

Τέσσαρες ἢ πέντε ἄνθρωποι κρύπτονται εἰς μίαν ὁπὴν βυθίαν. Ἐν μέτρον περίπου εὐνοκωμένην εἰς μέρος συχνὰ ζόμενον ὑπὸ τοῦ Λέοντος. Ἐπ' αὐτῆς τίθενται μεγάλοι κορκοὶ δένδρων ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου κρυπώμενοι ὑπὸ λίθων καὶ χῶμα ἀποτελοῦντες ἐν εἶδος σιγῆς καὶ προστέγους. Πολλοὶ οἱ καὶ χρησιμεύουσιν διὰ τρηκοθυρίδας καὶ διὰ τὴν ἐπισκόπην τῶν κείρι, ἔξωθεν δὲ θέουσιν ἐν δόλωμα διὰ νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ζώου.

Ὁ Λέων ἔρχεται, ὁρᾷ διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὸ δόλωμα, ἀλλ' αἰσθῆς μία ὁμοιωμένη τὸν σωματικὸν καὶ ἡρπάζεται νεκρὴν ἢ ἀναγκάζει ν' ἀπομακρυνθῇ ἔκτατον καὶ πληγωμένον ὥστε ἀποθάνῃ ἐν τῇ φωνῇ του.

Ἐντὸς τοῦ μέσου αὐτοῦ τῆς θύρας οἱ Ἀραβες ἰδίως, συνηθίζουσιν νὰ κυνηγοῦν τὸν Λέοντα ἐν τῷ φινεῳ· περὶ οὗ ὁμοιωμένητατα ἀν' ὅχι πάντοτε ἐπιφέρει μᾶλλον εἰς τοὺς κυνηγοὺς, ζημίαν ἢ τὸ θηρίον.

Συνεθροίζονται πολλοὶ ὁμοῦ ἄνθρωποι ὑπὸ συνοδείαν κυνῶν καὶ προσβάλλουσι τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον εἰ πῦνας ἐκδιώκει τοῦ φασοῦ του, διὰ συνεχῶν πυροβολισμῶν, ἀπομακρυνόμενοι εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ τουφεκίου τῶν ὅπως πληρώσουν αὐτὸ μακρὰν τοῦ ζώου, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην πάντοτε σχεδὸν εἶ, ἢ δύο ἐκ τῶν κυνηγῶν πικτοῦσι θύματα τοῦ Λέοντος.

Ἐτερος τρόπος θήρας τοῦ Λέοντος,

ἀλλὰ περισσότερον ὁλων ἐπικίνδυνος εἶναι ὁ ἐξῆς :

Ὁ κυνηγός, διότι πρέπει νὰ εἶναι εἰς, μεταβαίνει συχνὰ καὶ μόνος εἰς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον γνωρίζει διὰ τὴν εὐνὴν τὸν Λέοντα καὶ τὴν παρακολουθεῖ ἐπὶ πολλὸν χρόνον μέχρις ὅτου τὸ ἀπομακρύνῃ καὶ τὸν ἀντιμετωπῇ.

Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ὑπόκειται ἀνέγκη μεγάλης ψυχραιμίας καὶ θάρρους διότι ἀν' τὰ δύο βλήματα ἀποτόχουν εἶναι βέβαιος ὁ φοικώδης θάνατος ὁ ὁποῖος ἀναμένει τὸν ἀδαῆ ἢ ἀσποχέταντα κυνηγόν.

Ἐξοργισμένον τότε τὸ ζῶον ἐπιτίθεται ἐναντίον αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ φοβεροῦ ὁδόντας του καὶ δυνάεως κτεταπάρσσει τὸ θῆμα του χωρὶς νὰ προσθάσῃ οὐδὲ φωνὴν νὰ ἐκβάλῃ.

Τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ κυνηγίου κατέστησεν ἐξοχὸν τὸν Ἰούλιον Γεράρδ καὶ τὸν Σακπαίνγκ.

Ὁ Σακπαίνγκ κτερώσας εἰς τέσσαρας νύκτας νὰ φονεύσῃ δεκατέσσαρας Λέοντας μάλιστα εἰς μίαν νύκτα πέντε, καὶ ὁ Ἰούλιος Γεράρδ ὁ ἐκονωμικῶς καὶ φονεὺς τῶν Λεόντων κατεώρθωσεν πολλοὺς περισσότερους νὰ κατεβάλῃ εἰς ἱσπερὶμους νύκτας.

Παραθέτομεν περιγραφὴν ἐπισκεδίων τῶν κατὰ τῶν Λεόντων κυνηγίων τοῦ ἀνωτέρου περιήμου κυνηγοῦ.

«Μόλις ἔρθεσα εἰς τὴν Χέλμην — γράφει — ἔλαβον ἀπείρους κλίσεις παρὰ τῶν φίλων μου τῆς Μακρόβας, διὰ τῶν ὁποίων με προσεκάλουν νὰ ἐπιστρέψω πλησίον των δὲ νὰ τοὺς βοηθῶ εἰς τὴν ἐξόντωσιν καμμαγίστου Λέοντος ἐπὶ ῥαντος φεβρουάριος κατεστρεφῆς καὶ ἐμπνέοντος τὸν τρόμον διὰ τῆς παρουσίας του.

Ἦσαν ἀσθενεῖς ὑπὸ πυρετοῦ, ἀλλὰ γνωρίζων διὰ τὸ ἄνθρωπιν ὁρῶν καὶ μετὰ ὠφέλει μετέβην προθύμως ὅπως ἀπαλλάξω τοὺς φίλους μου ἐκ τοῦ ἐχθροῦ φεβρουαρίου.

Τὸ μέρος εἰς τὸ ὅπου τὸ θηρίον εἶχαν ἐπιτρέψει τὰς μαγίστας τῶν βλαβῶν ἦτο ἡ περὶ τοῦ Λουκδέρ εἰς τὸ ἐπ' αὐτὸν ἐκλήθησαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, 29 βόας, 45 πρόβατα καὶ ἀρκετοὶ ἡμίονοι καὶ ὄνοι.

Μετὰ μικρὰν προσπάθειαν καὶ ἔρπυναν κατεώρθωσεν νὰ ἀνασάλψω τὸ καταφύγιον τοῦ μεγάλου Λέοντος.

Ἦτο ἐπὶ μίᾳ κορυφῇ πλησίον λόφου τοῦ βένδρου καὶ τοσοῦτον ἁρμικῆς καὶ ἀποτόμου ὥστε εἶνα βέβαιον διὰ τοὺς ἐνυπνίου δὲν εἶχε ταῖσσι μέχρι τῆς ὥρας ἐκεῖνης ἐκ' αὐτοῦ.

Πολλὰς νύκτας συνεχεῖς παραμόνευσα ἀλλὰ ματαίως.

Τέλος μίαν ἑσπέρα, μόλις ὁ ἥλιος ἔδυσε ἤκουσα ἀπὸ τῆς κορυφῆς μου ταραχὴν εἰς τοὺς ὁποίους ἐνόησα διὰ τὸ μέγαλον τὸ διερχόμενον ζῶον καὶ ἐπέστησα τὴν προσοχὴν μου.

Φαίνεται ὁμοίως διὰ καὶ τὸ ζῶον ἀφράνθη τὴν παρουσίαν ἀθρώπου διότι αἶφνης ἐστάθη καὶ διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ ὀφραυθῇ καλλίτερον.

Ἐγὼ ἔμεινα σαστισμένος καὶ ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν μου ἐκείνην ὅχι ἐκ φόβου ἀλλὰ μὴ τὸ θηρίον ὑποπτεῖτο κίνδυνον καὶ τραπῇ εἰς φυγὴν.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς πάλιν ἤρχισα νὰ προχωρῇ καὶ ὁ πλησιάζων θρόνος τῶν φύλλων καὶ ξηρὸς κρότος τῶν κλάδων ἐμαρτύρει διὰ τὸ θηρίον ἢ χετο πρὸς τὸ μέρος μου.

Ἡ Σαλήνη μόλις ἀπέταλλε καὶ τὸ ὠχρὸν εἰς τῆς ἐπαχύθη εἰς τὸ κανὲν μεταξὺ τῶν κλάδων.

Εἰς βρυχυμὰς βαθὺς παραταταμένος ἤκουσθη μετὰ τρομακτικῆς ἀππῆξεως μεταξὺ τῶν βράχων τοῦ συνδένδρου ἐκείνου λόφου. Προφανῶς τὸ ζῶον ἦτο ὁ καταζητούμενος Λέων... δὲν ἐφρόρθασα νὰ συνέλθω ἐκ τῆς ἐντυτώσεως τοῦ βρυχυμοῦ καὶ εἶδον τὸ θηρίον ἔξ' ἑμέτρα ἀπὸ τοῦ μου ὠθητικῆ καὶ μετὰ τὴν χαίτην ὀρθὴν καὶ ἀνάτατον καὶ μετὰ κατεῖχεν μετὰ ἀθρομίας καὶ ἔξερ, ἱσμένον.

Ἐστηρίξα τὸ ὄπλον μου καὶ ἐπυροδόλητα.

Μία φωνὴ ὀξεία ἀντήχησε ἔπειτα ἐπαχύθη σιγῇ ἄκρα.

Τὸ ζῶον ἐκαθῆτο εἰς τὴν θέσιν του μετὰ τὴν σιγῆς πληγωμένον καὶ ἔτοιμον πρὸς ἐπίθεσιν.

Πυροβολῶ καὶ ἐκ δευτέρου.

Ἡ βολὴ ὅμως εὐὴ ἀπέτυχε καὶ ὡς καρυνὸς τὸ ζῶον πληγωμένον καὶ μακρινῶς κίπται κατ' ἐπάνω μου. Προσεπάθησα νὰ πληρώσω τὸ δίκανόν μου. Ἦτο ὁμοίως ἀργά, διότι χωρὶς νὰ ἐνοήσω ἐδέχθη ἑνα φεβρὸ κύκλημα διὰ τοῦ ἐριστροῦ ποδὸς τοῦ ζώου εἰς τὸ σπῆθος καὶ ἔεσα χηρὰ πιεζόμενος ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ τρομακτοῦ Λέοντος.

Τὸ θῆρος ὅμως καὶ ἡ ἐτοιμότης δὲν με ἐγκατέλειπον. Ἐφυμῆθη τὴν κυνηγητικὴν μου μάχισαν καὶ ἀστραπιαίως ἔφερα τὴν δεξιάν πρὸς τὴν μέσην μου ὥστε τὴν ἀποσπᾶν.

Ἐστάθη ὁμοίως ἀδύνατον.

Ὁ εἰς τῶν ποδῶν τοῦ ζώου ἦτο ἐπὶ τῇ μίσθς μου καὶ ἐπὶ τῇ μάχισαν.

Τὰ ἐνόησα ἦτο ἡμην πλέον χαμένος.

Παρίεργον ὅμως σύμπτωσις συνέβαινε εἰς τὴν σωτηρίαν μου.

Παραδόξως ὁ ζῶον δὲν ἐπειράθη νὰ με κρεουργήσῃ ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου, ἵσως ἐπειδὴ ἀποβῆτο αἰνιδικῶς πυροβολισμὸν, καὶ με ἀποβῆτο διὰ τῶν ὁδῶν του ὑπὸ τοῦ θάρρους καὶ τῶν ἐνδομμάτων παρὰ τὴν ἀμασφάλην καὶ ἤρχισα νὰ με ἀπάγῃ πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου.

Τοῦτο ἦτο ἡ σωτηρία μου. Παρὰ τὰς φεβρὰς ἀλγηδόνας τὰς ὁποίας ἤθαν ἡμην ἐκ τῶν πληγῶν τὰς ὁποίας μοι ἔκοιτο τὸ θηρίον διὰ τῶν ὀφθῶν καὶ ὁδῶν του, κατέβη αὐτὰς τὰς δυνάμεις μαις μου καὶ ἀπέσπασα ἀπὸ τὴν μέσην μου τὴν μάχισαν. Ἐν κύκλωμα εἰς τὴν καρδιακὴν χώσαν κατ'αφ' ὅθεν με ἔπιεζέτω ἤρχισα.

Τὸ ζῶον ἔπασσε νεκρόν.

Ὁ ἐνδοξος εὖσιος κυνηγίς τῶν λεόντων ὅτιθενε θάνατον ὅλως ἄδοξον μετὰ τινὰ εἶη, ὅχι ἀπὸ τοῦδε δουχέος καὶ τοῦδε δδόντας τῶν θηρίων τοῦ ἀλλὰ πνιγείας κατὰ τὴν διάλειυσιν ὁμητικῶς ποιομένου.

Οἱ λέοντες κατὰ τὴν ἀργαίαν ἐποχὴν ἦσαν πολυάριθμοι καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Πλουτάρχος ἀναφέρουσιν ἐν πολλοῖς ἀνέκδοκτοις ἐν Μακεδονίᾳ, Θίᾳ καὶ Θεσσαλίᾳ ὁ φυσικός.

ΤΕΛΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ

ΤΟ ΦΟΥΣΤΑΝΙ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἦτο ὥραϊον, ἐξάισιον τὸ φουστάνι ἐκείνου μὲ μεγάλας καὶ πλατεῖας γραμμὰς, ἐναλλάξ μίαν ρεζ καὶ ἄλλην κυανῶν γεωμετρίας καὶ ἐπὶ τῆς κυανῆς γραμμῆς ἦσαν ἐσπαρμένα ρόδα, ἐπὶ δὲ τῆς ρεζ μικρὰ μπουμπουκάκια ἀπὸ τὰ ἀνθη τοῦ «μὴ μὲ λησμονεῖ»!

Τὸ ὄψισμα στερεόν, διαφανές καὶ λαμπρόν. Τὰ ἡχοποικίματα τῶν ἀνθῶν τέλει, παρασύροντα, ἐξάισια καὶ ἐν ἄρωμα λεπτὸν ἀνεύετο ἐξ ὧλων τῶν πτυχῶν τοῦ διαβολικοῦ αὐτοῦ φουστανίου ποῦ ἐνόμιζε κανεῖς ὅτι εἶχε ζωὴ.

— Ὅχι—ὅχι—ἐψιθύρισε ἡ κυρὰ Ἀγάτα—αὐτὸ δὲν θὰ τὸ χάσω, δὲν θὰ ἀφήσω νὰ τὸ πάρουν ποτὲ δὲν εἶδα τέτοιο θυμίσιο φουστάνι, θὰ κάμω ἓνα ἐνδυμα διὰ τὴν Παναγίαν μας.

Καὶ δὲν ἤρρηξεν ἡ ἀγαθὴ γρατῆ μετέδῃ εἰς τὴν Δὺν Ἀσσαλῶν καὶ τοῦ ἐναπίστευθῇ τὴν σκέψιν τῆς, μάλιστα δὲ εὐχόλως κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν περὶ τοῦ εὐλαβοῦς τοῦ σχεδίου τῆς, διότι ἦτο ἄλλως τε ἐντροπὴ μία Παναγία νὰ φέρῃ ἐν ἅπλῳ ἐκ γάλης φουστάνι. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεταστῆσαν θὰ ἦτο εἰγῆμα εὐγνωμοσύνης νὰ φέρῃ ἡ Παναγία τὰ φορέματά τῆς καὶ οἱ γυφτικοὶ βλέποντες κατὰ τὴς λειτουργίας αὐτὰ θὰ τὴν ὑψόλγουν.

Λαμβάνει λοιπὸν τὸ ὥραϊον καὶ μαγικὸν μετὰ μπουμπουκάκια καὶ τριαντάφυλλα φουστάνι καίμετο· θάβειν εἰς τὸν ναὸν ἐντὼ μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τοῦ μυστηρίου ἐπιβιβάζεται εἰς τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς.

Μετχειρίσθη βελόνας, κοφίτσας, πτυχὰς καὶ κατώρθωσεν ἐντὸς ὀλίγου ἡ γηραιὰ θεράπεινα τοῦ ἐφημερίου νὰ γείνῃ ράπτρια τοῦ παραδείσου. Ὁ καθὼς θὰ ἐνέλα ἂν ἔβλεπε μὲ πόσῃ σοβαρότητι ἡ ἀγαθὴ Ἀγάτα ἐξετέλει τὸ σχέδιόν τῆς τὸ ὅποιον ἐξελάμβανε ὡς μίαν ἐργασίαν τῶν σπουδαιοτέρων τῆς ζωῆς τῆς.

Ὅταν ὁ Δὺν Ἀσσαλῶν εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ εἶδε τὴν μεταμόρφωσιν τῆς Θεομήτορος ἔμεινεν ἀναυδός.

Ἡ πτωχὴ καὶ ἐπιεικὴς Παναγία τῆς Σπανταράδας δὲν ἦτο πλέον ἐκείνη. Τώρα, μὲ τὰ ἐνδύματα ἐκείνα τὰ πιμπώδη, μὲ τοὺς διαφόρους χρωματισμοὺς ἐφαίνετο περίεργος, μάλιστα μὲ τὸ πρόσωπόν τῆς τὸ χον-

δροκαμωμένον ἀπὸ ξύλον πρόστυγον καὶ καμωμένο ἀπὸ ἐργάτην ἀδίσκον, μὲ τὰ μάτια ἐκείνα τὰ βαθυλά καὶ χαῖνα ποῦ ἐκύπταναν παντοῦ καὶ πονεμένα, χωρὶς καμμία ζωὴ, καμμία γρημὴ ζωηρὴς ὑπάρξεως.

— Ὡρατῆ, περίεργα! εἶναι θαυμάσιον καλὴ μου Ἀγάτα! ἦσαν αἱ πρῶται λέξεις τοῦ Δὺν Ἀσσαλῶν πρὸς τὴν γηραιάν ὑπηρέτοιάν του.

Ἦτο ὁ πρῶτος θρίσμβος!

Ὅταν ἦλθε ἡ ἡμέρα τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ Ἀγάτα, παρὰ τὴν συνήθειαν δὲν ἐπέτρεψεν εἰς οὐδεμίαν νὰ παρευρεθῇ τὴν παραμονὴν εἰς τὴν ἀμειβισιν τῆς Παναγίας.

Τὴν ἐπομένην ὅλο τὸ χωρίον ἦλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὁ καθὼς ἔλεγε τοὺς ἐπαίνους τῶν θαυμασμῶν του διὰ τὸ νέον φουστάνι τῆς Παναγίας.

Ἡ Ἀγάτα κολακευομένη ὑπὸ τῶν θαυμασμῶν αὐτῶν ἐκάθητο πλησίον τῆς θύρας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐκαμάρωνε τοὺς ἀπλοϊκοὺς συγχωριανοὺς τῆς, οἵονες ἀπὸ τῆς μακαρίας ἐκείνης εὐφροσύνης εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκετο ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἔργων τῆς τὴν εἰργαγε μίαν γονδοῇ καὶ ἀπότομος τοιμπλά.

— Ὡ! Ὡ! ἔκαμε ἡ κυρὰ Ἀγάτα ἀλλὰ δὲν ἐπρόφρασε νὰ θυμίσῃ, διότι μία φωνὴ βοᾷ τῆς εἶπε.

— Εἶσαι τρελλή! — ἦτο ἡ κυρὰ Ραντεγκότα. — Προεῖπὲν νὰ ἔχασες τὴν κεφαλὴ σου διὰ νὰ ἐνδύσῃς τὴν Παναγίαν μας μὲ αὐτὸ τὸ φουστάνι ποῦ ὁ Θεὸς ἔφερε ἀπὸ τοῦ κατεβαίνει! πῶς ὁ Δὺν Ἀσσαλῶν σου τὸ ἐπέτρεψε; ποῦ ματαίει κανεῖς τέτοια ἱεροσυλία!

— Καλὲ τί ἱεροσυλία; αἶ! — ἰψιθύρισε ἡ κυρὰ Ἀγάτα τριβουσα τὸν βραχίονά τῆς μὲ προφανὴ δυσαρίσκειαν—ἂν μία ψυχὴ ἐκληρονόμησε τὴν περσευσίαν τῆς εἰς ἓνα τόπον καὶ ἡ Παναγία τοῦ μέρους αὐτοῦ ἔχει κατ' ἀνάγκην ἀνωτέραν τὸ μερίδιόν τῆς.

— Εἶσαι μία ἀμαθὴς! νομίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν ἀναγνωρίζω αὐτὸ τὸ φουστάνι; Ὅτι ποτὲ δὲν τὸ εἶδα; Ἀλλὰ τί δύνασαι σὺ νὰ καταλάβῃς ἀφοῦ δὲν ὑπάρδρεῦθες ποτέ σου καὶ συνεπῶς δὲν ἔχεις νῦνισιν τοῦ κόσμου καὶ δὲν ἐπάτησες τὸ πόδι σου ἐπὶ τοῦ χωρίου;

Καὶ οὕτω ἡ γήρῃ σπουδαία σιλονεικία μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν περιτριγύρισε αὐτὰς περίεργον.

Ἡ κυρὰ Ἀγάτα ἐστενοχωρεῖτο, τὴν ἔπιασαν τὰ νεῦρα τῆς καὶ ἀπειλεῖ τὴν ξεφουσοῦσαν ὡς ἐν ἱπποπόταμος κυρίαν Ραντεγκότα.

— Πρόσεξε τὴν κακὴν τὴν ὥρα... μὴ σὲ στείλω.

— Πῶς; πῶς εἶπας; πῶς το καλλίτερα! Σὺ νὰ πᾶς ἐμπαρμαμένη εἰς τὴν κακὴν καὶ τὴν ψυχρὴ σου ὥρα!

— Ἀκούε ἐκεῖ νὰ ντύσῃ τὴν Παναγίαν μας μὲ τὸ φουστάνι τοῦ Διαβόλου!

Ποτὲ παρόμοιον σκῆδαιον δὲν ἔγινε εἰς τὴν εἰρηκτικὴν Σπανταράδα.

Ἡ δυστυχὴς κυρὰ Ἀγάτα ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἔπιπτε.

Συγχρόνως τὸ πλῆθος συνηθροῦντο περὶ τῆς κυρίας Ραντεγκότα διὰ νὰ τὴν καθυσχέσῃ.

Αἰρῶνς μία ὀξεία καὶ ἀπότομος φωνὴ ἔκαμε ἄλλους νὰ στρέψουν πρὸς τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον ὠρθοῦτο τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας καὶ εἰς αὐτὸν φλόγες ἐφαίνοντο ἀναρχόμεναι ἐκ τῶν ποδῶν τῆς Θεομήτορος πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐφαίνετο τὸ ἄγαλμα γυμνόν

ΕΛΠΙΣ

Μὲ τῶν ἀνθῶν τὸ πέσιμον καὶ τὸ ψυχρὸ ἀγέρι ἄφρονες τὸ σπητιάκι μας βουδὸ καὶ ρημαγμένον.

Ὁ καιρὸς φεύγει τρέχοντας θαρρῶ πῶς θὰ σὲ φέρῃ ἀπὸ τὰ ξένα ἐνδερὰ ὁ πόνος, καὶ προσμένω

Ἀγαυλός

ἀνευ ἐνδυμάτων μὲ γραμμὰς ρεζ καὶ κυανῶν καὶ ρόδα καὶ μπουμπουκάκια «μὴ μὲ λησμονεῖ».

Ἀμέσως ἐντρομοὶ πολλοὶ ἔτριξαν διὰ νὰ προλάβωσι τὴν πυρκαϊάν ἀλλ' ἀντὶ νὰ σώσωσι τίποτε κατέστρεψαν μὲ τὴν βίαν τῶν ὁ,τι θὰ ἤδυνετο νὰ σωθῇ.

— Ἰδοὺ, ἰδέτε—ἐφώνεζε ἡ κυρὰ Ραντεγκότα ἐκάλλος καὶ ἐν θρίσμβῳ, ἰδέτε ἡ θεία δίκη, ἡ θεία δίκη.

Ἡ δυστυχὴς Ἀγάτα ἐγερθεῖσα ἐκ τῆς λιγοψυχίας τῆς ἐκλαίει μὲ δάκρυα θερμὰ καὶ ὁ θεὸς μόνον γνωρίζει τί θὰ συνέβαινε μέσα εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν ἀνδρὲς προλάμβανε ὁ νεοκὸρος καὶ ἀπέπεμπε τοὺς πιστοὺς χωτικούς.

Ὁ Δὺν Ἀσσαλῶνς ἦτο ἐμλήτος! ἐκάθητο εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἱεροῦ σκυθρωπὸς καὶ βυθισμένος εἰς σκέψεις πικράς.

Τί τῆς ἦλθε τῆς εὐλογημένης ἐκείνης Ἔσπερ νὰ ἀφίσῃ τὴν παράδοξον κληρονομίαν τῆς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον καὶ εἶναι αἱ ἀκολουθίαι τῶν σατανικῶν ὁρεξίων νὰ πέσωσι εἰς τὴν ράγην τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως.

Τὴ περίεργον ἦσαν ἐκείνα τὰ ἐνδύματα!

Καὶ μήπως ἦτο ὑποχρεωμένος ἓνας ἀπλοῦς ἱερεὺς τοῦ χωρίου νὰ γυμνῇ τόσα πράγματα, καπέλλα, περὶ, γοβάκια, κορδέλλες, παντέλλες, μανδιλιάκια, κάλτσες καὶ τόσα ἄλλα ποῦ ἐξέλιζον τὸν νοῦ τοῦ πάτερ Ἀσσαλῶν.

Ἀλλ' ὁλόκληρον τὸ βέρος ἐπιπτε ἐπὶ τῆς κυρῆς Ἀγάτας, διότι εἰς αὐτὴν ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ ἐνδύσῃ τὴν Παναγίαν μὲ τὸ φουστάνι τοῦ διαβόλου καὶ νὰ γίνουν ὅσα ἔγειναν.

Ὅλα ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἦσαν ἄτακτα. Ἀπ' ἐδῶ καρέκλες ἀπ' ἐκεῖ μπάγκοι, μαντέλλες καὶ ἓνα χονδροπάπουτος κάτωθεν ἐνὸς καθίσματος. Ὁ δυστυχὴς Δὺν Ἀσσαλῶνς μὲ βῆμα βροδὸ καὶ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην ἐπλησίασε τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας τὸ ὁποῖον ἔφερε ἀκόμη τεμάχια ἐκ τοῦ διαβολικοῦ ἐκείνου φουστανίου μισοκοιμένα.

Μόλις ὅμως ἐπλησίασε μὲ μεγάλῃ του ἐκπληξιν εἶδε ἓνα κερὶ κολλημένον πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Παναγίας. Ἀμέσως ἐνόησε περὶ τίνας ἐπρόκειτο.

Εἰς τὴν παραγῇ τῆς Ἀγάτας καὶ τῆς κυρίας Ραντεγκότα κάποιος ἀπρόσμετος ἔρριψε τὸ κηρίον ἐκεῖνο καὶ ἐξ αὐτοῦ προήλθε τὸ πῦρ τὸ ὅποιον κατέκαυσε τὴν ἱερὰν ἐνδυμασίαν.

Ἦτο κατάδηλον! καὶ ὁ Δὺν Ἀσσαλῶνς γονατίσας πρὸ τῆς παραχθείσης ἐξ ὧλων αὐτῶν τῶν συμβάντων Παναγίας τοῦ εἰρητῆς συγγνώμης.

— Σὲ αὐτορριπῶ παντοδύναμε Δέσποτα! ἐπανάλαβε πολλάκις ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πακοσιμένους ὅτι ὁ θεὸς τὸν ἐτιμώρησε ἀρκούντως διὰ τὴν ἐλαφρότητά του. Π. Η.

ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΗΡΩΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΝ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΔΟΥΡ

Βαλδούρ ο Άγαθός, ταρασσόμενος από πολλού υπό ονείρων τρομερών, τὰ ὅποια τῷ ἐπρόβλεπον οἱ ἡ ζωὴ του ἦτο ἐν κινδύνῳ, ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Θεῶν καὶ οἱ Θεοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξορκίσουν ὅλα τὰ δαίμονες μὴ ἐπιχειρήσουν κακὸν τι κατ' αὐτοῦ. Ἡ Φρίγα τότε σύζυγος τοῦ Ὀδίν, ἐπέσκασεν ὄρκον ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, τὸν αἰθρὸν καὶ ἅπαντα τὰ λοιπὰ μέταλλα, τοὺς λίθους, δένδρα, ἴσους, κτήνη, πτηνὰ, δηλητήρια καὶ ἐρπετὰ ἐπὶ οὐδέποτε θά ἡπείλουν τοῦ Βαλδούρ τὴν ζωὴν. Ὁ Ὀδίν ὅμως, μὴ ὀρυσσόμενος εἰς τοῦτο, πάντοτε δὲ φοβούμενος διὰ τὴν τύχην τοῦ υἱοῦ του, ἀπαρτίσας νὰ συμβουλευθῇ τὴν προφήτιδα Ἀνγκερδόην, μίαν γίγαντα, μητέρα τοῦ Φερνής, τῆς Ἑλας καὶ τοῦ ὄρκου τοῦ Μεσγάρδ. Αὐτὴ ὅμως εἶχαν ἀποθάνει καὶ ὁ Ὀδίν ὑπεχεσώθη νὰ μὴ ἀναζητήσῃ εἰς τὸ κράτος τῆς Ἑλας.

Οἱ ἄλλοι ἐντούτοις θεοὶ, αἰσθανόμενοι οἱ ἐπαρκὲς ἦτο ὅ,τι εἶχε πράξει· ἡ Φρίγα ἐπέρνων τὸν καιρὸν τῶν διασκευάζοντες χρησιμοποιοῦντες τὸν Βαλδούρ ὡς σημεῖον σκοποβολῆς, ἀκονίζοντες κατ' αὐτοῦ ἀκόντια, λίθους, ξίφη, πελέκεις, διότι ἦσαν βίβαιοι οἱ εἶ,τι καὶ αὐτὸν ἐπέρων νὰ βλάψουν τὸν Βαλδούρ. Μὰ τοιαῦτα ἐπέρνων τὸν καιρὸν τῶν καὶ τὸ πρᾶγμα κατήντησε νὰ θεωρεῖται μία τιμὴ ἐπιδεικνυμένη εἰς τὸν Βαλδούρ. Ὅταν ὅμως ὁ Λόκη παρετήρησε τὴν σκηνὴν κατὰκαρδὸν ἐθλίψε διότι δὲν ἐπληγώνατο ὁ Βαλδούρ. Ἀναλαβὼν λοιπὸν τὴν μὲρτὴν γυναικὸς μετέβη εἰς τὸ Φενσαλλήρ, τὴν κατοικίαν τῆς Φρίγας. Ἡ θεὰ ἰδοῦσα τὴν διθὺν γυναῖκα τὴν ἡρώησε αὐτὴν ἐγνώριζε τί οἱ θεοὶ ἐποίουν εἰς τὰ συμβούλια των. Αὕτῃ ἀπήντησε οἱ ἡττοχολοῦντο ρίπτοντες λίθους καὶ ἀκόντια κατὰ τοῦ Βαλδούρ χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τοῦ κάρουν τὸ ἐλάχιστον κακόν.

Ἄ! λέγει ἡ Φρίγα, οὐκ εἶ λίθοι, οὐκ εἶ ξύλα, οὐκ εἶ τίποτε θά βλάψουν τὸν Βαλδούρ, διότι ὅλα τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα μοῦ ἔδωκαν τὸν ὄρκον των.

— Πῶς; ἀπεφώνησεν ἡ γυνή, ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὅλα τὰ ὄντα τὰ ὅποια ὀρκίσθησαν νὰ φοιτήσιν τὸν Βαλδούρ;

— Ὅλα ἐκτὸς ἐνδὸς θάμου, ὁ ὅποιος θάλλει εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ Βαλχάλα καὶ καλεῖται Ἑλς, τὸν ὅποιον ἐθώρησε πολλὴ ἄσβεστος καὶ πλὴν νηπιώδη διὰ νὰ ἐρωτήσῃ.

Ἐκτὸς ὡς ἤκουσε τοῦτο ὁ Λόκη ἀπῆλθε καὶ λαβὼν τὴν περὶ τὴν μορφήν του ἔκοψεν τὸν Ἑλς καὶ ἀπὸ τὸν ἔβη εἰς τὸ μέ-

ρος ἔπου συνηθροίζοντο οἱ θεοί.

Ἐκείνῃ τῇ τῇ Ὀδὸν ἰσχυρὸν κατὰ μέρος, μὴ συμμετέχον αὐτῶν ἀγωνισμάτων ἔνεκεν τῆς τυφλότητος του καὶ πλησιάζας λέγει πρὸς αὐτόν.

— Διὰ τὴν δὲν ρίπτεις καὶ οὐ τίποτε κατὰ τοῦ Βαλδούρ;

— Διότι εἶμαι τυφλός, ἀπήντησεν ὁ Ὀδὸς καὶ δὲν βλέπω τὸν Βαλδούρ, ἔπειτα δὲν ἔχω τίποτε νὰ ρίψω ἐναντίον του.

— Ἑλς λοιπὸν, λέγει ὁ Λόκη, κάμει εἴ τι καὶ οἱ ἄλλοι καὶ πρὸς τὴν τοῦ Βαλδούρ ρίψα καὶ οὐ αὐτὸν τὸν κλάδον καὶ ἐξ ὅθι δὲ διευθύνω τὸ βλήμα σου ἐκεῖ ἔπου αὐτὸς εἶναι.

Ὁ Ὀδὸς τότε ἀνέλαβε τὸν ἑμὸν καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Λόκη ἐσφαιρῶντο τοῦτον κατὰ τοῦ Βαλδούρ, ὁ ὅποιος διαπερασθεὶς ἐντελῶς ἔκασε κατὰ γῆς ναυρός. Οἱ θεοὶ ἔμειναν ἄφωνοι ἐπὶ τῷ θαύματι καὶ ἡ ἐνίκησις ἀλλήλους καὶ ὅλοι μίαν εἶχον γινώσκον, νὰ ἐπιτεθεῖν κατὰ τοῦ δράστου, ἡ σφαιρῶντο ὅμως νὰ ἀναβάσσουν τὴν ἐκδίκησιν των ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ μέρος εἰς τὸ ὅποιον συνηθροίζοντο. Ἀνέδωκαν ὅμως μεγάλους θρήνους. Ὅταν συζητήσαν, οἱ Φρίγα ἡρώησε τοὺς μεταξὺ αὐτῶν εἶθελε νὰ κερδίσῃ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν εὐνοίαν τῆς.

— Πρὸς τοῦτο, εἶπε, πρέπει οὐκ εἶ νὰ κατέβῃ εἰς τὸν Ἅδην καὶ νὰ παῖσῃ τὴν Ἑλαν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπάνεδον τοῦ Βαλδούρ.

Ἐπὶ τοῦ ὅθι ἔρμωδ, υἱὸς τοῦ Ὀδίν προσεφάρθη νὰ ἀναλάβῃ τὸ τοξοειδίον.

Ὁ ἔπος τοῦ Ὀδίν, Σλὶττρη, ὁ ὅποιος ἔχει ὁ ὅποιος καὶ τρέχει ταχύ τερὸν τοῦ ἀνέμου, προσήχθη καὶ τοῦτον ὁ ἔρμωδ ἔκπεσε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἀποστολὴν του. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας ἐταξείδιεν ἀνά μασον σηλαίων καὶ χαρὰν τῶν σκοτεινῶν, ὥστε οὐδὲν διέκρινεν ἔως οἱ τοῦ ἔρμωδ εἰς τὸν ποταμὸν Γυέλ, τὸν ὅποιον διήλθαν, ὑπερβὰς γέφυραν καταστράπτουσιν ἐκ χρυσοῦ. Ἡ κόρη ἡ φρουρὴ τὴν γέφυραν ἡρώησε τοῦτον ποῖον τὸ δῶμα καὶ ποῖα ἡ γυνὴ του, προσθέτους αὐτῷ οἱ τὴν προτεταμένην διήλθον τὴν γέφυραν πέντε ὁμάδες νεκρῶν, τῶν ὁποίων, ὅλων ὁμῶς, τὸ μέρος δὲν ἐκλόνησε τὴν γέφυραν ὅσον αὐτὸς μόνος. Ἀλλὰ—προσέθεσε—οὐ δὲν ἔχεις νεκρὸν χρώμα, διὰ τί μεταβαίνεις εἰς τὸν Ἅδην;

— Μεταβαίνω ἐκεῖ, ἀπήντησεν ὁ ἔρμωδ, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Βαλδούρ. Μήτῳρ κατὰ τύχην τὸν εἶδες διαβαίνοντα;

Ἐκεῖ ἡ ἀπάντησις.

— Ναί. Ὁ Βαλδούρ ἐπέρασε τὴν γέφυραν τοῦ Γυέλ καὶ ἐκεῖ εἶναι ὁ δρόμος τὸν ὅποιον ἔλαβε μεταβαίνων εἰς τὸν θάνατον τὸν κατοικῇ ἥριον. Ὁ ἔρμωδ λοιπὸν ἐξηκολούθησε τὸ ταξείδιόν του, ἔως οἱ τοῦ ἔρμωδ εἰς τὸς κλισίας πόλεως τοῦ Ἄδου. Ἐκεῖ ἀφίπτευσεν, συνάστειψε καὶ ἤνεια σφιγκτότερον εἰς τὴν χεῖρας του, ἔκπεσε ἐκ νήσου, ἐβύθισε

τοσε πτερνησιφῆρας ἐντὸς τῶν πλευρῶν τοῦ ἔρμωδ, ὁ ὅποιος ὀρήσας ἐπήδησεν ὑπερβὰς τῆς πόλεως χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ αὐτὴν. Ὁ ἔρμωδ μετέβη εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου εἶρε τὸν ἀδελφόν του Βαλδούρ κατέχοντα διακεκριμένην θέσιν καὶ μετ' αὐτοῦ διήλθε τὴν νύκτα. Τὴν ἐπομένην ἐξεληπάγησε τὴν Ἑλαν νὰ ἀφήσῃ τὸν Βαλδούρ νὰ ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ, διαβιβαίοντα αὐτὴν οἱ εἰς αἰτίας τοῦ θανάτου του, οἱ Θεοὶ ὅλοι διετέλουν ἐν θρήνοις καὶ ὀδυρμοῖς.

Ἡ Ἑλς ἀπῆλθεν οἱ τότε θά συγκατετίθετο εἰς τοῦτο, αὐτὴ δὲ πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ἔμψιχα καὶ ἀψυχα ἐξέφροζον τὴν ἐκιδυμῖαν τῆς ἐπανάδου τοῦ Βαλδούρ, ἂν ὅμως ἐν καὶ μόνον ὅ, ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα ἡρώησε νὰ πρᾶξῃ τοῦτο, ὁ Βαλδούρ θά ἔμεινεν ἐκεῖ ὅπου ἦτο.

Ὁ ἔρμωδ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀνεκοίνωσε εἰς τοὺς θεοὺς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς του. Οἱ θεοὶ τότε ἐξαπέστειλαν ἀγγελοφόρους καθ' ἕνα τὸν κόσμον διὰ νὰ ἀναγγελοῦν εἰς τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα νὰ ζητήσουν μετὰ θρήνων τὴν ἐπάνεδον τοῦ Βαλδούρ. Ὅλα τὰ ὄντα καὶ ὅλα τὰ πρᾶγματα εὐχαρίστως συγκατένευαν, ἄνθρωποι τε καὶ ζῶα καὶ γαῖα καὶ λίθοι καὶ δένδρα καὶ μέταλλα καὶ ἐκ τῶν ψυχρῶν μερῶν καὶ ἐκ τῶν θερμῶν. Ἀλλὰ ἐνῷ οἱ ἀγγελοφόροι ἐπανήρχοντο εἰς τὸν οὐρανόν, συνητήτησαν καθ' ὅδον μίαν μάχισαν καθήμενην εἰς τὴν εἴσοδον οὐρανοῦ. Καὶ ταύτην παρεκάλουν νὰ κλάσῃ διὰ τὸν Βαλδούρ. Αὕτῃ ὅμως ἡρώηθη καὶ εἶπε οἱ εἰς τὸν Ἅδην εἶναι ἡ θέσις του. Ὑποτίθεται οἱ ὅτι ἡ μάστις ἦτο ὁ ἕως ὁ Λόκη μεταμορφωμένος, ὁ ὅποιος οὐδέποτε ἔκαυε νὰ καταργᾷται τὸ κακὸν μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Καὶ οὕτως ὁ Βαλδούρ οὐδέποτε πλέον ἀπὸ τὸν μεταξὺ τῶν θεῶν.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Δὲν εἶχαν ἀκόμη ξημερώσῃ καλὰ, καλὰ μόλις ἡ ροδοδάκτυλος ἥως ὑπέφωσκεν ἤδη χρυσώνουσα μὲ τὰς ροδαλὰς τῆς ἀκτίνος τὰς ἀποτέμους κορυφὰς τῆς ὀψιμαρῆς Ροιτίτης καὶ τοῦ χιονώδους λεκανοπεδίου τῆς Κεσοβίτης, ὅποτε οὐδὲ καὶ παρατεταμένος συριγμὸς τοῦ τορμπάνου, ἀμειλίχως πλῆξε τὴν ἀκρόν μου, ἤρκεσαν ὅπως μὲ ἀποσπᾶσθαι τῶν ἀγκαλιῶν τοῦ ὑποκράτορος Μορφῆως.

Πάραντα λοιπὸν ἡγέρθη ἀναδύθη ἐν τάχει καὶ ἐκίχησε διὰ τὸν Σταυρὸν, ὅπου εἶχαν ὀριθῇ ἡ συνάντησις μετὰ τῆς λοιπῆς παρέας φθὰς πρῶτος ἐξ ὅλων. Δὲν παρήλθον δὲ ὀλίγα λεπτά καὶ ἀπὸ τοῦ καταφροῦς δραμίσιου τῆς Κάτω Χώρας ἤρχον νὰ καταφάνουν καὶ οἱ

Α.Ο.Δ.Ο.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ «ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»

ΑΘΗΝΑΙ, Κυριακή 15 'Ιουνίου 1908

| Έτος Δ' — Αριθμός φύλλου (204) 26

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΑΣ

ΙΕΡΑ ΕΞΕΤΑΣΙΣ

Δύο εποχές γνωρίζει ἡ ἱστορία χριστιανικῶν διωγμῶν, τεύ. ὑπὸ τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ τεύ. τῆς 16 αἰ. ἐξέτασως.

Ἰερὰ ἐξέτασις! Προσωπικῶς βέλουρ, ἀρπιοῦσθ ἀποστρεφῆν.

Ἡ δευτέρα αὖτις ἐποχὴ ὑπεριεραῖ τῆς πρώτης κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν ἀγριότητα.

Ἡ σύνοδος τῆς Τυουλὺζης διέταξεν, ἵνα ἕκαστος ἐπίσκοπος ὁρίσῃ εἰς ἑκάστην ἐκκλησίαν ἓνα ἱερεὶ μὲτὰ τῶν λαϊκῶν βοηθῶν, ἵνα ἀνακαλύπτωσι τοὺς αἰρετικούς καὶ καταγγέλλωσιν αὐτοὺς τῷ ἐπισκόπῳ.

Τὸ τέγμα δὲ δευρ ἀνέλεος, παπικὴ σφραγίς τὴν καταδίωξιν τῶν αἰρετικῶν ἦτο τὸ τῶν Δοματιανῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ἐνέργεια αὐτῶν περιορίζετο εἰς μικρὰν τινα περιέριον, ὃ πάπας δ' ὡς Γρηγόριος ὁ Θ' ἐπέξτεινε αὐτὴν ἐφ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Τῶν ἱεροδικαστηρίων τούτων, προήδρευεν εἰς, καλούμενος μέγας Ἱεροεταστής. Τὸ ὄξωμα τοῦ ἱεροεταστοῦ ἦτο τὸ ὑψιστον κανὼν ἐν τῷ κόσμῳ, μετὰ θάνατον δὲ ὁ τοιοῦτος κατετάσσετο μετὰ τῶν ἁγίων. Κατ' αὐτοὺς, πρῶτος ἱεροεταστής ἦτο ὁ Θεός, ἰδιώτης τοῦ πρωτοπλάστου ἐκ τοῦ Παράδεισου ἐπίσης οἱ τοῦ Ἰσραὴλ Πατριάρχαι, ὁ Μωυσῆς, ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής καὶ αὐτοὶ ὁ Χριστός!! Τὰ δικαστήρια ταῦτα διετέλουν ὑπὸ τὴν σκέτην τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (δὲ ὁ καὶ ἅγιοι ἐκαλοῦντο) ἦσαν δὲ διὰ τοῦτο ἀνεξάρτητα καὶ ἀνώτερα τῶν πολιτικῶν. Αἱ ἀποφάσεις δ' αὐτῶν ἦσαν τελεσίδικαι καὶ ἐξετελοῦντο παρευθὺς. Καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες ὑπέκυψαν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἀγρίας ταύτης δικαιοσύνης. ἀκουσίως, δ' νεκα τῆς παντοδυνάμου τῶν Παπῶν θέσεως.

Αὕτη δὲ ἡ πολιτεία ἐβλήθη τοὺς ἱεροεταστάς καὶ αὐτὴν ἐπέλεσαν τῶν θεοσεβῶν κληρικώνων τῶν, συλλαμβέ-

Κάποιος τοὺς ἐνυπνοῦσε μὲ μιὰ ματιὰ κολασμένη καὶ λαμπερή...

νοῦσα τοὺς καταγγελλομένους. Ὁ συλλαμβανόμενος ὠδηγεῖτο ἐμίσως ἐνώπιον τοῦ Μεγάλου Ἱεροεταστοῦ τότε αὐτὸς συνεβούλευε τὸν κατηγορούμενον νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του, πρόσποιούμενος ὅτι ἦτο γνώστης τῆς ὑποθέσεως. Εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐπετρέπετο ἡ ὑπεράσπισις καὶ διὰ δικηγόρου ἄλλ' ὅποια ὑπεράσπισις! Ἐπρεπεν ὁ δικηγόρος νὰ πείσῃ τὸν κατηγορούμενον νὰ ὁμολογήσῃ τὴν εἴρεσίν του. Ἐπίσης καὶ ἡ προσαγωγὴ μαρτύρων ἐπετρέπετο, ἀλλὰ μόνον οἱ τῆς κατηγορίας ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν, διότι κατὰ τοὺς ἱεροεταστάς, ἡ κατάθεσις τῶν τῆς κατηγορίας μαρτύρων, ἦτο αὐθαινετικὴ καὶ τῶν μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ὁμολογῇ τὴν αἵρεσίν του, ἢ

χιζὼν τὰ βιβλιοθήρια! Θεέ μου! βασανιστήρια ἀπὸ χριστιανούς καὶ δὴ ἱερεῖς, κατὰ χριστιανῶν! ὅποσον αἰσχρὸς! Μετὰ ταῦτα τέλος κατεδικάζετο ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον.

Ἐὰν ὁμως οὗτος ὁμολογῇ τὸ σφάλμα του, τότε ἀπηλλάσσετο τῶν βασάνων, καὶ κατεδικάζετο μόνον εἰς τὸν προρηθέντα θάνατον. Αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις ἐγίνοντο κατὰ τὰς ἐορτάς καὶ δημοσίᾳ πρὸς παραδειγματισμὸν, Ἐὰν ὁ αἰρετικὸς ἀπέθνησκε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν βασάνων, τὸ ὅποσον συνέβαινε συχνάκις, τότε ἐκαίετο τὸ πτώμα του· ἐὰν δὲ εἶχε ἀποθάναι πρὸ πολλοῦ, διότι καὶ ἀποθάνοντες πρὸ πολλοῦ κατεδικάζοντο, τότε ἐκαίοντο καὶ οἱ τῶν· ἐὰν δὲ καὶ ταῦτα δὲ ὑπῆρχον, τότε ἐκαίετο ἡ εἰκὼν του!

Αί εικεταί των κατεδικάζοντο, καί τὰ λαίφανα τὰ ἐλάμβανον οἱ δικασταί δι' ἐμοιότην· ὁ δὲ χῶρος ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ὑπερχεν αὐτὴν ἀναιμιγνύετε μεθ' ἁλτος, ἵνα καταστῇ ἄγονος.

Ἐκδριμύθησαν ποτὲ δύο πόλεις· διατάχθησαν λοιπὸν οἱ στρατιῶται νὰ φονεύσωσι πάντας τοὺς κατοίκους, διότι δὲν ἐγνώριζον τοὺς αἰρετικούς «ὁ Θεὸς» ἔλεγεν ὁ ἱεροξεστίας, «θὰ γνωρίσῃ τοὺς ἰδικούς του» Ἐκτός τῶν αἰρετικῶν κατεδικάζοντο καί αἱ μάγισσαι.

Μάγισσα δὲ ἐκαλεῖτο ἡ ἔχουσα σχέσεις ἀθεμίτους μετὰ τοῦ διαδόλου. Ἐν ἀναγνώσει τὰς περὶ μαγείας καταγγελίας καὶ δικαίως τῶν δικαστηρίων τούτων, νὰ εἴθε βίβαιοι οἱ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ κρατήσῃ τοὺς γέλωτας. Ἱερεῖς τις, κατηγγέλη καὶ κατεδικάσθη, ὡς ἔχων σχέσεις μετὰ τοῦ διαδόλου, διότι ἦτο ρήτωρ καὶ ἐπειύχανε κατὰ τὸ κήρυγμα. Ὡν Ρώμη κατεδικάσθη πτωχὸς τις ἐπαίτης, καθήμενος ἐπὶ ἀμαξίου, διότι κατηγγέλη, ὅτι οἱ σύροντες αὐτὸ κύνας ἦσαν διάβολοι μεταμορφωμένοι. Ἦτο ἱατρός καὶ μεταχειρίζετο βότανα κατὰ τὴν θεραπεῖαν ἀσθενῶν, ἦτο μάγος καὶ κατεδικάσθη. Κάποτε κατεδικάσθη γυνή τις, διότι κατηγγέλη ὅτι τῇ βοηθείᾳ τοῦ διαδόλου ἀφήρει τὸ γάλα ἀπὸ ὄλας τὰς ἀγελάδας τοῦ χωρίου καὶ τὸ ἐμπορεύετο αὐτῇ. Ἀλλοτε πάλιν, ἐπειδὴ ἐξφανίσθη ὁ σύζυγός της, κατεδικάσθη ἡ γυνή, διότι ὁ σύζυγός της ἦτο διάβολος!

Οἱ συλλαμβανόμενοι ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φυλακὰς ἀμέσως· ἔδενον αὐτοὺς ἐπὶ μεγάλων ξυλίνων σταυρῶν, ἀφίνοντας αὐτοὺς εὐτὼ ἐπὶ ἄδομάδε· ὀλοκλήρους ἦ καὶ μῆνας. Ἀλλοτε ἔδενον αὐτοὺς διὰ βαρέων ἀλύσεων, ἡ ἐλάμβανον δοκοὺς, εἰς τὰς ὁποίας ἔκαμον ὁπὰς καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἔδενον χεῖρας καὶ πόδας, εὐτως, ὥστε πᾶσα κίνησις ἦτο ἀδύνατος.

Ἐξέδουν τὸν κατηγορούμενον καὶ ἡρεῖνον τὸ σῶμά του, ἵνα ἀνακαλύψῃ τὴν σφραγίδα τοῦ διαδόλου. Τὸ συνειθέσθαι τῶν βασανιστηρίων ἦτο ἡ διὰ τοῦ σχοινίου αἰώρησις. Ἐδενον δηλαδὴ τὰς χεῖρας τοῦ αἰρετικοῦ ὀπισθεν, ὁπότεν τὸν ἔδενον διὰ σχοινίου κρεμασμένου ἀπὸ δοκοῦ τινὸς καὶ περιστρεφόμενου διὰ τροχαλίας, εἰς δὲ τοὺς πόδας βέρη, εἰς τὴν θέσιν δὲ ταύτην ἔμενον τὸ θύμα ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους. Ἐῖτα ἤλαιφον τοὺς πόδας διὰ χοιρίου λίπους καὶ ἔθετον αὐτοὺς πλησίον τοῦ πυρός.

Ἀλλοτε ἔθετον εἰς τοὺς πόδας των βαρέα σιδηρὰ ὑποδήματα, πολλὴ εὐρύχωρα, τὸ κενὸν τῶν ὀπίων ἐπλήρουν διὰ πίσεως καιούσης. (Ἰσπανικὰ ὑποδήματα). Ἐθετον τοὺς ἀντίχειρας τοῦ κατηγορουμένου ἐντὸς σιδηρῶν πλανῶν, ὥς συνέσφιγγον τόσον, ὥστε νὰ ἐξέλθῃ αἷμα.

Ἀλλοτε ἔθετον τὸν κατηγορούμενον γυμνὸν ἐπὶ σανίδος βριθέσης καρφίων (βάσανος λαγωῦ), Ἀλλοτε ὑπεκρέουν

αὐτοὺς νὰ πῶσιν τόσον ὕδωρ ὥστε νὰ ἀδυνατῶσι νὰ βαδίζωσι· ἐν δὲν ἤτελον νὰ πῶσιν πλεον, τότε ἤνοιγον διὰ τῆς βίας τὸ στόμα των καὶ ἔχυνον αὐτοὶ ἐντὸς ὕδατος, ὅσον ἤτελον. Μετὰ τὴν βράχυνος ἔφερον αὐτοὺς εἰς τὰς φυλακὰς, ὅπου ἔθετον ἐπὶ τῶν πληγῶν ἄλας.

Τέλος κατεδικάζοντο, ὡς προεῖπον, εἰς τὴν διὰ πυρὸς θάνατον. Μετὰ τοῦτον δὲ συνήθριζον τὴν κόνιν καὶ ἡ διασκόρπιζον αὐτὴν εἰς τὴν ἀέρα, ἡ ἔρριπτον εἰς ποταμὸν. Κάποτε κατεδικάσθη ἰσχυρὸς τις εἰς τὴν θάνατον αὐτὸν, διότι ἡ γυνή του, ἐγέννησε δίδυμα! Ἐνῶ δὲ ἡτοιμάζοντο οὗτος νὰ ἀέλθῃ ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἔκτισεν ἐκ τῆς κεφαλῆς του, ἡ περικεφαλαία (πλήρεις συμβολικῶν περαντάσεων τῶν διαβόλων) τότε ὁ παρευρισκόμενος δῆμιος λέγει, θέτων συγχρόνως ταύτην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κατεδικασμένου, «πᾶρα καὶ εὐτὴν, ἵνα ἐκλιψῇ οἱ δαίμονες ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς», ὁ δὲ ἱεροξεστίας προσθέτει, «ἐν καὶ μᾶς χρειάζονται, ἵνα ρίπτονται εἰς τὰ δίκτυα τῆς θείας δικαιοσύνης, καὶ ἄλλοι πολλοί.»

Ἰδὲ ἐν ὀλίγοις μερικά τῶν ἀποκρύφων τῆς ἱερᾶς ἐξέτασης, ἡ τις θὰ μὲν ἔσται σῆμα τῆς παπικῆς ἐκκλησίας. Πᾶσαι ἀντιπροσωπεῖται τοῦ Θεοῦ ἐπίγειοι, δὲν φθάνουσι μέχρι τοῦ ὕψους ὁμῶν θρόνου οἱ οἰκισαὶ καὶ τὰ κλήματα τῶν θυμάτων σας; Δὲν βλέπετε ἀπὸ τοῦ ὕψους σας, τὰ βέρεθρα νὰ ὁποῖα ἡνεῖξτε διὰ τῶν ἀδικῶν Σας;

Ποῦ τοιαύτη ἀπαντᾷται βαρβρότης; Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἱερᾶς ἐξέτασης, μόνον εἰς Ἰσπανίαν, θανατώσατε 35 000 ἀνθρώπων, 290 000 δὲ κατεδικάσατε εἰς δουλείαν. Καὶ ταῦτα πάντα ἐπράξατε σῆς, οἱ ἀπίστοι καὶ ἀναιμάρτωτοι!!!

Πέτρο. Τζαβάρας Φ. Θ.

ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΓΙΟΦΥΡΙ

Διόφοροι θρόλοι καὶ παραδόσεις περιβάλλουσι μέρη τινὰ καὶ ἐρείπια διὰ φαντασμάτων κατεκόντων ἐν αὐτοῖς καὶ δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι οἱ ἱνες ἀποφεύγουσι νὰ διέρχωνται ἐκεῖθεν προτιμῶντες νὰ διανύσωσι μακρύτερον δρόμον μέχρι τοῦ τέλους τῆς πορείας των.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅλοι οὗτοι αἱ παραδόσεις εἶναι δημιουργήματα φαντασίας αἵτινα ἐπὶ τοσοῦτον πιστεύονται ἐφ' ὅσον ἐνίστα συντρέχουσι καὶ αἱ πρὸς τοῦτο περιστάσεις αἱ δημιουργοῦμαι ὑπὸ τῶν ἐξυπνοτέρων εἰς βέρος τῶν ἀνοήτων.

Εἰς τὴν Μεσσηνίαν ὑπάρχει παραπτόμας τις τοῦ Παμίσου ὀνομαζόμενος Μαυροζούμενα, ὅστις διασχίζων ἀρκατὰς σταφιδοφότους ἐκτάσεις χύνεται εἰς τὸν Πάμισον.

Ἐπὶ τοῦ παραποτάμου τούτου ὑπάρχουσι τὰ ἐρείπια λιθίνης γεφύρας ὀνομαζόμενης τὸ «κομμένο γιοφύρι» καὶ

ΘΡΗΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΞΙΝ

Ἐφέτος κι' ἂν ἀνθίσανε τὰ λούλουδα στοὺς κήπους κ' ἡ Ἀνοιξὶ χαρούμενη πάλι γλυκογελά, στὸ σπίτι τὸ κατάκλειστο στὸ ἐρημικὸ μας σπίτι οὔτε τραγούδια, οὔτε ἀνθοὶ, οὔτε πουλιοῦ λαλιά...

Ἀθαν. Π. Μίχας

χρονολογουμένης, ἵσως ἀπὸ τῆς Ἐνατοκρατίας, αἵτινα περιστοιχούμενα πυκνῶς ὑπὸ γρησίων ἱερῶν καὶ ἀγρίων βλάτων, περικοσμοῦνται ὑπὸ τῶν παραδόσεων ὅτι εἶναι κατοικίαι νηριδῶν, λαμιῶν καὶ τῶν τοιούτων εὐλῶν δυνάμεων καὶ σπάνιον εἶναι ἐντόπιος χωρικοῦ μόνος νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν ἡμέραν, πολλῶ δὲ μᾶλλον νύκτα.

Ἐκ τούτων ὑπάρχουσι πολλοὶ οἱ βεβαιούντες ὁρίστως πάντοτε, ὅτι εἶδον ἡ ἤκουσαν διερχόμενοι, ἐκ τοῦ μακρόθεν ὁμῶς, ἄλλος κλήματα καὶ ἄλλος γέλοια, ἄλλος πέτρες νὰ πέφτουν στὸ ποτάμι, ποῦ τ' ἀλογό του τομαζμένον σταμάτησε καὶ δὲν πῆγαινε οὔτε μπρὸς οὔτε πίσω, ἄλλος καταμασήμερο μιά γυαλὴν θεάριον, πεντάμερον νὰ πλένεται στή ρίζα τοῦ γιοφυριοῦ, καὶ μόλις ἔκανε τὸ σταυρὸν τοῦ ἐχάθη, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Καὶ θὰ ἐξηκολοῦθουν αἱ τοιαῦται ἀοριστολογίαι οἱ ἐπὶ οὐδεμιᾷ ἀληθείας στηριζόμεναι ἐν οἱ οὗλοι κάτοικοι τῶν ἐρείπων, ἐναργέστερον δὲν ἀπεδείκνυν τὴν ἐκείτοι παρουσίαν των, ἀποφασισαντες ἄνευ οὐδεμιᾶς προσκλήσεως νὰ ἀπεισέλθωσι μέτοχοι εἰς τὰ πρεϊόντα γαίτονος των τινὸς ἀνδρός, Κομμαρογιαννοῦ καλεσμένου, ὅστις εἶχε πλησίον τῆς γεφύρας παρόχθον ὠραιότατον κτῆμα, ὅπερ ὡς ἐκ τῆς ἐπικαθημένης ἰλῆος τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὰς πλημμύρας τοῦ χειμῶνος, παρήγαγε κατὰ τὸ θέρος ἀσυνήθους μαγέλας καὶ γευστικότητος πεπόνια καὶ καπούζια.

Κατὰ μῆνα Αὐγούστου παραλθόντος τινὸς ἔτους, ἐποχὴν δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ καρποὶ οὔτε εὐρίσκονται εἰς τὴν τελείαν αὐτῶν ὠρίμανσιν, καὶ κατὰ μίαν ἐσπέραν καθ' ἣν πληττομένη ἡ τῆς νυκτὸς νύμφη ἔλυσεν διὰ τοῦ μελιχρῶς φωτός τῆς τὴν μεθέρα γῆν, συμβούλιον ἐποίησαν ἐν συνδυασμῷ γαίτονες τινες τοῦ Κομμαρογιαννοῦ, περὶ τῶν ἐκτάκτων τοῦ μπισταίου του καρπῶν ποῦ θὰ ἐγένοντο, χωρὶς ἡ πρῶξις αὐτῇ νὰ λόβῃ σχέσιν μὲ τὴν ἐπακολουθοῦσαν εἰς χαλῆμα πληρωμὴν.

Καὶ τὸ συμβούλιον ἐξηκολοῦθει καὶ διάφοροι γῶμαι διεσταυροῦντο, ἀλλὰ πᾶσαι ἀπερρίπτοντο ὡς μὴ ἀποφύγουσαι τὸ ὀξύτατος τοῦ Κομμαρογιαννοῦ βλέμμα, ἡ τὸ βροντοφῶνον κελάδημα τοῦ βραχυκάνου γαρίττι. Τὰ φῶτα τῶν πέ-

ΜΑΗΣ ΤΟΥ 1908

Σ' τοῦ Μαΐου τὴ δροσιὰ
καθισμένοι σ' τὰ λουλούδια,
πόσα ἀκούαμε τραγούδια
ὅπου ψάλλαν τὰ πουλιά.

Σ' τοῦ Μαΐου τὴ δροσιὰ
καθισμένοι σ' τὰ λουλούδια
πόσα θύμιζα τραγούδια
σ' τὴν φτωχή μου τὴν καρδιά.

Πρὶν ὁ Μᾶης μᾶς ἀφίστη
τὸ τραγούδι... πρὶν νὰ σβύσῃ.
ἄφισε αὐτὴ λουλούδια,
ὄρκους, δάκρυα τραγούδια.

Πειραιεύς, 15 Μαΐου 1908.

Τροιζήνιος

Εἰς τὸ δικαστήριον :

— Τὸ ἐπάγγελμά σας ;
— Ἐφευρέτης κύριε δικαστά.
— Καλὰ ἐφευρέτης, ποῖας ἐφευρέ-
σεως ;
— Τὴν ζητῶ ἀκόμη κύριε !

Ο Κό ν τ ε ς. — Ἐχω μεγάλην ἀ-
νάγκην 10 χιλιάδων δραχμῶν διὰ σή-
μερον τὴν μεσημέριαν.

Ο Τ ρ α π ε ζ ῖ τ η ς. — Ἐστὶ ὁ-
γλήγορα ;

Κό ν τ ε ς. — Μάλιστα, διότι εἰς
τὴν μία θὰ κλέψω μίαν κυρίαν.

Τ ρ α π ε ζ ῖ τ η ς. — Διὰ παρόμοια
πράγματα δὲν ἔχω χρήματα ... ἐκτός
ἂν πρόκειται διὰ τὴν σύζυγόν μου !

Κατηγορούμενα ποσά εἰς ἐτιμωρήθης
μέχρι τοῦδε ;

— Δὲν ἐνθυμούμαι.

— Θὰ βοηθήσω τὴν μνήμην σου. Εἰ-
κοσιπέντε φορὰς ἤλθες εἰς διχόνοιαν μὲ
τὴν δικαιοσύνην.

— Ἀ ! δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην, διότι
ἄλλως θὰ ἐώρταζον τὸ εἰκοσιπεντάριόν
μου.

— Ἀκριβῶς δηλαδὴ δι' αὐτὸ ποῦ
κατηγορεύσεις τώρα.

— Καλὲ δὲν γνωρίζεις τί μέσον με-
ταχειρίσθην διὰ νὰ πείσω τὸν Γιάγκο ὅτι
δὲν ἐπῆγα εἰς τὴν κυρία Ζ ποῦ αὐτὸς
δὲν μπορεῖ νὰ ἴδῃ.

— Τί μέσον, τί ἔκαμες ;

— Ἐπειδὴ ποτὲ τοῦ δὲν πιστεύει εἰς
δ, τι λέγω, τοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν.

ΜΕ 15 ΛΕΠΤΑ

ΤΗΝ ΗΜΕΡΑΝ

δύνασθε νὰ πλουτίσῃτε τὴν
βιβλιοθήκην σας μὲ βιβλία
νομικὰ, ἱατρικὰ, φιλολογικὰ,
ἱστορικὰ κ.τ.λ., πληθύνοντες
δραχ. κατὰ μῆνα. Ζητήσατε
τιμολόγιον. Ἐκδοτικὸς Θέ-
κος Γ. Φέξη.

ριξ καλυδὼν τῶν σταφιδωπειδῶν, τὸ ἐν
μετὰ τὸ ἄλλο εἶχον πλέον οὐατέην καὶ
μόνον τὸ μοιόιονον τοῦ γρύλλου ἄσκα
διέκοπτε τὴν ἡσυχίαν τῆς περιλάμπρου
θερινῆς νυκτός, ὅτε ὁ Μπαρμπά-Δήμας
τὸ γηραιότερον τοῦ συμβουλίου μέλος,
σαρκίον ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη, ὅπερ
εἰς τὴν ναυικήν του δράσιν κατώρθου νὰ
μεταφέρει ἱσπούς τῆς Ροῦμέλης ἀκληρω-
ταῖ εἰς Μεσσηνίαν καὶ ἀνίστα νὰ πωλῇ
Μεσσηνιακοὺς τοιούτους, εἰς τοὺς ἰδίους
κατόχους τῶν χρωματίζων τοὺς δι' ἄ-
φεψήματος αἵτου, «Τοῦ βρῆκος» ὡς ἄλ-
λος Ἀρχιμίδης ἀνέκραξεν.

— Ὁ καὶ κ' αὖ κολλιγίτ' μὲ τὰ στοιχεῖα
τοῦ Γιοφυριῦ, καὶ οὐνταχα πιστεύω νὰ
μ' ἀκούσων.

Καὶ μεταρρίζων τὸν τόνον τῆς φωνῆς
τοῦ ὁ Μπαρμπά-Δήμας, λέγει εἰς τὸν
παρακείμενον γαῖτόν του Κώστα.

— Τὸ ταχὺ τὸ βράδυ ἀπάνω σ' τὴν
ὦ α ποῦ θὰ βουτήσῃ τὸ φεγγάρι καὶ θὰ
σκοτεινιάσῃ τὰ βρῆκος τοῦ Κουμπάρ-
γιαννοῦ τὴ καλύδα.

Σὺν θὰ φάσῃς θὰ τὸν καλοχαιρετί-
σῃς, θὰ τοῦ δώσῃς τοιγάρω νὰ στρίψῃ καὶ
θὰ τοῦ ζητήσῃς καὶ σπέρτο ν' ἀνάψῃς.
Θὰ τ' ἀνάψῃς γυρίζοντας τὰ μοῦτρα σου
κατὰ τὸ γιοφύρι καὶ σὺν ἀνάψῃ θὰ πά-
ρουν κάθο τὰ στοιχεῖα τοῦ γιοφυριῦ, θὰ
ἀρχίσουν νὰ φωνάζουνε καὶ νὰ ρίχνουνε
πέτρες στὸ ποτάμι.

Μὰ τ' ἄκουσμα λάκα κατὰ κάτου καὶ
τ' ἄλλα εἶνε δική μας δουλειά.

Σὲ καμάρω ὡς γύρνα πίσω, ἀπὸ τὸ
ἀπάνω δρόμο ὅμως γιὰ νὰ μὴ σὲ ξανα-
λαφιάσουν πίσω τὰ στοιχεῖα.

Ἡ ἐπομένη ἐσπέρα ἔθεσε. Δι' ὁδη-
γίαι τοῦ Μπαρμπά-Δήμας ἐπανελήθη-
σαν εἰς τὸν γαῖτόν του Κώστα μετὰ
περισσῆς σαφηνείας καὶ κατὰ τὴν σιγ-
μὴν καθ' ἣν ἡ σελήνη ἔδωκε εἰς τὴν ἔ-
ναντι βουνοσειρῶν ὁ Κώστας ἔφθανε εἰς
τὴν καλύδην τοῦ Κουμπάργιαννοῦ.

— Γαῖα χαρὰ Κουμπάργιαννε.

— Καλῶς τὸν Κώστα.

— Τί γίνεσαι καὶ πῶς τὰ περνᾷς καὶ
πῶς πᾶν τὰ μπαρμπά.

— Δόξ' σοι ὁ Θεὸς καλὰ, καὶ ἀπὸ
λόγου σας ;

— Ἐνὰ σπέρτο Κουμπάρω Γιάννη ν'
ἀνάψω καὶ κάμα καὶ τοιγάρω.

Καὶ τὸ πυρεθὼν προσφερθὲν παρὰ τοῦ
Κουμπάργιαννοῦ, καὶ προστριβὲν ὑπὸ
τοῦ Κώστα εἰς τὸ ταρῶχί του, στρέ-
φαντος πρὸς σιγμὴν τὸ πρόσωπόν του
πρὸς τὰ ἐρείπια τῆς γαφύρας, ἀνέδωκε
τὴν μικρὰν του φλόγα.

Καὶ τότε τὴν μέχρη τῆς σιγμῆς ἐ-
κείνης ἡρεμίαν τῆς νυκτός θόρυβος μέ-
γας διέκοψε· λίθοι ἐρρίπτοντο μετὰ πα-
τάγου εἰς τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τῆς
γαφύρας, καὶ γέλωτες παγατώδεις ἀντή-
χουν.

— Κά κα-κα-κα. Κα α α α.

— Τὰ στοιχεῖα, πλάκωσαν ἀνέκραξεν
ὁ Κώστας καὶ ἐντὶ τῇ ἀκαθάρτος εἰς ἐν
τὴν συμπαρεσβύω καὶ τὸν Κουμπάρ-
γιαννον μετὰ τοῦ βραχυκένου γκρᾶ του

ἔσταμάτησαν ἐκεῖ ὅπου π' εἶναι

ἀπαίσιτοι καγχασμοὶ δὲν ἤκούοντο. καὶ ὁ
μὲν Κουμπάργιαννος τὴν πρᾶξιν μό-
λις ἐπαυθῆς εἰς τὸ μπαστάνι του, ὅπου
ἐθαύθη ἐξορκίζων διὰ τοῦ τιμίου
ξύλου τὰ «ὄξ' ἀπὸ δ' αὖ» τὰ ὁποῖα
κατὰ τὴν νύκτα εἶχον λεηλατήσῃ κυριο-
λεκτικῶς τοὺς μεγαλειότους πέποντας
καὶ ὑδροπέποντας τοῦ κτήματός του, ὁ δὲ
Κώστας λαβὼν τὴν συντομωτέραν ὁδὸν
ἔσπευσεν εἰς τοῦ Μπαρμπά-Δήμα νὰ
γαῖθῃ τοῦ καρποῦς τῶν κόπων του.

Τὰ ἐκ τῆς λεηλασίας ἀποκομισθέντα
χάρτις εἰς τὴν συνεργασίαν τοῦ Μπαρ-
μπά-Δήμου μετὰ τῶν στοιχείων ἐδημι-
ούργησαν διασκεδάσιν εἰς τὸν κύκλον
του, μέχρι πρωῒας παραταθείσα, καὶ
τοῦτο, διὰ νὰ πιστεύῃ μέχρι σήμερον ὁ
Κουμπάργιαννος ὅτι ὄντως κατὰ τὴν
νύκτα ἐκείνην τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ κομμέ-
νου γιοφυριῦ, ὀργιάσαν εἰς τὸ κτήμα
του, καὶ διὰ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ εἰς τὸν
διερχόμενον τυχόν ξένον διαβάτην.

«Τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω κουμπάρε,
κῆψε τὸ δρόμο σου καὶ κάνε ἀπὸ πάνω
καὶ μὴ περνᾷς ἀπὸ τὸ κομμένο γιο-
φύρι » ὁ Ἀργήτης κομμέτι, μὲ σὲ κα-
λὸ θὰ σοῦ βγῇ σὲ καλὸ ὁχι.

ΟΥΜΟΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Γ ι ᾶ ν ν η ς. — (Εἰς τὸ αὐτὸ ἐνός
τῶν λατρευτῶν τῆς ἀδελφῆς του).

Νομίζω ὅτι σὲ ἤκουσα νὰ ζητᾷς ἀπὸ
τὴν ἀδελφήν μου ὀλίγας τρίχας ἀπὸ τὴν
κόμην τῆς.

Α ὕ τ ὁ ς. — Εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ δὲν
ἠθέλησε νὰ μοῦ δώσῃ.

Ο Γ ι ᾶ ν ν η ς. — Ὡραῖα ! ἂν μοῦ
δώτῃς μία δεκάρα σοῦ λέγω ἀμέσως ἀπὸ
ποῦ τὰ ἀγορεύει καὶ πηγαίνει νὰ ἀγο-
ράσῃς ὅσα θέλεις.

Ο Κ Ὑ ρ ι ο ς. — Ἀ ! Παῦλο, βλέπω
ὅτι δὲν φροντίζεις πιά τὰ ρούχα μου.

Ο Π α Ὡ λ ο ς. — Πῶς κύριε τὰ
φροντίζω.

Ο Κ Ὑ ρ ι ο ς. — Εἶνε ἀδύνατον ! σή-
μερα εὗρήκα εἰς τὸ γελέκο μία δραχμή,
πῶς γίνεται τοῦτο !

Α ὕ τ ὁ ς. — Πότε ἐπὶ τέλους θὰ μοῦ
φέρῃς τὸ κονιάκ ; περιμένω μία ὥρα.

Τ ὁ γ κ α ρ σ ὁ ν ι. — Ὅσφ περισ-
σότερον περιμένετε, τόσο τὸ κονιάκ γί-
νεται καλαιότερον.

Ο χ ο ρ ε υ τ ῆ ς. — Δεσποινίς δώ-
στέ μου τὸν βραχίονά σας.

Ε κ ε ἰ ν η. — Εὐχαριστῶ εἶμαι ἀγ-
καζέ.

Ο χ ο ρ ε υ τ ῆ ς. — Ὁ μὲ εὐεργα-
τήσατε, διότι ἂν ὁ δανειστής μου μὲ
εἶδῃ μαζὶ σας, πλουτίζω κληρονομῶν,
δὲν θὰ μοῦ ζητήσῃ τὰ δανεικὰ.

ΕΚ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ

ΕΝ ΟΝΕΙΡΟΝ ΕΛΠΙΝΗΣ ΠΡΩΤ'Ι'ΑΣ

— Τί συλλογίζεσαι Μάρια ; — ήρώ-
τησε ή μητέρα του μετά μακρὰν και
πικρικὴν σιγήν.

Ο νεανίας ἐκινήθη εὖν ἀφηρημένος
και ἀπήντησε σκεπτικῶς.

— Τὴν ἀνοιξὶ μητέρα, τὴν ἀνοιξιν.

— Ἦτο ὥραία πρῶτα τοῦ Ἀπριλίου. ὁ
ὕφαντος καθαρὸς και γαλανός, γαλανός,
ἔπειτα τὸν ὀφθαλμόν. Ἀπὸ τοῦ ἡλίου,
ποῦ ἦτο λευκός, ἀνίσχυρος ἀπαίδετο μία
ἐντασις ζωτικὴ ἐπὶ τῶν δένδρων και ἀν-
θέων τοῦ κάτω κήπου. Αἱ χρυσαυλίδες
πρὸς τὴν ἐπιτοῦσαν ἀπὸ ἀνθος εἰς ἄνθος
και ἡ κέρκις εὖτε ὅλη γελῶσα ἐκάλλει
τὴν ζῶν αἰς τὴν χορὴν και τὸ σφίγος
διδάσκουσα τὸν ἔρποντα.

Ο Μάρκος ἐστάθη ἐπὶ πολὺ ἀκίνη-
τος παρατηρῶν τὸν κήπον και τὴν γε-
λῶσαν φύσιν.

— Ἰδὲ μητέρα — προσέθεσε μετ' ὀ-
νὴν κερασμένην και ἀργὴν. — Τί ὥ-
ραία πρῶτα εἶναι μία χαρά! — και στρέ-
ψας ἔλαβε τὴν πολυθρόνα και ἐρῶ τὴν
ἐπιλοίσσε αἰς τὸ παράθυρον ἐκάλεισε
πάντοτε βλέπων ἐντός.

Ο ἥλιος, γλυκὺς ἥλιος τοῦ Ἀπρι-
λίου ἔκασε ἐπὶ τοῦ προσώπου του και
ἐλευκασεν εἰς περισσότερον τὰ δυσμορ-
φα εὐιοῦ. Ἦνιξε τὰ χεῖλη και ἐ-
ρῶρα ἀκμήν νέας ζωῆς και κλείσας ἡ-
δυνατῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Αἱ πόσον εἶμαι κουρασμένος,
και πόσον ὥραία κάθουμαι ἐδῶ, ἦτο τό-
σος καρὸς ποῦ δὲν ἐβλεπον ἥλιον! αἰσ-
θάνομαι δὲ καί με καλὸν εἰς τὸ δυσμορ-
φον πρόσωπόν μου. — Εἶπε βραδύως και
μετ' ὀνὴν κατ' ὥρην.

Ἡ μητέρα του ἐχρῶδεψε τὴν κόμην
του.

— Θέλεις νὰ ἀναπαυθῇς ὀλίγον ; —
τοῦ λέγει μετ' ὀνὴν τρυφερότητα. — Θέλεις νὰ
κοιμηθῇς ;

Ἰσως σοὺ κάμει καλὸ !

Δὲν ἀπήντησε και ἐξηκολούθη νὰ μένῃ
ἀκίνητος μετ' ὀνὴν ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς
δεχόμενος μετὰ πρεφάνους εὐχαριστήσεως
τὸς ζωτικὰς θωπείας τοῦ ἡλίου. Μετ'
ὀλίγον δύο δάκρυα ἐφάνησαν μεταξὺ τῶν
βλεφαρίδων του, λάμποντα εἰς τὸ λευκόν
τοῦ ἡλίου φῶς και κατερχόμενα ἐκατέ-
ρωθεν τῶν παρειῶν.

Ἡ γοῖτα κυρία, ἡ μητέρα του, ἡ-
σθάνθη μίαν ἀποκρίσιν πνιγμονὴν ἐν τῇ
καρδίᾳ της.

— Μάριε, Μάριε. διατὶ κλαίεις ; τί
συλλογίζεσαι ;

— Τὴν Λουίζα — ἀψιθύρισαν τὰ ὠρὰ
χεῖλη του. Ἡ ἀναπνοή του, τώρα, ἔ-
γειναι ἀσθεματικὴ και τὸ σῶμα του ἐγκα-
ταληφθὲν εἰς τὸ βάθος τῆς πολτρώνας
ἐμαρτύρει δὲ ὁ Μάρκος ἐκείμῃ μετ' ὀνὴν
πρόσωπον λευόμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων
τοῦ ἡλίου.

Μία ἀσθεὲς ἐσταμάτησε εἰς τὴν ἐξο-
πορταν τῆς μικρᾶς ἐπαύσεως.

Μετ' ὀλίγον ἡ θύρα τῆς εἰσοδοῦς ἡ
νοιξε και ὁ Μάρκος εἶδε τὴν μητέρα του
εἰσαρχομένην. Ἦνα ῥ' γος ἰσχυρὴν και
περίεργον ἔκαμψε τὴν σάκιν του και μετ'
ἀγωνίαν ἡρώτησε :

— Ἀλήθεια εἶναι ἡ Λουίζα ; εἶναι ἡ
Λουίζα ; ... ἤκουσα τὴν ἀσθεὲς νὰ στα-
ματᾷ.

Ἡ μητέρα του δὲν ἀπήντησε ἀμέσως
και ζητοῦσα λέξεις διὰ τὴν ἀπάντησιν
τὸν ἐπιλοίσσε μετ' ὀνὴν κεφαλὴν ἐκκυ-
μῆν.

— Θάρρος Μόριε — τοῦ λέγει —. Ναί
αὐτὴ εἶναι. Ἦτο ἄνδρας, μὴ κατανη-
θῇς ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας τῆς ψυχῆς σου.

Ο Μάρκος ἡ θάνη ἐντός του μίαν
δύναμιν ἀκατανίκητον. Κάμει δύο βή-
ματα και λαμβάνει τὴν μητέρα του ἀπὸ
τοῦ βραχίονος.

— Κόιταξέ με εἰς τὸ πρόσωπον και
ἔπειτα μοῦ ἐμίλεις δι' ἀδυναμίας, — τῆς
λέγει.

Και τὸ πρόσωπόν του ἔγειναι ὠρῶτα-
ρον, και τὰ εὐμορφα γυνά του
ἐγένοντο ἀπεχθέστερα, σχεδὸν ἐμπε-
δοντα τρέμον, φρίκην. Ἦπεσε ἐπὶ τῆς
πολιτρώνας και ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του
διὰ τῆς μίαν τῶν χειρῶν του.

— Συγγνώμην μητέρα — τῆς λέγει
μετ' ὀνὴν ἡσυχωτέραν — εἶμαι πολὺ νευ-
ρικὸς, ἀλλὰ τώρα μοῦ ἐπέρατε. — Προ-
σπάθητε νὰ διεδικαιώσῃ αὐτὴν και διὰ
μειδιάματος ἀλλ' ἀπέτυχε δὲ οἱ τὰ χεῖ-
λη του, μᾶλλον πένθιμον μετ' ἀγχολίας
ἀπέδωκεν ἡ εὐφροσύνης χάρμα.

Ἡ μητέρα του προσεπάθησε και αὐ-
τὴ νὰ μειδιάσῃ ἀλλ' ἀπέτυχε και τοῦ
λέγει.

— Νὰ τὴν φέρω; εἶπε ἀπ' ἐκεῖ ἡ
μετ' ὀνὴν ἐχαιρετίζομαι, θάλῃ νὰ σὲ ἰδῇ.

— Παρίμενε, μητέρα, παρίμενε. Ε-
σκέπασε τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν χει-
ρῶν του και τῆς λέγει.

— Ἐμπρός, ἂς εἰσέλθῃ, φέρε τὴν
ἐδῶ — και ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν πολυθρό-
ναν.

Ἡ μητέρα του ἐκίνησε διὰ νὰ ἐ-
ξέλθῃ.

— Θέλεις νὰ Σὺς ἀφῶσμένους; τὸν
ἡρώτησε εἰς τὴν οὐδὲν τῆς θύρας.

— Ναί, θὰ εἶνε καλότερα ἀκίνητος
ὁ Μάρκος και ἐστάθη ἀκίνητος εἰς τὸ μέ-
σον τοῦ δωματίου του μετ' ὀνὴν ὀφθαλ-
μοὺς ὀξείας και ἀσπίτως ἀντιζοντας
ἐμπρός, τὰ χεῖλη δαγκωμένα και τοὺς
γρόνθους συνεσφιγμένους, σκεπτόμενος
τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποῖαν θὰ ἔκαμεν ἡ
δυσμορφία του εἰς τὴν σέζυγόν του.

Ἦκουσε βήματα εἰς τὸν διάδρομον.
Κάποιος ἐπιλοίσσε τὴν θύραν τοῦ δωμα-
τίου του και ἐστάθη πρὸ αὐτῆς ὥστε δι-
στιάδων νὰ εἰσέλθῃ.

Μετὰ ἀκατὰ ἡ οἶχθη ἡ θύρα και μία
ὥραία νεαρὰ γυνὴ ἐφάνη εἰσαρχομένην.
Ἦτο ἡ Λουίζα.

Ο Μάρκος ἀντελήθη ἀμέσως ἐπὶ

τῶν χειρῶν τῆς φίλης του ἑνα μειδιάμα-
τον ὀλίγον εἰλικρινὲς και αἶθε τοὺς ὀφθαλ-
μούς της ἐρυθροὺς και ἐξογκομένους.

Δὲ ἡ μόλις ἀντίκρισε τὸν Μάρκον, ἐ-
στάθη ἀποτόμως, συνέτριξε τὰ χεῖλη, τὰ
ὅποια στιγμιαίως ὠρᾶνθησαν και ἐπὶ
νέφος βαδὸν και σκοτεινὸν ἐπεχόθη ἐπὶ
τοῦ προσώπου της, εὖτενος τὰ χαρακτη-
ριστικά, ζωρὰ και ἀνμαῖα, ἐλιπεφύχη-
σαν.

Ἦμεινον ἐμπροσθέν του ἀκίνητος μετ'
ἀπορίαν και τὰ χεῖλη νευρικῶς κινού-
μενα διὰ νὰ εὖρη λέξεις, τὰς ὁποίας
μάτην προσεπάθει νὰ ψιθυρίσῃ.

Ο Μάρκος τὴν ἐβλεπε μετὰ τόσους
μῆνας ἐνώπιόν του, διασκόζουσαν, λιπό-
ψυχον ψυχρὴν και ἡσθάνετο ἀπειρον
δυστυχίαν καταπιέζουσαν τὴν νεανικὴν
του καρδίαν, τὴν ἔδραν τοῦ ἔρποντος του
δι' ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν τώρα ἡσθάνετο
ἀσυνισθῆτως ἀπομακρυνομένην αὐτῷ ὡς
ἐπὶ μάγου χειρὸς.

Ἐδοί δι' ἑνα ἄδυστος μεγάλη και
ὀχάνης ἐτάθη μεταξὺ τῶν και ἐσκέπα-
το : ἡ Λουίζα ἐχάθη δι' ἐμὲ.

Αὐτὴ εἰς τὸ πρόταρον λαμπρὸν τοῦ
ἐγγέλευ τῆς πρόσωπον ἀνέκρινε τώρα
τὴν ἀπαιχθὴν μαρτὴν ἐνός δυσμορφίου,
μόνον τὴν φρίκην ἐμπνέοντες.

Ο δυστυχὴς Μάρκος τὸ ἡ θάνατο και
μόλις ἐτόλμησε νὰ ψιθυρίσῃ :

— Λουίζα ! ...

Και πάλιν ἡ Λουίζα τεταραμμένη ἔ-
μενε ἀπέναντί του μετ' ὀνὴν ἀκίνητος —
τα και ὠρὰ. Ο Μάρκος προσέθεσε.

— Εἶναι ἐγὼν ἰσχυρὸς, εἶναι ἀλήθεια,
εἶναι ἀγνώριστος ;

Ἡ Λουίζα δὲν ἤλυνε οὐ νὰ σκεφθῇ
και βλακώτης ἀπήντησε.

— Ναί, ναί, ἡλλοξες, πολὺ, πολὺ,
ἡλλοξες.

Περισσότερον ὀφ' ἐπὶ ἐπίστευσιν.

Αἱ Μάριε, Μάριε !

Αἱ λέξεις αὗται ἡ μᾶλλον ἡ αἰσθητικὴ
τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐπρεξέστησαν μετ' ὀνὴν τρέ-
πον τῆς ἐμφαντικῆς των, ἐπληγώσαν
βαθύτητα τὸν δυστυχὴ ἀσθενῆ.

Εἰς μίαν στιγμὴν ἔγειναι πορευρὸς
κοί ὡς ἔξωλλος ἡρώτησε.

— Λοιπὸν δὲ ἀτελείωσαν, πόσαι
πιά δὲ ἀτελείωσαν.

Ἡ Λουίζα τὸν παρατήρησε φειδωμένην.

— Δὲν γνωρίζω, δὲν γνωρίζω — τοῦ
εἶπεν. Συγχωρήσέ με; εἶμαι κτηνὴ, εἶ-
μαι σκληρὴ, τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι,
ἀλλὰ δὲν δύναμαι, παρασύρομαι, συγχώ-
ρησέ με Μάριε, συγχωρήσέ με ! ...

— Ἀλλὰ, σοὺ πρεξάνω φρίκην, κα-
θάρην φρίκην;

— Ὅχι Μάριε, ὅχι ! ἀλλ' εἶνε ἡ
πρώτη ἐντύπωσις τὴν ὁποῖαν δὲν δύνα-
μαι νὰ κατανικήσω. Θὰ συζητήσω; ευ-
χώρησέ με !

Ο Μάρκος ἡσθάνθη τὸ αἰμά του ἀ-
ναρχόμενον εἰς τὴν κεφαλὴν του.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ — ἐψιθύρισε
μετ' ὀνὴν προσεπάθει νὰ τὰ ἀκρίβη τοῦς λυγ-
μούς του — εἶνε πεπρωμένον λειπὸν νὰ

εὐ χάσω; — καὶ ἐπροχώρησα πρὸς αὐτήν διὰ τὴν ἀναγκασμένην, διὰ τὴν ἐφ' ἣν εἰς τὸ σ' ἦλθες καὶ τῆς μεταδότης τοῦ καλῶς τοῦ, διὰ τὴν κινήσῃ ἢ ψυχρὰ καρδίᾳ τοῦ ἄλλ' αἰφνης ἐστάθη ὡσάν νὰ ἐκαραυνοβόληθῃ ὑπὸ μιᾶς διατρίτου φωνῆς, φέδου καὶ φρικτίσσεως, τὴν ὁποῖαν χωρὶς νὰ θελήσῃ ἢ δυστυχῆς Λουίζα ἀφῆκε νὰ φέγῃ τοῦ λάβρυγός της ξηρὰ καὶ μεταλλικῇ.

— Ἀ! ἔχι... ἀνερώνυσε καὶ ἐπαίδῃ παρρησίᾳ τὸν Μάριον ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνήμενους καὶ ἐξογκωμένους.

— Ὅχι! Μάριε, ὄχι ἔλεος, δὲν δύναμαι, ἀδυνατῶ, συγγνώμη, συγγνώμην, συγγνώμην! — προσέθεσαν ἔντρομος.

Ὁ Μάριος ἔτρεψε ὅλος ἐκ τοῦ πυρετοῦ τῆς ἐκείνουσας του.

— Πάει λοιπὸν δι' ἐμέ, πάει πλέον! πάει — ἔλεγε ἀδυνατοῦσά του.

— Ὅχι Μάριε μὴ τὸ λόγις...

— Σοῦ εἶμαι μισητὸς, μὲ ἀπαιχθάνεσαι!...

— Ὅχι! ὄχι!

— Διὰ τὴν ἐπιμένειν εἰς τὴν ἀρνήσιν! Νομίζεις ὅτι μὲ ἀπατᾷς; Σοῦ προξενῶ ἀηδίαν, δὲν εἶνε ἔτσι; πέτο τοῦλάχιστον!...

— Ἄλλ' ὄχι, ὄχι.

— Τὸ ἀναγινώσκω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου. Πάει δι' ἐμέ πλέον. Σὺ θὰ ζήσης σὰ εἰς ἑαυτὸν πλεῖστον... Ἀ θεέ μου, θεέ μου, καὶ ἐσκέπασε τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν χειρῶν του προσπαθῶν μάτην νὰ καταπνίξῃ τοὺς λυγμούς καὶ δάκρυά του.

Ἡ Λουίζα ἐστηρίζετο εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἐθρήνηε μὲ φωνὴν βαρυγῆνην καὶ βυβαῖαν μὲ παράπονον ἀκαταπίπτου, ἐπιθετικῶς τὴν πικρὰν ἀλήθειαν τὴν ὁποῖαν πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὁ Μάριος. Τὰ ὧρα τῆς ἐδόμουν καὶ συνεχῶς ἤκουε ὡς ἐν βασιανιστηρίῳ τὰς λέξεις, θὰ ζῆς ὡσάν σὲ πτώμα πλησίον.

— Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γαίῃ διαφορετικῶς — εἶπε ὁ Μάριος διακόψας τὴν πένθιμον σιγὴν, τὴν ὁποῖαν μόνον οἱ λυγμοὶ ἀμφοτέρων διέκοπτον — τὸ ἐγνώριζα τὸ ἐγνώριζα καὶ αὐτὸ ἦτο ἡ φρικτὴ τῶν βασάνων μου αἰτία τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας.

Ὁμοιάζω ἕνα τέρας καὶ μόνον φρίκην καὶ ἀηδίαν προξενεῖ ἡ μορφή μου. Νομίζεις ὅτι δὲν τὸ γνωρίζω;

Θὰ σοῦ εἰπῶ περισσότερα, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος αἰσθάνομαι ἀπέχθειαν διὰ τὴν μορφήν μου. Ἐνόμισα εἰς εὐτυχῆς στιγμὰς, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μὲ ἀγαπήσῃς πλατωνικῶς, μόνον τὴν ψυχὴν μου, παρατυρομένη ὑπὸ τοῦ ἔρωτός μου, ὅστις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποσπασθῇ πλέον ἐν τῇ καρδίᾳ μου δι' ἐσέ. Τόσον σὲ ἀγαπῶ, τόσον, ὥστε πιστεύω εἰς στιγμὰς ὅτι καὶ σὺ θὰ μὲ ἀγαπήσῃς διὰ τὸν ἔρωτά μου αὐτόν! Δὲν δύναται! Ἡ ἐντύπωσις τῶν ὁποῖαν ἐδοκίμασας εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἵ-

τινες ὀφίονουσιν ἔχνη ἀνεξάλειπτα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ.

Ἰσως ἐπαύσατε νὰ βιάσῃς ἐαυτὴν διὰ νὰ εἰσθάνῃς ἂν ὄχι ἔρωτα, τοῦλάχιστον συμπάθειαν δι' ἐμέ, ἀλλὰ θὰ ἦτο μάταιον. Ἰσως ἡδύνατο νὰ δαχθῆς τὰς θωπείας μου, τοὺς ἀσπασμούς μου καὶ μάστιγα νὰ ἀνταλλάξωμαι τοιούτους, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἐν συνεχείᾳ καὶ θλιβερὸν ψεύδος δι' ἐσέ καὶ δι' ἐμέ μία βίανος ἀνυπόφορος.

Ἰσως ἡδύνατο νὰ ἐκτελῇς τὰ χρέη σου ὡς σκόζου... ἀλλὰ γνωρίζεις εἰς τί θὰ κατέληγε ἡ θυσία αὐτὴ δι' ἐσέ; εἰς μίαν ἀλυσσον, μίαν θυσίαν ὑπέροχον.

Ἐῖμαι εὐτυχὴς διότι ἡταιρήθην διὰ τινὰς στιγμὰς, ἀλλὰ τώρα ἡ ἀποκάλυψις ἦλθε. Εἶναι ὡς εἴ, κρημνισθεὶς βράχος, ὅστις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπανακτισθῇ. Εἶναι ὡς μία οὐρανοῦσα φλόξ τὴν ὁποῖαν τίποτε δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ἀπανάψῃ.

Εἶναι ὁ θάνατος παντὸς αἰσθημάτων. Ἐτελείωσε πλέον, σοῦ λέγω, ἐτελείωσε πλέον δι' ἐμέ...

Καὶ εἰσῆλθε μὲ μίαν ἐκφώνησιν ὀξείαν Βυβαῖα μελαγχολία ἀπεσπίασε τὸ πρόσωπόν του. Ἡ Λουίζα πάντοτε ἀκουσθῶσα ἐπὶ τοῦ τοίχου θρηνοῦσα συνεχῶς μὲ τὴν κεφαλὴν ἐσκυμένην, ἤκουε τὰς λέξεις τοῦ Μαρίου καὶ ἠεθάνετο ἐκαστὴν κατὰκρινεν ὡς λόγῳ πυρίνῳ νὰ διατρύπῃ τὸ στήθος της. Ἄλλ' ἐφαίνετο μᾶλλον ὡς θρηνοῦσα διὰ τὴν ἰδίαν της δυστυχίαν ἢ ἐκ συμπάθειας πρὸς τὸν Μάριον.

Ὁ Μάριος τὸ διέγνωσε καὶ ἀπαλτίς καὶ ἐξέπλεε τῆς λέγει.

— Εἰσεῖς τί θέλω; ξέρεις τί θέλω;

— Αἶ, καὶ νὰ ἀπέθνησκον πρὶν μὲ ἰδεῖς, ἤθελον νὰ ἐσπαζα τὴν κεφαλὴν μου ἐπὶ τινος τοίχου ἢ νὰ ἐπιπτον ἐντὸς ἐνὸς ποταμοῦ ὀρμητικοῦ, καὶ Λουίζα καὶ νὰ ἐπνέγμην πρὶν μὲ ἰδεῖς.

Τότε θὰ μὲ ἐθρήνησας καὶ θὰ μὲ ἠγάπα νερκόν.

Ἡ ἀνάμνησίς σου δι' ἐμέ θὰ ἔμεινε ἀγνή.

Τώρα ἂν ἀποθάνω ἡ ἀνάμνησις τῆς μαρτυρίας μου θὰ μὲν πάντοτε ὀρισμένη εἰς τὸν νοῦν σου καὶ ἡ περὶ τοῦ φαντασίου σου θὰ ἀναπλάτῃ τὰ τέρατα τοῦ προσώπου μου, καὶ, Λουίζα, τὰ δύσμορα καὶ γυμὰ τὰ ὀπίτῃ καὶ τώρα ἔτι ἐνὸς ζῶ σοὶ προξενεῖ τὴν ἀηδίαν καὶ φρίκην, πόσον δὲ μᾶλλον ὅταν ἀποθάνω, ὅταν ἀποθάνω.

Ἰδὺ τί μὲ ἀκαταπίπτῃ! τί μὲ ἀπαλπίστῃ φιλότῃ Λουίζα... καὶ ὁ θάνατος ἀκόμη μοὶ εἶνε μέτατος, δὲν θὰ ἐποσθῇ οὐδὲν ἐκ τῆς τεταραγμένης μνήμης μου, μᾶλλον θὰ ἐπιτείνῃ, θὰ ὀξύνῃ περὶ σπαστέρον τὴν φρίκην καὶ ἀηδίαν σου. Τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Μάριος εἶπε μὲ φωνὴν κουρασμένην καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μᾶλλον ἐσφραγισμένους. Αἰφνης καθὼς ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς πολυτρόνας καὶ ἐδέχετο τὰς θωπείας τοῦ ζωτικῶς ἡλίου τοῦ Ἀπριλίου, ἐταράχθη ὑπὸ νευ-

ρικῆς συνέσεως καὶ ἀφηνίασθη τρομάξας.

Τότε ἀνέστη ἡ ὄρεον... εἶσα εἶδε ἦσαν ἐν δαίμον!...

Ἐφαρτε τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καὶ ἀνέπνευσαν ἰσχυρῶς εἰς τὴν ὀρεον... φορὲς ἐλευθερωθεὶς εὐὶα παρ' ἑνὸς κυραδου βίρου, τὸ ἐπὶ τὸν ἐπίασε τὸ σιγὴν του.

Ἦτο δναιρον! καὶ ἡ θάναθ ἀσυναίσθητως ἐν ἀρχῇ μίαν ἀγαλλίασιν μεσὴν ἐλπίδων. Τὸ ἀσυνείη καὶ ἐξελισσόμενον πνεῦμα του, παραφερόμεν ὑπὸ τῆς ὀρισμένης ἀκαίτης σκέψης ὅτι ἡ Λουίζα του τὸν μισεῖ, τὸν ἀπεχθάνεται, ἔτριψαν αὐτὸν εἰς παραίσθησιν καὶ εἶδεν ὅσα εἶδε.

Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀληθές, ἡ Λουίζα δὲν εἶχε ἀλυσθαι ἀκόμη καὶ δὲν τὸν εἶχε ἰδεῖ.

Ἐκόνταξ περὶξ, ἄταξ, δις, ἐν ἀμφιβολίᾳ δια νὰ ἰδῇ ἂν δὲν δναιρεύεται ἀκόμη.

Δὲν δναιρεύετο ὄχι, ἀλλὰ μία σκέψις φοβερά διήλθε τοῦ πνεύματος του. Ναὶ μὲν ἡ Λουίζα δὲν ἦλθεν, ἀλλ' ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν δὲν θὰ ἦ-χετο; καὶ ὅταν τὸν εἶλεπε; καὶ ὅταν δια πρώτην φορὰν τὸν ἀντίκριε μὲ τὴν δυσμορφὴν ἐκείνην ὅψιν;

Ἐνόμιζεν ὅτι εἶδεπε τοὺς δύο ὀφθαλμούς της χύνας καὶ ἐμρόβους μὲ μίαν ἀόριστον ἐκφράσιν ἐπιχυμένην ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς ἀλλὰ θαλκτικῆς μορφῆς της.

Μία ἡλὼ ἠντήχαι εἰς τὰ ὦρά του μὲ ὑψίστην αγωνίαν καὶ ἀναμνηστικὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ δναιρου, καὶ ἡ προσπαθῆναι νὰ πλησιάσῃ τὴν Λουίζαν του καὶ ἐνηγκαλισθῇ παραφρόως, νὰ τὴν κρατήσῃ ἐπὶ τοῦ στήθους του σφιγτὰ καὶ ἀσπασθῇ μαρτυρίας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, παρταῖς, τὸ σ' ὄρα, παντοῦ πικροῦ καὶ ἡ ἡλὼ ἀπαναλαμβάνετο.

— Ὅχι... Ἀ! ὄχι!...

Ἐξῆς τρεῖς ἡμέρας, διαρκεῖς ἀγωνίας καὶ πάντοτε μὲ φάσματα πρὸ τῶν ὀμμάτων του, ὡς μία σκιὰ πλανώμενος ἢ καθήμενος ἐπὶ ὄρχος ὀλοκλήρους ἐπὶ τῆς παλυθρόνας του, πρὸ τοῦ παραθύρου καὶ προσηλωμένος εἰς σκέψεις δυσκόλους καὶ βαθύς.

Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἀπαθές. Ὁμίλη ὀλιγώτερον, ἤρεσκε οἰς τὴν μόνωσιν καὶ ἐνίοτε ἀπέρευε τὴν μητέρα του.

Ἐφαίνετο προσηλωμένος εἰς μίαν ἰδέαν καὶ διαρκῇ. Ἄλλοτε ἐλάμβανε μίαν εἰκόνα τὴν ὁποῖαν εἶχε ἀκόμη πρὶν ἀσθενήσῃ καὶ παρρησίᾳ προσεκτικῶς τὸ ὠραῖα καὶ ἐρυθρὰ χαρακτηριστικά του τοὺς ὠραίους μύστακας του τὰς πορφύρας καὶ πλήρεις παρταῖς του καὶ εὐρισκε ἐαυτὸν συμπνέει καὶ ὑπερήφανον. Ματὰ, αἰφνης, ἄφηνε νὰ πέσῃ τῶν χειρῶν του ἡ εἰκὼν τοῦ καὶ ἔσπευδε πρὸς τὸ κάτοπτρον καὶ παρρησίᾳ τὰ λαίψανα, τὰ ἐραίπια τῶν ὠραίων ἐκείνων καὶ συμπαθητικῶν χαρακτηριστικῶν τὰ ὅπερ πρὸ τινος ἀκόμη χρόνου εἶχε.

Ἐνθυμῆτο τὴν Λουίζαν ὅπως εἶδε αὐ-

τήν ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ ἐφαπτομένη πόσην ζωηρότητα θὰ ἔκρινεν εἰς αὐτὴν τὸ δύσμερον τοῦ τροφῆς σου.

Ἦς θά... καὶ τὴν ἀποστροφήν. Θὰ δοκιμάσῃ καὶ ἀπαίθειαν δι' αὐτὸν καὶ διαρκῶς μία βιολογικὴ ἡχώ καταλάμβανε τὸ δῖά του.

«Οχι... Δι' ὅχι...»

Κατὰ τὰς τρεῖς αὐτὰς ἡμέρας προσπαθῶν νὰ φαίνεται ἡρεμὸς, ἀπαθής. Ἀλλὰ διαρκῶς κατενόκωνε τὴν μητέρα του, ὡτὲν νὰ ἐπεθύμει τὴν εὐκαιρίαν νὰ λάβῃ καὶ κρυφίως ἀπ' αὐτὴν καὶ δὲν ἀπέτυχεν. Μίαν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν εἶδε τὸ μικρὸν κλειδίον τοῦ μικροῦ γραφείου τῆς μητρός του εἰς τὴν θέσιν του. Δὲν ἔχασεν καιρὸν, τρέχει ἀνέγει καὶ λαμβάνει μὲ χεῖρας τρεμούσας μίαν ἐπιστολὴν γεγραμμένην μὲ χαρακτηριστικὰ καθαροῦ καὶ μεγάλου πρεσβυῶς γυναικείους.

Ἦρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ.

— Μητέρα, ἐπιθυμῶ πολὺ, μὲ πολὺ, νὰ ἐπιστρέψω ἀλλὰ φοβοῦμαι, χωρὶς νὰ θέλω, μήπως τὸν αὐτὸν δόσμον δὲν λήγεται... φοβοῦμαι δι' ἐμαυτὴν... φοβοῦμαι μήπως δὲν εἶμαι ἀρκετὰ ἰσχυρὸς.

Τὰ γράμματα ἰσχυγύνοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ αἱ φράσεις καθίσταντο δυσανάγνωστοι καὶ ἐξηκολούθησε μὲ φωνὴν διακοπτομένην καὶ κλαυθρῶν.

— Θὰ ὑποβληθῶ εἰς μεγίστην βία, νον, σχεδὸν μαρτύριον. Ἰσως νὰ μὴν ἐλαττωθῇ ὁ ἔρως μου δι' αὐτὴν, ἐπειδὴ μὲ ἀγαπᾷ τόσο καὶ εἶναι καλὸς καὶ δυστυχής... ἀλλὰ πῶς θὰ δυνήθω νὰ τοῦ τὸ ἀποδείξω; Θὰ ἀιμαρῶ νὰ καταικήσω τὴν ἀποστροφήν μου μητέρα; ὦ! τὸ μέλλον φαίνεται μοι ὡς δυστυχὲς δι' ἐμέ...»

Ἦκουσα θέρουον καὶ ἐκπρόθεον τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν θέσιν τῆς προσπάθων νὰ ὑπερισχῇ τοῦ ἀλλοῦ τοῦ ὁποῖον ἐπλήρει τὸ στήθος του καὶ τὸν λάρυγγα.

Ἦτο ἡ μὴ ἔρα του ἡ ὁποία ἐκράτει καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῆς.

— Τί κάνεις Μάρια;

— Ἐζητοῦσα εἰς βιβλίον... Τί εἶνε;

— Ἐνα τηλεγράφημα τῆς Λουίζης... φάναι ὅτι μετὰ τὸν ἀδελφόν της...

— Ἀ!... καλὸ, καλὸ.

— Ἐπιθυμεῖς νὰ ἔλθῃ;

— Καὶ τὸ ἔρω ἄρα ἡ ἔρα;

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ὁ Μάριος ἦτο χαρούμενος ἀλλὰ ναυρινὸς καὶ μὲ ὑστερικός κρίσεις. Τὸ ἑσπέρας ἡ μητέρα του μετέβη εἰς μίαν φιλικὴν οἰκογένειαν διὰ νὰ ἀνταποδώσῃ ἐπίσκεψιν καὶ αὐτὸς προσποιηθεὶς ἀσθενεῖν ἐμείνεν ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ἦτο εὐχάριος καὶ ἐθιματικὸς ἐντὶς δόλων τῶν δωμάτων. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐνῶ οἱ ὑπηρεταὶ μὲν εἶχον παύσει νὰ τρώγουν καὶ λέγει εἰς τὴν γραῖαν τροφόν του.

— Νὰ φέρῃς εἰς τὸ δωμάτιόν μου εἰς πιάτκι μὲ ἔλαιον καὶ ἕνα ταμάχιον ὑφάσματος. Ἀῦριον θὰ ἔλθῃ με τὴν

σύζυγόν μου καὶ ὁ ἀδελφός της ὁ ὁποῖος εἶνε καλὸς κυνηγὸς καὶ θὰ ἐπιθυμῇ νὰ μεταβῇ εἰς κυνήγιον.

Θέλω νὰ ἐτοιμάσω καὶ καθαρίσω τὸ τηρέκιόν μου ἀπὸ τὴν σκῆλην καὶ τὴν σκουρίαν.

Ὅταν ἡ γραῖα τροφὸς τοῦ ἔφερε τὰ ζητηθέντα τοῦ λέγει.

— Πρόσεχε κύριε Μάριε, τὰ ὄπλα εἶνε ἐπικίνδυνα καὶ πολλὰκις τὸ φέρναι καὶ γίνονται δυστυχήματα.

Ὁ Μάριος ἐγέλασε χωρὶς νὰ τῆς ἀποκριθῇ τίποτα.

Ἡ καλὴ γραῖα ἐξῆλθε ἀλλὰ πρὶν ἀκόμη φθάσῃ εἰς τὸ μαγειρεῖον εἰς πυροβολισμὸς ὁ ὁποῖος ἔσειτε ὅλην τὴν οἰκίαν ἐπάγωγε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας τῆς.

Ἐτρεψε τρομαγμένη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Μαρρίου καὶ ἐξῆλθεν ἀμέσως, παραληρούσα, ἀνατῶσα εἰς ὅλλα ἐρωτήματα καὶ ἀγνοῦσα ποῦ νὰ τρέξῃ, τί νὰ κάμῃ. Δυστυχία... ἐνῶ ἔτρεφε τὸ τηρέκιον ἔπιασε ῥωτὰ καὶ ποῦ, ποῦ, ὡς δυστυχία ἀκρῶς ἐπὶ τοῦ προσώπου του!...

III. II.

ΤΕΛΟΣ

Η ΛΙΖΕΤΑ Η ΟΡΦΑΝΗ

«Ολοι γνωρίζουν τὸ μικρὸν ἐκτεῖνο ἄνθος τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὸν ἄγρον καὶ τὸν σκληρὸν βραχίον, ὅλοι γνωρίζουν τὸ πτωχὸν ἄνθος τὸ ὁποῖον ζῇ εἰς μίαν διηνεκὴ μοναξίαν μέσα εἰς τὴν καταπράσινην ἔκτασιν τῆς πεδιάδος ἢ εὐρίσκεται μόνον κάπως κεκλιμένον ἐξ ἀοράτου φόβου εἰς ἀπόκρημνόν τινα κορυφὴν ὅλοι βλέπουν ἐκεῖ πέραν εἰς τὴν ὄχθην μικροῦ ρυακίου «τὴν λευκὴν ἀνεμόνην». Τώρα εὐτυχὲς ἐν τῇ ἐρημικῇ τῆς γαλήνης κάποτε κάποτε ἀνέμος τὴν ταράσσει σὰν νὰ τὴν φιλῇ μὲ τὰ μυστικά του χεῖλη μὲ κακὸ διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ πονῇ. Εἶτα ὡς παρέλθῃ, ἡ δὲ αὐτὴν εὐτυχὲς ἐποχὴ πίπτει μαρμαμένη, κανεῖς, κανεῖς δὲν χύνει δάκρυ δι' αὐτὴν εἰς κανένα δὲν ἔχουμεν αἰσθῆσιν ὁ μαρμαρὸς τοῦ ἄνθους. Ἀλλοτε πάλιν κάποιον κακὸ χεῖρ διακόπτει τὴν ἐρημικὴν ζωὴν τῆς διὰ νὰ τὴν κάμῃ στολίσμα τερπνὸν εἴτε κομμοδόχης εἴτε ἀνθοδόχης εἴτε καὶ ἐνθὺμον ἐρωτικῆς συνεντεύξεως. Καὶ ἂν κανεῖς καμμίαν φορὰν παρατηρήσῃ τὸ πτωχὸν τῆς σύνολον μαρμαρμένον δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ φιθυρίσῃ, ἡ πτωχὴ ἀνεμόνη ἤνθησεν ἀλλὰ τώρα ἐμαρῶνθη. Οὕτω ἐξῆλθε εἰς τὸ χωρίον μόνη καὶ ἐρημος εἰς τὸν κόσμον ἡ μικρὰ Λιζέτα. Κανεῖς δὲν τὴν γνωρίζει, κανεῖς δὲν μεριμνᾷ δι' αὐτὴν, μόνον ὁ Πλάστης ἐπιθαφίζει τὰς φροντίδας του διὰ τὸ ὠραῖον ἀλλὰ πτωχὸν αὐτὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του. Ἐξω εἰς μίαν πτωχὴν καλύβην καὶ ὡς μόνον πόρον εἶχε τὴν κληρονομίαν τὴν ὁποίαν τῆς ἀφῆκε ἀποθηήσκουσα ἡ μήτηρ της.

Ὡ! πόσον εἶνε ὠραία οὕτω ζῶσα μὲ τὴν ἡσυχίαν τῆς, ὡς ἀποτελοῦσα κάποιαν ἀντίδρῃσιν εἰς τὴν κοσμικὴν ταραχὴν... φαίνεται εὐτυχούσα, ἐνῶ πράγματι δυστυχεῖ. Ἰσως διότι ἡ κυρίως εὐτυχία ἔγκειται εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως. Ὡ! ζωὴ

λαμπρά! Τὴν ὀρεῖ ὀλίγος ἄρτος, τυρὸς, ὀλίγον γάλα. Τὴν ἄρχει τὸ πενιχρὸν ποσὸν τῶν ὀρεγόμενων λεπτῶν τὰ ὁποῖα εἰσπράττει ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ γάλακτος τῆς διὰ νὰ ζῇ εὐτυχής. Τίποτε δὲν τῇ λείπει, τίποτε δὲν ποθεῖ, εἶνε εὐτυχής! εἶνε εὐτυχής. Καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐξέρχεται διὰ νὰ βοσκήσῃ τ' ἀρνάκια τῆς, πωλεῖ τὸ γάλα καὶ ταχέως ἐπιστρέφει εἰς τὸν πτωχικὸν οἰκίσκον τῆς ἐκεῖ κλείεται μόνη... κάμνει τὴν προσευχὴν τῆς καὶ κατακλίνεται. Πρὶν καταλάβῃ αὐτὴν ὁ ὕπνος ἀφίνει τὸν λογισμὸν πρὸς τὸ παρελθόν καὶ ἐνθυμεῖται τὴν μητέρα τῆς. «Οχι, ἀπέθανε πολὺ ἐνωρίς ἥτο πολὺ μικρὰ ἐνθυμεῖται τὴν μητέρα τῆς καὶ χύνει εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὀλίγα δάκρυα. Ὡ πόσον ἐνθυμεῖται τὰς τελευταίας λέξεις τῆς μητρός τῆς ἡ ὁποία τῆς εἶπε «κόρη μου θα παλέσῃς εἰς τὴν ζωὴν σου ἀλλὰ ποτὲ μὴ χάσῃς τὴν τιμὴν σου καὶ ἐσκέπτετο τί ἥτο ἄρα γὰρ ἡ τιμή; Μήπως τὸ φυλακτὸν τὸ ὁποῖον τῆς εἶχε κρεμάσει ἀπὸ μικρὸν παιδί, μήπως τίποτε ἄλλο ἀγνοοῦσε. Ὡ! ἐὰν εἴξευρε ὁποῖον φυλακτὸν εἶνε ἡ τιμή. Ἐστὶ ἐξοῦσε ἐν διαρκὴ εὐφροσύνῃ ἐν τῇ ἀποχῇ καὶ τῇ ἐρημικῇ τῆς. Τίποτε δὲν ἐφαίνετο μελανῶν εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς σκέψεώς της τίποτε δὲν τὴν δυσηρέσσει, ἔσπευδε εἰς τοὺς ἄγρους καὶ ἔκοπτε τ' ἄνθη, ἔσπευδεν εἰς τοὺς ἄγρους καὶ τὴν θάλασσαν.

Παντοῦ ἔβλεπε τὴν ἔφερε ἡ φαντασία τῆς ἔβλεπε ὅλοισμός της. Ἡ νεάνις ἤνθη πλήρως εὐχέλῃ χωρὶς νὰ σκεφθῇ ποτὲ ὅτι ἥτο δυνατόν νὰ μαραινθῇ. Εἶνε ἡμέρα γελαστή τοῦ Μαρτίου, ὁ ἥλιος δύνει ὀπισθεν τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ καὶ ἀφίνει τὰς χρυσὰς τοῦ ἀκτίως νὰ χρυσαῖον τὰ μικρὰ νέφη ποῦ εὐρίσκονται γύρω ἐκεῖ. Τὸ κύμα παίζει σιγαλὰ καὶ γλύφει μὲ τὸν ἄφρον τὰς μεγάλους πέτρας καὶ τὰ χαλχίκια τῆς ἀμουδιάς.

Ὅλα ὀλίγον πέρα πέρα μυρίζουν εἰς τὴν καταπράσινην τὴν καλλονὴν τοὺς καὶ ἀφίνουν νὰ χύνεται ἡ μυρωδιὰ τους ὅλα γελοῦν τριγύρω. Ἐκεῖ ἡ Λιζέτα κάθεται καὶ βόσκει μὲ τ' ἄρνιά της. Σιγὰ καὶ γλυκὰ ἡχοῦν ἐκεῖ κοντὰ τὰ κουδουνάκια τῶν ἀρνιῶν τῆς. Ὡ! εἶνε δύο χαριτωμένα ἀρνάκια πῶς τ' ἀγαπᾷ! Πότε τὰ χαϊδεύει πότε τὰ φιλεῖ, εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις ποῦ τὴν συνδέουν μὲ τὸ παρελθόν. Κάθεται ἡ ὀρφανὴ ἡξαπλωμένη σὲ μὴ μεγάλην πέτρα ἐπάνω, κάτω ἀπὸ τὴν πέτραν ἀκούεται τὸ κύμα νὰ φλυσιβρίζει σιγαλὰ. Κάθεται καὶ ἀπολαμβάνει τὴν ὠραϊότητα τῆς φύσεως. Ναί σιγὰ! σιγὰ! ἐμπνέεται καὶ ἀρχίζει δεξιὰ καὶ μελαγχολικὰ νὰ τραγουδῇ. Ὡ! τί τραγουδοῖ βγαλμένο ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς καρδιάς. πῶς εἰχνεῖ τὸν πόνο τῆς φτωχῆς. Ναί τραγουδῇ μὲ τὴν ὠραίαν φωνὴν τῆς, ποῦ μπορεῖ νὰ συγκινήσῃ κάθε νεανικὴ καρδιά. Ἐτέλειωσε τὴν πρώτην στροφὴν τοῦ τραγουδιοῦ καὶ ἀρχικοῦ στοίχου; δεύτερη ὡς μὲ πόση γλυκὰ τραγουδεῖ τοὺς παθητικούς αὐτοὺς στοίχους.

Εἶμαι στὸν κόσμον μόνη

Πτωχὴ καὶ ὀρφανὴ

Ὅταν τὴν ἀνεμόνη

Ποῦ τὸν Χειμῶνα ἀνθεῖ.

Μὲ δὲν ἐπρόφρασε νὰ πῇ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς στροφῆς καὶ διέκοψε τὸ ἄσμα τῆς μὴ φωνὴ γλυκὴ ποῦ τῆς εἶπε. «Πάψε ποῖα παρθένα νὰ τραγουδᾷς. Πάψε νὰ παρπονῇς ἄρρησε τὸ τραγουδοῦ σου τὸ μελαγ-

14-3-27
Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΟΤΙ ΔΕΝ ΚΑΤΩΡΘΩΣΑΝ ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ
ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΡΟΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗΝ

Μετά την αποτυχίαν των παλαιότερων λογοτεχνῶν μας ὅπως ὀργανωμένοι εἰς σύλλογον—οἱ παλαιότεροι πράγματι λόγιοι ὑπέγραψαν πρὸ ὀκταμήνου περίπου ἓνα καταστατικὸν συλλόγου χωρὶς ὅμως καὶ νὰ κατορθώσουν νὰ ἴδωσιν καὶ πραγματοποιημένην τὴν ἐμφάνισιν τοῦ συλλόγου αὐτοῦ—οἱ νέοι καθιερωθέντες λογοτέχναι μας—ἀκριβῶς ἢ ἀλειονότες—συνεπλήθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς ὁμάδα διὰ νὰ ἐμφανίσουν τὸ ἔργον των διὰ τῆς ἐκδόσεως ἑνὸς περιοδικοῦ, ὀργάνου των, καὶ διὰ νὰ δώσουν, ὅπως τουλάχιστον φιλοδοξοῦν μίαν νέαν πνοὴν καὶ νέαν δημιουργικὴν ἔντασιν καὶ ἐπιβολὴν εἰς τὴν λογοτεχνίαν μας.

Ἡ ὀργάνωσις αὐτὴ τῶν νέων ἐτάραξε τὰ λογοτεχνικά μας νερά, ἔδωσε μίαν κίνησιν ἐξαιρετικὴν εἰς τὴν λογοτεχνικὴν μας ζωὴν καὶ ἐδημιούργησεν ὅπως ἦτο ἐπόμενον μίαν πολεμικὴν ἐπὲρ καὶ κατὰ τῶν συσσωματωθέντων οὕτω νέων.

ΕΝΑΣ ΕΓΩΓΙΣΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

Πρῶτον σημεῖον στόχου τῆς ὁμάδος ὑπέρβεν ὁ τίτλος τῆς ὁμάδος καὶ τοῦ ὀργάνου της, ἓνας τίτλος καθὼς ἐγράψαμεν καὶ ἄλλοτε πολὺ ἐγωιστικὸς καὶ πολὺ εἰλικρινής. Ἡ ὁμάς ὠνομάσθη «Ἐμεῖς» καὶ ὁ τίτλος τοῦ περιοδικοῦ ἠκολούθησε ὅπως ἦτο φυσικὸν τὸν τίτλον τῆς ὁμάδος.

Οἱ ἄλλοι νέοι οἱ μέναντες διὰ τὸν ἓνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγον ἔξω τῆς ὁμάδος ἐφώνασαν:

— Ποῖοι λοιπὸν εἴπατε σεῖς οἱ ὅποιοι διεκδικεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ σας τὴν γενικὴν ἐμπροσώπησιν τῆς λογοτεχνικῆς κινήσεως τῶν νέων;

Καὶ οἱ ἀποκρίνυντες τὴν ὁμάδα ἀπήντησαν.

— Ἐμεῖς εἴμεθα ἔμεῖς.

Ἀλλὰ ποῖοι εἶνε οἱ νέοι λογοτέχναι τῆς ὁμάδος αὐτῆς;

Ἄς παραθέσωμεν ἔδῳ τὰ ὀνόματά των καὶ τὰς σχολὰς, τὰς κατευθύνσεις ἢ καὶ τὰς τάσεις, ἐκάστου.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα ὀρίστε οἱ ποιηταί, οἱ καὶ περισσότεροι ἄλλωστε κατὰ σειράν ἀλφαβητικὴν, ὅπως ἀπογράφονται:

Τέλλος Ἀγρᾶς νεοαιδύλλιακός, Ἰσαντρός Ἀρις μοντερνιστής, Κώστας Βελμύρας μετασυμβολιστής, Φῶτος Γιοφύλλης μοντερνιστής-φουτουριστής, Δημ. Δημακόπουλος νεοκλασικός, Χρ. Ἰερο-γιάννης νεοχριστιανός-λυρικός, Κ. Γ. Καρυωτάκης νεοντεκατάν, Δ. Π. Κοκορίκος νεοκλασικός, Νίκος Λαϊδης νεοκλασικός, Ναπολέον Λαπαθιώτης νεοσυμβολικός-μεταφυσικός, Γ. Νάξος νεορομαντικός, Ἰωάν. Μ. Γιαννακόπουλος συμβολιστής, Σ. Παναγιωτόπουλος νεοκλασικός.

Νίκος Προεστόπουλος νεοπαρνασσικός-κομμουνιστής, Μιχ. Δ. Στασινοπούλος νεοκταντάν, Γιάννης φλογιάννης συμβολιστής. Καὶ οἱ διηγηματογράφοι Ἀδ. Παπαδήμας Κ. Φαλτάτζι, Νάσος Χρηστίδης λυρικο-ρεαλισταί, Πέτρος-Χάρνης ἱμπρεσιονιστής. Καὶ ὁ κριτικὸς Φάνης Μιχαλόπουλος.

ΤΑ ΙΔΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ

Εἶνε μίμησις, εἶνε ἀνάγκη; Δὲν δύναμεθα ἀκριβῶς νὰ εἰποῦμεν ἔδῳ, ἀφοῦ ἡ λογοτεχνικὴ διάθεσις καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς τέχνης ἀποτελεῖ καὶ μίμησιν καὶ ἀνάγκην. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον γνωρίζομεν εἶνε ὅτι παρομοίᾳ ἐκδήλωσις τῆς ὁμαδικῆς ἐκδηλώσεως τῶν νέων λογοτεχνῶν παρουσιάσθη καὶ εἰς τὸ Παρίσι τῷ 1875, ἀποτέλεσμα καὶ ἐκεῖ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐπιβληθῶσιν οἱ νέοι, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον ἠγνοεῖτο καὶ κάνουν νὰ γνωρισθῇ τὸ ἔργον των.

Οἱ ὀργανωθέντες νέοι γάλλοι λογοτέχναι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔκτοτε ἀνῆλθον καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθανάτων, ἐσημείωσαν τὴν ὁμάδα τοῦ «Nous-Autres» καὶ ἐπανελάβον τὴν ἐκδοσιν τοῦ Mercure de France τοῦ παγκοσμίου αὐτοῦ λογοτεχνικοῦ ὀργάνου τὸ ὅποιον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐβρίσκετο μὲ τὴν ἐκδοσὶν του σταματημένην. Καὶ οἱ νέοι λογοτέχναι μας ἔχοντες ἀ-

ναλόγους τὰς φιλοδοξίας καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν Γάλλων συναδέλφων των, ἐλπίζουν καὶ πιστεύουν ὅτι θὰ ἀνοίξουν διὰ τῆς ὀργάνωσεώς των ἀνοικτοτέρους ὁρίζοντας ἐπὶ τὴν λογοτεχνίαν μας καὶ ὅτι θὰ κατορθώσουν νὰ τὴν προαγάγουν καὶ ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιβολῆς καὶ νὰ τὴν συστηματοποιήσουν ἀπὸ ἀπόψεως κατευθύνσεως.

Ὡραῖα καὶ μεγάλα ὄνειρα τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν ἐπὶ μῆνας τώρα τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῶν νέων αὐτῶν, τὰς ὥρας τοῦς ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπαγγελματικὴν των ἐργασίαν—ὅλοι ἐργάζονται εἰς κάποιο ἐπάγγελμα—καὶ τὰ ὅποια δὲν γνωρίζει βέβαια κανεὶς ἂν θὰ στεφανωθῶσιν καὶ μὲ τοὺς τίτλους τῆς πραγματοποιήσεως.

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ ὁποίου τείνουν αἱ σκέψεις καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν νέων λογοτεχνῶν μας εἶναι τὸ σημεῖον τῆς σχέσεως τοῦ ἐπισήμου Κράτους πρὸς τὴν λογοτεχνίαν μας.

Ἡ ἔλλειψις πάσης σχεδὸν προσοχῆς τοῦ Κράτους πρὸς τὴν ανευματικὴν μας ἐκδήλωσιν, εἶναι ἐκείνη κυρίως ἡ ὁποία θὰ ἀποτελέσῃ τὸ κυριώτερον σημεῖον τῆς πολεμικῆς τῶν νέων λογοτεχνῶν καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς τοῦ Κράτους ὅπως φανῇ ὁ κυριώτερος ἠθικὸς καὶ ὕλικός πάτριον τῆς λογοτεχνικῆς μας ζωῆς διὰ διαθέσεως ἐδικῶν κονδυλίων ἐκ τῶν ἐσόδων κυρίως τῆς φορολογίας τῶν χαρτοπαικτικῶν λεσχῶν τῶν προορισθέντων, ὡς γνωστὸν, ἀρχήθεν διὰ τὴν προστασίαν καὶ προαγωγὴν τῆς τέχνης, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ κυριώτερον πρακτικὸν θέμα τῶν προσπαθειῶν των.

Ἡ πρακτικότης τῶν νέων λογοτεχνῶν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δεικνύει πόσον καλῶς ἔχουν ἀντιληφθῇ ποῦ εὐρίσκεται τὸ ἀσθενέστερον σημεῖον τῆς λογοτεχνικῆς μας στασιμότητος, τὸ σημεῖον δηλαδὴ τῆς μὴ ὕλικῆς ἐκανοποιήσεως τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς, καὶ τὸ σημεῖον αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο κυρίως τὸ ὅποιον, παραλλήλως πρὸς τὴν δημιουργικὴν λογοτεχνικὴν των προσπάθειαν θὰ τείνουν ὅπως ἐνισχύσουν καὶ δυναμώσουν.

Ο «ΒΡΑΔΥΝΟΣ»

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

Το πρώτον ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθέν γραφεῖον ἀντιπροσωπειῶν καὶ ἀποκομμάτων τοῦ Τύπου.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ (COUPURES)
ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Απόσπασμα

Χρονολογία

Σελίς

3 Στήλη 1

ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

(Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ)

Μας ἀπεστάλη ἡ κάτωθι διαμαρτυρία.

Εἶνε, φαίνεται, πεπωμένο νὰ ξαναρῶν εἰς τὴν ἐπιφάνεια μιὰ παλιὰ μας ὑπόθεσι, ποῦ εἶχε πεῖα λησμονηθῇ— γιὰτὶ εἶχε σχεδὸν λυθῇ— καὶ ποῦ τὴν εἶχαμε παρατήσῃ, γιὰ νὰ σκεθούμε ἄλλα πράγματα, πρῶτα, πρῶτα, τὸ περίφημο γλωσσικὸ ζήτημα. Οἱ περισσασμένοι ἀντιπροσωποὶ τῆς ἀκαθαρτεῦσας, ἐπωφελοῦμενοι ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν μεταβολήν, ἐξετρώσαν ἀπὸ τὰ καταφύγια τοὺς καὶ ζητοῦν νὰ ἐπιβάλλουν τὰς ἀντιλήψεις τοὺς τυραννικά. Τυραννικά βέβαια, γιὰτὶ ἡ ἀρνήσι τῆς πραγματικότητος λέγεται Τυραννία. Καὶ πραγματικὸς τῆς εἶνε, σήμερα, ὁ Δημοτικισμός, ὁ ἰσορροπημένος καὶ ἀληθινὸς Δημοτικισμός.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι δὲν ἀνήκουν περὶ εἰς τὴν πραγματικότητα, δὲν ἀνήκουν εἰς τὸ παρὸν ἢ τὸ μέλλον τοῦ τόπου. ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν, κινεῖται αἰστορικὰ. Δὲν ἐπικοινωνοῦν μετὰ τὸν παλμὸν μας δὲν μάς ξέρουν, δὲν μάς νοιώθουν. Δὲν ξέρουν, δὲν παραδέχονται τίποτα δικό μας, τίποτα Νεοελληνικόν. Δὲν ξέρουν τὴν Ποίαν μας, δὲν ξέρουν τὴν Πόλιν μας. Ἀπὸ τὸν Κάλβον, μάς λένε, δὲν θὰ μάθωτε παρὰ ἀνορθογραφίας! Εἶνε οἱ καταδικασμένοι ἀπὸγονοὶ μιᾶς κοῦρας αἰστοκρατίας, προγενεσμένης. Μιᾶς αὐτοκρατορίας. Εἶνε οἱ ἐμβρόντητοι μπροστὰ εἰς τὸν στέμφο, εἰς τὸ θάνατον, εἰς τὴν σαπυνοδουρικὰ τέλος εἶνε οἱ ἐλαβεροὶ ὀνειροπόλοι τοῦ πνευματικοῦ μας θανάτου.

Εἶνε οἱ παλιοὶ καθηγηταὶ μας, οἱ ἀναχρονιστικοί, οἱ ἀσύγχρονοι, οἱ ἐπισθοδρομικοὶ ἢ ἀγὰρ τοὺς πρὸς τὴν παλιὰν γλῶσσαν δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ διανοητικῆς φτώχειας, μισονείσμου καὶ φανατισμοῦ. γιὰτὶ ποῦ εἶνε δυνατό μιὰ γλῶσσα, νὰ μὴν ἀλλάξῃ, νὰ μὴν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν, ποῦ εἶνε νόμος γενικὸς; Καὶ ποῖος εἶνε τὸ τεχνητὸ ἰδίωμα τὰγα; αὐτὸ ποῦ τ' ἀκούμε πάντα, ποῦ μαζὶ τοῦ ἑπνοῦμε, κοιμοῦμαστε, ἀγαποῦμε, ποιοῦμε, σκεπτόμαστε, πεθαίνουμε, ἢ αὐτὸ τὸ δικό τους, ἢ μούμι, ἢ μπαλαστωμένη καθαρεύουσα, ποῦ μὴτε μελιέται, μὴτε γράφεται, μὴτε χρειάζεται; Καὶ ποῖος ζητοῦν νὰ ξαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν μετὰ τεχνητὰ μέσα τὸ ξεπεσμένο αὐτὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα;

Μὴ τοὺς ἀκούτε! Μὴ τοὺς πιστεύετε! Εἶνε οἱ παλιοὶ, οἱ περασμένοι, Ζοῦν σ' ἐποχὰς ἄλλας. Μ' ἐμᾶς, τοὺς νέους, εἶνε τὸ μέλλον. τοὺς νέους προσέχει καὶ ἀπενίξει κάθε σολή. Καὶ θὰ εἶνε πολὺ πικρὸ, καὶ πολὺ ὀλέθριον νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ὁ ἀναχρονιστικὸς, ὁ συμβατικὸς αὐτὸς Ἀκαδημαϊσμός. θὰ εἶνε αὐτὸς ὁ πνευματικὸς θάνατος. Γιὰτὶ θὰ εἶνε τὸ ἀφύσικον, τὸ τεχνητὸ, τὸ ἀδύνατον, ποῦ θὰ ξαναπέσῃ, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ. Καὶ τότε, μόνο τότε, θὰ φτιάσωμε γλῶσσαν κοινὴν ἀδέσμευτην, ἀβίαστην εἰς τὴν ἐξέλιξιν, λυτρωμένην ἀπὸ ἀκρότητες καὶ ὑπερβολὰς. Καὶ τότε θὰ φτιάσωμε Τέχνην, καὶ τότε θὰ φτιάσωμε φιλολογία, νέα, σύγχρονη, σημερινή, γιὰτὶ ποῦθεν δὲν μελετοῦν τοὺς προγόνους γιὰ νὰ σκλαβωθῶν, παρὰ γιὰ νὰ μιμηθῶν, νὰ δημιουργήσων.

Ὅχι, ἡ γλῶσσα θὰ τραβήξῃ τὸ δρόμον τῆς μετὰ τοὺς περιορισμοὺς καὶ τῆς χειροπέδας δὲν κάνουν ἀπὸ ἄλλο παρὰ νὰ τὴν ἀνοποροῦν νὰ τὴν ἀλλάξουν, νὰ τὴν μετεψυχώσουν, εἶνε ἀδύνατον. Γιὰτὶ ἡ ἐξέλιξις εἶνε νόμος, φυσικὸς νόμος.

Δίνος Κροῖνης, Κλ. Παράσχης, Τέλλος "Α-
γας, Φάνης Μιχαλόπουλος, Ν. Χ. Μπου-
φίδης, Ν. Νικολαΐδης, "Αγγ. Δόξας, Κ.
Φαλτῆς, Κ. Ἀθανάτος, Γ. Θ. Σταυρό-
πουλος, Α. Παπαδήμας, Α. Βασιταῖος,
της, Φῶτος Γιοφίλλης, Γ. Κυριακίδης, Κω-
στής Βελμύρας, Ἰωάννης Νάοκιστος, Τά-
κης Παπατσώνης, Τάκης Μπαλῆς, Γ. Μαι-
νιλιώτης, Γ. Παύσιος, Α. Λοῖβας, Μ.
Δαμιόπουλος, Κ. Φωτάκης, Α. Λεβέντης κλπ.

Απόσπασμα

Χρονολογία

Σελίς

15

Στήλη

2

Κ. Φαλτάιτς «29 Μαΐου». "Εκδ. Βασιλείου Δρ. 1.50.

Το καινούργιο αυτό βιβλίο του συγγραφέως της «Ναυμαχίας της Έλλης», που καθώς το χαρακτηρίζει ο ίδιος είναι ένα χρονικό της ήμερομηνίας αυτής, μάς παρουσιάζει σαν μια ταινία ζωντανού, πρωτότυπου κινηματογράφου με χρώματα και με όμιλίες ακόμα, την εκθρόνιση του Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Και το βιβλίο αυτό μπορεί εύσυνείδητα να λεγισθῇ «στης επιτυχίας του νεαρού λογίου κ. Φαλτάιτς που κατορθώνει να συμβιβάσῃ δύο αντίθετα και πολύτιμα στοιχεία: Τὴν λεπτομέρεια «στην περιγραφή με τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ζωντανῆς ἀφηγηματικότητος.

Τραβᾷ ἐξ ἴσου τὸν ἐπιτόλαιο ἀναγνώστη, ὅσο καὶ τὸν στοχαστικὸ μελετητὴ, δίνοντας συνάμα μετὰ τὴν ἀκριβόλογη εἰλικρίνειά του μὴ συμβολὴ «στην Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

"Αγγ. Δ.

Απόσπασμα

Χρονολογία

Σελίς

2

Στήλη

5

— Ἐνν ἀληθινὰ εὐτυχῆς βιβλίον εἰς κυκλοφορίαν τὸ τελευταῖον βιβλίον τοῦ κ. Φαλτάιτς «Ἡ 24 Μαΐου».

— Ὁ ἐκδότης τοῦ Βιβλίου κ. Βασιλεῖ ου δὲν προλαμβάνει νὰ πωλῇ ἀντίτυπα.

— Ἀλλὰ καὶ ποῖο φιλολογικὸ βιβλίον δὲν πωλεῖται σήμερον, καὶ ποῖο φιλολογικὸ βιβλίο δὲν ἀγοράζεται.

— Ἡ ἐποχὴ αὕτῃ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς χρυσοῦς αἰὼν τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου.

ΟΤΑΝ ΕΦΥΓΕ...

[Από το νέο βιβλίο του καλού μας συναδέλφου κ. Κ. Φαλτάτς «29 Μαΐου» παραλαμβόμεν την ωραία αυτήν σελίδα].

Η μυστηριώδης του από μεγάλου βωθού πένθους ελαίχθη εις τὸν δραματικὸν χῶρον τὸν ἐρειπωμένην Βασιλικὴν Ἀνακτόρων τοῦ Τατοῦ, τὸ πρωὶ τῆς 1ης Ἰουνίου.

Ὅλα ἐκεῖνα αἱ ὀλίγα, πρωῒνα ὥρα, ποῦ ἔμενεν ἀκόμη ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἰς τὸν ἀγαπημένον χῶρον τοῦ ἑδεδεσμένου ἐξέλιξε τῆς ἡλικίας του τὸ μετὰ Εὐαγγέλιον τῆς Φύσεως καὶ τῆς ζωῆς τῆς ἐσχῆς, ἦσαν ὥρα, σιωπῆς ἀποκαλύψεως ἱεροτελεστίας πρὸς κάποιον ἀόρατον κόσμον ποῦ μόνον ἡ διαίτησίς του ὑπῆρχε, μόνον ἡ πνοή του ἐδημιουργεῖτο μυστικῶς.

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἦτο μέσα εἰς τὸν χῶρον τοῦ κήπου καὶ τῶν Ἀνακτόρων ὁ Βασιλεὺς τῆς σιωπῆς, ὁ Βασιλεὺς ποῦ πένθος ὁ Βασιλεὺς τοῦ μοιραίου τοῦ ὅποιον ἐδέχετο μὲ λυγμούς.

Ὁλοτρόχυνά του μακρὰν ἡ πλησίον ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν προσώπων ποῦ εἶχαν κάθε δικαίωμα νὰ γίνουν μάρτυρες τῆς μοιραίας αὐτῆς λειτουργίας, μὲ τὸ κεφάλι ἀσκηπῆς, ἔμεναν ἐκεῖ μαφωμενίστοισι σώμα ἀγάματα αὐτοὶ στήν τρικυρία τῆς ψυχῆς.

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μόνος του στὸν ἀνακτορικὸν κήπον, μέχρη τῆς ἐννέα καὶ εἴκοσι δὲν ἐδέχθη κανένα. Ἀκόμη καὶ οἱ πρίγκηπες ὀρθοί, ἢ καθήμενοι στοὺς ἐξίχοντες πάγκους ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορα τῆς Βασιλίσσης Ὀλγας, δὲν οὐίλουν μὲ τὸν Βασιλέα. Ἡ Βασιλίσσα Σοφία δὲν ἐμφάνετο καθόλου εἰς τὸν ἀνοικτὸν χῶρον.

Μόνος του ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπεριπάτησεν ἀρκετὴν ὥρα στὸν κήπον. Μόλις τοῦ ἀκόμη ἐπισκέφθη ὅλα τὰ μέρη, ὅλα τὰ καυῖνα ἐρείπια τὰ ὅποια τὸν εἶδαν νὰ μεγαλώνῃ καὶ τὸν ἐγνώρισαν μικρά. Σὲ μιὰ στιγμὴ μόνον ἦλθε πάλιν πρὸς τὰ Ἀνάκτορα τῆς Βασιλίσσης Ὀλγας, ἐπῆρε τὴν μικρὴν προγκήμισια Ἀκατερίνην ἀπὸ τὸ χέρι καὶ περιπάτησεν ὀλίγους θηματισμούς μαζί.

Ὀλόγυνά ἀπὸ τὸ βασιλικὸ πένθος τῶν τελευταίων ἀπαιρητιστηρίων ὥρων οἱ ἐξαιρετικά λίγοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπετάπη ἡ εἰσοδὸς εἰς τὸ Τατοῖ μετὰ τὸ καπέλλο στὸ χέρι, ἀμύλητοι, ἐκλαίαν ἐκλαίαν διαρκῶς.

Ἦσαν ἐκεῖ ὁ πρῶτος προδυνουργὸς ἀειμνηστὸς Λάμπρος μετὰ τὴν σύζυγό του καὶ τὴν κόρη του, ὁ πρῶτανος Σκοῦφος μερικαὶ κορίττι ἀπὸ τὰς στενῶς μετὰ Ἀνάκτορα συνδεμένους, πέντε-ἕξ ἀξιωματικοὶ καὶ πολῖται, καὶ οἱ κάποια μεγαλεῖται ἀπὸ τὰς δύο-τρεις χωρικὰς τοῦ Τατοῦ.

Σὲ μιὰ στιγμὴ κάποιος νέος ποῦ ἐστηρίετο σὲ ἓνα δένδρον ἐκοιμήσθη, ἐταλαιανώθη λίγος καὶ ἔπεσε κάτω λιποθυμῶς στήν ἐγγὺς προκλήν χλόην. Κανεὶς οὐκ εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ στορέγῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴν τραγωδίαν ποῦ ἐκινεῖτο στήν παράστασιν τοῦ Βασιλέως, πλησιέστερα ἢ

μακρότερα ἀπὸ τὸν λιποθυμημένον ἄνθρωπον.

Ἐνας ἄλλος νέος, ὁ ἐλόπτης στὸν βασιλικὸν κήπον τοῦ Τατοῦ, κρατῶν δύο ἀνθοδέσμας ἀπὸ ἄσπρα κρίνα πλαταιωμένα ἀπὸ κλωνιά πεύκων, ἔμενε ἐσχάτως τὸν ἑαυτοῦ του κοντὰ στὸν κορμὸ ἐνὸς δένδρου.

Γιὰ κάθε ἓνα ἀπὸ τοὺς παρισταμένους ἔπρεπε νὰ ἰσάρχῃ καὶ κάποιος κορμὸς δένδρου ἢ κάποια σκιά γιὰ στήριγμα καὶ σκέπη.

Τρεῖς-τέσσερις γυναικες ἀπὸ τὴν ἑπηρεσία τοῦ Παλατιοῦ μὲ σταχτὰ ὁμοιόμορφον ντύσιμο, ἐμπρὸς στήν πόρταν τοῦ οἰκήματος τῆς ἐπηρεσίας ἐπνιγαν τοὺς λυγμούς των καὶ στήν ἀκροῦλα μιᾶς παρόδου δυὸ εἰζωνοὶ εἶχαν ἐσχάσει τὴν λεβαντὰ τοῦ παρυστήματος των καὶ διπλωμένοι παρὰ-στεκόν ἐκεῖ. Αὐτὸ ἦτο ὅλο τὸ κέντρο ποῦ ἐστεγάνωνε τὴν τελευταία ὥρα τῆς διαμονῆς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνου ἐστὶ παλάτι του.

Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ οἱ βασιλό-παιδες καὶ οἱ πρίγκηπες μὲ τὸ κεφάλι γυρὸ τὸ ἐκλαίαν, ἐκλαίαν ἓνα ἀτελείωτο κλάμα μα λυγμῶν.

Ὁ Ἀδόχως Γεώργιος μὲ σταχτὰ πολιτικὴν ἐδρασίαν, μὲ βαθεῖα ἀλλοιωμένη τὴν ἐξί, οὔτε ἐκινήθη σχεδὸν ἀπὸ τὴν θέσιν του. Ἐνὰ πλεχτὸν κἀδιον κοντὰ στὸν Βασιλέα Ἀλέξανδρον.

Ἐπειτα ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπρὸς χάραξεν ἀπὸ τὸ σκίασμα τῶν δένδρων, ἐχάθη ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἄλλων καὶ τράβηξε μόνος στὸν τάφον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου.

Ἐμεινε ἐκεῖ γιὰ κάμποσα λεπτά, στὸ σιγὴν προσκύνημα τοῦ πατέρα στὸ τάφον ποῦ ὀλόγυνά ἡ πυρκαϊὰ ἐδειχνε τὰ κατὰ μάτια τῆς καὶ τοὺς μαύρους κορμούς των λένδρων.

Ὅταν κατῆλθε ἀπὸ τὸ προσκύνημα, ἐκοίτε, κάποιον ἄσπρο χαρτὶ στὸ χέρι καὶ τὸ χεῖλός του δὲν εἶχε καυμὴν διαφωράχρῳ ματος ὅπὲ τὸ χροῖμα τοῦ χαρτιοῦ.

Γιὰ κάμποσες στιγμὲς οἱ ἐσωτερικοὶ σπαραγμοὶ ποῦ τὸν συνείχον ἐνίκησαν τὴν βασιλικὴν μεγαλοπρέπεια, καὶ τὸ σῶμα τοῦ Βασιλέως ἄρχισε νὰ ταρασσεται σὰν κάποιον δυνατὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα νὰ πέρασε. Σὲ λίγο ὅμως ἐδάμασε τὸν ἑαυτοῦ του, πλησίασε τὸν ὑπασπιστὴν του Παπαρρηγόπουλον, ποῦ εὐρίσκετο κοντὰ στὸ αὐτοκίνητο τοῦ Διαδόχου, καὶ τοῦ μίλησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα, δίνων ὁδηγίαν γιὰ τὰς τελευταίας λεπτομερεῖας τῆς ἀναχωρήσεως.

Ἀπὸ τοὺς πρίγκηπας, ποῦ περισσότερον ἐκάθηντο παρὰ ἐκινουντο, ὁ πρίγκηψ Χριστόφορος καὶ ὁ πρίγκηψ Νικόλαος ἐφόρουν πολιτικά. Οἱ ἄλλοι πρίγκηπες ἐφέρον ὁπρωτικὴν στολήν ἐκστρατείας ἀπὸ χακί.

Ὁ βασιλόπαις Παῦλος, ὥραϊος, δυνα

τὸς πειὰ ἔφηβος, μὲ τὸ ἀνάστημα ποῦ τὸν ἔδειχνε μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν ἡλικία του, μὲ σταχτεὰ πολιτικὴ ἐνδυμασία, ἡ βασιλοπούλα Εἰρήνη μὲ μπλὲ φούστα καὶ ζακέττα ποῦ τὴν ἔδειχνε σεμνὴ μαθήτρια ἀκόμη κάποιου σχολείου καὶ ἡ μικρὰ Αἰκατερίνη μὲ μπλὲ ζακεττούλα, λευκὴ φοῦστα καὶ κόκκινα παπουτσάκια.

Οἱ πρίγκηπες πολὺ λίγο μίλησαν τῆς ὥρας αὐτές. Δυνατὴ ἔδειχνετο ἡ συγκίνησις τοῦ πρίγκηπος Νικολάου μὲ τὸ ἀτελείωτο σκύψιμο τοῦ κεφαλίου, καὶ βαθειὰ ἡ λύπη ποῦ ἔκανε ἀγῶνας γιὰ νὰ μὴ ξεφανερῶθῃ στὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τοῦ Διαδόχου Γεωργίου.

Οἱ πρίγκηπες δὲν ὠμίλουν παρὰ ὅταν κάποιος ἀπὸ τοὺς ὑπασπιστὰς ἤρχετο νὰ λάβῃ ὁδηγίαν ἢ νὰ ἀνακοινώσῃ κάτι, συνήθως ὅμως ἦτο ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴ γενικὴ προσταγή.

Καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ὅλο ἐπλησίαζε.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Διάδοχος Γεώργιος κύτταξε τὸ ρολόγι του, μὲ κίνημα ποῦ ἔδειχνε ὅτι ἡ προθεσμία τῆς παραμονῆς στὸν βασιλικὸ ἐκεῖνο τόπο, πλησίαζε πειὰ νὰ σβύσῃ.

Καὶ τότε ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, τὴν τελευταίαν στιγμή τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἐκάλεσεν ὅλους ὅσοι εὐρίσκοντο ἐκεῖ κοντὰ του. Ἐφώναζε τοὺς πρὸς κοντὰ μὲ τὰ ὀνόματά των καὶ ἔκανε κινήμαστους πάρα πέρα μὲ τὸ χέρι του.

Ἀκόμη φώναζε καὶ πλησίασαν οἱ δύο τρεῖς ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ Τατοῖου ποῦ εὐλαβικὰ εἶχαν σταθῇ παράμερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, σὲ κάμποση ἀπόστασι ἀπὸ τὸν Βασιλῆα τους, κρυμμένοι στὸ κλάδωμα τῶν δένδρων. Οἱ πρίγκηπες εἶχαν σηκωθῇ ἀπὸ τὰ καθίσματά των. Καὶ

ἐκείνη τὴν ὥρα ἐφάνη, βαρυπενθῆς, σιγὴ λῆ, περισσότερο ἐξαύλωσις σώματος ἀπὸ οἶμα, ἡ Βασίλισσα Σοφία νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ παλάτι.

Αὐτὴ τὴν ὥρα ἔκλαιον ὅλοι σὰν μικρὰ παιδιὰ. Ἐκλαίαν καὶ οἱ Βασιλεῖς, καὶ οἱ πρίγκηπες καὶ οἱ ὑπασπιστὰς καὶ οἱ ὀλίγοι πολῖται, καὶ οἱ τραηγημένοι μὲ σέβας σὲ μιὰ ἄκρῃ ἄνθρωποι τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἡ βασιλικὴ φρουρὰ ἀπὸ τὴν ἐνωμοτία τῶν εἰκοσιπέντε χωροφυλάκων, ποῦ ἐστάθη σὲ διπλὸ στίχο στὴν ἀρχὴ τοῦ ὁρόμου, ποῦ θὰ περνοῦσαν τὰ βασιλικά αὐτοκίνητα.

Οἱ ἄνδρες μὲ σκυμμένο κεφάλι καὶ αἱ γυναῖκες μὲ ὑπόκλισι ἐφίλησαν τὸ χέρι τῶν Βασιλέων.

Καὶ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μὲ λυγμοὺς πλέον στὸ κλᾶμμα του, μὲ φουσκωμένα μάτια, τοὺς ἐχαιρέτα ὅλους καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὸ χέρι του ἀπὸ τὸ δικό τους. Κανεὶς δὲν μιλοῦσε, κανεὶς δὲν ἔλεγε τίποτε. Ἡ ἱερωργία τῆς σιγῆς, λίγες φορὲς θὰ ἐσηκώθη στὴ θρησκευτικότητά ἐκείνων τῶν στιγμῶν.

Ὁ Βασιλεὺς ἦταν ἀρρωστος ἀκόμη.

Ἡ πληγὴ ποῦ εἶχε μείνει ἀπὸ τὴν περασμένη μεγάλῃ ἀρρώστειά του εἶχε ἀνοίξῃ ἀπὸ τὸ σύσπασμα τῆς τραγουδίας τῶν τελευταίων ἡμερῶν, καὶ τὸ ἀνοιγμα τῆς πληγῆς ἐπέραςε ἀπὸ τὸν ἔσω ρουχισμό του, ἐπέραςε ἔξω ἀκόμη καὶ ἄφησε μιὰ πλατυτάτην ὠχρόκτινῃ κηλίδαν νὰ φαίνεται πίσω στὴ λευκὴ ναυτικὴ στολή.

Τώρα τὰ βασιλικά αὐτοκίνητα εἶχαν πλησίασει. Καμμιὰ πολυτέλεια στὰ ὀχήματα, καμμιὰ βασιλικὴ λιβραία στὴ στολή τῶν σωφέρ.

Ὅλα ἀπλοῖκά καὶ πένθιμα καὶ τίποτε σὲ παράστασι, φέρνον στὸ νοῦ τὴν ὕπαρξι ἑνὸς Βασιλῆα.

Τὸ πρῶτο αὐτοκίνητο ἐπλησίασε. Ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς ἐπῆρε στὰ χέρια τοῦ τὸ πρὸ μικρὸ παιδί του, τὴν μικρὴ Αἰκατερίνη, καὶ τὴν ἔδωκε στὰ χέρια τῆς παιδᾶ γωγοῦ τῆς, μέσα στὸ αὐτοκίνητο. Καὶ τὸ ὄχημα ἐκίνησε σιγὰ-σιγὰ, ἐνῶ οἱ λίγοι πολῖται καὶ στρατιωτικοί, ποῦ παράστεκαν ἐκεῖ, ἔσκυψαν τὸ κεφάλι των, καὶ μὲ κλάμμα ἐχαιρέτισαν τὴν μικρὴν πριγκηπούλα, ποῦ τοὺς ἐχαιρέτα κουνώντας τὸ κεφαλάκι τῆς, ἐνῶ τὸ ὠχρὸ πρόσωπό τῆς καὶ τὸ βαθύ λυπημένο βλέμμα, καθρέφτιζε ὅλην τὴν ἐπίγνωσιν τῆς πραγματικότητος ποῦ εἶχε τυπωθῇ στὴν ψυχὴ τοῦ τετραετοῦ παιδιοῦ.

Ἐπειτα ἦλθε τὸ δεύτερο αὐτοκίνητο. Μιὰ μικρὴ βαλιτσούλα τοῦ Βασιλέως ἐδόθη στὸ σωφὲρ καὶ ἁμέσως εἰσῆλθαν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Διάδοχος Γεώργιος.

Τὴν στιγμή ἐκείνη ὅλων αἱ ψυχές, αὐτῶν ποῦ ἐφευγαν καὶ αὐτῶν ποῦ ἔμεναν, εἶχαν ἀναλύσῃ, καὶ χέζεχύνοντο σὲ κάποιο λυγμῶδες παράπονο ποῦ ἀδύνατο νὰ περιγράψῃ κανεὶς.

Ἦσαν σὰν ὄνειρο καὶ σὰν ἐφιάλτης. Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μὲ τὰ βουρκαωμένα μάτια, δὲν ἦτο πλέον ὁ Βασιλεὺς. Ἦτο τὸ παράπονο, ἦτο τὸ κλάμμα, ἦτο ἡ διαμαρτυρία, ἦτο ἡ καλωσύνη ἡ ἀτελείωτη ποῦ ἀδικήθηκε. Ἦτο τὸ παιδί ποῦ ἀπόμεινεν ὀρφανό. Ἦτο ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐδιώχθη ἀπὸ τὸ σπῆτι του, ποῦ ἐφευγε ἀπὸ ἕνα παλάτι καμμένο καὶ καταστρεμμένο.

Αὐτὸς ἦτο ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. Τὸ κλάμμα ἔτρεχε ἀπὸ τὰ μάτια του ποτὰμι, ἡ ψυχὴ του εἶχε γίνῃ ψυχὴ παιδιοῦ ποῦ ἔχασε καὶ χωρίζεται ἀπὸ ὅ,τι πρὸς τοῦ ἀγάπησε στὸν κόσμον.

Καὶ ὅλοι οἱ τριγύρω, καὶ ὅλοι ποῦ ἐστάκοντο καὶ ἐπερίμεναν γιὰ νὰ στείλουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμὸ τῆς ψυχῆς των στὸ Βασιλέα, ἔσκυψαν τὸ κεφάλι καὶ ἀντίκρουσαν γιὰ μιὰ στιγμή τὸ βλέμμα Ἐκείνου.

Ὁ ἐπόπτης τοῦ κήπου τοῦ Τατοῖου ἐπλησίασε καὶ προσέφερε στὸν Βασιλέα τὴν ἀπλὴ ἀνθοδέσμη μὲ τὰ κρίνα καὶ τοὺς πεύκους.

Ἐξοτερὰ ἡ φρουρὰ τῶν εἰκοσιπέντε χωροφυλάκων παρουσίασε ὅπλα. Ἐκλαίαν ὅλοι, ἔκλαιαν ἀστεύρετα, ἔκλαιαν μαζὺ μὲ τὸν Βασιλέα των ποῦ περνοῦσε καὶ ἐφευγε τελειωτικὰ πρὸς ἀπὸ κοντὰ τους.

Ὅταν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπέρασε μὲ τὸ αὐτοκίνητο ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν πημητικὴν φρουρὰ τῶν εἰκοσιπέντε χωροφυλάκων, σταμάτησεν ἡ φωνὴ του γιὰ πολὺ.

Καὶ ὕστερα, ὅταν ξέσπασε, μπόρεσε καὶ εἶπε·

—ὦρα καλὴ, παιδιὰ! ὦρα καλὴ, παιδιὰ.

Αὐτὸ ἦταν ὅλο.

Τὸ βασιλικὸν αὐτοκίνητο, ἐχάνετο σιγὰ-σιγὰ κάτω ἀπὸ τὴν συστάδα τῶν σκοτεινῶν πεύκων.

ΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1911

Αριθ. 37

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθὲν γραφεῖον ἀν-
τιπροσωπειῶν καὶ ἀποκομμάτων τοῦ Τύπου.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ (COUPURES)
ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀπόσπασμα

Χρονολογία

28 ΜΑΪΟΥ 1920

Σελίς

3 Σελίς 3

29 ΜΑΪΟΥ 1917

Με τὸν ἀνωτέρω τίτλον ὁ φίλος συνάδελφος κ.
Κ. Φαλτάιτς ἐξέδωκε μικρὸν κομμὸν τοιμίδιον ἐντυ-
πώσεων τοῦ ἀπὸ τὰ θλιβερά γεγονότα τῆς 29ης
Μαΐου 1917, ἡμέραν καθ' ἣν, ὡς πάντες ἐνθυμοῦν-
ται, ἠναγκάσθη ξερικῇ βίᾳ ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἑλλά-
δος ὁ θριαμβευτικῶς ἤδη ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐξορί-
ας τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνος. Παρ' ὅλα ὅτι τὸ
τοιμίδιον τοῦ κ. Φαλτάιτς δὲν περιγράφει ἢ προσω-
πικὰς μόνον αὐτοῦ ἐντυπώσεις διατηρηθείσας ἐν-
τοτε εἰς τὴν μνήμην του ἀποδίδει σὲ καλὸν τόνον
καὶ σὲ δυνατὸν αἰσθηματικὸν χρῶμα καὶ πολλὰν παλ-
μὸν τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν γενικαῖς
γραμμαῖς. Ἀξίζει σήμερον ν' ἀναγνωσθῇ παρ' ὅ-
λων. Θ' ἀναπτέρωσιν τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ λαοῦ
καὶ θ' αὐξήσῃ τὴν ἀμέτοχτον καὶ ἀνεξάντλητον ἀ-
γάπην τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα του.

Αριθμός σελίδος

ΔΕΛΤΙΟΝ ΔΩΡΟΥ

ΑΡΙΘ. 1

ΑΘΗΝΑΙ
ΤΡΙΤΗ

16

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
1932

Παμφύλου καὶ Σελεύκου μαρ.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Κρατεῖτε καὶ ἀποκόπτετε
καθημερινῶς τὸ παρὸν δελ-
τίον.
Μὲ 29 τοιαῦτα δελτία ἡμε-
ρομηνίας.

Εἰς τὸ τέλος
τοῦ τρεχόντος μηνὸς
θὰ λάβετε ἐντελῶς δωρεάν
τὸ τρίτον βιβλίον τῆς σει-
ρᾶς τῶν κλασσικῶν συγ-
γραφέων τῆς Ἑλληνικῆς
Ἀρχαιότητος.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΑΙ

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ

Σελίδες 112. Φιλολογικὴ με-
τάφρασις τοῦ κ. Κ. Φαλ-
ταίτς.

Αριθμός σελίδος

ΔΕΛΤΙΟΝ ΔΩΡΟΥ

ΑΡΙΘ. 14

ΑΘΗΝΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗ

14

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
1932

Αὔξειπτιοῦ τοῦ δαίου

ΠΡΟΣΟΧΗ

Κρατεῖτε καὶ ἀποκόπτετε
καθημερινῶς τὸ παρὸν δελ-
τίον.
Μὲ 29 τοιαῦτα δελτία ἡμε-
ρομηνίας.

Εἰς τὸ τέλος
τοῦ τρεχόντος μηνὸς
θὰ λάβετε ἐντελῶς δωρεάν
τὸ τρίτον βιβλίον τῆς σει-
ρᾶς τῶν κλασσικῶν συγ-
γραφέων τῆς Ἑλληνικῆς
Ἀρχαιότητος.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΑΙ

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ

ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ

Σελίδες 112. Φιλολογικὴ με-
τάφρασις τοῦ κ. Κ. Φαλ-
ταίτς.

Ἀπόσπασμα..... ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
Χρονολογία..... 3. XII. 1924

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΑΞΙΔΙ

Λένε πῶς οἱ νέοι, δὲν ἔχουν τις περισσότερες φορές νὰ σκαρῶσουν οὔτε ἓνα στίχο τῆς προκοπῆς. Λένε ἀκόμα πῶς δὲν κατέχουν τὴν ὕψηλὴ σημασίαν τῆς τέχνης, τῆς τεχνουργίας καὶ δὲν ἔξω τί ἄλλο. Ἀλλ' ἂν πάθουν μετὰ τὰ διδλὶα τῶν νέων, θὰ ἰδοῦμε ὅτι ὄχι μόνον τεχνικῶς στέκονται καλὰ τὰ ἔργα των, ἀλλὰ ἔχουν καὶ μιὰ ἀνοή δυνάμη, ποῦ τις περὶ πολλὰς φορές, λείπει καὶ ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτῶν τῶν παλαιῶν, ποῦ εἶσι, χάρις στήν περιστάσει, καὶ γιὰτὶ σὶν καιρὸ τους ἦσαν οἱ ποιηταὶ μειωμένοι σὶὰ δάκτυλα, κατὰρῶσαν ν' ἀποκτήσων μιὰ φήμη, ἓνα ὄνομα.

Εἶναι μιὰ σειρά ὀνομάτων νέων, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ ἐποκαταστήσουν τὰ σημερινὰ μεγαλονοιάτικα ὀνόματα, πολλὰ ἔποθεν ἔτερα ἀπ' ἔσο νομίζει κανεὶς. Ὁ Τσάκωγας, ὁ Λεβέντης, ὁ Παπαδήμας ὁ Δρόσος, ὁ Μηλιδῶνης, ὁ Φαλαῖτης καὶ τόσοι ἄλλοι. Καὶ τώρα τελευταῖα, παρουσιάσθηκα καὶ ὁ Μαγγανάρας, μετὰ τὸ «Ταξίδι» του, σειρά ἐμμέτρων στίχων, ποῦ ξεχωρίζουν ἀληθινὰ, καὶ ἀπὸ ἄλλους στίχους τῶν παλαιῶν. Ὁ Μαγγανάρας, ἀποτελεῖ μιὰ ὑπόσχεσι γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν τέλειαν τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως. Τὸ πρῶτόν του διδλὶο εἶναι ὁ ἀληθινὸς καὶ καλῆτερος μάρτυς. Γι' αὐτό, τοῦ νέου αὐτοῦ, δέποιος ποιεῖ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, πρέπει ἀνδρόσμητα νὰ τοῦ σφίξῃ τὸ χέρι. Ἐγὼ τὸ πρῶτον, ὡς καθήκον.

EBENOS

to epistolari avodxiis ois, in epistola, ois
separatim re: protocolis aut in li. n.
Paul Vanderbicht, professeur,

Manager (Hainaut) Belgique

Διεύθυνσις των Φιλικών Χαρτοφύλακων

Δρ. Δημόκριτος Δημόπουλος

Δημόπουλος

Π. Γ. Ο. v. Vanderbicht μετ' ἡμετέρας σχέσεων
re: οἱ διαβιβάσει re: συγγραφῶν re: τῶν
λαϊκῶν ἀρχαίων καὶ ἀποστολῶν οἱ τὰς
ἐξ ὧν.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
"ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΛΛΑΣ",
ΚΟΖΑΝΗ

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1932

Κινος. Φουλέρτς
Α. Ουίνκλ

Πέλε Κύριε,

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλωμεν ὑμῖν ὅτι ἡ ἐφημερίς μας ἀπεφάσισε νὰ ἐκδώσῃ καὶ δευτέραν ἐκδοσὶν τοῦ πέρυσι τὸ πρῶτον ἐκδοθέντος "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ",...

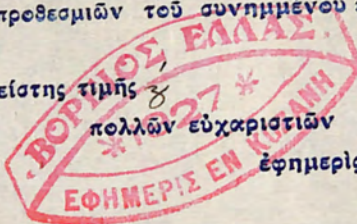
—Ἡ ὑποδοχὴ ἥς ἔτυχε ἡ πρώτη μας ἐκδοσις καὶ τὰ εὐμενῇ καὶ ἐνθαρρυντικὰ σχόλια περὶ τῆς πρωτοβουλίας μας ταύτης καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης καθιερώσεως ἐτησίως ἐκδόσεως τοῦ "Ημερολογίου Δυτικῆς Μακεδονίας", μᾶς ἐνισχύουν ὅπως ἀποφασίσωμεν νὰ συνεχίσωμεν τὴν δευτέραν ἐκδοσὶν τοῦ Η. Δ. Μ. τοῦ ἔτους 1933, ἀψηφόντες τοὺς κόπους, τὰς φροντίδας καὶ τὰς τόσας δαπάνας τῆς πρώτης ἐκδόσεως, τὰς ὁποίας λόγῳ τῆς ὀξείας οἰκονομικῆς κρίσεως μόλις κατωρθώσε νὰ καλύψῃ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

—Ἐρχόμεθα κατόπιν τούτων νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς ὅπως ἐκτιμῶντες τὴν τολμηράν μας ταύτην ἐπίμονον πρωτοβουλίαν μᾶς τιμήσητε διὰ τῆς πολιτίμου συνεργασίας σας ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρμοδιότητος καὶ τῆς εἰδικότητος σας συγγράφοντες τὸ θέμα σας διὰ τὸ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ — 1933 καὶ ἀποστέλλοντες τοῦτο ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν τοῦ συνημμένου πίνακος.

Μετὰ πλείστης τιμῆς

πολλῶν εὐχαριστιῶν

ἐφημερίς "ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΛΛΑΣ",

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ "ΠΟΛΥΒΙΟΣ Π. ΛΕΚΟΣ,"

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΠ.

"ΕΓΓΥΣ ΚΑΙ ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗ", (Ελληνιστί). Μηνιαία Οικονομολογική Έπιθεώρησις.

"PROCHE ET EXTREME ORIENT", (Γαλλο-Αγγλιστί) Μηνιαία REVUE ECONOMIQUE & FINANCIERE.

"ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΛΛΑΣ", (Λεύκωμα Ελληνο-Γαλλιστί) Τράπεζαι, Βιομηχανία, Έμποριον, Γεωργία, Ναυτιλία, κλπ. I και II Τόμος 1925.

"ΓΕΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ", "ANNUAIRE GÉNÉRAL DE LA GRÈCE", (Γαλλιστί). Α' Έτος 1925-1926. Έγκριμένος υπό του Έλλην. Κράτους.

"Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ", (Ελληνιστί) Φιλολογικόν και Καλλιτεχνικόν Εικονογραφημένον Περιοδικόν, Μηνιαίον.

"LA REVUE DE GRÈCE", (Γαλλιστί). DROIT, LITTÉRATURE, SCIENCE, SOCIOLOGIE, BEAUX ARTS, Μηνιαίον.

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1922
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ, ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ & ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΠΟΛΥΒΙΟΣ Π. ΛΕΚΟΣ

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΙΑΠΡΕΠΕΣΤΕΡΟΥΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ ΛΟΓΙΟΥΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ
ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΥΣ

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΠΟΛΥΒΛΕΚΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ ΑΡΙΘ. 26

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, 16

Κύριον

Κ. Φ. Λ. Λ. Τ. Λ. Γ. Τ. Σ.

Εφημερίδα "Βραδυνή"

Ε. Ν. Τ. Λ. Υ. Θ. Α.

Φίλτατε Κύριε,

Η Διεύθυνσις της "Εικονογραφημένης της Ελλάδος" σάς υπενθυμίζει την υποχρεώσιν σας περί συνεργασίας. Είναι κοινή ή επιθυμία όπως εις τας σελίδας του περιοδικού μας αντιπροσωπεύεται κατά τον καλλύτερον δυνατὸν τρόπον ή πνευματική παραγωγή της συγχρόνου Ελλάδος και κατ'ε συνάψειαν είναι φανερό ή ανάγκη της υποστήριξης όλων των συνεργατών μας εις τὸ κοινὸν ἔργον μας. Θεωρήσατε λοιπὸν τὴν παροῦσαν μας ὡς ἐπείγουσαν ὑπόμνησιν και ἀπαντήσατε μας τὸ ταχύτερον δι' ἀποστολῆς ἔργου σας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θεωροῦμεν καλὸν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν σας ὅτι εἰς τὸ τακτικὸν προσωπικὸν τῆς συντάξεως ἐπὶ ἄλλων πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ περιοδικού μας αἱ ἐξῆς μεταβολαί. Ἐπιμελητῆς τῆς Συντάξεως ὤρισθη ὁ κ. Γ. Σεροβόκος και Γραμματεὺς τῆς συντάξεως ὁ κ. Στέφ. Στεφάνου (Χαρμυλίδης).

Εὐχαριστοῦντες ἐκ τῶν προτέρων και ἀναμένοντες ταχέως καλὴν ἀπάντησιν σας,

Διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως,

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΠΟΛΥΒΙΟΣ Π. ΛΕΚΟΣ

Polybios P. Lekos

Ἀθῆναι τῇ 8ῃ Ἀυγούστου 1925

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡΙΘ. 16 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Σ. ΜΕΛΑΣ, Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ, Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ, Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ - Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ Σ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΠΟΛΥΒΙΟΣ Π. ΛΕΚΟΣ - ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΤΗ... 2 Αυγούστου 1924

Αξιότιμον Κύριον
Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Ε Ν Τ Α Υ Θ Α

Αξιότιμε Κύριε,

Κατ' αὐτὰς ἀρχίζει ἡ ἐκτίπωσις τοῦ προγραμματικοῦ καὶ διαφημιστικοῦ τεύχους τῆς "Εἰκονογραφημένης τῆς Ἑλλάδος" εἰς 10.000 ἀντίτυπα ἀπὸ 34 σελίδας μετὰ τοῦ ἐξωφύλλου μὲ τετραχρῶμιν, διὰ τὸ ὅποτον ἀπεφάσισα νὰ δαπανήσω ἓνα ποσὸν 35.000 δρχ. ἵνα ἐκ τούτου κατανοήσῃ τὸ κοινὸν τὴν σοβαρὰν καὶ ἐκλεκτὴν μορφήν τοῦ νέου Περιοδικοῦ μου.

Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ θὰ ἐκτίθεται ὁ πραγματικὸς σκοπὸς τῆς Εἰκονογραφημένης τῆς Ἑλλάδος" συντεταγμένος εἰς μικρὰ ἀρθρίδια ἀπὸ ἐμὲ ἀπὸ τὴν διευθύνσιν καὶ ἐπιτροπὴν τῆς συντάξεως, τὴν γενικὴν γραμματείαν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν διευθύνσιν τοῦ Περιοδικοῦ. Θὰ ἀκολουθήσουν δὲ ἀμέσως κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν αἱ γνῶμαι εἰς ὀλίγας γραμμάς τῶν τακτικῶν συνεργατῶν μας μὲ τὰς σχετικὰς φωτογραφίας τῶν εἰς μικρὰ ἐγχρῶμα κλισέ. Συνεπῶς λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑπομνήσω τὴν τελευταίαν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν μου μὲ τὴν παρακλήσιν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ μᾶς γράψετε ὀλίγας λέξεις, διατυπώσας τὴν πολυτιμὸν γνώμην σας περὶ τῆς ἐκδοθησομένης "Εἰκονογραφημένης τῆς Ἑλλάδος", ἀποστέλλοντες ἡμῖν ταῦτο χρόνως μὲν φωτογραφίαν, σας οἰουδὴποτε σχήματος ἐπὶ ἐπιστροφῇ ἐάν τυχόν δέ οὐκ ἔχετε τοιαύτην, εὐχαρίστως δυνάμεθα ν' ἀποστέλωμεν παρ' ὑμῖν τὸν φωτογράφον μας.-

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως

" Εἰκονογραφημένη τῆς Ἑλλάδος "
Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ.

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΕΥΠΟΛΙΔΟΣ 15

(Μεγαλόν Δημοτικόν Θεάτρον)

ΑΘΗΝΑΙ

(Σωλατσίον Αναγνωρισμένο
δι' αποφάσεως Πρωτοδικείου
Αρ. 11519/31 - 17/5/31).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Κ. ΒΕΛΜΥΡΑΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ	Μ. ΠΡΙΟΝΙΣΤΗΣ
ΤΑΜΙΑΣ	Μ. ΔΑΜΙΡΑΛΗΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	Μ. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ
	Π. ΠΙΚΡΟΣ
	Κ. ΦΑΛΤΑΙΤΣ
	Τ. ΜΠΑΡΛΑΣ
	ΕΥΓ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΕΙΔ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ	ΕΛ. ΣΙΦΝΑΙΟΥ

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γ. ΣΩΚΟΣ
ΑΓΓ. ΔΡΟΣΟΣ
Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Μ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
Ν. ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

Μ Ε Λ Η

ΑΥΓΕΡΗΣ Μ.	ΑΝΝΙΝΟΣ ΓΕΡ.	ΠΑΛΑΜΑΣ Κ.
ΒΑΡΝΑΛΗΣ Κ.	ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι.	ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΖΑΧ.
ΒΑΡΝΑΛΗ Δ.	ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ Μ.	ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ.
ΓΑΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ.	ΒΟΥΤΥΡΑΣ Δ.	ΠΙΚΡΟΣ Π.
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Ι.	ΒΕΛΜΥΡΑΣ Κ.	ΠΡΙΟΝΙΣΤΗΣ Μ.
† ΚΑΒΑΦΗΣ Κ.	ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ Φ.	ΠΡΙΟΝΙΣΤΗ Α.
ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ Φ.	ΔΑΡΙΓΟΣ Κ.	ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ Σ.
ΚΑΝΕΛΗΣ Μ.	ΔΡΟΣΟΣ ΑΓΓ.	ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ Θ.
ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ Ι.	ΔΑΜΙΡΑΛΗΣ ΜΙΧ.	ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Θ.
ΚΟΡΘΑΙΟΣ Π.	ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Δ.	ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ ΑΔ.
ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ Α.	ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΕΥΓ.	ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ.
ΚΟΤΣΙΚΑΣ Ι.	ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Β.	ΠΟΛΙΤΗΣ Κ.
ΚΟΡΑΚΑΣ	ΙΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡ.	ΠΙΠΙΖΑ Μ.
ΛΕΒΑΝΤΑΣ	ΙΩΑΝΝΟΥ Ε.	ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΔΑΠΑΘΙΩΤΗΣ Ν.	ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡ.	ΠΕΤΡΙΔΗΣ Μ.
ΜΠΑΛΗΣ Δ.	ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ Ν.	ΡΩΤΑΣ Β.
ΜΑΜΕΛΗΣ Α.	ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΑΘ.	ΡΟΔΑΣ Μ.
ΝΙΚΟΛΑΚΗ ΕΙΡ.	ΚΥΡΟΣ ΑΧ.	ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ Δ.
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Μ.	ΚΑΡΖΗΣ Δ.	ΣΚΙΠΗΣ ΣΩΤ.
ΠΕΡΙΔΗΣ Ι.	ΛΑΣΚΑΡΗΣ Ν.	ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ Γ.
ΠΕΡΔΙΚΑ Ν.	ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Κ.	ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ Γ.
ΣΙΔΕΡΗΣ Ι.	ΔΑΜΠΚΗΣ Δ.	ΣΩΚΟΣ Γ.
ΤΕΤΕΝΕΣ Ι.	ΜΕΛΛΑΣ ΣΠ.	ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ Ν.
ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗΣ Α.	ΜΙΧΑΣ ΑΘ.	ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΡ.
† ΦΙΛΗΝΤΑΣ Μ.	ΜΠΑΡΛΑΣ Τ.	ΣΠΑΤΑΛΑΣ ΓΕΡ.
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Α.	ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ ΑΠ.	ΣΙΦΝΑΙΟΥ ΕΛ.
ΧΑΝΙΩΤΗΣ Β.	ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ ΣΤ.
ΧΑΤΖΑΡΑΣ Ν.	ΜΗΑΙΩΝΗΣ Θ.	ΣΚΟΥΤΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι.
	ΝΙΡΒΑΝΑΣ Π.	ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Γ.
	ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Ν.	ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ Γ.
	ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Η.	ΦΑΛΤΑΙΤΣ Κ.
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Ι.	ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Α.

A simple line drawing of a landscape. At the top, a jagged line represents a mountain. Below it, a small house with a chimney is visible. A path or road curves from the bottom left towards the house. The drawing is done in blue ink on a light-colored, textured paper.

13. 10. 1911
M. A. K. K. K.
M. A. K. K. K.
M. A. K. K. K.

Ιδμ. Παναγιώτη

Αγαπῶντι Σπυρίδων,

Τῇ Τρίτῃ 4/9
ὥρ 2 1/2 π.μ. ὁ δὲ ἔχει
τὸ 15 - Συμφωνία
τῶ δ. Συμφωνία.

Παναγιώτη
ἰ. Σπυρίδων
Παναγιώτη

Συμ. Μ. Δαίμων 1/2 π.μ.
2/9 ὥρ 10 π.μ. ἀνι. Συμ.
ἰ. δ. ἡμερολόγιον, Νῆα
ἰ. δ. ἡμερολόγιον, Νῆα
ἰ. δ. ἡμερολόγιον, Νῆα
ἰ. δ. ἡμερολόγιον, Νῆα

8/9/34

Κε
Κ. Φυτσίτης

Τῇ δευτέρᾳ 10/9
καὶ ἔρχεται 8 1/2 μτ.
ὅπου τὸ 1/6 Συγ-
κέντρον δ. Συμβουλίου

ἐγκαθίστηται ἐν αὐτῇ
ροσίστασι

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΕΥΠΟΛΙΔΟΣ 15
(Μέγαρον Δημοτικού Θεάτρου)
ΑΘΗΝΑΙ

(Σωματείο Ἀναγνωρισμένο
δι' ἀποφάσεως Πρωτοδικείου
Ἀρ. 11519] 31 - 17] 5] 31).

Ἐν Ἀθήναις τῇ

19/10/34

πρὸς κ. Τσάτση

Τῇ 10/10 23/10
ἐφ' ὅτι 8/10 ὁ κ. Τσάτσης
τῇ 20 - Συμπρωτ.
ἐν Δ. Συμβουλίῳ

ὁ κ. Τσάτσης

ΕΤΟΣ ΙΑΡΥΣΕΩΣ 1922

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ.

ΙΑΡΥΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Θ. Α ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθὲν γραφεῖον ἀν-
τιπροσωπειῶν καὶ ἀποκομμάτων τοῦ Τύπου.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ (COUPURES)
ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀπόσπασμα

ΕΜΠΡΟΣ,

Χρονολογία

23 ΙΑΝ 1922

ΠΡΟΣ ΔΙΑΣΦΙΞΙΝ ΤΩΝ ΑΛΥΤΩΤΩΝ

ΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Κοινῆς τῶν Ἀλυ-
πρῶτον Ἐπιτροπείας συνήλθον χθὲς τὸ ἀ-
πόγευμα εἰς συνεδρίαν τὰ μέλη τῆς
συσταθείσης μεγάλης ἐπιτροπῆς πρὸς δι-
εκδικησιν τῶν ἐλληνικῶν δικαίων ἐν Μ.
Ασίᾳ.

Ὁ προεδρεύων τῆς Συνλεύσεως κ.
Δοξιάδης ἐξέθεσεν εἰς τὴν συνέλευσιν τὰς
ἐνεργείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς πλη-
σίον τῆς Κυβερνήσεως, υἱοθετησάσης τὴν
ἰδίαν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μετὰ τὸν κ. Δοξιάδην ὁμίλησαν οἱ κ.
κ. Βασιλακάκης, Καρσεβδάς, Φαλτάτς,
Κοϊζιάς, περὶ τοῦ τρόπου καὶ ὅν θὰ γι-
νῶνται αἱ ἐργασίαι τῆς Μεγάλης Ἐπι-
τροπῆς καὶ περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐ-
κτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ ὅποια θὰ εἶ-
ναι εὐρύτατα, καὶ ἡ συνεδρίασις ἐλύθη τὴν
8ην μ.μ.

Αἱ συνεδριάσεις τῆς μεγάλης Ἐπιτρο-
πῆς θὰ εἶνε τακτικώταται, τὰ δὲ ἀποφρ-
σίζόμενα μέτρα θὰ τίθενται ἀμέσως, ἐφ' ὅ-
σον εἶναι δυνατόν εἰς ἐκτελεστικὴν.

1)

Η ΑΡΧΙΟΤΗΤΗ ΤΗΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ ΛΕΟΜΗΝΙΚΗΣ

Το τεύχος γὰρ δημοσιεύεται εφ' ἑξῆς
στὶς 600 ἀντίτυποι, ἐν Ἀθήναις ἐν 1930. Ἐφ' ὧν εὐχάρισται
ἐπὶ τῇ περὶ τὴν ἀποστολὴν καὶ ἐκδόσιν ἐπιμελῆται,
ὡς καὶ τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐγγράφῳ. Σίμενται γὰρ καὶ τὰ ἄλλα
καὶ τὰ ἑλθόντα ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ καὶ ἐκδόσιν αὐτῆς.
Καίτοι καὶ τὸ ἀντίτυπον.

Ἀθήναι 28-6-1930

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ, Νεφέλη 15
(ΟΙΚΙΟΣ ΔΡ. ΜΟΥΣΙΟΥ)
Τὰ χειρόγραφα καὶ αἱ
φωτογραφίαι δὲν ἀν-
τιγράφονται.
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΕΒΔΟΜΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΝΑΡΜΟΔΙ ΕΤΗΣΙΑΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 76
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΕΑ. 10 ἢ ΔΟΛ. 8
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ
ΔΡΑΧ. 1,50 ΔΡΑΧ.
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
Κ. ΣΥΡΙΑΝΟΥΔΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΕΣ

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΊΨΕΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

Ο ΝΟΡΒΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΠΟΥ ΑΛΛΟΤΕ... ΔΙΗΓΟΥΝΕ ΤΗΝ ΔΟΓΟΤΕΧΝΙΑΝ ΜΑΣ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ, Η ΚΥΒΕΛΗ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.—ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΗΣ ΡΕΓΓΑΣ...

Τὴν προσεχὴ ἑβδομάδα ἐορτάζεται στὴν Νορβηγίαν ἡ ἐκατονταετηρίς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου θεατρικοῦ συγγραφέως Ἑρρίκου Ίψεν. Στὶς ἐορτές, ποὺ ἀρχίζουν τὴν 20 τοῦ μηνός, ἐκλήθη νὰ λάβῃ μέρος καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἡ Κα Κυβέλη, ποὺ ἔχει παίξῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου δραματούργου στὸ θέατρό της, καλεσμένη ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τῶν ἐορτῶν, πηγαίνει τώρα στὸ Ὄσλο, στὴν πρωτεύουσαν τῆς Νορβηγίας, ὅπως παρενεβῇ στὶς ἐορτές. Ἐκεῖ ὁ ἐορτασμός θὰ προσλάβῃ χαρακτηριστὰ ἐπισημότητα. Ἀντιπρόσωποι τοῦ θεατρικοῦ κόσμου ὅλης τῆς γῆς θὰ παρενεβῶν στὰς ἐορτάς καὶ θὰ τιμήσουν τὸν Ίψεν.

Καὶ ἀληθινὰ ὁ Ίψεν ἀξίζει νὰ τιμηθῇ ἐξαιρετικὰ, γιὰτὶ εἶναι, ὄχι μόνον ὁ κορυφαῖος θεατρικὸς συγγραφεὺς τῆς Νορβηγίας, μὰ καὶ ἀπὸ τοὺς κορυφαίους τοῦ κόσμου. Ἐδῶκε νέον δρόμον στὴν δραματικὴ τέχνη καὶ τὸ ἔργο του εἶχεν ἐπιδράσιν εἰς ὅλες τὰς φιλολογίας τοῦ κόσμου. Ἡ σκέψις του ἔκαμε τοὺς διανοούμενους ὅλων τῶν χωρῶν νὰ συζητήσουν πολὺ ἐπάνω εἰς τὰ ἔργα του καὶ ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως τῶν δραμάτων ἐπηρέασε τὴν τεχνικὴν τῶν θεατρικῶν συγγραφέων ὅλων τῶν ἐθνῶν.

Ἰδιαίτερα ἰσχυρὴ ἦταν ἡ ἐπίδρασις τοῦ Ίψεν στὴν Ἑλληνικὴ λογοτεχνία. Ἐνῷ ἦταν τόσο διαφορετικὸς ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν μας ζωὴ καὶ τόσο ἀπομακρυσμένος ἀπὸ τὴν κλασσικὴν τεχνικὴν, ὁ Ίψεν ἄφησε τὰ ἴχνη του πολὺ ζωηρὰ στὴ λογοτεχνίαν μας. Μὰ καὶ τὰ ἔργα του, ὅταν ἐπαίζοντο στὰ θεάτρα μας, εἶχαν πάντα ἀφθόνους καὶ φανατικούς θαυμαστάς...

Ὁ Ἑρρίκος Ίψεν γεννήθηκε τὸ 1828 στὸ Σκίεν τῆς Νορβηγίας. Ἐκεῖ ἔκαμε τὶς πρώτες του σπουδὰς καὶ τὸ 1844, δηλαδὴ σὲ ἡλικίαν 16 χρονῶν, ἦτο βοηθὸς φαρμακείου εἰς τὸ Γκρίμσταδ. Κατὰ τὸ 1849, ἡλικίας 21 χρονῶν, ἐδημοσίευσεν εἰς ἐφημερίδας τοὺς πρώτους σατυρικοὺς του στίχους. Τὸ 1850 ἔπληρε διπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ὄσλο.

Τὸ πρῶτον θεατρικὸν ἔργον τοῦ Ίψεν ἦτο ὁ «Κατρίνα», ἐμπνευσμένο ἀπὸ ἓνα ἐπεισόδιον τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848. Ἐπρωτοπαίχθη τὸ 1850. Τὸ 1851 ὁ Ίψεν παρουσίασε τὸ δεύτερον ἔργον του, τὸν «Τοῦ-μουλούς».

Ἐπειτα ἔκαμεν ἓνα ταξίδι στὴν Ἰταλίαν καὶ στὴν Γερμανίαν καὶ τὸ 1858 ξαναγύρισε στὴν Νορβηγίαν.

Ἀπὸ τότε ἡ παραγωγὴ τῶν ἔργων του εἶναι συνεχὴς καὶ ἀφθονή. Ἐργαζετο συνεχῶς ὁλονὲν ἔργα πρὸς ἐνδιαφέροντα, πρὸς συνταρακτικὰ. Ὁ Ίψεν ἔγραψεν ἐν συνόλῳ 80 περίπου ἔργα. Τὰ πρῶτα του ἦσαν ἱστορικά, τὰ κατόπιν κοινωνικά καὶ τὰ τελευταῖα συμβολικά καὶ κοινωνικά συγχρόνως καὶ μίαν ὑποβλητικότη-
τα καὶ ἐσωτερικὴν σκέψιν ἐντελῶς ἐξαιρετικὴν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν, ἔγραψε τὴν «Κωμῶδιαν καὶ τὸν Ἑρῶτα» καὶ μερικὰ ἄλλα θεατρικὰ ἔργα.

Καὶ ἔπειτα ἔγραψε τὴν «Μπράντ» κατὰ τὸ 1866, τὴν «Περὸ Γκίντ» τὸ 1867, τὸν Ἀδοκράτορα καὶ τὸν Γαλιλαῖον τὸ 1873. Κατόπιν ἐγράφη ἡ «Ἀγριόπαπια». Καὶ ἐπακολού-

θῶν τὸ «Κουκλόσπατο» τὸ 1879, «Οἱ βουκόλα-
κες» τὸ 1881, Ὁ ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ τὸ 1882, ὁ «Ρόσμερσχολμ» τὸ 1886, ἡ «Κυρά τῆς θά-
λασσης» τὸ 1888, ἡ «Ἐντα Γκράμπλερ» τὸ
1891, ὁ «Ἀρχιτέκτων Σόλνες» τὸ 1892, ὁ
«Μικρὸς Ἑγιολφ» τὸ 1894, ὁ «Ἰωάννης Γα-
βριήλ Μπάρκμαν» τὸ 1896, καὶ τὸ «Ὅταν ξυ-
πνήσουμε ἐκ νεκρῶν» τὸ 1900. Αὐτὸ τὸ τελευ-

Ὁ Ίψεν

ταῖο εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον ἔργον ποὺ ἔγραψεν ὁ Ίψεν, ποὺ πέθανεν ἓνα χρόνον κατόπιν σὲ ἡλικίαν 73 χρονῶν.

Πολλὰ χρόνια πρὶν πεθάνῃ ὁ Ίψεν, σ' ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην εἶχαν δημιουργηθῇ σχολὴς καὶ διδάδες μελετητῶν καὶ μιμητῶν τῆς τέχνης των. Οἱ Ίψενιστὲς καὶ ὁ Ίψενισμός εἶχαν γεμίσει τὴν Εὐρώπην. Καὶ ὁ τόπος μας βέβαια δὲν ἔπληξε πίσω...

Στὴν Ἑλλάδα ὁ Ίψεν ἐγίνε γνωστὸς λι-
γάκι ἀργά.

Γιὰ πρώτη φορὰ ἐπαίχθη ἔργο του σ' ἑλλη-
νικὸ θέατρο τὸ 1894. Ἐδόθησαν τότε οἱ «Βου-
κόλακες» ἀπὸ τὸν θίασον τοῦ κ. Εὐτυχίου Βο-
νασέα στὸ χειμερινό τεατρο «Ποικιλι-
ῶν» τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ποὺ δὲν ὑπάρχει πιά
σήμερον. Πρὶν ἀπὸ τὴν παράστασιν ἔκαμεν ἐλ-
σγήνησιν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ίψεν ὁ κ. Βο-
νόπουλος, ποὺ εἶναι καὶ ὁ παλαιότερος Ίψε-
νιστὴς τῆς Ἑλλάδος...

Ἐπειτα περῶσαν 7 δόκιμα χρόνια, κατὰ
τὰ ὁποῖα ὁ Ίψεν δὲν ξαναφάνηκε στὸ ἑλλη-
νικὸ θέατρον. Κατὰ τὸ 1901 ὁμοῦ ἐπαίχθησαν
στὸ θέατρον τοῦ μακαρίτη Κ. Χρηστομάνου
«Νέα Σκηνή» (στὸ σημερινὸν θέατρο «Κοτο-
πούλη») πέντε ἔργα τοῦ Ίψεν, τὰ ἑξῆς:
«Ἀγριόπαπια», «Κουκλόσπατο», «Ἐντα Γκρά-
μπλερ», «Κυρά τῆς θάλασσης» καὶ «Ἐχθρὸς
τοῦ λαοῦ». Τοὺς πρώτους ρόλους ἐπαίξαν ἡ
Κα Κυβέλη καὶ ἡ Εὐμαρμένη Σανθῆκη.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ ἑλληνικὰ περιο-
δικὰ ἀρχισαν νὰ δημοσιεύουν συχνὰ κομμάτια
ἀπὸ ἔργα τοῦ Ίψεν καθὼς καὶ μελέτες γιὰ
τὸν Νορβηγὸν δραματούργον. Ἐπειτα ἐβγήσαν
μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του σὲ βιβλία μεταφρα-
σμένα Ἑλληνικά.

Οἱ κυριώτεροι διερμηνευτὲς τῶν ἔργων τοῦ
Ίψεν στὸ ἑλληνικὸ θέατρο ἦσαν ὁ μακαρί-
της Θωμᾶς Οἰκονόμου καὶ ἡ Κα Κυβέλη.

Κυρίως ὁ Ίψεν ἐγίνε γνωστὸς στὸ ἑλ-
ληνικὸ κοινὸν ἀπὸ τὸ 1909, ὅποτε στὸ θέατρον
Κυβέλης ἐπαίχθησαν οἱ «Βουκόλακες» μετὰ τὸν
Θωμᾶν Οἰκονόμου στὸν ρόλον τοῦ ἐκφύλου
Ὁσβάλδου, τοῦ νέου μετὰ τὸν τρομερὰ κληρο-
νομικὰ στίγματα...

Οἱ συγγραφεῖς μας ἀρχισαν νὰ γράφουν
περὶ Ίψεν, νὰ τὸν ἀναλύουν, νὰ τὸν κρίνουν
καὶ νὰ τὸν... μιμοῦνται. Σὲ πολλὰ δράματα
ἐνεφανίζοντο τὰ γνωστὰ ἀπὸ τὸν Ίψεν κοι-
νωνικά προβλήματα ξαναμασσημένα, σὲ πολλὰ
ποιήματα ξαναζοῦσαν οἱ ἱψενικοὶ ἥρωες...

Υπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ ἡ φιλολογία μας εἶχε
πάθῃ ἀπὸ... ἱψενίτιδα... Ἐπειτα ὁμοῦ
ἡ ἀρρώστια σιγά-σιγά ἐθεραπεύθη... Καὶ
οἰχθήκαμε στὴ λατρεία ἄλλων εἰδώλων...

Ἡ Κα Κυβέλη στὸ θέατρό της, ἐκτός ἀπὸ
τοὺς «Βουκόλακες», ἔχει παίξῃ καὶ τὸ «Κου-
κλόσπατο», τὴν «Ἀγριόπαπια» καὶ ἄλλα ἔργα
τοῦ Ίψεν μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν. Στὰ ἔργα αὐτὰ
ἡ Κα Κυβέλη ἐδημιούργησε πρώτης τάξεως
ρόλους καὶ ξαναζωντανέψε τὶς ἡρώιδες τοῦ
ὑπερβορείου δραματούργου.

Μετὰ τὸν Ίψεν εἶχε στενὴν γνωριμίαν καὶ
ἓνας παλαιὸς Ἑλλήν ἠθοποιός, ὁ Κ. Πουλό-
πουλος. Εἶχε παίξῃ ἔργα τοῦ Ίψεν καὶ ἔκαμε
δύο διαλέξεις περὶ τοῦ Νορβηγικοῦ συγγραφέ-
ως εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν. Κάποτε δὲ ποὺ
ἐπῆγε εἰς τὸ Ὄσλο ἐγνώρισε καὶ προσωπικῶς
τὸν Ίψεν.

Ὁ Νορβηγὸς συγγραφεὺς καὶ ὁ Ἑλλήν ἠ-
θοποιὸς εἶχαν καὶ ἀλληλογραφίαν. Ἀλληλο-
γραφοῦσαν ἐπὶ πολὺ καιρὸν σὲ Γαλλικὴν γλῶσ-
σαν. Σ' αὐτὰ τὰ γράμματα, ποὺ εἶχαν δημοσι-
ευθῇ ἀποσπάσματά τους ὁ Ίψεν παρουσιάζ-
εται θαυμαστὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Σ'
ἓνα ἀπ' αὐτὰ ἔγραφε στὸν Πουλόπουλον:

Ἐλθέτω σὺς μνημεῖα πρότερον νὰ διατηρη-
θῶν... Πρέπει νὰ εἰσθῇ ἐπισημάνει γι' αὐ-
τὰ, διότι ὅταν τὰ κυττάζετε ἐπακοῦνται μετὰ
τὴν ἀφθαρτὴν τέχνην τῶν ἀρχαίων ἡμῶν Ἑλ-
λήνων!

Ὅταν, κατὰ τὸ 1894, ἐπαίχθη γιὰ πρώτη
φορὰ στὰς Ἀθήνας ἔργο τοῦ Ίψεν, ἔγραψεν
ὁ Νορβηγὸς συγγραφεὺς στὸν Ἑλλήνα ἠθο-
ποιόν:

Ἐμεῖς εὐτυχὲς ἐγὼ ὁ Βορεινὸς ποὺ ἀκούω
ὅτι στὴν πατρίδα τῶν φωστήρων τῆς δραμα-
τικῆς τέχνης τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου,
τοῦ Αἰσχύλου, παριστάνονται τὰ ἔργα μου, στὰ
ὁποῖα ὁμοῦ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ προηγεῖται κά-
ποια καθολικὴ ἀνάπτυξις γιὰ νὰ ἐννοηθοῦν ἀ-
κόμη καλλίτερα. Ἐτοίμ ὅταν στὸ Παρίσι
πρῶτος ὁ Ἀντουάν ἐξήγησε τὸν ἀνεβασμὸν τοῦ
«Βουκόλακος» κατόπιν ἀπὸ ὑπόδειξιν τοῦ πα-
τέρα τῆς φυσιοκρατικῆς σχολῆς Αἰμιλίου
Ζολᾶ, προσηγήθη ἀνάπτυξις ἀρκετὰ ἐπαγγελί-
ας τοῦ κ. Μωκλάφ. Πολλὴν θὰ συγκινήθῃ ἂν μοῦ
στείλετε ἓνα πρόγραμμα τῆς παραστάσεως
γιὰ νὰ διαβάσω τὰ γράμματα τῆς γλώσσης,
ποὺ ἄλλοτε θὰ τὴν ἐθαύμαζαν ἴσως καὶ αὐτὰ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

ΧΡΟΝΙΑ Δ' — ΑΡ. 21
ΙΟΥΝΙΟΣ 1968

Διευθυντής
ΑΔ. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

Τὸ φύλ.
Δρχ. 3

ΔΕΛΤΙΟ

ΚΩΣΤΑΣ ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Μ Α

Γεννήθηκε στὴ Σκύρο, τὸ 1891 καὶ πέθανε τὸ 1944, στὸ γενέθλιο νησί του. Πηγαῖο, ἀφηρηματικὸ ταλέντο πρωτοφάνηκε στὴ Λογοτεχνία, μὲ τὰ διηγήματα: ὁ «Θάνατος τῆς ἀδελφῆς μου» (1918) καὶ ἡ «Αργία» (1920), καὶ συνέχισε τὴν καρπερὴ ἐπίδοσή του, μὲ τὸ χρονιό: ἡ «Γρίπη», στὴ Σκύρο. Ὁ «Χαρίλαος Φαρέλης» ἔνα ἀξιόλογο ναυτικὸ μυθιστόρημα, μὲ μορφὴ συνθετικώτερη, ἐπαινέθηκεν ἐπ'ἀξια, στὸ Διαγωνισμὸ Διηγήματος τοῦ Ἐκδ. Οἴκου Ζηριάκη (1926). Γόνιμο ταλέντο, ὁ Κώστας Φαλταΐτς, μὲ τὴν παραστατικὴ καὶ ὑποβλητικὴ λιτότητά του, ἔδωκεν ἕναν προσωπικὸν τόνο στὴν ἀφήγησή του. Πολλὰ ἀπὸ τὰ διηγήματά του διεκδικοῦν μὲ ἐπιζήτηθ θέση, στίς Ἀνθολογίες τοῦ νεώτερου ἐλληνικοῦ πεζοῦ λόγου.

Χάλκινη προτομὴ τοῦ Κ. Φαλταΐτς
ἀπὸ τὴ γλύπτρια Λουκία Γεωργαντῇ

“ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ”

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ

Σκουλενίου 2 - ΑΘΗΝΑΙ

Αριθ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

Ο κ. τυγχάνει
Ανταποκριτής του “Οικονομικού Παρατηρητοῦ,, διὰ τὴν περιφέρειαν
..... δικαιούμενος ν’ ἀποστέλλῃ ἀνταποκρίσεις, νὰ ἐγ-
γράφῃ συνδρομητάς, καὶ νὰ εἰσπράττῃ τὰς
συνδρομὰς καὶ ἄλλας ἀπαιτήσεις τῆς ἐφημε-
ρίδος.

Ἐκτελεσθεῖς τὴν 193

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

[Handwritten signature]